

**ISSN 2413-5593 (Print),
ISSN 2663-6530 (Online)**

2021. № 40

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2021.40>

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA COHNITYVNOI LINHVISTYKY

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

Головний редактор: Корбозерова Н. М., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА), ninakor@ukr.net.

**Заступник
головного редактора:** Скрильник С. В., канд. філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА), s.skrylnyk@ukr.net.

**Відповідальний
секретар:** Набережнєва Т. Є., канд., філол. наук., доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА).

Індексується у міжнародних реферативних та наукометричних базах даних:

ICV 2019: 62.92,

Google Scholar ,

Research Bib ,

Crossref.

Друкується за рішенням Вченої ради Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол № 3 від 26 жовтня 2021 року).

Рецензенти: Бурбело В. Б., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Філоненко Н. Г., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. лінгвіст. ун-т (УКРАЇНА).

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу мовної інформації Серія КВ №21582-11482ПР від 18.08.2015 р.

Наказом МОН України від 26.11.2020 № 1471 збірнику наукових праць «Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики» підтверджено статус фахового і належність до категорії «Б».

Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка / головний ред. Н. М. Корбозерова. – (2002–2021). – К. : Юстон, 2021. – Вип. 40. – 208 с. – Бібліограф. в кінці ст.

Збірник вміщує статті, в яких досліджуються актуальні питання загального мовознавства, питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства, літературознавства, лінгвістичної семантики, прагмалінгвістики, когнітивної лінгвістики, комунікативної лінгвістики, перекладознавства, лінгвокаультурології. Розраховано на широке коло філологів, викладачів, перекладачів, докторантів, аспірантів та студентів закладів вищої освіти. Збірник видається двічі на рік, передрук не припускається. Статті пройшли рецензування. Всі статті перевірено на плагіат.

Збірник розміщено на сайті: <http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

E-mail : zbirnykninako@ukr.net

Редакційна колегія:

Акінсі М.-А., д-р філол. наук, проф., Ун-т Руан (ФРАНЦІЯ);

Буає Генрі, д-р філол. наук, проф., Ун-т Поль Валері Монпельє III (ФРАНЦІЯ);

Волкова С. В., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. лінгвістич. ун-т (УКРАЇНА);

Годзіч Анна, д-р філол. наук, доц., Ун-т імені Адама Міцкевича, м. Познань (ПОЛЬЩА);

Голубовська І. О., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Гриценко С. П., д-р філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Гудманян А. Г., д-р філол. наук, проф., Нац. авіаційний ун-т (УКРАЇНА);

Дерієн С., д-р філол. наук, проф., почесний професор лінгвістики та освіти, Ун-т Рутгерс, (м. Нью-Джерсі), США.

Дорофєєва М. С., д-р філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Ільченко О. М., д-р філол. наук, проф., Центр наук. дослідж. та виклад. іноз. мов НАН України (УКРАЇНА);

Керо Хервіл'я Енріке Ф., д-р філол. наук, проф., Гранадськ. університет (ІСПАНІЯ);

Переписьотчикова С. Є., д-р філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Поворознюк Р. В., д-р філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Пономаренко В. П., д-р філол. н., ст. наук. співробіт., Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України (УКРАЇНА);

Солощук Л. В., д-р філол. наук, проф., Харківськ. нац. ун-т імені В. Н. Каразіна (УКРАЇНА);

Тріаре Домінік, д-р філол. наук, проф., Ун-т Поль Валері м. Монпельє (ФРАНЦІЯ);

Чернюх Б. В., д-р філол. наук, проф., Львівськ. нац. ун-т імені Івана Франка (Україна).

**ISSN 2413-5593 (Print),
ISSN 2663-6530 (Online)**

2021. № 40

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2021.40>

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA COHNITYVNOI LINHVISTYKY

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

ISSN 2413-5593 (Print); ISSN 2663-6530 (On-line)

Editor-in-Chief: **Nina M. Korbozerova**, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE), ninakor@ukr.net.

Deputy Editor-in-Chief: **Serhiy V. Skrylnyk**, PhD (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE), s.skrylnyk@ukr.net.

Secretary: **Tetyana Ye. Naberezhnieva**, PhD (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE).

Indexed in bibliographic databases:

ICV 2019: 62.92,

Google Scholar ,

Research Bib ,

Crossref.

The edition is published on the decision of the Academic Council of the Institute of Philology at the Taras Shevchenko National University of Kyiv (proceedings № 3, 26 October 2021).

Reviewers: **Valentyna B. Burbelo** , DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);
Nataliya G. Filonenko , DSc (Philology), Prof., Kyiv National Linguistic University (UKRAINE).

Certificate of state registration of the print media KB № 21582-1148IIP, 18.08.2015.

The collection of scientific works "Problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics" has confirmed the status of professional and belonging to the category "B" (The order № 1471 of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 26.11.2020).

Problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics: collection of scholarly articles / Ministry of education and science of Ukraine, Taras Shevchenko National University of Kyiv / Editor-in-chief N. M. Korbozerova. – (2002–2021). – Kyiv : Uston, 2021. – Issue 40. – 208 p. Bibliography is at the end of the article.

The collection of scholarly articles includes articles on the current issues in general linguistics, comparative and historical linguistics, linguistic typology, literary studies, linguistic semantics, pragmalinguistics, cognitive linguistics, communicative linguistics, translation studies, linguocultural studies. This edition is intended for linguists, translators, interpreters, teachers, lecturers, post-graduate students, persons pursuing a doctor's degree, and University students. It is published twice a year. Republishing is impossible. All the articles in the edition have been peer-reviewed. All the articles have been checked up for plagiarism.

The collection of scholarly articles is published online at:
<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

E-mail : zbirnykninako@ukr.net

© Taras Shevchenko National University of Kyiv, 2021

Members of the publishing board:

Akinsi, Mehmet-Ali M., DSc (Philology), Prof., University of Rouen (FRANCE);

Boyer, Henri, DSc (Philology), Prof., Paul Valéry University of Montpellier III (FRANCE);

Volkova, Svitlana V., DSc (Philology), Prof., Kyiv National Linguistic University;

Godzich, Anna, DSc (Philology), Associate Prof., Adam Mickiewicz University Poznan (POLAND);

Golubovska, Iryna O., DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Grytsenko, Svitlana P., DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Gudmanian, Artur G., DSc (Philology), Prof., National Aviation University (UKRAINE);

Darian, Steven, DSc (Philology), Prof., Rutgers University (New Jersey, USA);

Dorofeeva, Margarita S., DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Ilchenko, Olga M., DSc (Philology), Prof., Center for Research and Teaching of Foreign Languages (UKRAINE);

Quero-Gervilla, Enrique F., DSc (Philology), Prof., University of Granada (SPAIN);

Pereplotchykova, Svitlana Ye., DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Povoroznyuk, Roksolana V., DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Ponomarenko, Volodimir P., DSc (Philology), Leading Researcher, O. O. Potebnya Institute of Linguistics of the National Academy of Sciences of Ukraine (UKRAINE);

Soloshchuk, Ludmyla V., DSc (Philology), Prof., V. N. Karazin Kharkiv National University (UKRAINE);

Triare, Dominik, DSc (Philology), Prof., Paul Valéry University of Montpellier III (FRANCE);

Cherniukh, Bohdan V., DSc (Philology), Prof., Ivan Franko National University of Lviv (UKRAINE).

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОГО МОВОЗНАВСТВА [CURRENT ISSUES IN GENERAL LINGUISTIC]

УДК 811.124

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 14.06.2021 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 17.06.2021 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 96.75 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2021.40.01>

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ КОНЦЕПТУ СПРАВЕДЛИВІСТЬ У ЛАТИНСЬКІЙ МОВІ

Юлія Олександрівна Письменна (м. Київ, Україна)

pysmennaju@gmail.com

канд. філол. наук, доцент

кафедри загального мовознавства, класичної філології та неоелліністики

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті розглядаються методологічні підходи до вивчення концепту СПРАВЕДЛИВІСТЬ у латинській мові та окреслюються головні напрямки розвитку його семантики. Основними лексемами, що виражають ідею справедливості в латинській мові, є *iustitia* та *aequitas*. Проаналізовано словникові дефініції та функціональний потенціал лексем. *Iustitia* у правовому дискурсі визначається як чеснота, що віддає *sum cuique* “кожному своє” (*Iustiniani Digesta*), уособлює законність та правосуддя в юридичній практиці та закладає фундамент подальшого розвитку західноєвропейської правової системи. У контексті політичного життя культ *Iustitiae* набуває значного поширення в Октавіанську епоху як важлива складова політичної ідеології імператора Августа. Використання *iustitia* у соціально-політичному дискурсі змінює семантику терміна, який стає обґрунтуванням абсолютної влади імператора як гаранта справедливості та джерела правових норм. Проаналізовано раціоналістичну та протогуманістичну концепцію *iustitiae*, яка постає у філософсько-емпіричних роздумах Цицерона. На рівні побутової етики та моралі, зафіксованої в пареміях, справедливість реалізується через ідею взаємної послуги як основи соціального балансу в ділових та особистих стосунках.

Ключові слова: концепт, *iustitia*, *aequitas*, Давній Рим.

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])
Методологічні підходи до вивчення концепту СПРАВЕДЛИВІСТЬ у латинській мові (Українською) [Metodologichni piddohi do vivchennja konceptu SPRAVEDLIVIST' u latins'kij movi]

© Письменна Ю. О. [Pis'menna Ju. O.], pysmennaju@gmail.com

METHODOLOGICAL APPROACHES TO STUDYING THE CONCEPT OF JUSTICE IN THE LATIN LANGUAGE

Iuliia O. Pysmenna (Kyiv, Ukraine)

pysmennaju@gmail.com

PhD, associated professor of
Department of General Linguistics, Classical Philology and Neohellenistics
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article is concerned with methodological approaches to the study of the concept of JUSTICE in Latin and determines the main ways of development of its semantics. The words that express the idea of justice in Latin are iustitia and aequitas. Dictionary definitions and functional fields of lexemes are analyzed. Iustitia in legal discourse is defined as a virtue that gives suum cuique «to each his own» (Iustiniani Digesta), personifies legality and justice in judicial practice and lays the foundation for the further development of the Western European law system. In the context of political life, the cult of Iustitia became widespread in the Octavian era as an important part of the political ideology of Emperor Augustus. The use of iustitia in social and political discourse changes the meaning of the term, which becomes the foundation for the absolute power of the emperor as a guarantor of justice and a source of legal norms. The rationalistic and early humanistic conception of iustitia arises in the philosophical and empirical reflections of Cicero. Common ethics and morality, reflected in proverbs, deal with justice through the idea of mutual service as the basis for social balance in business and personal relations.

Key words: concept, iustitia, aequitas, Ancient Rome.

Ідея справедливості належить до базових світоглядних цінностей людини. Уявлення про справедливість у давньоримській культурі та їх віддзеркалення в латинській мові є актуальним предметом дослідження для багатьох напрямів гуманітарного знання, з одного боку, репрезентуючи ключові морально-етичні цінності стародавнього суспільства, а з іншого – допомагаючи відстежити рефлексії та розвиток цих уявлень у сучасній європейській культурі, правових та соціальних відносинах.

Метою даної статті є окреслення головних методологічних підходів до вивчення концепту СПРАВЕДЛИВІСТЬ у латинській мові і визначення

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Methodological Approaches to Studying the Concept of JUSTICE in the Latin Language (in Ukrainian) [Metodologichni pidhodi do vivchennja konceptu SPRAVEDLIVIST' u latins'kij movi]

© Pysmenna Iu. O. [Pis'menna Ju. O.], pysmennaju@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

головних напрямків подальшого розвитку його семантики з позиції лінгвістичної когнітології. Дослідження спирається на комплексну методику концептуального аналізу, що передбачає як вивчення системних даних, зокрема розгляду лексикографічних дефініцій, так і залучення енциклопедичного – історичного, культурного, філософського – контексту.

Давньоримські уявлення про справедливість неодноразово ставали предметом дослідження лінгвістичних студій та суміжних гуманітарних галузей, як-от: римського права та історії правової думки, філософії античного світу, історії Стародавнього Риму. Різні аспекти концепту СПРАВЕДЛИВІСТЬ висвітлювали, зокрема, Х. Перельман, Г. Канарш, Д. Кірюхін, О. Єгоров та ін. Справедливість у контексті політичного та соціального життя Стародавнього Риму різнобічно розглянуто у колективній монографії *The Impact of Justice on the Roman Empire*, 2019. Узагальнюючи дані та результати дослідження суміжних дисциплін, актуальним видається комплексний лінгвокультурологічний аналіз концепту з опорою на мовні факти та із залученням методики когнітивної лінгвістики.

Основними лексемами, що виражають ідею справедливості в латинській мові, є *iustitia* та *aequitas*. За даними двомовних перекладних словників *iustitia* означає 1) справедливість, правосуддя; 2) право, сукупність законів, розпорядження; 3) чесність, рівноправність, обґрунтованість; милосердя, почуття справедливості; 4) благочестя; шанобливість; праведність [Дворецкий 1986, с. 568; Oxford Latin Dictionary 1968, с. 986; Dizionario Latino Olivetti].

Розглядаючи поняття справедливості, Х. Перельман виділяє три аспекти її реалізації: «Справедливий вчинок – це виправлення, заперечення нерівності. Справедливе правило – це доцільність, заперечення свавілля. Справедлива людина – це совість, заперечення нелюдності. Ідеальна справедливість – у тому вигляді, в якому вона існує в західній традиції - поєднує всі ці точки зору, віддаючи пріоритет тій чи іншій залежно від світогляду та специфіки дисципліни, що її розвиває» [Перельман, с. 224]. На наше переконання, давньоримські уявлення про справедливість доречно розглядати у межах різних типів дискурсів - правового, політичного, філософського, побутового – з метою вивчення особливостей змістового наповнення концепту.

Особливої ваги *iustitia* набуває у римському праві, об'єднуючи у своїй семантиці ідею справедливості та правосуддя. *Iustitia* у правовому дискурсі

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Методологічні підходи до вивчення концепту СПРАВЕДЛИВІСТЬ у латинській мові (Українською) [Metodologichni pidhodi do vivchennja konceptu SPRAVEDLIVIST' u latins'kij movi]

© Письменна Ю. О. [Pis'menna Ju. O.], pysmennaju@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

визначається як чеснота, що віддає *suum cuique* «кожному своє» (*Iustiniani Digesta*), уособлюючи законність та правосуддя в юридичній практиці. Персоніфікацією ідеї справедливості виступає давньоримська богиня *Iustitia*, що співвідноситься з давньогрецькими богинями правосуддя та справедливості *Θέμις* і *Δίκη*, а також давньоєгипетською богинею *Ma'at*. Широке використання образу та системи символів богині правосуддя засвідчує її рецепцію у сучасному демократичному світі. Як міфічний конгломерат богинь різних національних втілень, вона символізує політичні, судові, культурні та соціальні цінності демократії, які резонують на транснаціональному рівні. Юстиція символізує ідеали західної правової системи щодо справедливого та рівного управління законом, без скнарості, підкупу, упереджень чи прихильності [North 1979].

Культ *Iustitiae* набув значного поширення в Октавіанську епоху, будучи вагомою складовою політичної ідеології імператора Августа [Егоров 1998, с. 285; Токарев 2011, с. 184]. Важливою віхою розширення семантики концепту стає його використання, окрім юридичного, у суспільно-політичному дискурсі, а також поява *iustitiae* у списку імператорських чеснот, зафіксованих на щиті Августа. На думку дослідників, вибір чеснот, розміщених на щиті, презентує політичну програму Августа, пов'язану з його діяльністю у попередній період. Так, *Virtus* характеризувала його як переможного імператора у війні проти Сходу. *Iustitia* наголошувала на його заслугах у відновленні законів і засад суспільства, адже у 28 р. до н. е. Октавіан оголосив себе «відновником» законів і права римського народу. *Clementia* символізувала прощення Августом прихильників Антонія, відсилка до «милосердя» вказувала також на спадкоємність політики Г. Юлія Цезаря. *Pietas* відзначала відновлення в 28 р. до н. е. римських храмів і шанування принцепсом богів [Токарев 2011, с. 184]. З-поміж перелічених чеснот *clementia* і *iustitia* почали активно використовуватися в ідеологічній боротьбі тільки з другої половини I ст. до н. е., що дозволяє стверджувати про остаточний відхід від ідеалу республіканських цінностей і пропаганду одноосібної влади [Там само].

Перехід до імперської форми правління та використання *iustitia* у соціально-політичному дискурсі змінює семантику терміну. У новому контексті *iustitia* виступає обожненою цінністю, а імператор – гарантом справедливості та навіть джерелом правових норм. Справедливість стає обґрунтуванням абсолютизму як всередині держави, так і в питаннях зовнішньої політики. На

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Methodological Approaches to Studying the Concept of JUSTICE in the Latin Language (in Ukrainian) [Metodologichni pidhodi do vivchennja konceptu SPRAVEDLIVIST' u latins'kij movi]

© Pysmenna Iu. O. [Pis'menna Ju. O.], pysmennaju@gmail.com

думку багатьох дослідників, *iustitia* у Стародавньому Римі фактично легітимізує домінантність римлян, їхнє право керувати іншими людьми [The Impact of Justice on the Roman Empire 2019, с. 2].

Транспозиція семантики *iustitiae* актуалізує іншу лексему, яка репрезентує ідею справедливості у латинській мові – *aequitas*. Згідно даних двомовних словників, *aequitas* визначається як: 1) баланс, пропорційність, помірність, спокій; 2) чесність, справедливість, неупередженість, рівність; 3) доброзичливість, гуманність [Дворецкий 1986, с. 41; Oxford Latin Dictionary 1968, с. 67; Dizionario Latino Olivetti]. *Aequitas* використовується в юридичній практиці поряд з *iustitia*, зокрема відоме визначення права як *ars boni et aequi* 'мистецтво добра і справедливості' (Iustiniani Digesta), проте втілює радше онтологічну справедливість. Поняттям «*aequitas*» (лат. рівність, еквівалентність, пропорційність, справедливість) у римлян позначається правильність, природний порядок речей, що диктує свої вимоги праву. Водночас «*aequitas*» трактується римськими мислителями і як моральне поняття – чеснота [Кирюхин 2013, с. 68].

В умовах Імперії *aequitas* як мовне втілення ідеї справедливості краще підходила для імператорської пропаганди, оскільки надавала більш лаудативний характер діяльності імператора і, як і *clementia*, містила більший елемент свавілля. Імператор не тільки вчиняв справедливо, але його справедливі рішення повинні були сприйматися як милість по відношенню до підданих [Егоров 1998, с. 289].

Міркування про природу справедливості знаходять рефлексії у філософському дискурсі. Так, відоме визначення Ціцерона: *De tribus autem reliquis latissime patet ea ratio, qua societas hominum inter ipsos et vitae quasi communitas continetur; cuius partes duae: iustitia, in qua virtutis splendor est maximus, ex qua viri boni nominantur, et huic coniuncta beneficentia, quam eandem vel benignitatem vel liberalitatem appellari licet. Sed iustitiae primum munus est, ut ne cui quis noceat, nisi lacessitus iniuria, deinde ut communibus pro communibus utatur, privatis ut suis* [Cicero, De off]. «Перша вимога справедливості в тому, щоб нікому не завдавати шкоди, якщо тебе не викликали на це несправедливістю; потім у тому, щоб користуватися суспільною [власністю] як суспільною, а приватною – як своєю». Відзначаючи, що приватна власність виникає шляхом певних законів і домовленостей, Ціцерон вважає охорону приватної власності

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Методологічні підходи до вивчення концепту *СПРАВЕДЛИВІСТЬ* у латинській мові (Українською) [Metodologichni pidhodi do vivchennja konceptu *SPRAVEDLIVIST'* u latins'kij movi]

© Письменна Ю. О. [Pis'menna Ju. O.], pysmennaju@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

причиною утворення держави [Там само]. Несправедливість, на думку філософа, означає не лише вчинення несправедливості, а й потурання їй, спричинене лінню, страхом, небажанням брати участь у суспільній діяльності, жадоба, прагнення слави [Там само].

Таким чином, вчення Цицерона про справедливість демонструє два вектори розвитку: з одного боку, чільна увага приділяється недоторканності приватної власності, дотриманні та охороні цієї недоторканності [Утченко, с. 171]. З іншого боку, Цицерон виступає з гуманістичних, загальнолюдських позицій, що на думку Г. Карнаш, дозволяє говорити про нього як про теоретика космополітичної справедливості [Карнаш 2011, с. 29]. Наявність загальнолюдських, універсалістських ідей у політичній етиці Цицерона робить його певною мірою попередником західноєвропейського гуманізму. Ранньоліберальна думка спиралася саме на цю індивідуалістичну філософську платформу розуміння людини, її місця у світобудові, її самостійної цінності [Там само].

Окремої уваги, безперечно, заслуговує вивчення побутових уявлень про справедливість, відображених у латинських пареміях. У давньоримському рабовласницькому суспільстві обсяг справедливості, на який міг розраховувати індивід, жорстко регламентувався його майновим і соціальним статусом, гендерною приналежністю, географією etc. Юридична кодифікація прав різних верств населення координувалася із принципом *suum cuique*, в той час як повсякденне життя спиралося на ідею взаємної послуги як основи соціального балансу в ділових та особистих стосунках. Юридичний принцип *Do ut des. Facio ut facias* (Даю, щоб ти дав. Роблю, щоб ти зробив), який відображає еквівалентність зобов'язань сторін, знаходить широку реалізацію на рівні побутової етики та моралі та представлений у ряді паремій: *Ab alio spectes, alteri quod feceris* (Публій Сір, Sententiae) – «Чекай від іншого того, що йому зробиш»; *Tu mihi, ego tibi* – «Ти мені, я тобі»; *Manus manum lavat* – «Рука руку миє»; *Gratia gratiam parit* – «Вдячність породжує вдячність». Негативні дії отримують пропорційно негативний відгук: *Beneficium dare qui nescit, iniuste petit* (Публій Сір, Sententiae) – «Той, хто не вміє робити добра, даремно його чекатиме»; *Canis, qui mordet, mordetur* – «Собака, яка кусає, залишається покусана»; *Qui seminat mala, metet mala* – «Хто посіє лихо, лихо і пожне»; *Qui seminat ventum, turbinem metet* – «Хто посіє вітер, пожне бурю».

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Methodological Approaches to Studying the Concept of JUSTICE in the Latin Language (in Ukrainian) [Metodologichni pidhodi do vivchennja konceptu SPRAVEDLIVIST' u latins'kij movi]

© Pysmenna Iu. O. [Pis'menna Ju. O.], pysmennaju@gmail.com

Таким чином, ідея справедливості як «надання належного кожному» в Стародавньому Римі осмислювалася, насамперед, в рамках політичного правопорядку, розвитку юридичної теорії, що безпосередньо залежала від різноманіття соціальних статусів, гендерної приналежності, етнічного походження мешканців держави. У політичній ідеології періоду ранньої імперії *iustitia* виступає інструментом створення позитивного іміджу імператора та обґрунтування посилення авторитаризму. У цей період актуалізується також мовний концепт *aequitas* як втілення справедливості у межах імператорської пропаганди, що підсилює роль імператора як носія справедливості та його милостивого ставлення до підданих. Філософська концепція справедливості Ціцерона закладає підвалини європейського гуманізму, акцентуючи індивідуальну відповідальність людини за реалізацію принципів справедливості у суспільному та приватному житті, недоторканність особистості та приватної власності. Побутові уявлення про справедливість, відображені в латинській афористиці, репрезентують ідею взаємної послуги та пропорційного ставлення як основи людських взаємовідносин та соціальної рівноваги.

Література:

1. Дворецкий, И. Х. *Латинско-русский словарь* (Москва, Русский язык, 1986), 598.
2. Егоров, А. Б. «Добродетели щита Августа.» *Античный мир. Проблемы истории и культуры* (СПб., 1998): 280–293.
3. Канарш, Г. Ю. *Социальная справедливость: философские концепции и российская ситуация* (Москва, Изд-во Моск. гуманит. ун-та, 2011), 236.
4. Кирюхин, Д. И. «Справедливость как AEQUITAS и JUSTITIA в философско-правовой мысли Древнего Рима.» *Вестн. Моск. Ун-та. Сер. 7. Философия* 3 (2013): 63–77.
5. Перельман, Х. «Три аспекта справедливости.» *Правоведение* 2 (307) (2013): 211–225.
6. Токарев, А. Н. *Становление официальной идеологии принципата императора Августа* (Харьков, 2011), 268.
7. Утченко, С. Л. «Трактат Цицерона «Об обязанностях» и образ идеального гражданина.» В кн. *Марк Туллий Цицерон. О старости. О дружбе. Об обязанностях* (Москва, «Наука», 1993): 159–174.
8. Cicero. *De Officiis*,/ <http://www.thelatinlibrary.com/cicero/off.shtml>
9. *Dizionario Latino Olivetti*, <https://www.dizionario-latino.com/dizionario-latino->

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Методологічні підходи до вивчення концепту *СПРАВЕДЛИВІСТЬ* у латинській мові (Українською) [Metodologichni pidhodi do vivchennja konceptu *SPRAVEDLIVIST'* u latins'kij movi]

© Письменна Ю. О. [Pis'menna Ju. O.], pysmennaju@gmail.com

italiano.php

10. *Iustiniani Digesta*, <http://www.upmf-grenoble.fr/Haiti/Cours/Ak/>

11. North, H. *From myth to icon: Reflections of Greek ethical doctrine in literature and art* (Ithaca, NY Cornell University Press, 1979).

12. *Oxford Latin Dictionary* (Oxford, Clarendon Press, 1968).

13. Ramshorn, L. *Dictionary of Latin synonymes* (Boston, Charles C. Little and James Brown, 1841), 408.

14. *The Impact of Justice on the Roman Empire*, eds. Olivier Hekster and Koenraad Verboven, (Leiden 2019), 237.

References:

1. Dvoretzkiy, I. H. *Latinsko-russkiy slovar* (Moskva, Russkiy yazyk, 1986), 598 (In Russ.).

2. Jegorov, A. B. «Dobrodeteli shhita Avgusta.» *Antichnyj mir. Problemy istorii i kul'tury* (SPb., 1998): 280–293.

3. Kanarsh, G. Ju. *Social'naja spravedlivost': filosofskie koncepcii i rossijskaja situacija* (Moskva, Izd-vo Mosk. gumanit. un-ta, 2011), 236.

4. Kirjuhin, D. I. «Spravedlivost' kak AEQUITAS i JUSTITIA v filosofsko-pravovoj mysli Drevnego Rima.» *Vestn. Mosk. Un-ta. Ser. 7. Filosofija* 3 (2013): 63–77.

5. Perel'man, H. «Tri aspekta spravedlivosti.» *Pravovedenie* 2 (307) (2013): 211–225.

6. Tokarev, A. N. *Stanovlenie oficial'noj ideologii principata imperatora Avgusta* (Har'kov, 2011), 268.

7. Utchenko, S. L. «Traktat Cicerona «Ob objazannostjah» i obraz ideal'nogo grazhdanina.» V kn. *Mark Tullij Ciceron. O starosti. O družbe. Ob objazannostjah* (Moscow, «Nauka», 1993): 159–174.

8. Cicero. *De Officiis*, <http://www.thelatinlibrary.com/cicero/off.shtml>

9. *Dizionario Latino Olivetti*, <https://www.dizionario-latino.com/dizionario-latino-italiano.php>

10. *Iustiniani Digesta*, <http://www.upmf-grenoble.fr/Haiti/Cours/Ak/>

11. North, H. *From myth to icon: Reflections of Greek ethical doctrine in literature and art* (Ithaca, NY Cornell University Press, 1979).

12. *Oxford Latin Dictionary* (Oxford, Clarendon Press, 1968).

13. Ramshorn, L. *Dictionary of Latin synonymes* (Boston, 1841).

14. *The Impact of Justice on the Roman Empire*, eds. Olivier Hekster and Koenraad Verboven (Leiden, 2019).

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Methodological Approaches to Studying the Concept of JUSTICE in the Latin Language (in Ukrainian) [Metodologichni pidhodi do vivchennja konceptu SPRAVEDLIVIST' u latins'kij movi]

© Pysmenna Iu. O. [Pis'menna Ju. O.], pysmennaju@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО І
ТИПОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА
[CURRENT ISSUES IN COMPARATIVE AND HISTORICAL
LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY]

УДК 811.133

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 14.07.2021 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 17.07.2021 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 95.1 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2021.40.02>

PRINCIPIOS DE LA GRAMÁTICA COMPARATIVA: CATEGORÍAS
GRAMATICALES DEL VERBO EN LA LENGUA ESPAÑOLA Y LA
LENGUA UCRANIANA (ASPECTO)

Nina M. Korbozerova (Kyiv, Ucraina)

ninakor@ukr.net

Doctora en Letras, Profesora Titular del Departamento de la Filología Románica
de la Universidad Nacional de Kyiv Tarás Shevchenko
(Ministerio de Educación y de Ciencia de Ucrania)
Ave. de Tarás Shevchenko 14, Kyiv, Ucraina, 01601

En el artículo se compara el verbo en la lengua española y la lengua ucraniana en el plano de su categoría gramatical: aspecto. Esta categoría se distingue mucho tanto en el plano semántico, como en el plano formal.

Palabras clave: Gramática comparativa, aspecto gramatical, lengua española, lengua ucraniana.

(АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО І ТИПОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Принципи зіставної граматики: граматичні категорії дієслова в іспанській та українській мовах (вид)

(Іспанською) [Pryncypy zistavnoi' gramatyky: gramatychni kategorii' dijeslova v ispans'kij ta ukrai'ns'kij movah (vyd)]

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

ПРИНЦИПИ ЗІСТАВНОЇ ГРАМАТИКИ: ГРАМАТИЧНІ КАТЕГОРІЇ ДІЄСЛОВА В ІСПАНСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ (ВИД)

Ніна Миколаївна Корбозерова (Київ, Україна)

ninakor@ukr.net

доктор філологічних наук, професор кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті проаналізовано у зіставному плані граматичну категорію вида в іспанській та українській мовах. Наголошено, що видові пари дієслова за принципом завершеності або незавершеності дії в українській мові відповідають двом часовим формам за принципом завершеності або незавершеності дії в іспанській мові. Видові пари дієслова в іспанській мові ґрунтуються на принципі процесуальності або миттєвості.

Ключові слова: *Зіставна граматика, граматичний вид, іспанська мова, українська мова.*

PRINCIPALS OF THE COMPARATIVE GRAMMAR: VERB IN THE SPANISH AND UKRAINIAN LANGUAGES (ASPECT)

Nina N. Korbozerova (Kyiv, Ukraine)

ninakor@ukr.net

DSc (Philology), Professor of Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

At the current stage of the development of linguistics, the triple scientific interest is updated towards the theory of the comparison of languages, towards the theory of translation and towards intercultural communication as a consequence of the cardinal changes in the political and cultural life of the society.

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology
[Aktual'ni pytannja porivnjaj'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Principals of the Comparative Grammar: Verb in the Spanish and Ukrainian Languages (Aspect) (in Spanish) [Evolución de la contrucción de relativo hispánica: los rasgos nacionales]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

The important place in translation theory is occupied by grammatical problems. To make the correct grammatical transformations, the translator/interpreter must thoroughly know the similar and distinctive features between the original language and the language of the translation, which is the object of comparative grammar. In general, the grammatical categories adequately reflect the conceptual framework of the world, manifesting its basic invariants.

In grammatical categories there are several differences that are the cause of semantic differences in consequence of specific worldviews and particular linguistic world pictures. For example, when comparing the categories and grammatical forms of the Spanish and Ukrainian languages, there is a lot of difference between the number and gender of the suative noun. In addition, in the Spanish language there is the category of determination/indeterminacy that is manifested in the presence/absence of the article, while in the Ukrainian language there is the grammatical case in the noun.

The most significant differences between the two languages analyzed are observed in the grammatical categories of the verb, particularly in aspect, tense, mood and voice.

Key words: *Comparative Grammar, verbal aspect, Spanish, Ukrainian.*

En la etapa actual del desarrollo de la lingüística se actualiza el interés científico triple hacia la teoría de la comparación de las lenguas, hacia la teoría de la traducción y hacia la comunicación intercultural en consecuencia de los cambios cardinales de la vida política y cultural de la sociedad.

El lugar importante en a teoría de la traducción lo ocupan los problemas gramaticales. Para hacer las transformaciones gramaticales correctas el traductor / intérprete debe conocer a fondo los rasgos similares y distintivos entre la lengua original y la lengua de la traducción, lo que constituye el objeto de la gramática comparativa. En general, las categorías gramaticales reflejan de manera adecuada en el cuadro conceptual del mundo, manifestando sus invariantes básicas.

En las categorías gramaticales existen varias diferencias que son la causa de las diferencias semánticas en consecuencia de las visiones del mundo específicas y de los cuadros lingüísticos del mundo particulares. Por ejemplo, al comparar las categorías y formas gramaticales de las lenguas española y ucraniana hay mucha diferencia entre el número y género del nombre suatantivo. Además, en la lengua española existe la categoría de la determinación/indeterminación que se manifiesta en la presencia/ausencia del artículo, mientras en la lengua ucraniana existe el caso gramatical en el nombre sustantivo.

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Принципи зіставної граматики: граматичні категорії дієслова в іспанській та українській мовах (вид)

(Іспанською) [Pryncypy zistavnoi' gramatyky: gramatychni kategorii' dijeslova v ispans'kij ta ukrai'ns'kij movah (vyd)]

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

Las diferencias más significativas entre ambas lenguas analizadas se observan en las categorías gramaticales del verbo, en particular en el aspecto, tiempo, modo y voz.

Pasemos inmediatamente al análisis de la categoría del aspecto del verbo que es el objeto del artículo presente.

La categoría del aspecto verbal está estrechamente conectada con otras dos categorías que son la del tiempo y la del modo. Esta categoría en ambas lenguas se plasma de modo diferente en cada una de las lenguas: puede tener una expresión formal específica sea sintética o sea analítica, por una parte, y por otra, un contenido diferente.

El análisis comparativo de la categoría de aspecto verbal en las dos lenguas investigadas se dificulta por grandes complicaciones que existen en la naturaleza de los fenómenos gramaticales y porque los lingüistas investigan el aspecto verbal de modo diferente.

En la lengua ucraniana la categoría de aspecto verbal existe sin duda alguna y se plasma en la oposición del aspecto perfectivo / imperfectivo (*зробив / робив*). Los hispanistas que trataron de aplicar este enfoque a la lengua española fracasaron al negar la presencia de esta contraposición en ella. Por eso los científicos se vieron obligados a investigar el aspecto verbal en la lengua española en un sentido mucho más amplio, utilizando la contraposición entre la acción normal y universal y la acción progresiva que pueda expresar cómo transcurre la acción. Es decir, se trata en este caso de la oposición existente entre duración / momento, discontinuidad / continuidad, presencia / ausencia de los límites internos de la acción.

En el sistema gramatical del verbo español la oposición aspectual está expresada por la contraposición de formas temporales progresivas y continuas tanto en el sistema de formas verbales simples, como compuestas o por la oposición aspectual (aspecto duradero / aspecto no duradero: *trabajo – estoy trabajando, trabajaba – estaba trabajando*. En la lengua española la acción acabada / no acabada se expresa por dos tiempos: Indefinido / Imperfecto (*Juan leyó el libro – Juan leía el libro*).

El contenido esencial de la forma continua es aspectual, porque demuestra la manera del desarrollo de la acción, pero la demuestra en el tiempo y por eso no

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Principals of the Comparative Grammar: Verb in the Spanish and Ukrainian Languages (Aspect) (in Spanish) [Evolución de la contrucción de relativo hispánica: los rasgos nacionales]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

es solamente forma aspectual, sino aspectivo-temporal. Abarca casi todas las clases del verbo y entra en el paradigma de la conjugación verbal.

En la lengua española, además de la forma gramatical del aspecto *canto / estoy cantando* existen también varios medios léxicos y léxico-sintácticos, llamados modos de acción, que también sirven para expresar la manera del desarrollo de la acción. Entre los medios léxicos, se citan: por una parte, los medios puramente léxicos (aquí el carácter perfectivo o imperfectivo del verbo muestra si la acción va a terminar o si la acción es prolongada, y, por otra parte, los medios derivativos: *renacer*.

A los medios léxico-sintácticos, a su vez, pertenecen diferentes construcciones léxicas y gramatizadas: *sigue trabajando* (una acción prolongada que indica su desarrollo); *comenzar a hacer algo, ponerse a hacer algo, terminar de hacer algo, acabar de hacer algo* (el principio o fin de la acción); *tener + Participio* (el carácter perfectivo, resultativo de la acción); *volver a + Infinitivo* (la repetición de la acción).

En la lengua ucraniana, como hemos dicho antes, la categoría del aspecto expresa la contraposición entre las acciones perfectiva/imperfectiva en los límites de un morfema verbal. La forma del aspecto perfectivo expresa una acción realizada, agotada desde su principio (*прискорив рух*). El aspecto imperfectivo, en contrario, expresa una acción no realizada, no agotada, una acción que no llegó a su fin lógico: *Я співаю пісню / Я співав пісню* (puedo terminar de cantar la canción o no terminar de cantarlo). Los verbos perfectivos tienen tres formas temporales (presente, pasado y futuro), mientras los verbos imperfectivos tienen solo dos formas temporales (pasado y futuro). En el modo subjuntivo y en el modo imperativo no existe la contraposición temporal.

Muchos verbos ucranianos pueden usarse en una de las formas aspectuales, por eso se consideran ora los verbos imperfectivos, ora los verbos perfectivos. En forma imperfectiva se usan los verbos que expresan desdén, aborrecimiento, movimiento o estado: *гордувати, їхати, хворіти*.

A los verbos del aspecto perfectivo pertenecen los verbos derivados por la prefijación: *роз-, на-, про-*: *начитатися, розхворітисся* que son más productivos para formar los verbos del aspecto perfectivo. Hay un grupo de verbos que manifiestan su oposición aspectual por medio de varios recursos morfológicos: *заручати — заручити* o por un cambio de acento: *закликав - закликав*.

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Принципи зіставної граматики: граматичні категорії дієслова в іспанській та українській мовах (вид)

(Іспанською) [Pryncypy zistavnoi' gramatyky: gramatychni kategorii' dijeslova v ispans'kij ta ukrai'ns'kij movah (vyd)]

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

Es muy importante tener en cuenta que en la lengua ucraniana la categoría de aspecto verbal está estrechamente conectada con la categoría temporal, por eso cada componente de la pareja aspectual forma su propio paradigma de formas temporales: *итовхаю – итовхав – буду итовхати* (aspecto imperfectivo): *итовхну, итовхнув* (aspecto perfectivo).

Las formas no personales del verbo se caracterizan también en ambas lenguas por la categoría aspectual vinculada con la de la voz. De ejemplo, tomemos el gerundio en la lengua ucraniana. El gerundio del aspecto imperfectivo se forma de los verbos personales en el presente con ayuda de los sufijos -чи (-ючи), -ачи(-ячи): *несуть – несучи, знають – знаючи, зустрічатися – зустрічаючись*. El gerundio del aspecto imperfectivo indica la acción simultánea a la del verbo colocado en la forma personal y se forma con ayuda de los sufijos -вши, -ши: *прочитати – прочитавши, вивчити – вивчивши, принести – принісши*. El gerundio del aspecto perfectivo expresa una acción acabada, anterior a la del verbo colocado en la forma personal.

Resumiendo, el gerundio / infinitivo simple (leyendo / leer) y el gerundio / infinitivo compuesto (habiendo leído / haber leído) del español corresponden por su significado a los gerundios (дієприкметники) ucranianos del aspecto imperfectivo y del aspecto perfectivo que se forman por medio de los sufijos. El gerundio / infinitivo español puede formar con los verbos personales varias construcciones, y para la lengua ucraniana este fenómeno no es característico.

Література:

1. Вид дієслова. Українська мова: від фонетики до морфології, https://ukr.ed-era.com>vidi_
2. Aspecto grammatical, <https://es.wikipedia.org>wiki>

References:

1. Vyd dijeslova. Ukrai'ns'ka mova: vid fonetyky do morfologii', https://ukr.ed-era.com>vidi_
2. Aspecto grammatical, <https://es.wikipedia.org>wiki>

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Principals of the Comparative Grammar: Verb in the Spanish and Ukrainian Languages (Aspect) (in Spanish) [Evolución de la contrucción de relativo hispánica: los rasgos nacionales]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА
[CURRENT ISSUES IN LITERARY STUDIES]

УДК 821.112.2(436)

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 02.09.2021 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 05.09.2021 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 98.42 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2021.40.03>

АРХІТЕКТОНІКА РОМАНУ В. ЗЕБАЛЬДА «АУСТЕРЛІЦ»

Іван Петрович Мегела (м. Київ, Україна)

imegela@ukr.net

доктор філологічних наук, професор кафедри зарубіжної літератури

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Стаття присвячена висвітленню проблеми архітекtonіки як головного принципу побудови роману Аустерліц німецького письменника В. Г. Зебальда. **Мета цього завдання** проаналізувати архітекtonіку як загальну систему зв'язків між окремими частинами художнього цілого, як художнього дискурсу, що здійснює організацію співбуття між естетичним суб'єктом, естетичним об'єктом та естетичним адресатом шляхом когезії та когерентності елементів різних планів тексту. **Розкривається** суть концепції часу, до кожної миті якого можна повернутися як на рівні спогаду, так і на рівні внутрішнього переживання. **Показано** підпорядкування концепції часу пошукам героя твору, розкриттю таємниці свого справжнього походження та у який спосіб відбувається вишукування себе у забутих локаціях, містах і вулицях втраченого часу, у фантомному щасливому дитинстві. **Висвітлюється** формування художнього простору з минулого героя, його подорожей ландшафтом пам'яті, зі спалахів спогадів, діалогів (Жака Аустерліца) та безіменного героя-слухача (оповідача, власне, автора твору), з описів архітектурних споруд, пенітенціарних установ, фортець, вокзалів, з чорно-білих фотографій різноманітних предметів, об'єктів, що надають тексту хронікальної достовірності. Відмова від дихотомії документальність – вимисел не дозволяє однозначно визначати «Аустерліца» чи як художній чи як історичний твір. **Стверджується**, що це література власного досвіду – досвіду «з іншого боку», коли тема пам'яті й

(Актуальні питання літературознавства [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Архітекtonіка роману В. Зебальда «Аустерліц» (Українською)

[Arhitektonika romanu V. Zebal'da «Austerlic»]

© Мегела І. П. [Megela I. P.], imegela@ukr.net

руйнування розкривається не через устояні історичні символи, а через особистісний діалог *k.lbybs* предметного світу.

На підставі проведеного аналізу **зроблено висновок**: архітектоніка роману «Аустерліц» є функцією послідовно продуманих моральних проблем, пов'язаних з індивідуальним відчуттям вини за події історії. Це щільний інтертекстуальний постмодерністський документально-художній роман, в якому досвід автора твору поєднаний з емоціями, особистою емпатією, синестезією чуттєвих відчуттів, що відрізняє його від офіційної інтерпретації історії, висвітлення болісних проблем минулого (Голокост), травми і забуття.

Ключові слова: архітектоніка, структура, оповідь, час, документальність, вигадка, пам'ять, травма, забуття, архітектура, фотографія, спогадування, емпатія, синестезія чуттєвих відчуттів.

ARCHITECTONICS OF 'AUSTERLITZ', A NOVEL BY W. G. SEBALD

Ivan P. Megela (Kyiv, Ukraine)

imegela@ukr.net

DSc (Philology), Professor of Foreign Literature Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article describes the problems of architectonics as the main construction principle of *Austerlitz*, a novel by German author W. G. Sebald. The aim of this article is to analyze architectonics as a general system of connections between separate parts of the artistic whole, as well as an artistic discourse that organizes the interaction between the aesthetic subject, aesthetic object and aesthetic addressee through cohesion and coherence of elements of different levels of the text. The article describes the essence of the concept of time in the novel; each moment can be revisited both at the level of reminiscence and inner feeling. The concept of time is subordinate to the character's pursuit – unraveling the mystery of his real ancestry and the way of exploring personal history in forgotten locations, cities and streets of lost time, in a phantom happy childhood. The article examines the formation of artistic space from the character's past, his travels down the memory lane; from flashbacks, dialogues between Jacques Austerlitz and the nameless listener (narrator, in fact, the author of

(Current issues in literary studies [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Architectonics of 'Austerlitz', a Novel by W. G. Sebald (in Ukrainian)

[Arhitektonika romanu V. Zebal'da «Austerlic»]

© Megela I. P. [Megela I. P.], imegela@ukr.net

the work); from descriptions of architectural structures, penitentiaries, fortresses, castles; from black-and-white photographs of various objects, objects that give the text the authenticity of a chronicle. Austerlitz rejects the documentary – fiction dichotomy cannot be unambiguously defined either as fiction or as a historical work. The article argues that this is the literature of personal experience 'from the other side', when the theme of memory and destruction reveals itself not through established historical symbols, but through personal dialogue between man and the material world.

The article argues that this is the literature of personal experience 'from the other side', when the theme of memory and destruction reveals itself not through established historical symbols, but through personal dialogue between man and the material world.

The analysis concluded that the architectonics in Austerlitz functions as series of consecutive moral problems associated with individual guilt about historical events. It is a dense intertextual postmodern documentary-fiction novel in which the author's experience is combined with emotions, personal empathy, synesthesia, which separates him from the official interpretation of history, coverage of painful problems of the past (Holocaust), trauma and oblivion.

Key words: architectonics, structure, story, time, documentary, fiction, memory, trauma, oblivion, architecture, photography, reminiscence, empathy, synesthesia.

Постановка проблеми

Одним з ефективних підходів у висвітленні проблеми структури творів, які репрезентують особливий спосіб бачення світу їх авторів і володіють унікальною властивістю емоційної дії на читачів, є дослідження архітектоніки, як головного принципу побудови твору, загальної системи зв'язків між окремими частинами композиції художнього цілого.

Зазначений підхід базується на тому, що до поняття архітектоніки входить як зовнішня структура твору, так і побудова сюжету: поділ твору на частини, тип оповіді (від автора чи від особи оповідача), та чи інша послідовність подій (часова чи з порушенням хронологічного принципу), введення до оповідної тканини різноманітних описів, авторських розмислів, ліричних відступів тощо.

Художній твір, будучи за способом свого буття художнім дискурсом, здійснює організацію комунікативної події (співбуття) між естетичним суб'єктом, естетичним об'єктом та естетичним адресатом шляхом *когезії* («зв'язності») та *когерентності* («зчеплення») елементів різних рівнів тексту [1].

(Актуальні питання літературознавства [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Архітектоніка роману В. Зебальда «Аустерліц» (Українською)

[Arhitektonika romanu V. Zebal'da «Austerlic»]

© Мегела І. П. [Megela I. P.], imegela@ukr.net

Розгляд семантичної композиції особливо важливий для аналізу «безсюжетних» творів, а також текстів з послабленими причино – наслідковими зв'язками компонентів, а також текстів, насичених складними образами. Виявлення в них семантичних ланцюжків і встановлення їх зв'язків – ключ до інтерпретації твору [2].

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ. Проблема архітекτονіки художнього тексту на сьогодні є надзвичайно актуальною, виходячи з тієї обставини, що її часто трактують як синонім композиції, залишаючи поза увагою такий важливий естетичний аспект побудови твору, організації текстуального простору, сюжетного контуру, як емпатія. Дотепер в такому ракурсі і так комплексно проблема архітекτονіки ще не висвітлювалася. Існують окремі публікації часткового характеру, в яких здебільшого зв'язок архітекτονіки роману розкривається здебільшого з проблемами пам'яті [3], забуття [4], травми [5], репрезентації історії [6]. Означений нами підхід може допомогти подивитися під новим кутом зору на внутрішні і зовнішні взаємозв'язки, висвітлити співвідношення документальності і художнього вимислу в розкритті теми часу і простору, психічної травми, механізму спогадування, ролі матеріального світу в загальній структурі наративу.

МЕТА СТАТТІ. Відштовхнувшись від теорії М. Бахтіна, який вперше вжив поняття «архітектоніка» як ціннісної структури естетичного об'єкта [7], доповнивши її ідеями О. Вальцеля про співвідношення «ейдоса», речі і форми [8], напрацюваннями В. Тюпи [9] про тотожність «ейдосу смислового цілого», «естетичного об'єкту» та «інфратексту», проілюструвати ефективність такого підходу на прикладі аналізу роману німецького письменника В. Зебальда «Аустерліц» (2001 р.), який у рейтингу журналу «Гардієн» за 2019 рік посів п'яту позицію серед кращих романів ХХІ ст.

НОВИЗНА полягає в розкритті функції архітекτονіки, показі того, як текстотвірні параметри організовують текст відповідно до комунікативних намірів автора твору, в який спосіб вони спрямовані на досягнення ефекту дії як на інтелектуальну, так і на емоційну сферу читача в рамках ідейно-художнього задуму розкриття взаємодії «множинності структур», що наявні у тексті роману «Аустерліц».

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ.

Герой роману, історик архітектури Жак Аустерліц, розмірковує над тим, що час є чи не найбільш штучною концепцією, вигаданою людьми: «... *годинник завжди здавався мені чимось сміховинним*». Аустерліц з недовірою ставиться до традиційного поділу на минуле, теперішнє і майбутнє: «*У мене склалося таке враження. Сказав Аустерліц, що ми не розуміємо законів, за якими відбувається повернення минулого, однак насправді мені чимраз більше здається, що ніякого часу взагалі не існує, а є лише різні простори, які входять один в одного за принципами якоїсь вищої стереометрії і між якими живі й мертві, відповідно до свого внутрішнього стану, можуть переходити туди й сюди*» [10, с. 199].

У романі Зебальда задіяна концепція часу, до кожної митті якого можна повернутися знову і не лише на рівні спогаду, а й на рівні глибокого внутрішнього переживання. На думку письменника, у минулому в нас залишаються певні домовленості про зустрічі, там, у минулому, ми маємо навідати людей та місця, які лежать поза хронологією, але перебувають у тісному зв'язку з нами [11].

Мета Зебальда: створити збірний образ людини, яка носить в собі травму, продемонструвати абсурдність руйнівних тенденцій, що беруть гору над раціональністю, і, за страхітливими подіями побачити людину, яка все життя веде боротьбу за самовизначення.

Неназваний оповідач знову й знову зустрічає залюбленого в європейські ландшафти та архітектуру дивакуватого самотника Жака Аустерліца, який розповідає про свої багаторічні намагання розкрити таємницю свого походження. Такі пошуки ведуть героя ледь не через усю Європу і спонукають відвідати різноманітні «місця пам'яті» найновішої німецької та європейської історії – з Антверпена до Лондона, з Парижа до Марієнбада, а з Праги до концентраційного табору «Терезієнштадт». І це лише зовнішній, сюжетний контур роману, насиченого історичними екскурсами, поетичними спостереженнями та меланхолійними роздумами про (не)обжитість простору і плин часу.

Що стосується візуальних ефектів, то Аустерліца цікавить насамперед архітектура пенітенціарних установ, фортеці й вокзали. І це не випадково: подібні споруди допомагають герою в його самоідентифікації. Опинившись на вокзалі, куди він приїхав колись п'ятирічним хлопчиком, оглядаючи концтабір,

(Актуальні питання літературознавства [Aktual'ni pytan'ja literaturoznavstva])

Архітектоніка роману В. Зебальда «Аустерліц» (Українською)

[Arhitektonika romanu V. Zebal'da «Austerlic»]

© Мегела І. П. [Megela I. P.], imegela@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

до якого була депортована його мати, Аустерліц ніби віднаходить свій втрачений час.

Він по крихтах збирає власне минуле, засвоює колективну пам'ять, використовуючи як інструмент пізнання матеріальний світ. Мовна тканина роману відіграє при цьому надзвичайно важливу роль. Зебальд занурює нас у щільний в'язкий світ художнього існування, достовірність якого вища, ніж у середньої дійсності [12].

Незважаючи на доволі чітку хронологічну оповідь і послідовні флешбеки, в пам'яті героя, час, як категорія, розмивається. Складається таке враження, ніби людина сама придумала час як міру, підігнану під себе, і, що насправді життєвий шлях – це вимисел. Єдине, що, як здається, залишається незмінним – це будівлі. Величезні архітектурні житлові комплекси в даній інтерпретації – природне середовище для мешканців європейських країн.

Шлях, пройдений Аустерліцем, поступово змінює оптику читача, який починає помічати, що в тексті роману все ретельно продумане, і, що у всіх цих, на перший погляд, випадкових викладках і співпадіннях, нема нічого випадкового, і, що вся ця історія, хоча б постфактум, постає як логічний ланцюжок з розрізнених епізодів. Зебальд формує текстуальний простір з підвищеним змістом символічних значень, свій Антверпенський вокзал: так відбувається тоді, коли окремі частини розкриваються через ціле, і, навпаки, – коли ціле розкривається в кожній деталі.

Художня тканина твору формується з минулого героя, подорожей ландшафтом пам'яті Жака Аустерліца, зі спалахів його спогадувань, що записані автором-оповідачем під час їх спорадичних зустрічей в Бельгії, Англії і Франції. Але як можна зрозуміти, ким ти є насправді, якщо замість особистої історії у тебе є тільки історія світу, в якому ти ймовірно існував?

Лише у зрілому віці Аустерліц дізнається про своє правдиве походження, про матір, оперну співачку з ангажементом у Празькій опері, про батька – соціаліста, якого війна застала в Парижі ... Весь цей твір мовби неймовірно відкриття для людини, яка розкрила для себе велику трагедію того, що відбулося з її батьками і в цілому з Європою.

Образи героя й оповідача часом змішуються, головні й другорядні персонажі влітають в текст твору через пряму мову. Роман стає мовби понад

часом і предметами, місцями, подіями, окремі блоки тексту поєднані лише деякими світлинами, що створюють ефект реальності того, що відбувається.

Власне кажучи, вся книга – це діалог двох героїв, при чому домінує розповідь Аустерліца. Він невтомний оповідач з величезним колом інтересів, включаючи сучасну й класичну архітектуру, інженерну справу і всесвітню історію. Читач і безіменний герой – слухач отримує з його розповідей величезний обсяг інформації, що стосується будівництва вокзалів, мостів та фортифікаційних споруд. Підсилюючи текст серією чорно-білих світлин різноманітних предметів, об'єктів (від світлин вокзалів до фото надмогильних плит), автор домагається хронікальної достовірності тексту.

Проживши сорок років у Великобританії у повному незнанні про своє справжнє походження, Аустерліц врешті-решт наважується на пошуки свого генеалогічного коріння. Для цього він відбуває спочатку до Чехії, згодом до Франції, Австрії і Німеччини. Кульмінаційна сцена роману – відвідання ветеринарно-медичного музею, експонати якого справляють на Жака Аустерліца настільки сильне враження, що він опиняється після цього в лікарні для психічно хворих людей.

Аустерліц вважає, що антигуманні властивості сучасної цивілізації знаходять вираження в архітектурі. Яскраві приклади цього – монструозна бельгійська фортеця Брейдонк, перетворена нацистами на концтабір, Будівля нової французької Національної бібліотеки схожа на Вавилонську вежу, своїм величчям виглядом, монументальністю, вона здатна однак відбити будь-яке бажання читати. Тим паче, що саме на цьому місці, під час фашистської окупації Парижа, знаходився склад конфіскованих у євреїв речей, які перед відправкою до Німеччини були піддані тотальній систематизації.

В улюбленій дитячій книжці Жака Аустерліца була картинка з білочкою, яка закопувала собі провізію на зиму, а ще інша картинка зі снігом, що вкривав всю територію лісу. Маленький Жак часто запитував: як же ця білочка зможе знайти свої припаси, якщо довкола неї все таке біле? Через півстоліття це запитання набуває для героя нові обертони: *«Ну, то як же білочки знають про це, і що взагалі ми знаємо, і яким чином щось пам'ятаємо, і що, врешті нам так і не вдасться з'ясувати?»* [10, с. 219].

Роман Зебальда, власне кажучи, про пошуки. Збирання себе по дрібничках, часточках, вишукування себе у забутих локаціях, містах і вулицях. І справа

(Актуальні питання літературознавства [Aktual'ni pytan'ja literaturoznavstva])

Архітектоніка роману В. Зебальда «Аустерліц» (Українською)

[Arhitektonika romanu V. Zebal'da «Austerlic»]

© Мегела І. П. [Megela I. P.], imegela@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

тут не в історії, а в методі розповіді про неї. Аустерліц повідомляє оповідачеві те, що йому вдалося довідатися про своє минуле, він наче не може втримати цього в собі і через те для перевірки фактів йому потрібний свідок. Характерно, що кожна їх нова розмова починається завжди з того місця, на якому вони зупинилися минулого разу, тобто зв'язок оповідача Жака сприймається як своєрідна нитку життя, яку не обірвати.

Блукаючи Парижем, намагаючись знайти сліди перебування в цьому місті свого батька – соціаліста, Аустерліц міркує про себе «Мені здавалося, що всі моменти нашого життя збивалися до купи в єдиному просторі. Так ніби майбутні події вже існували й лише очікували на те, щоб ми опинилися всередині них, так, як ми, приймаючи запрошення, опиняємося в якомусь конкретному будинку. І хіба не може такого бути, що ми і в минулому, у якому вже були і яке майже повністю стерлося, домовилися про зустрічі й мусимо відвідати там певні місця та певних людей, які ніби залишаються зв'язаними з нами навіть по той бік часу?» [10, с. 274]. Для Зебальда межі реальності розмиті, але саме в такій формі подачі приховане найголовніше. Не даремно письменник наділяє оповідача хворобою очей, при якій людина начебто нічого не бачить крім ламаних ліній, але водночас, існує таке враження, що на периферії зору всі образи зберігають колишню чіткість.

Жак Аустерліц – історик архітектури. З його погляду архітектурні будівлі – це те, що залишається надовго, в чому живе пам'ять про людей. А що можна сказати про велетенську споруду палацу правосуддя, що стоїть на пагорбі, де колись була шибениця? «У кращому разі така споруда викликає подивування, і це подивування є однією з форм, що передують почуттю жаху, адже десь у глибині душі ми, звісно, знаємо, що споруди, які вирости до таких надмірних розмірів, уже наперед мають у собі тінь руйнування і від самого початку сплановані для подальшого існування у вигляді руїн» [10, с. 24].

Образи руїн – основа роману «Аустерліц». З уламків, розвалин, занедбаних могил, вавилонських веж, вибудованих на місці чийхось смертей, Зебальд намагається відтворити чиєсь життя і робить він це з особливою емпатією. Вся історія людства виявляється ніби сконцентрованою в сухому вислові: «сказав Аустерліц»: і тоді Прага періоду окупації німцями, і битва при Аустерліці, і будівництво фортець, і «велика облава» у воєнному Парижі, коли

(Current issues in literary studies [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Architectonics of 'Austerlitz', a Novel by W. G. Sebald (in Ukrainian)

[Arhitektonika romanu V. Zebal'da «Austerlic»]

© Megela I. P. [Megela I. P.], imegela@ukr.net

французькі жандарми «вимели з міста тринадцять тисяч єврейських співгромадян, і валлійська дитяча Біблія, і будівництво Центрального вокзалу Антверпена, – все це і є людське життя.

У даному випадку бачимо відмову від дихотомії вимисел – документальності, що не дозволяє однозначно назвати твір чи то художнім, чи то історичним. Це література власного досвіду – досвіду «з іншого боку», коли тема пам'яті і руйнування, розповідається не через устояні історичні символи, а через особистісний діалог людини і предметного світу. Все своє доросле життя Аустерліц відчував, що його доля трагічна і подібна до долі сотень інших людей, але природу цього відчуття він не усвідомлював. Через цей тривожний конфлікт в його душі все перемішалося : особисті враження і відомості з книг, спогади, які то спливають, то зникають, картини, що проходять нескінченною вервечкою, і болючі білі плями, що закривають те, що вже безслідно стерлося.

Такому асоціативному потоку відповідає сама побудова твору: перед нами суцільний текст без поділу на розділи, який ілюстрований реальними світлинами ландшафтів, людей, речей, картин, архівних документів. Роман заворює візуальним потоком, чорно – білі старі фотографії ніби уповільнюють плин часу і «затягують» в іншу реальність, відводять до хроніки поминулих подій.

Накопичений документальний матеріал стає художнім твором лише тоді, коли поєднується з власними емоціями й досвідом автора твору, наділяється особливою емпатією. Внаслідок цього маємо щось відмінне від офіційної інтерпретації історії. Зебальд скептично, ба, навіть критично сприймає історію, як вона подається у підручниках, або як вона представлена в музеях, монументах.

Вражає, зокрема, та сцена в романі, коли Аустерліц у Мезон_Альфори відвідує музей Фрагонара, в якому крім нього в той час немає жодних інших відвідувачів, а лячну музейну тишу порушує лише рипіння паркету під його ногами. Виставлені там предмети викликають в Аустерліца радше відчуття відрази, а центральний експонат музею, «екорше» так званого «вершника Апокаліпсису», вселяє тотальний жах.

Невизначений простір героя відповідає манері його поведінки: Аустерліц міг годинами розглядати зовнішній вигляд архітектурних будівель, їх внутрішнє облаштування, сподіваючись на зворотні знаки з минулого, що їх могли зберігати ці місця. Одразу згадується прустівська ситуація віднайдення забутих

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

спогадів через синестезію чуттєвих вражень. Але якщо у Пруста в епізоді з тістечком мимовільна пам'ять героя оживає під впливом смакових вражень і запахів, то у романі В. Зебальда осяяння Аустерліца відбувається завдяки зоровим відчуттям. Він вперше повно уявляє себе тодішнім маленьким хлопчиком й усвідомлює себе органічною часткою колективної історії.

Ім'я героя співзвучне з тим місцем, де загубилося життя мільйонів людей: Аушовіц. Відсилка до цього страхітливого місця за мить залишає від світлини з білявим хлопчиком у бутафорському костюмі пажа королеви троянд на суперобкладинці один лише простір історії. Коло замкнулося в тій самій точці, звідкіля воно й почалося. Спочатку подорожі, затиш їх історія, і врешті-решт сам текст, який вичерпав себе і замкнув все коло.

ВИСНОВКИ.

Отже, архітектоніка роману В. Зебальда «Аустерліц» є функцією низки послідовно продуманих моральних проблем [13], пов'язаних з індивідуальним відчуттям вини за події колективної історії. Перед нами яскравий приклад багатопланового інтертекстуального постмодерністського документально-художнього роману про час і позачасовість, про пам'ять і забуття. При цьому естетична функція постає як головна детермінанта кореляції між різноманітною варіативністю художнього тексту й авторською інтенцією, яка в свою чергу визначається історико-культурним контекстом.

Література:

1. De Beaugrande, Robert; Dressler, Wolfgang. *Introduction to Text Linguistics* (New York, 1996): 84-112.
2. Домашенко, А. В. *Об интерпретации и толковании*: монографія (Донецк: ДонНУ, 2007), 277.
3. *Topographies of Memory in WG Sebald's Austerlitz*, <https://scholarworks.utep.edu/cgi/viewcontent>
4. *Memory and Amnesia in WG Sebald's Anti-narrative*, <https://scholars.wlu.ca/cgi/viewcontent>
5. *Exploring the Edge of Trauma in W. G. Sebald's Novel 'Austerlitz'*, <https://d-nb.info> > ...
6. *How History is Presented in Sebald's Austerlitz*, <https://wordpress.viu.ca/how...>

7. Бахтин, М. М. «Проблема содержания, материала и формы в словесном художественном творчестве.» *Вопросы литературы и эстетики* (Москва: Худож. лит., 1975), 502.
8. Вальцель, О. *Проблема формы в поэзии* (Academia, 1923), <http://www.opojaz.ru> › walzel › walzel
9. Тюпа, В. И. «Литературное произведение: между текстом и смыслом.» *Литературное произведение: проблемы теории и анализа 1* (Кемерово: Кузбассвуиздат, 1997): 3-78.
10. Зебальд В. *Аустерлиц* (Київ: Комубук, 2020), 336.
11. Jaggi, Maya. "Recovered Memories." *The Guardian* (21 Sept. 2001), <https://www.theguardian.com/books/2001/sep/22/artsandhumanities.highereducation>
12. Jonny Begood, <https://jonny-begood.livejournal.com>
13. *The Aesthetics and Ethics of Refraction: Narrative Structure ...*, <http://dspace.library.uvic.ca/bitstream/handle>
14. Мегела, І. П. «Метаморфози жанру: психограма серійного вбивці (на матеріалі роману «Тиша» Томаса Рааба). *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики* 33 (2018): 60-70.
15. Мегела, І. П. «Принципи смислотворення ус філософській казці Германа Гессе «Перетворення Піктора». *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики* 35 (2019): 45-59.
16. Мегела, І.П. «Політика і мораль в романі Роберта Менассе «Столиця»». *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики* 39 (2021): 43-60.
17. *Writing as Ethical Memory in "Austerlitz"* – JSTOR, <https://www.jstor.org/stable>
18. *Vertigo | Where literature and art intersect, with an emphasis ...*, <https://sebald.wordpress.com>

References:

1. De Beaugrande, Robert; Dressler, Wolfgang. *Introduction to Text Linguistics* (New York, 1996): 84-112.
2. Domashhenko, A. V. *Ob interpretacii i tolkovanii: monografija* (Doneck: DonNU, 2007), 277.
3. *Topographies of Memory in WG Sebald's Austerlitz*, <https://scholarworks.utep.edu/cgi/viewcontent>

(Актуальні питання літературознавства [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])
 Архітектоніка роману В. Зебальда «Аустерлиц» (Українською)
 [Arhitektonika romanu V. Zebal'da «Austerlic»]

© Мегела І. П. [Megela I. P.], imegela@ukr.net

4. *Memory and Amnesia in WG Sebald's Anti-narrative*, [https://scholars.wlu.ca/cgi> viewcontent](https://scholars.wlu.ca/cgi/viewcontent)
5. *Exploring the Edge of Trauma in W. G. Sebald's Novel 'Austerlitz'*, <https://d-nb.info> > ...
6. *How History is Presented in Sebald's Austerlitz*, <https://wordpress.viu.ca> > how...
7. Bahtin, M. M. «Problema sodержaniya, materiala i formy v slovesnom hudozhestvennom tvorchestve.» *Voprosy literatury i jestetiki* (Moskva: Hudozh. lit., 1975), 502.
8. Val'cel', O. *Problema formy v poezii* (Academia, 1923), <http://www.opojaz.ru> > walzel > walzel
9. Tjupa, V. I. «Literaturnoe proizvedenie: mezhdru tekstem i smyslom.» *Literaturnoe proizvedenie: problemy teorii i analiza 1* (Kemerovo: Kuzbassvuzizdat, 1997): 3-78.
10. Zebal'd, V. *Austerlic* (Kyiv: Komubuk, 2020), 336.
11. Jaggi, Maya. "Recovered Memories." *The Guardian* (21 Sept. 2001), <https://www.the-guardian.com/books/2001/sep/22/artsandhumanities.highereducation>
12. Jonny Begood, <https://jonny-begood.livejournal.com>
13. *The Aesthetics and Ethics of Refraction: Narrative Structure ...*, [http://dspace.library.uvic.ca > bitstream > handle](http://dspace.library.uvic.ca/bitstream/handle)
14. Megela, I. P. «Metamorfozy zhanru:psyhograma serijnogo vbyvci (na materialu romanu «Tysha» Tomasa Raaba». *Problemy semantyky, pragmatyky ta kognityvnoi' lingvistyky* 33 (2018): 60-70.
15. Megela, I. P. «Pryncypy smyslotvorennja us filosofskij kazci Germana Gesse «Peretvorennja Piktora». *Problemy semantyky, pragmatyky ta kognityvnoi' lingvistyky* 35 (2019): 45-59.
16. Megela, I. P. «Polityka i moral' v romanu Roberta Menasse «Stolycja»». *Problemy semantyky, pragmatyky ta kognityvnoi' lingvistyky* 39 (2021):43-60.
17. *Writing as Ethical Memory in "Austerlitz"* – JSTOR, [https://www.jstor.org > stable](https://www.jstor.org/stable)
18. *Vertigo | Where literature and art intersect, with an emphasis ...*, <https://sebald.wordpress.com>

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN SOCIOLINGUISTICS]

УДК 811.134.2

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 22.08.2021 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 25.08.2021 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 98.72 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2021.40.04>

УМБЕРТО ЕКО ТА ІТАЛІЙСЬКІ МАС-МЕДІА
(ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ)

Гліб Леонідович Оксак (м. Київ, Україна)

glebushka23@ukr.net

аспірант

Київський національний лінгвістичний університет

(Міністерство освіти і науки України)

03150, м. Київ, вул. Велика Васильківська, 73

Стаття присвячена лінгвістичному дослідженню стилістичних помилок та погрішностей у найвідоміших засобах італійської преси, де має місце викривлення інформації та непрофесійна діяльність журналістів.

***Ключові слова:** екстралінгвістична інформація, мовні «каламбури», перекривлення змісту, повідомлення, фахова некоректність.*

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Умберто Еко та італійські мас-медіа (лінгвістичний аспект) (Українською)

[Umberto Eko ta italijs'ki mas-media (lingvistychnyj aspekt)]

© Оксак Г. Л. [Oksak G. L.], glebushka23@ukr.net

UMBERTO ECO AND ITALIAN MASS MEDIA (LINGUISTIC ASPECT)

Gleb L. Oksak (Kyiv, Ukraine)

glebushka23@ukr.net

PhD Student (Philology)

Kyiv National Linguistic University

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

03150, Kyiv, 73, Velyka Vasylkivska Str.

The article is about the linguistic analysis of stylistic errors and inaccuracies in the most famous mass media in Italy, which contains information distortion and journalists' unprofessional approach.

Keywords: extralinguistic information, linguistic "puns", content distortion, messages, professional irrelevance.

Інформаційні повідомлення, репортажі, статті, тематичні статті, рубрики – це основний зміст сучасних мас-медіа, що стали невід'ємною частиною нашого життя.

На цю інформацію дуже впливають екстралінгвістичні умови які диктують стиль інформації, її доречність та змістовність.

Головна риса таких повідомлень – це те, що подається тільки новий факт події, явища, тощо зазвичай без усіляких подробиць.

Однак повідомлення саме по собі не містить інформації. Воно отримує цю властивість лише через своє положення у процесі комунікації, з відносин між комунікатором та реципієнтом [4, с. 627].

Але бувають випадки, коли «коментатори від преси» дозволяють собі так би мовити «мовні каламбури», що призводять до нівелювання змісту інформації або зовсім до перекривлення або навіть спотворення інформаційного повідомлення.

Чим більший розрив у знаннях, на думку Шеннона, чим вищим є ступінь невизначеності, тим більший може бути обсяг інформації в повідомленні. Але якщо до того ця інформація рясніє «мовними каламбурами», говірками або цитатами, наведеними невірно, спотвореними штучно, тоді зрозуміти, про що

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Umberto Eco and Italian Mass Media (Linguistic Aspect) (in Ukrainian)

[Umberto Eko ta italijs'ki mas-media (lingvistychnyj aspekt)]

© Oksak G. L. [Oksak G. L.], glebushka23@ukr.net

саме йдеться, здається складним, а подекуди практично не можливим або незрозумілим.

Так, Умберто Еко, видатний письменник, літературний діяч, філософ, вчений який займався лінгвістичними проблемами мови, зокрема семіотики та теорії комунікації, фахівець з багаторічним досвідом, у одному зі своїх есе «Про пресу» вказує на кричущу безграмотність ділків від преси, що створюють подібні безглуздості, а потім виносять їх на широкий загаль.

Так, наприклад у вельми поважних періодичних виданнях, таких як «Corriere della Sera» та «La Repubblica», на які посилається У. Еко, можна зустріти такі «перли» як:

1. «Надія помирає стоячи» (замість «останньою»).
2. Ми затиснуті клінчевим «захватом» (боксерський прийом коли супротивник не має змоги навіть поворухнутися).
3. Діні (колишній високопосадовець) заявляє: настав рік охлялих корів (що мається на увазі, незрозуміло).
4. Мешканці Квиріналу (урядовий квартал у Римі) запалюють вогнище на воєнній стежці» (замість: вийти на стежку війни) («воєнна стежка - це суто індіанський атрибут - тут перекривлені ключові поняття).
5. Знявши голову, не оплакуй густе волосся» (взагалі перекривлений текст говірки).
6. Панелла (колишній урядовець) влучив у саме яблучко (цей вислів вимовляється при стрільбі по мішені – мається на увазі – що досяг мети).
7. Час не чекає, коней на переправі не міняють (з'єднали разом два вислови, у результаті отримали лексичну невідповідність).
8. У Парламенті розгортаються баталії (військовий сленг, тобто воєнні дії, що мають місце на засіданні уряду).
9. Пристав до дупи як листя з лазні (вульгарна говірка, що означає, що хтось або щось набридло до смерті). Взагалі то такі вислови у офіційній пресі недопустимі. А на додаток ще й закінчення: з носом до горла. Уявіть собі такий «каламбурчик» «пристав до дупи як листя з лазні з носом до горла» [6].
10. Треба визволяти як козу так і капусту (мабуть мається на увазі п'єса «Королі і капуста» - викривлення змісту назви).

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Умберто Еко та італійські мас-медіа (лінгвістичний аспект) (Українською)

[Umberto Eko ta italijs'ki mas-media (lingvistychnyj aspekt)]

© Оксак Г. Л. [Oksak G. L.], glebushka23@ukr.net

11. Нове колінце цього балету (у значенні новий елемент балетних рухів, «колінце» - це від брутального «вибрики», про балет навіть не йдеться, це метонімія, означає «дії парламенту», не можна сказати по відношенню до балетного мистецтва «нові вибрики цього балету». Тут наявність невідповідності стилю.
12. Фінінвест знову у боксерській стінці (Фінінвест – назва відомої італійської фінансової організації). Тобто банківська установа прийняла жорсткі обмеження стосовно зобов'язань клієнтів.
13. Каша заварена, і мусимо її сьорбати (замість «сам заварив, сам і вирішуй проблему», якщо вчинив щось недобре).
14. Унюхати б, звідки вітер віє (нюх, нюхати, унюхати – це взагалі про собак головною цінністю яких при полюванні є саме нюх). Тут замість унюхати (це дієслово у контексті має дещо принизливий зміст) має бути «дізнатися звідки вітер віє», бо «унюхати» спотворює саму ідею вислову.
15. Індекс популярності катастрофічно стрімко гупає донизу (невідповідність лексичного наповнення – перша частина – публіцистичний стиль «гупає донизу» – зовсім інше стилістичне маркування).
16. Той, хто має вуха, слухає (перекривлення молитовного вислову англійських протестантів «хто має вуха, той почує» у сенсі зрозуміє).
17. Під знаменами ... певної ідеї у битві залишив чимало пір'я та пуху (оригінал звучить так: розбити в пух та пір'я – знищити вщент). Цей приклад навіть не є каламбуром, виникає враження що мова йде про півнячий бій [8].

Згідно влучного образного висловлювання Умберто Еко, це не газети, а «Казки матусі Гуски» (сказки матушки гусыни), примітивні розповіді.

Всі ці перекивлені вислови, де здається, самі автори цих «перлів» не завжди розуміють істинне значення сталих висловів та говірок і на свій розсуд їх комбінують, доводячи зміст повідомлення чи інформації до повного абсурду.

Для пересічного громадянина ці новостворені «крилаті вислови» зовсім не цікаві, тому що читачам насамперед важливо знати правдиво подані новини, події тощо. Уся ця «белетристика» демонструє «високий рівень освіти» та

обізнаності деяких співробітників вказаних мас-медіа, зазначає Умберто Еко, що нажаль, не відображає дійсну картину реальності.

Література:

1. Вакуров, В. Н., Кохтев, Н. Н., Солганик, Г. Я. *Стилистика газетних жанров* (Москва «Высшая школа» 1978), 183.
2. Лахтіонова, К. М. «Перекладацькі помилки у перекладах художніх творів або пастка для перекладача.» *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики* 33 (2018): 210-217.
3. Пономарів, О. Д. *Культура слова: мовно-стилістичні поради* (Київ, Либідь, 2011), 272.
4. *Публіцистика. Масова комунікація. Медіа-енциклопедія* (Київ, Академія української преси, центр Вільної преси, 2007), 780.
5. Эко Умберто. *Пять эссе на темы этики* (Санкт-Петербург, Symposium, 2002), 192.
6. *Corriere della Sera* (11.01.1995).
7. Eco Umberto. *Cinque scritti morali* (Milano. Bompiani 1997), 128.
8. *La Repubblica* (28.12.1994).

References:

1. Vakurov, V. N., Kohtev, N. N., Solganik, G. Ja. *Stilistika gazetnih zhanrov* (Moskva «Vysshaja shkola» 1978), 183.
2. Lahtionova, K. M. «Perekladac'ki pomylyky u perekladah hudozhnih tvoriv abo pastka dlja perekladacha.» *Problemy semantyky, pragmatyky ta kognityvnoi' lingvistyky* 33 (2018): 210-217.
3. Ponomariv, O. D. *Kul'tura slova: movno-stylistychni porady* (Kyi'v, Lybid', 2011), 272.
4. *Publicystyka. Masova komunikacija. Media-encyklopedija* (Kyi'v, Akademiya ukrai'ns'koi' presy, centr Vil'noi' presy, 2007), 780.
5. Jeko Umberto. *Pjat' jesse na temy jetiki* (Sankt-Peterburg, Symposium, 2002), 192.
6. *Corriere della Sera* (11.01.1995).
7. Eco Umberto. *Cinque scritti morali* (Milano. Bompiani 1997), 128.
8. *La Repubblica* (28.12.1994).

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Умберто Еко та італійські мас-медіа (лінгвістичний аспект) (Українською)

[Umberto Eko ta italijs'ki mas-media (lingvistychnyj aspekt)]

© Оксак Г. Л. [Oksak G. L.], glebushka23@ukr.net

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ [CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC SEMANTICS]

УДК 811.134.2'81'42

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 05.09.2021 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 10.09.2021 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 95.29 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2021.40.05>

СМИСЛОВА СТРУКТУРА МОДАЛЬНИХ ОДИНИЦЬ ЕПІСТЕМІЧНОЇ ІМОВІРНОСТІ “IMPROBABILE”, “CON OGNI PROBABILITÀ” (на матеріалі італійської мови)

Валерія Ігорівна Охріменко (м. Київ, Україна)
valeriaisabella@ukr.net

доктор філологічних наук, професор, професор кафедри романської філології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті розглянуто закономірності квантування інформації у мікротексті функціонування модальних одиниць *improbabile* та *con ogni probabilità* на матеріалі італійської мови. Модальні одиниці *improbabile* та *con ogni probabilità* задають квантування інформації у мікротексті, виявляючи типову сполучуваність у приядерній зоні та імплікуючи закономірність вживання мовних засобів на ближній периферії та на периферії мікротексту. Ці різнорівневі мовні засоби окреслюють їх смислову структуру.

Improbabile виступає у ролі маркера максимального зниження ступеня імовірності модальної оцінки за епістемічним вектором (повної супечерності між суб'єктивним уявленням та фрагментом об'єктивної дійсності). До її приядерної зони потрапляють екзистенційний предикат, заперечні квантори всезагальності,

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Sense Structure of Modal Units “improbabile”, “con ogni probabilità” (in the Italian Language) (in Ukrainian)

[Smyslova struktura modal'nyh odynyc' epistemichnoi' imovirnosti “improbabile”, “con ogni probabilità” (na materiali italijs'koi' movy)]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

прислівники на позначення перевищення міри якості. На ближній периферії вживаються: ментальний предикат точки зору або знання у заперечній формі, ментальний предикат знання у безособовій формі, лексичні одиниці на позначення винятковості об'єкта, емоційної реакції подиву.

Con ogni probabilità є маркером максимального підвищення ступеня імовірності модальної оцінки за епістемічним вектором (повної відповідності між суб'єктивним уявленням та фрагментом об'єктивної дійсності). Вхідження квантора всезагальності до складу фіксованої модальної структури впливає на розгортання інформації в мікротексті. На ближній периферії вживаються екзистенційний предикат, дієслова та модальні засоби з семами точності, відповідності. У мікротексті викладається фактологічна інформація за принципом логічного слідування і виділяється зона специфікації (оперування з фактами) та зона генералізації, що містить експліцитний висновок.

Ключові слова: модальне поле, модальна структура, смислова структура, епістемічна імовірність.

Особистий внесок автора полягає в розвитку концепції когнітивно-семантичного поля модальності, зокрема, розкриття смислової структури модальних одиниць епістемічної імовірності. Згідно цієї концепції, принцип поля виноситься на рівень мікротексту, модальна одиниця є ядром, а різнорівневі мовні засоби, що вживаються у мікротексті її функціонування, розглядаються з ядерно-периферійної точки зору, тобто розглядається взаємозалежність між семантикою модальної одиниці як згорнутою структурою та параметрами мікротексту.

SENSE STRUCTURE OF MODAL UNITS “IMPROBABILE”, “CON OGNI PROBABILITÀ” (IN THE ITALIAN LANGUAGE)

Valeria I. Okhrimenko (Kyiv, Ukraine)

valeriaisabella@ukr.net

Advanced PhD (Philology), Professor, Professor at Romance Philology Department,
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article focuses on appropriateness's of quantifying of information in microtext of functioning of modal units “improbabile” and “con ogni probabilità” in the Italian language. Modal units “improbabile” and “con ogni probabilità” determine quantifying of information in microtext being nucleus and forming modal structures together with joined

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Смислова структура модальних одиниць епістемічної імовірності “improbabile”, “con ogni probabilità” (на матеріалі італійської мови) (Українською) [Smyslova struktura modal'nyh odyntyc' epistemichnoi' imovirnosti “improbabile”, “con ogni probabilità” (na materialy italijs'koi' movy)]

© Охріменко В. І. [Okhrimenko V. I.], valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

components. The modal structure is formed by joined components in according to the regularity rules in the pre-nuclear zone (components combined with modal units “*improbabile*” and “*con ogni probabilità*”) and the near-peripheral zone (components used in the modal sentence with these modal units or in adjacent sentences).

The modal meaning of epistemic probability is structured by the principle of graduation and implicates diverse degree to monocausality orientation. The factor of neutralization of opposition “*imagination about reality vs correlation with reality*” is epistemic state of subject of modal meaning. The linguistic means of expression of the modal meaning of epistemic probability are modal structures which contain quantors as reflection of measuring approach to reality. The prototype of modal meaning of epistemic probability is represented by modal units “*probabilmente*” (“*probabile*”, “*probabilità*”). The modal units “*improbabile*” and “*con ogni probabilità*” which sense structure is analyzed in this article present maximal deviation from prototype expressing, respectively, negation and affirmation of probability.

The modal unit “*improbabile*” is a marker of maximal lowering of grade of probability of the modal evaluation by epistemic vector (complete contradiction between imagination about reality and a fragment of objective reality) and possesses its own specific sense structure. In the pre-nuclear zone of “*improbabile*” are used existential predicate “*essere*”, negative totality quantors “*nessuno*”, “*mai*”, adverbs meaning exceeding of quality measure (“*estremamente*”). In the near-periphery zone are used: mental predicate of point of view or mental predicate of knowledge in negative form (often preceded by approximator “*quasi*”), mental predicate of knowledge in impersonal form “*non si sa mai*”, lexical units meaning exclusivity of object evaluated as improbable, emotional reaction of extreme astonishment, attempts of verification. Epistemic vector of a microtext being verbalized contains contradiction between expectations of a subject of modal evaluation and reality. Emotive vector of a microtext being verbalized contains information about astonishment. Evaluative vector of microtext being verbalized contains information about exclusivity of a fragment of reality evaluated from the modal point of view.

The modal unit “*con ogni probabilità*” is a marker of maximal increasing of grade of probability of the modal evaluation by epistemic vector (complete correlation between imagination about reality and a fragment of objective reality) and possesses its own specific sense structure. This fixed modal structure contains totality quantor in its structure that influences on verbalization of microtext vectors and their sense filling. In the near-periphery zone are used: existential predicate “*essere*”, verbs containing semes of exactitude and correlation (“*corrispondere*”), modal units of trustworthiness containing semes of exactitude and correlation (“*proprio*”, “*esattamente*”). Microtext usually verbalizes factual information so existential predicates are used more than mental ones. A principle of logical sequence that characterizes enunciations containing operation with facts influence type of cohesion of microtext. Instead of causal connectors are used lexical units that significate

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Sense Structure of Modal Units “*improbabile*”, “*con ogni probabilità*” (in the Italian Language) (in Ukrainian)

[Smyslova struktura modal'nyh odynyc' epistemychnoi' imovirnosti “*improbabile*”, “*con ogni probabilità*” (na materialy italijs'koi' movy)]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

local and time parameters of situation, a subject of modal evaluation and his probable actions that means removal of accents from gnoseology to ontology because the events are related from the point of view of neutral observer. Microtext can be divided in specification zone which contains operations with facts and generalization zone which contains an explicit deduction.

Keywords: modal field, modal structure, sense structure, epistemic probability.

The author's own contribution consists in development of conception of cognitive-semantics field of modality, in particular, exposure of sense structure of modal units of epistemic probability “improbabile”, “con ogni probabilità”. According to this conception, field's principle is functioning on the microtext's level, being modal unit a nucleus and forming modal structures together with joined components. The modal structure is investigated in according to the regularity rules in the pre-nuclear zone (components combining with it) and the near-peripheral zone (components used in the modal sentence or in adjacent sentences). There is mutual dependence between a modal unit as reduced structure and parameters of microtext of its functioning. Each of modal units has its own peculiarities of using of mental and existential predicates, quantors, adverbs of quality, modal units containing semes of exactitude and correlation. The context of their using is characterized by certain types of cohesion.

Вступ

Синергетична парадигма лінгвістичних знань уможливорює комплексний підхід до дослідження категорії модальності, і дозволяє уніфікувати підходи, що традиційно розділялися у мовознавстві, зокрема, онтологію і гносеологію, об'єктивність і суб'єктивність.

Актуальність дослідження зумовлюється необхідністю комплексного дослідження категорії модальності у сучасній лінгвістиці, що носить поліпарадигмальний характер. Це дає можливість простежити співвідношення онтології та гносеології, співвідношення об'єктивного і суб'єктивного у мікротексті функціонування модальних одиниць, що співвідноситься з типовою кореферентною дійсністю ситуацією.

Мета дослідження полягає у визначенні смислової структури модальних одиниць *improbabile* та *con ogni probabilità* із визначенням закономірностей квантування інформації у мікротексті їх функціонування.

Об'єктом дослідження є мікротекст функціонування модальних одиниць *improbabile* та *con ogni probabilità*.

Предметом дослідження є дискретизація смислового простору мікротексту функціонування модальних одиниць *improbabile* та *con ogni probabilità*.

Матеріалом дослідження обрані художні твори італомовних авторів та періодичні публіцистичні видання.

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Смислова структура модальних одиниць епістемічної імовірності “improbabile”, “con ogni probabilità” (на матеріалі італійської мови) (Українською) [Smyslova struktura modal'nyh odyntyc' epistemichnoi' imovirnosti “improbabile”, “con ogni probabilità” (na materialy italij's'koi' movy)]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I.], valeriaisabella@ukr.net

Наукова новизна роботи полягає у першій спробі розкриття смислової структури модального засобу в аспекті встановлення взаємозалежності між його семантикою як згорнутою структурою та параметрами мікротексту його функціонування.

Основний зміст

Згідно концепції функціонально-семантичного поля (ФСП) О. В. Бондарка у результаті проекції логіко-поняттєвих категорій на мовні здійснюється аналіз семантичних категорій граматики та семантичних функцій різнорівневих мовних одиниць з вивченням їх функціональної взаємодії. Функціональний аспект мовних одиниць досліджується з опорою на мовне та позамовне середовище, тобто розглядається оточення одиниці мови у системі та зв'язок із мовленнєвою реалізацією [1, с. 5 – 14]. У зазначеній концепції вводяться поняття функціонально-семантичного поля та категоріальної ситуації. ФСП визначається як “утрупування (...) комбінованих (лексико-синтаксичних і т.п.) засобів даної мови, що взаємодіють на основі спільності їх семантичних функцій” [1, с. 11]. ФСП як сукупність мовних одиниць, організованих за польовим принципом, з наявністю ядра та периферії, сполучається з категоріальною ситуацією, яка визначається як “типова (...) змістова структура, що ґрунтується на певній семантичній категорії і ФСП, що утворюється ним у даній мові” і “є одним з аспектів загальної ситуації, який передається висловленням, однією з його категоріальних характеристик” [1, с. 12].

На відміну від концепції О. В. Бондарка, у якій категоріальні характеристики досліджуються окремо (аспектуальна, темпоральна, модальна, локативна), ми розглядаємо модальність як глобальну категорію, при дослідженні якої мають враховуватися, зокрема, і аспектуальність, і темпоральність і локативність. Тому ми не обмежуємося рівнем модального висловлення, а розглядаємо також його найближче оточення, тобто рівень мікротексту (зазвичай 3-5 висловлень), і визначаємо модальне поле як когнітивно-семантичне.

Кардинальною відмінністю нашої концепції від усіх існуючих є те, що ми виносимо **принцип поля на рівень мікротексту функціонування мовної одиниці**. За нашою концепцією, *смислова структура модальної одиниці* складається з ядра (власне семантика модальної одиниці), приядерної зони (безпосередня сполучуваність модальної одиниці), ближньої периферії (мовні засоби, що

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Sense Structure of Modal Units “improbabile”, “con ogni probabilità” (in the Italian Language) (in Ukrainian)

[Smyslova struktura modal'nyh odynyc' epistemichnoi' imovirnosti “improbabile”, “con ogni probabilità” (na materialii italijs'koi' movy)]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

вживаються у висловленні, до складу якого входить модальна одиниця) та периферії (мікротекст функціонування модальної одиниці). Модальні одиниці *probabilmente*, *probabile*, *probabilità* за їхньою семантикою відносяться до модального поля *імовірності*. Точкою відліку при розкритті смислової структури модальної одиниці є її *семантика* та зв'язок з *опозицією модального поля*.

В основі **когнітивно-семантичного поля (КСП) імовірності** знаходиться опозиція “уявлення про дійсність vs співвіднесення з дійсністю”, а шкалою виміру виступає епістемічний стан суб'єкта модальної оцінки. Крайніми точками відліку є епістемічний стан незнання та епістемічний стан знання, а домінантним модусом модального поля – епістемічний. Основною характеристикою поля є уявлення про дійсність *різного ступеня повноти*, що вербалізується в мовних засобах з семантикою епістемічної імовірності (від епістемічної можливості до епістемічної необхідності), при цьому прототипом виступає саме епістемічна імовірність.

Модальне значення епістемічної імовірності імплікує різну за ступенем спрямованість до монокаузальності. Епістемічна імовірність допускає ступеневу градацію за кількісним показником: 1) заперечення епістемічної імовірності; 2) низький ступінь епістемічної імовірності; 3) середній ступінь епістемічної імовірності (прототип); 4) високий ступінь епістемічної імовірності; 5) епістемічна імовірність кванторної всезагальності [Охріменко 2012, с. 236].

У результаті аналізу фактологічного матеріалу нами було встановлено, що прототипним мовним засобом вираження імовірності в італійській мові є модальні одиниці *probabilmente*, *probabile* – ‘імовірно’ та *probabilità* – ‘імовірність’, що виражають немарковану епістемічну імовірність. Сполучення цих прототипних модальних одиниць з кванторами *proso*, *molto*, *ogni* та заперечним квантором *im-*перетворює їх на модальні структури, кожна з яких має власні закономірності формування системоформотворчих смислів у мікротексті їх функціонування. Їхнє сполучення з кванторами, що складають приядерну зону, перетворює їх на модальні структури [Охріменко 2012, с. 236-237].

Латинським етимологом *probabile* є форма *probabilis*, що походить від *probare* ‘схвалювати’. За даними італійського тлумачного словника, ‘імовірно’ вживається відносно прогнозування того, що відбудеться або відбулось, з високим ступенем обґрунтованості але без упевненості [IDDLI, p. 1613]. З позицій імовірності може оцінюватися практично будь-який фрагмент дійсності. Вживання певного квантора у приядерній зоні модальної одиниці з одного боку, впливає на

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Смислова структура модальних одиниць епістемічної імовірності “*improbabile*”, “*con ogni probabilità*” (на матеріалі італійської мови) (Українською) [Smyslova struktura modal'nyh odyntyc' epistemichnoi' imovirnosti “*improbabile*”, “*con ogni probabilità*” (na materialy italij's'koi' movy)]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

квантування інформації в мікротексті, з іншого – відображає певні характеристики позамовної ситуації дійсності. Епістемічний стан мовця – суб'єкта модальної оцінки залежить від параметрів позамовної дійсності, і відбувається *контамінація епістемічного модусу перцептивним, емотивним, волітивним, аксіологічним*, тобто на епістемічний стан мовця впливає сприйняття, емоційне реагування, волевияв, оцінка. Кожен з цих модусів співвідноситься з різнорівневими мовними засобами, що вживаються у мікротексті функціонування модальних одиниць епістемічної імовірності: вживання певного квантора може імплікувати вживання певних лексичних одиниць, вираження категорії оцінки на лексичному і морфологічному рівні (*Modo Condizionale*) тощо. Адже квантори, що відображають “вимірний підхід до реальної дійсності” [Колесникова 2010, с. 202] і є стандартизованими засобами вираження градуальності [McGlone, Reed 1998], [Vaidya, Wallner].

У результаті аналізу було виявлено, що параметри позамовних ситуацій, які вербалізуються текстовим фрагментом з уживанням: 1) модальних одиниць епістемічної імовірності із заперечним квантором (*improbabile*), 2) прототипних немаркованих модальних одиниць епістемічної імовірності *probabilmente, probabile, probabilità*, 3) модальних одиниць епістемічної імовірності з квантором *poco* (*poco probabile, poca probabilità*), 4) модальних одиниць епістемічної імовірності з квантором *molto* (*molto probabile, molta probabilità*), та 5) модальних одиниць епістемічної імовірності з квантором всезагальності *ogni* (*con ogni probabilità*), відрізняються. Ці параметри корелюють з особливостями квантування інформації у мікротексті функціонування відповідних модальних одиниць [Охріменко 2012, с. 236].

В основі модального значення епістемічної імовірності міститься неповнота уявлення про дійсність, зумовлена привативним епістемічним станом суб'єкта модальної оцінки, та прагнення суб'єкта позбутися привативності. Засоби вираження модального значення епістемічної імовірності варіюють від позначення заперечної імовірності (*improbabile*), до ствердження імовірності (*con ogni probabilità*). Прототипними засобами вираження епістемічної імовірності є немарковані модальні одиниці *probabilmente (probabile, probabilità)*. Вони є найчастотнішими й ускладнюють визначення типових різнорівневих мовних засобів, що вживаються в мікротексті їх функціонування. Вживання у приєднанні

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistichnoi' semantyky])

Sense Structure of Modal Units “improbabile”, “con ogni probabilità” (in the Italian Language) (in Ukrainian)

[Smyslova struktura modal'nyh odynyc' epistemicanoi' imovirnosti “improbabile”, “con ogni probabilità” (na materialii italijs'koi' movy)]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

зоні *probabilmente* (*probabile*, *probabilità*) кванторів *im-*, *poco*, *molto*, *ogni* перетворює їх на модальні структури.

У межах даної статті розглянемо модальні одиниці *improbabile* та *con ogni probabilità*.

1. Модальна одиниця епістемічної імовірності *improbabile*, що утворюється додавання заперечного суфікса *im-* до немаркованої модальної одиниці *probabile*, формально є заперечною епістемічною імовірністю, тобто позначає неймовірність. Якщо йдеться про заперечну епістемічну імовірність, епістемічний стан мовця – суб'єкта модальної оцінки пов'язується не з незнанням або неусвідомленням, а з важкістю усвідомлення. Інформація є для мовця неочікуваною і повністю суперечить його уявленню. Висловлення типу “Не може бути!”, “Це неможливо!”, “Неймовірно!” є не запереченням істинності, а свідчать про неочікуваність інформації [Булыгина, Шмелёв 1995, с. 127]. Суперечність сформованим уявленням приводить до гальмування психічних процесів, викликаючи шокową емоційну реакцію, яка потім переходить у зацікавленість, спроби контролю та перевірки. Наприклад:

“Questo sangue è talmente raro da dover essere considerato pressoché irripetibile. Con particolari calcoli di rilevamento e di valutazione matematici si può affermare che la probabilità statistica di trovare, nel corso di millenni, una tipologia di sangue analogo è quasi nulla: una probabilità su 200 miliardi di possibili casi osservati” (*Chi* N 42, 10. 2004, p. 135). Йдеться про неймовірний випадок: кров, що з'явилась на іконах Богоматері та Ісуса Христа в італійському містечку Альберобелло, було віддано на аналіз до генетичної лабораторії Болонського університету, і в результаті досліджень виявлено, що за своїми характеристиками вона є настільки унікальною, що статистика ймовірності знайти кров подібного типу майже нульова: 1 на 200 000 000 000 можливих випадків. Очевидець подій, отець П'єтро Марія Кіріатті, пригадує, що першою його реакцією, коли він побачив кров на іконах, був переляк та крайнє здивування (*Di sgomento. Ero frastornato, non sapevo cosa pensare, come valutare quel fatto*, p. 133), а саму подію він оцінює як неймовірну (“*Ciò che è accaduto in questa casa ha veramente dell'incredibile*”, p. 131).

Загальними параметрами мікротексту функціонування *improbabile* є: контамінація епістемічного, емотивного, аксіологічного модусів з домінуванням епістемічного; емотивні сегменти мікротексту на позначення емоційної реакції

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Смислова структура модальних одиниць епістемічної імовірності “*improbabile*”, “*con ogni probabilità*” (на матеріалі італійської мови) (Українською) [Smyslova struktura modal'nyh odynyc' epistemichnoi' imovirnosti “*improbabile*”, “*con ogni probabilità*” (na materialy italij's'koi' movy)]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I.], valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

подиву, гальмування психічних процесів (*sgomento, stupefazione*); *епістемічні сегменти мікротексту* на позначення неочікуваності (*incredibile, (quasi) non ci credere, non si sa mai*) та спроб перевірки / контролю (*verificare, calcolare*); *аксіологічні сегменти мікротексту* на позначення винятковості суб'єкта / об'єкта оцінки (*rarissimo, unico, irripetibile, eccezionale*); частотність уживання заперечних кванторів всезагальності (*nulla, mai, nessuno*); *improbabile* у ролі маркера максимального зниження ступеня імовірності модальної оцінки за епістемічним вектором (повної супечерності між суб'єктивним уявленням та фрагментом об'єктивної дійсності).

Розглянемо смислову структуру *improbabile*. До *приядерної зони improbable* найчастіше потрапляє екзистенційний предикат *essere*, заперечні квантори всезагальності *nessuno, mai*, прислівники на позначення перевищення міри якості *estremamente*. Наприклад: *Ora non solo è improbabile che questo varco possa essere effettivamente colmato, ma soprattutto è l'idea stessa che il compito del diversamente abile sia diventare il più possibile simile ad una persona "normale", a creare il presupposto dell'inclusione (Vescovi Valtorta e Colombo, p. 1). Bozza rapporto Oms, esclusa fuga del coronavirus da laboratorio Wuhan. "Estremamente impossibile". Lo scenario più realistico resta la trasmissione dal pipistrello all'uomo (Huffpost, Esteri, 29.03.2021).*

На *ближній периферії improbable* вживаються: 'заперечна частка *non* + ментальний предикат *credere*' (*non ci credo*), 'quasi + заперечна частка *non* + ментальний предикат *credere*' (*quasi non ci credere*); 'заперечна частка *non* + ментальний предикат знання *sapere*' (*non sapere cosa pensare*), дієслово *sapere* у безособовій формі (*non si sa mai*). Відмічена частотність функціонування прислівника *assurdo*. На *периферії* функціонують лексичні одиниці на позначення винятковості об'єкта, що оцінюється як неймовірний (*eccezionale, unico, irripetibile*), емоційної реакції крайнього подиву (*sgomento, stupito, stupefatto*), спроб перевірки (*controllare, verificare*). Тип трансфрастичних та внутрішньофразових конекторів характеризується невизначеністю.

2. Епістемічна імовірність кванторної всезагальності виражається модальною одиницею *ogni probabilità*. Вхідження у структуру маркера квантора всезагальності *ogni* імплікує повну імовірність (100 %), і як наслідок, епістемічний стан знання мовця – суб'єкта модальної оцінки. А знання не буває хибним і є

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistichnoi' semantyky])

Sense Structure of Modal Units "improbabile", "con ogni probabilità" (in the Italian Language) (in Ukrainian)

[Smyslova struktura modal'nyh odynyc' epistemichnoi' imovirnosti "improbabile", "con ogni probabilità" (na materialy italijs'koi' movy)]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

завжди істинним [Кустова 2000, с. 126]. В результаті аналізу прикладів було виявлено, що *ogni probabilità* функціонує передусім у прототипному епістемічному контексті, в якому здійснюється оперування з фактами. Повнота та вичерпність фактів корелює з епістемічною імовірністю кванторної всезагальності, що приводить до максимального наближення цього модального значення до епістемічної необхідності. Для епістемічної імовірності кванторної всезагальності максимальної значущості набуває епістемічний модус, тоді як роль емотивного, волітивного, аксіологічного мінімізується. Розглянемо приклад.

Qualcuno ricorda che risale proprio allo scorso dicembre la semilibertà del detenuto modello Angelo Izzo (1) (e c'è chi giura di averlo visto a Gambatesa) (2), volontario nella cooperativa di mutua assistenza Città futura, gestita a Campobasso dal pastore protestante Dario Saccomani (3). Fu in quel luogo caricatevole che con ogni probabilità il boia del Circeo conobbe la bisognosa Carmela e la sua innocente bambina (4), della cui vita sapeva tutto grazie alle confidenze... del compagno di prigionie Maiorano (5) (Oggi 05. 2005, p. 37). Інформація є типовим оперуванням із фактами, отриманими в процесі журналістського розслідування: час умовного звільнення злочинця (1), свідчення очевидця, який бачив його в Гамбатеа (2), місце його роботи і проживання (3). Експліцитний висновок аргументації – те, що злочинець познайомився з майбутніми жертвами під час роботи волонтером в місії, очолюваній протестантським пастором (4), вводиться висловленням з маркером епістемічної імовірності кванторної всезагальності *con ogni probabilità*, що містить приєднувальне висловлення (5) – інформацію про те, від кого саме він дізнався про майбутніх жертв.

Інший приклад.

Però, con ogni probabilità, corrispondeva al suo ideale maschile (Schiavini, p. 8). У цьому прикладі модальна одиниця *con ogni probabilità* сполучається з дієсловом, що містить сему точності, відповідності: *corrispondere*.

Розглянемо смислову структуру *con ogni probabilità*. Ця модальна одиниця є фіксованою модальною структурою, оскільки у ній відбувається злиття ядра *probabilità* та приядерної зони *con ogni*. Вживання у приядерній зоні квантора всезагальності задає визначеність параметрів мікротексту її функціонування у порівнянні як з прототипними немаркованими засобами (*probabilmente*, *probabile*, *probabilità*), так і у порівнянні з модальними засобами вираження низького та високого ступеня імовірності, до приядерної зони яких потрапляють квантори

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Смислова структура модальних одиниць епістемічної імовірності “improbabile”, “con ogni probabilità” (на матеріалі італійської мови) (Українською) [Smyslova struktura modal'nyh odyntyc' epistemichnoi' imovirnosti “improbabile”, “con ogni probabilità” (na materialy italijs'koi' movy)]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I.], valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

(*poco, molto*). На ближній периферії імовірності кванторної всезагальності вживаються екзистенційний предикат *essere*, дієслова з семами точності, відповідності *corrispondere*, модальні засоби достовірності з семами точності, відповідності (*proprio, esattamente*). Вживання ментальних предикатів не є характерним, оскільки найчастіше події у мікротексті викладаються з погляду відстороненого спостерігача.

Загальними параметрами мікротексту функціонування *con ogni probabilità* є: смислова єдність мікротексту; домінування епістемічного модусу як смислоформуючого; основний спосіб квантування інформації: встановлення / відновлення каузальних зв'язків за принципом логічного слідування; частотність уживання лексичних одиниць епістемічної семантики та експліцитного епістемічного модусу (*conoscere, sapere / ricordare che*); частотність уживання маркерів достовірності (*proprio, esattamente*); виділення у мікротексті зони специфікації (аргументація) та зони генералізації (логічний висновок); *con ogni probabilità* у ролі маркера максимального підвищення ступеня імовірності модальної оцінки за епістемічним вектором (повної відповідності між суб'єктивним уявленням про дійсність та фрагментом об'єктивної дійсності).

Факти, як відомо, не є пов'язаними з ментальною та мовленнєвою діяльністю суб'єкта: судження можуть відповідати або не відповідати фактам [Вендлер 1987, с. 304]. Тому при викладенні фактологічної інформації часто опускаються ментальні предикати, а натомість уживаються екзистенційні предикати. Принцип логічного слідування, що є характерним для висловлень, які містять оперування з фактами, відображається у засобах когезії. Замість типових конекторів – маркерів каузальності *perciò, conseguentemente* найчастіше вживаються лексичні одиниці на позначення просторових та часових параметрів ситуації, суб'єкта, що оцінюється з позицій модальності та його імовірних дій. Ментальні предикати *pensare, credere* (за умови їх вербалізації) вводять зазичай не суб'єктивну точку зору, а точку зору стосовно певних подій. Відбувається певне зміщення від гносеології до онтології.

Висновки

Модальне значення епістемічної імовірності структурується за градуальним принципом й імплікує різну за ступенем спрямованість до монокаузальності. Чинником нейтралізації опозиції “уявлення про дійсність vs співвіднесення з

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Sense Structure of Modal Units “improbabile”, “con ogni probabilità” (in the Italian Language) (in Ukrainian)

[Smyslova struktura modal'nyh odynyc' epistemichnoi' imovirnosti “improbabile”, “con ogni probabilità” (na materialy italijs'koi' movy)]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

дійсністю” є епістемічний стан мовця – суб’єкта модальної оцінки, а мовні засоби його вираження є здебільшого фіксованими модальними структурами, що містять квантори як відображення вимірного підходу до інтерпретації дійсності. Прототипним маркером епістемічної імовірності є *probabilmente* (*probabile*, *probabilità*), у той час як модальні одиниці *improbabile* та *con ogni probabilità* є відхиленнями від прототипу, що є, відповідно, запереченням та ствердженням імовірності у межах фіксованої структури.

Модальна одиниця *improbabile* виступає у ролі маркера максимального зниження ступеня імовірності модальної оцінки за епістемічним вектором (повної супечерності між суб’єктивним уявленням та фрагментом об’єктивної дійсності) і має специфічну смислову структуру. До *приядерної зони improbable* найчастіше потрапляє екзистенційний предикат *essere*, заперечні квантори всезагальності *nessuno*, *mai*, прислівники на позначення перевищення міри якості *estremamente*. На *ближній периферії improbable* вживаються: ментальний предикат точки зору або знання у заперечній формі (у препозиції до якого може вживатися апроксиматор *quasi*), ментальний предикат знання у безособовій формі (*non si sa mai*), лексичні одиниці на позначення винятковості об’єкта, що оцінюється як неймовірний, емоційної реакції крайнього подиву, спроб перевірки. Зазвичай у мікротексті здійснюється розгортання інформації за епістемічним вектором (вказування суперечності очікуванням), емотивним вектором (вказування на подив, гальмування психічних процесів), аксіологічним вектором (позначення винятковості фрагмента дійсності, що оцінюється з позицій модальності).

Con ogni probabilità є маркером максимального підвищення ступеня імовірності модальної оцінки за епістемічним вектором (повної відповідності між суб’єктивним уявленням про дійсність та фрагментом об’єктивної дійсності). Вхідження квантора всезагальності до складу фіксованої модальної структури впливає на розгортання інформації в мікротексті. На *ближній периферії* вживаються екзистенційний предикат, дієслова з семами точності, відповідності (*corrispondere*), модальні засоби достовірності з семами точності, відповідності (*proprio*, *esattamente*). У мікротексті здебільшого викладається фактологічна інформація, тому переважають не ментальні, а екзистенційні предикати. Принцип логічного слідування, що є характерним для висловлень, які містять оперування з фактами, відображається у засобах когезії. Замість типових каузальних конекторів найчастіше вживаються лексичні одиниці на позначення просторових та часових

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Смислова структура модальних одиниць епістемічної імовірності “*improbabile*”, “*con ogni probabilità*” (на матеріалі італійської мови) (Українською) [Smyslova struktura modal'nyh odynyc' epistemichnoi' imovirnosti “*improbabile*”, “*con ogni probabilità*” (na materialy italijs'koi' movy)]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I.], valeriaisabella@ukr.net

параметрів ситуації, суб'єкта, що оцінюється з позицій модальності та його імовірних дій, що свідчить про зміщення акцентів від гносеології до онтології, оскільки найчастіше події у мікротексті викладаються з погляду відстороненого спостерігача. У мікротексті виділяється зона специфікації (оперування з фактами) та зона генералізації, що містить експліцитний висновок.

Література:

1. Бондарко, А. В. «Темпоральность.» *Теория функциональной грамматики: Темпоральность. Модальность*: [коллективная монография в 6 т.] (Ленинград: Наука, 1990), 263.
2. Булыгина, Т. В., Шмелев, А. Д. «“Правда факта” и “правда больших обобщений”» *Логический анализ языка. Истина и истинность в культуре и языке* (Москва: Наука, 1995): 126-133.
3. Вендлер, З. *Факты в языке. Философия, логика, язык* (Москва: Прогресс, 1987): 293-317.
4. Колесникова, С. М. *Функционально-семантическая категория градуальности в современном русском языке*: [учеб. пособие] (Москва: Высш. шк., 2010), 279.
5. Кустова, Г. И. «Предикаты интерпретации: ошибка и нарушение.» *Логический анализ языка: Языки этики* (Москва: Языки русской культуры, 2000): 125-133.
6. Охріменко В. І. «Онтологія та гносеологія категорії модальності в італійській мові.» (Дис. д-ра філол. наук, Київ, 2012), 612.
7. (IDDLI) *Il Dizionario della lingua italiana*, Giacomo Devoto, Gian Carlo Oli, 2-a ediz. (Firenze: Le Monnier, 2000-2001), 2390.
8. McGlone, M. S., Reed, A. B. «Anchoring in the interpretation of probability expressions.» *Journal of Pragmatics* 30 (Amsterdam: Elsevier, 1998): 723-733.
9. Vaidya, A. J., Wallner, M. «The epistemology of modality and the problem of modal friction.» *New directions in the Epistemology of Modality* (USA, 2018), <https://link.springer.com/article/10.1007/s11229-018-1860-2#auth-Michael-Wallner>

Джерельна база:

10. Schiavini, L. *Senso unico: Tratto da: “Senso unico” di Laura Schiavini* (Varese: ECO, 1997), http://www.lieberlieber.it/biblioteca/s/schiavini/senso_unico/pdf/senso_p.pdf
11. *Chi: settimanale di politica, attualità e cultura* 42, ed. Silvana Giacobini (20.10.2004), 182.
12. Huffpost, Esteri, https://www.huffingtonpost.it/entry/covid-il-rapport-delloms-a-wuhan-esclude-la-fuga-del-virus-da-un-laboratorio_it_60616e13c5b67593e05a159a.
13. *Oggi: settimanale di politica, attualità e cultura* 20, ed. Paolo Occhipinti (18.05.2005), 162.
14. Vescovi Valtorta e Colombo: *piano annuale per l'inclusività*, <https://www.valtortaecolombo.it/pai/> (accessed 20.03.2021).

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Sense Structure of Modal Units “improbabile”, “con ogni probabilità” (in the Italian Language) (in Ukrainian)

[Smyslova struktura modal'nyh odynyc' epistemychnoi' imovirnosti “improbabile”, “con ogni probabilità” (na materialy italijs'koi' movy)]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

References:

1. Bondarko, A. V. «Temporal'nost' [Temporality].» *Teorija funkcionalnoj grammatiki: Temporal'nost'. Modal'nost' [Theory of functional grammar: Temporality. Modality]* (Leningrag, Nauka, 1990), 263.
2. Bulygina, T. V., Shmelev, A. D. «“Pravda fakta” i “pravda bol'shih obobshhenij” [Truth of facts and truth of great generalizations].» *Logicheskij analiz jazyka. Istina i istinnost' v kul'ture i jazyke [Logical analyses of language. Trust and trustworthiness across languages and cultures]* (Moskva: Nauka, 1995): 126-133 (In Russian).
3. Vendler, Z. «Facts in language [Facts in languages].» *Filosofija, logika, jazyk [Philosophy, logics, language]* (Moscow, 1987): 293-317.
4. Kolesnikova, S. M. *Funktsional'no-semanticheskaja kategorija gradual'nosti v sovremennom ruskom jazyke [Functional-semantic category of graduality in contemporary Russian]* (Moscow, 2010), 279.
5. Kustova, G. I. «Predicaty interpretatsiji: oshybka i narushenije [Predicates of interpretation: mistake and violation].» *Logicheskij analiz jazyka. Jazyki etiki [Logical analyses of language. Ethics languages]* (Moscow, 2000): 125-133. (In Russian).
6. Okhrimenko, V. I. *Ontologija ta gnoseologija kategoriji modal'nosti v italijs'kij movi. Dokt, Diss [Ontology and gnoseology of the category of modality in Italian. Dokt, Diss]* (Kyiv, 2012), 612.
7. *Il Dizionario della lingua italiana*, 2-a ediz., Giacomo Devoto, Gian Carlo Oli (Firenze, Le Monnier, 2000-2001), 2390.
8. McGlone, M. S., Reed, A. B. «Anchoring in the interpretation of probability expressions.» *Journal of Pragmatics* 30 (Amsterdam, Elsevier, 1998): 723-733.
9. Vaidya, A. J., Wallner, M. «The epistemology of modality and the problem of modal friction.» *New directions in the Epistemology of Modality* (USA, 2018), <https://link.springer.com/article/10.1007/s11229-018-1860-2#auth-Michael-Wallner> (accessed 5.01.2021).
10. Schiavini, L. *Senso unico: Tratto da: “Senso unico” di Laura Schiavini* (Varese: ECO, 1997), http://www.lieberlieber.it/biblioteca/s/schiavini/senso_unico/pdf/senso_p.pdf
11. *Chi: settimanale di politica, attualità e cultura* 42, ed. Silvana Giacobini (20.10.2004), 182.
12. Huffpost, Esteri, https://www.huffingtonpost.it/entry/covid-il-rapport-delloms-a-wuhan-esclude-la-fuga-del-virus-da-un-laboratorio_it_60616e13c5b67593e05a159a.
13. *Oggi: settimanale di politica, attualità e cultura* 20, ed. Paolo Occhipinti (18.05.2005), 162.
14. *Vescovi Valtorta e Colombo: piano annuale per l'inclusività*, <https://www.valtortaecolombo.it/pai/> (accessed 20.03.2021).

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Смислова структура модальних одиниць епістемічної імовірності “improbabile”, “con ogni probabilità” (на матеріалі італійської мови) (Українською) [Smyslova struktura modal'nyh odynyc' epistemichnoi' imovirnosti “improbabile”, “con ogni probabilità” (na materialii italijs'koi' movy)]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I.], valeriaisabella@ukr.net

УДК 811'42.131.1

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 25.08.2021 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 30.08.2021 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 89.89 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2021.40.06>

МОДАЛЬНОСТІ ВИСЛОВЛЕННЯ – ЕНУНЦІАЦІЇ

Юлія Миколаївна Падалка (м. Київ, Україна)

upadalka8@gmail.com

керівник іноземного гуртка

Дошкільний навчальний заклад №16

(КМДА)

04070, м.Київ,

Подільського району, вул. Андріївський Узвіз 4

Статтю присвячено дослідженню модальності висловлення – енунаціції. В статті на матеріалі іспанської мови розглядаються та аналізуються речення з вживанням енунаціції. Модальність – міжрівнева комунікативно спрямована граматична надкатегорія, яка вказує на стосунок змісту речення до дійсності з погляду мовця, має комплексний, багатоаспектний вияв, структурована трьома різновидами категорій – морфологічною модальністю, синтаксичною модальністю та лексико-граматичною модальністю. Модальність висловлення виявляє себе подвійно: з одного боку, вона стосується мовця, метою якого є саморепрезентація, а також установлення соціального статусу адресата; з іншого – торкається співрозмовника, коли мова йде про отримання певної реакції (позитивної або негативної) на повідомлення, коли є необхідність спонукати партнера по комунікації до виконання або невиконання певної дії. Тобто відбувається процес суб'єктивного кодування (адресантом) і декодування (адресатом) пропозиційного змісту висловлювання. Висловлювання – це акт створення повідомлення, складний процес його створення або, іншими словами, індивідуальний акт використання мови, у порівнянні з висловом, результатом висловлювання. Таким чином, у цілому, аналіз висловлювання полягає у дослідженні відображення суб'єкта у повідомленні.

Ключові слова: модальність, мовна універсалія, модальність висловлення, модальне значення, категорія модальності.

Особистий внесок автора полягає у тлумаченні операторів, які служать для уточнення та впорядкування суджень в іспанській мові, а також надають необхідне забарвлення змісту висловлення.

MODALITY OF ENUNCIATION EXPRESSION

Julia M. Padalka (Kyiv, Ukraine)

upadalka8@gmail.com

leader of a foreign group
Preschool educational institution №16
(Kyiv City State Administration)
04070, Kyiv, Andriyivskiy Uzviz str., 4

The article is devoted to the study of the modality of enunciation expression. The article on the material of the Spanish language considers and analyzes sentences with the use of enunciations. Modality is an interlevel communicatively directed grammatical supercategory that indicates the relationship of sentence content to reality from the speaker's point of view, has a complex, multifaceted expression, structured by three types of categories: morphological modality, syntactic modality and lexical and grammatical modality. The modality of expression manifests itself in two ways: on the one hand, it concerns the speaker, whose goal is self-representation, as well as the establishment of the social status of the addressee; on the other hand, it affects the interlocutor when it comes to receiving a certain reaction (positive or negative) to the message, when there is a need to encourage the communication partner to perform or not perform a certain action. Therefore, there is a process of subjective coding (sender) and decoding (addressee) of the propositional content of a statement. An utterance is an act of creating a message, a complex process of its creation or, in other words, an individual act of using language, in comparison with the utterance, the result of the utterance. Thus, in general, the analysis of the statement is to study the reflection of the subject in the message.

Key words: modality, language universal, modality of expression, modal meaning, category of modality.

The author's **personal contribution** is the interpretation of the operators, which serve to clarify and streamline judgments in Spanish, as well as provide the necessary color of the content of the statement.

Актуальність теми дослідження зумовлена недостатньою вивченістю семантичних властивостей енунаціяції – модальності висловлення, її функціонуванні в іспанській мові. На сьогодні модальність являється однією з найскладніших, різнорівневих й суперечливих категорій мови.

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Модальності висловлення – енунаціяції (Українською) [Modal'nosti vyslovlennja – enunciacii']

© Падалка Ю. М. [Padalka Ju. M.], upadalka8@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Мета роботи розглянути та проаналізувати семантичні властивості енуціації. **Предмет** дослідження – засоби вираження енуціації та особливості функціонування в іспанській мові. **Об'єкт** дослідження – енуціації, як функціонально-семантична категорія.

Наукова новизна дослідження полягає у спробі вперше дослідити та надати комплексний аналіз засобів вираження енуціації, що дозволяє робити відповідні узагальнення щодо особливостей реалізації досліджуваної семантики в іспанській мові.

За допомогою операторів, включених у рамки даної модальності висловлення, проявляється оцінка фактів, з більш-менш якими відтінками емоційної реакції, яку вони викликають. Вони належать до експресивної або емотивної функції, тобто до так званої “чуттєвої модальності”. В рамках комунікативних ситуацій, що мають місце, найменш частою є комунікативна ситуація з характеристиками заяви, при цьому переважну більшість складають ситуації запрошення до певної дії або ж ситуації, що містять в собі запитання (екзортація або інтеррогація), проте всі вони мають певні характеристики суб'єктивності. Існує серія адвербіальних виразів, препозиційних синтагм, висловів, операторів дефінітивності (що надають певні забарвлення змісту висловлення), які позначають даний тип модальності.

Далі наведені оператори показують ставлення мовця і, окрім того, реалізують питання, тому їх модальність висловлення проявляється у питальній формі. Вони, через форму запитання, певним чином залучають слухача – співмовця до того, аби він взяв участь у розмові, яку веде мовець, причому відповідь навіть не очікується, проте, все-ж, особа – слухач, до якої звернуто запитання, стає співрозмовником мовця, і стає це саме через те, що мовець вдається до звертання уваги на своє мовлення, чим “виправдовує” присутність слухача. Такими операторами, наприклад, є: *¿eh?*, *¿sabes?*, *¿no?*, *¿verdad?* ... Часто вони використовуються мовцем як засіб поєднання, причому іноді вони можуть навіть стати “словами – паразитами”, на які опирається висловлення мовця, проте потрібно також необхідно мати на увазі різноманіття використання, яке можуть мати вищезгадані оператори.

Наприклад:

1) «*No – dijo –, es que se ha encaprichado de esta campanilla. Te gusta como suena ¿eh?... Espere*» [1, p. 107]. « Ні, сказав він, – справа в тому, що йому припав до

душі цей дзвіночок (він його захотів).?... Чекайте» [1, с. 107].

2) «*Lo menos que se puede exigir es que una tarta sepa igual todos los días, porque estamos en El Dulce Lobo, ¿no?*» [1, р. 100]. «Найменше, чого можна вимагати, це аби торт мав той самий смак щодня, оскільки ми (знаходимося) в El Dulce Lobo, ¿ні?» [1, с. 100].

3) «*Lo han puesto ahí para que se crea que manda, pero no manda nada. ¿A ti te hace ilusión entrar, no?*» [1, р. 118]. «Його поставили туди аби (люди) вірили, що він керує, але він нічого там насправді не керує. У тебе складається ілюзія, що ти входиш, хіба ні?» [1, с. 118].

4) «*¿Pero qué estás haciendo? ¡No des la vuelta, Peter, te he dicho! Estamos cerca de Battery Park, ¿verdad?*» [1, р. 170]. «Але що ти робиш? Не повертайся, Пітер, я кажу тобі. Ми біля Беттері парку, чи не правда?» [1, с. 170].

Різниця між *ні!* та *правда!* є лише питанням узусу, тобто традиції використання. Вони з'являються для того, аби мовець міг звернутися до слухача, аби він міг вимагати від слухача згоду зі своїм актом комунікації, аби “запросити” від слухача підтвердження-згоду з тим, що було сказано мовцем, і, тому, в даному випадку ми не ведемо мову про який-небудь інший вид модальності. Не має значення, чи асертативний (стверджувальний), дезидеративний (пожажальний) або екзортативний (спонукальний) характер має висловлення, оскільки тут робиться посилення на заяву (енунціацію), на конструкцію акту мовлення незалежно від модальності сказаного, тобто висловлення.

Наприклад:

5) «*No puedes hacerme compañía en mis recuerdos. Yo soy Gloria Star, la famosa cantante Gloria Star, ¿sabes?*» [1, р. 56]. «Ти не можеш скласти мені компанію у моїх спогадах. Я – Глорія Стар, відома співачка Глорія Стар, знаєш?» [1, с. 56].

6) «*– Pero el ferry a estas horas no funciona – comentó el taxista –. ¿No lo sabes?*» [1, р. 184]. «– Але паром у цей час не працює, – прокоментував таксист, – хіба ти не знаєш?» [1, с. 184].

Значення цього “знаєш?” полягає у повідомленні чогось такого, що слухач не знає, але повинен знати, і тому про це тут і говориться. Окрім функції виправдання подачі вищевикладеного висловлення ця форма застосовується також мовцем для того, аби поєднати або утримувати свою комунікацію з мовцем, аби підкреслити елементи свого дискурсу, які подаються як важлива інформація. Так, зокрема, вона може, і це ми бачили на вищевикладених прикладах, функціонувати

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

з негативною формою і формою звертання без внесення змін у її значення. Також у модальності з характером енуціації (повідомлення), цього разу з декларативною, а не інтеррогативною формою, як це було раніше, ми можемо включити вербальну конструкцію, загалом дуже поширену, типу “я думаю”, яку ми використовуємо для того, аби надати персональне судження, тобто, вірніше, точку зору самого мовця. Вона, ця точка зору, не претендує на те, аби стати всезагальним судженням, проте хоче чітко і ясно дати знати про те, що її зміст є особистим судженням мовця і що вона як така не заявляє про певне точне знання, не вимагає, аби її розділяли інші співмовці-слухачі, а всього на всього, пом’якшує, робить менш категоричною певну висловлену заяву. Наведемо приклади, які стосуються її використання, до якого ми вдаємося аби надати власне судження, власну думку про щось, аби зазначити якийсь суб’єктивний факт:

7) «*Gracias, señora, pero los niños no saben lo que quieren. – En eso no estoy de acuerdo, ya ve. Yo creo, por el contrario, que son los únicos que saben lo que quieren – contestó miss Lunatic –*» [1, p. 108]. «Дякую, пані, але діти не знають, чого хочуть. – З цим я не погоджуюсь, Ви ж знаєте! Я думаю, навпаки, що вони ті єдині, хто справді знає, чого хоче, – відповіла міс Лунатик» [1, с. 108].

Також наведемо приклади де мовець представляє факти, впроваджуючи певне суб’єктивне судження або ж судження висловлене за допомогою граматичних засобів.

8) «*¿Sabes que eres muy lista? – Eso dice mi abuela, y también que salgo a ella. Ojalá. Mi abuela sí que es lista*» [1, p. 134]. «*¿Ти знаєш, що ти дуже розумна? – Це каже моя бабуся, а також що я схожа з нею. Якби ж то! От моя бабуся – вона справді дуже розумна*» [1, с. 134].

Такі оператори як: *ojalá, por Dios* (якби ж то, ради Бога) виражають бажання. На наведеному прикладі ми бачимо, як відображається суб’єктивність за допомогою певних граматичних характеристик, які, як бачимо, надають необхідне забарвлення змісту висловлення. Вони, як правило, використовуються з формами умовного способу (*subjuntivo*), що є тим способом, який сам по собі позначає невизначеність, проте іноді нам приходится мати справу з різними граматичними засобами, що профілюють його значення і, для цього, нам стають у пригоді вищезгадані оператори.

А от наприклад:

9) «*– Vaya, menos mal que me estoy divirtiéndome con alguien dijo – miss Lunatic,*

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Modality of Enunciation expression (in Ukrainian) [Modal'nosti vyslovlennja – enunciacii']

© Padalka J. M. [Padalka Ju. M.], upadalka8@gmail.com

mientras se rebuscaba un imperdible entre la faltriquera [1, p. 136]. «– Ну і ну, добре, що я розважаюся з кимось, – сказала міс Лунатик, шукаючи шпильку у просторах внутрішньої кишені [1, с. 136].

10) «*El corazón le latía muy fuerte cuando, por fin, la encontró. Estaba cerrada con candado y pintada de gris. No podía ser otra*» [1, p. 172]. «Його серце шалено билось, коли, нарешті, він її зустрів. Вона була закрита на замок і пофарбована у сіре. Іншою вона не могла і бути» [1, с. 172].

Тут ми бачимо, що факти наводяться як бажані, проте не стільки зазначають бажання саме по собі, як виконання цього бажання і наступна радість (задоволення) від цього у мовця. Таким чином, тут ми говоримо про експресивне модальне наповнення у вислові.

Ці одиниці передбачають надання позитивної оцінки – судження, проте, разом з тим, виконання певного бажання. Вони можуть стояти у будь-якій позиції, причому, як правило, вони розміщуються між паузами і можуть співвідноситися як з мовцем, так і з іншою особою – заявником.

Жодна з цих одиниць не може комбінуватися з будь-якою іншою, не екскламативною (окличною) модальністю, оскільки вони служать власне її індикаторами. Хоча, іноді, вони не мають знаків оклику, їх значення та інтонація є виключно окличного, тобто екскламативного характеру. Також вони можуть мати інші значення у дискурсі, як, наприклад, нарешті у наведених прикладах веде себе вищезазначеним чином, проте, разом з тим, воно може з'являтися як своєрідний упорядник дискурсу, використовуючись, наприклад, як елемент завершення певної серії.

Наприклад такі оператори як *por cierto, precisamente...* (звичайно, точно) служать для уточнення та впорядкування суджень, а саме у випадках, коли ми спостерігаємо дигресію на дискурсивному рівні, впровадження нової ідеї при відриві поміж ініціальною дискурсивною планіфікацією та тим, що слідує у висловленні далі. Звичайно використовується як зміна теми у деяких випадках, в той час як у інших воно використовується як пояснювальний елемент або як елемент нагадування минулих фактів. Саме за його допомогою слухач певним чином вводиться у процес комунікації.

Наприклад:

11) «*A ver si podemos tener tú y yo un poco de charla, hija. Por cierto, quería pedirte un favor, ahora que me acuerdo*» [1, p. 59]. «Подивимося, чи можемо ти і я трохи побазікати, дочко. Звичайно, я хотіла би попросити у тебе про одну послугу,

зараз, поки я не забула» [1, с. 59].

12) «— *Gracias, hija. ¡Qué pies tan ligeros tienes! — dijo, mientras se volvía a poner el sombrero y se lo sujetaba fuertemente con ayuda de una de las bufandas que se había quitado del cuello —. Por cierto, ¿cómo te llamas?*» [1, р. 115]. «—Дякую, дочко! Які ж у тебе швидкі ноги! — промовила, надягаючи знову сомбреро і закріплюючи його за допомогою одного із шарфів, який зняла з ший —. Звичайно, як тебе звати?» [1, с. 115].

13) «*Entre estas reflexiones y la conversación con Peter, al que por cierto poca cosa logró sonsacar de la vida privada de su amo, transcurrió sin sentir el viaje de vuelta*» [1, р. 175]. «У цих роздумах і розмові з Пітером, якому, звичайно, мало що вдалося дізнатися про приватне життя його пана, він провів, не помічаючи того, зворотну подорож» [1, с. 175].

14) «*Quick Plumber era el nombre del taller de fontanería que tenía montado el señor Alien con otro socio más joven. Y precisamente este socio era el marido de la señora Taylor*» [1, р. 31]. «Квік Пламбер була назва каналізаційної майстерні, що звела пана Елієна з іншим, молодшим членом товариства. І саме цей член товариства був чоловіком пані Тейлор» [1, с. 31].

15) «—*La dicha, Samuel, hay que pagarla con llanto. Se lo estaba diciendo a Lynda precisamente hoy a la hora de comer*» [1, р. 74]. «—Вона, Самуелю, повинна заплатити за це своїм плачем. Він говорив це Лінді саме сьогодні, коли вони їли» [1, с. 74].

16) «—*Esos dos extremos son difíciles de armonizar, señor. Perdone que se lo diga. Porque los niños suelen encapricharse precisamente de lo más peligroso*» [1, р. 159]. «— Ці дві протилежності важко можна привести у гармонію, пане. Вибачте, що я кажу це Вам! Тому що діти мають звичку капризно вимагати саме найбільш небезпечну річ» [1, с. 159].

На прикладах ми бачимо, що те значення, що його має слово *precisamente* не належить до категорії чогось такого, що є необхідним або що є уточнюючим, проте це слово використовується завжди по відношенню до чогось, що вже було сказано/заявлено раніше або до чогось, що слухач вже знав, аби повторно підтвердити те, що вже було заявлено раніше.

Щодо інших операторів, які ми зустрічаємо в рамках цієї модальності, є евалютивні (оціночні слова) типу: *afortunadamente, por suerte, por desgracia, por lo menos, desgraciadamente, francamente, vamos...* (нажаль, на щастя, як на зло, принаймні, просто нещастя, відверто кажучи, нумо і т.д.).

17) «*Luego fue a recoger el florero, temiéndose lo peor. Afortunadamente – ¡miranfú!–, había caído encima de la butaca y no se había roto*» [1, p. 59]. «Невдовзі він пішов забрати квітникаря, боячись найгіршого. Нажаль, о чудо, він впав на поверхню крісла і не розбився» [1, с. 59].

18) «*Mientras se rebuscaba un imperdible en la faltriquera – (...) Afortunadamente ha aparecido. No sé por qué los llaman imperdibles, si siempre se pierden*» [1, p. 136]. «Поки вона шукала шпильку у внутрішній кишені – (...) Нажаль з'явився. Не розумію, чому їх називають іспанською назвою *imperdibles* (ті, що не губляться), якщо вони, якраз, постійно губляться» [1, с. 136].

У випадку цього *francamente* ми можемо спостерігати таке собі забарвлення певної ясності, яке, без сумніву, не залишається непоміченим співрозмовником – слухачем. У залежності від випадку воно може позначати різні ставлення, які займаються по відношенню до висловлення (*enunciación*) або висловленого (*enunciado*).

Ці елементи можуть відзначатися мобільністю, вони, за допомогою оператора, виражають суб'єктивні ставлення мовця.

19) «–*A la abuela de la niña, a la que vive ahí. ¿Tú la has visto?*

– *Yo no. ¿Cómo la voy a haber visto? ¿Por qué lo dices?*

– *Por saber cómo es, la pinta que tiene. Vamos, no me digas que no es raro que al jefe, que nunca sale, le dé hoy de repente por venir a este barrio a visitar a una gente que no le toca nada*» [1, p. 178-179]. «– До бабусі дівчинки, до тої, що там живе. Ти її бачив?– Я ні. Як би я її зміг побачити? Чому ти це кажеш? – Аби знати, як виглядає, її малює як є. Нумо, не кажи мені, що це стається часто, аби директор, що ніколи, як правило, не виходить, ось так взяв і прийшов у цей район, до людей які його аж ніяк не переймають» [1, с. 178-179].

Слово – оператор *vamos* (нумо) також має певний модальний зміст, воно, зокрема, служить для того, аби відобразити те, що думає мовець, модальне забарвлення вислову виражається тим, що ясно обрисовується ставлення мовця. Окрім цього модального значення форма *vamos* (нумо) [2] має багато інших значень, вона, зокрема, може роз'яснювати, уточнювати тощо.

20) «*Lo que veo es que te conoces Manhattan como la palma de la mano. ¿Llevas muchos años viviendo aquí? – Por desgracia vivo en Brooklyn, hijo. ¿De qué te ríes?*» [1, p. 170]. «Те, що я бачу, це те, що ти знаєш Манхеттен як своїх п'ять пальців. Чи багато років ти тут живеш? – Нажаль, я живу у Брукліні, дитино. Чому ти смієшся?» [1, с. 170].

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

21) « –¿Me has oído, Peter? Dime, por lo menos en que barrio estamos. A mí me parece que te has equivocado, que vamos en dirección sur» [1, p. 169]. «– Ти чув мене, Пітер? Скажи мені, принаймні, у якому районі ми знаходимось. Мені здається, що ти помилився, що ми їдемо у південному напрямку» [1, с. 169].

Вони виражають суб'єктивну оцінку мовця. Тут ми маємо справу з експресивною модальністю, модальністю, що виражає чуттєвість, що може виражатися під різними формами, як то, наприклад: заява (декларація), спонукання (екзортація) або ж запитання (інтеррогація), а також різними засобами, серед яких всі оператори, коментар щодо яких ми виклали раніше. Маючи їх ми не потребуємо так сильно підкреслити контекст для того, аби справдити ставлення мовця, оскільки вони дозволяють виокремити значення, яке мовець хоче дати своєму висловленню.

Література:

1. Cadenaser, http://cadenaser.com/ser/2016/10/30/deportes/1477830622_174413.html
2. Cely, A. H. *Semántica de los verbos que denotan preparación de alimentos en el español de Colombia* (Tunja: Universidad Pedagógica y Tecnológica de Colombia, (Tesis de grado), 1981).
3. *Gramática descriptiva de la lengua española* (Madrid: Espasa, 1999): 323.
4. Hermoso, A. Gonzáles, Cuenot, J. R., Alfaro, M. Sánchez. Curso práctico. Gramática de español lengua extranjera (Madrid: Edelsa, 1998), 272.
5. Palmer, F. R. *Modality and the English Modals* (N.Y.: Longman, 1990), 256.
6. Palmer, F. R. *Mood and Modality*, 2nd ed. (Cambridge: Cambridge University Press, 2001), 236.

References:

1. Cadenaser, http://cadenaser.com/ser/2016/10/30/deportes/1477830622_174413.html
2. Cely, A. H. *Semántica de los verbos que denotan preparación de alimentos en el español de Colombia* (Tunja: Universidad Pedagógica y Tecnológica de Colombia, (Tesis de grado), 1981).
3. *Gramática descriptiva de la lengua española* (Madrid: Espasa, 1999): 323.
4. Hermoso, A. Gonzáles, Cuenot, J. R., Alfaro, M. Sánchez. Curso práctico. Gramática de español lengua extranjera (Madrid: Edelsa, 1998), 272.
5. Palmer, F. R. *Modality and the English Modals* (N.Y.: Longman, 1990), 256.
6. Palmer, F. R. *Mood and Modality*, 2nd ed. (Cambridge: Cambridge University Press, 2001), 236.

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Modality of Enunciation expression (in Ukrainian) [Modal'nosti vyslovlennja – enunciacii']© Padalka J. M. [Padalka Ju. M.], upadalka8@gmail.com

УДК 811.134.2'27:808.5

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 15.08.2021 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 20.08.2021 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 100 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2021.40.07>

РЕСЕМАНТИЗАЦІЯ В РОМАНІ «САД ЕМЕРСОНА» (“EL HUERTO DE EMERSON”) ЛУЇСА ЛАНДЕРО

Олена Юріївна Сайфутдінова (Львів, Україна)

olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua

кандидат філологічних наук,

катедра французької філології

Львівський національний університет імені Івана Франка

(Міністерство освіти і науки України)

79005, м. Львів, вул. Університетська, 1

Стаття присвячена дослідженню ресемантизації ключових термінів у тексті нового автобіографічного роману «Сад Емерсона» (“El huerto de Emerson”) Луїса Ландеро. Серед ресемантизованих одиниць виокремлено назви розділів і терміни, що маркують ідейно-тематичну організацію твору. Зауважено, що залучення автором ресемантизацій є важливою складовою письменницької техніки Луїса Ландеро.

Ключові слова: метафора, семантизація, ресемантизація, асоціація.

RESEMANTIZATION IN THE NOVEL “EMERSON’S GARDEN” (“EL HUERTO DE EMERSON”) BY LUIS LANDERO

Olena Yu. Saifutdinova (Lviv, Ukraine)

olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua

PhD (Philology), associate professor at French Philology Department

Ivan Franko National University of Lviv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

1 Universytetska Str., Lviv, Ukraine, 79005

This article is devoted to the study of resemantization of the key terms in the text of the new autobiographical novel «Emerson’s Garden» (“El huerto de Emerson”) by Luis Landero.

In Ukrainian Spanish studies the name of Luis Landero is associated with the Generation of 1968, postmodern realism, post postmodern novel and existentialism, the

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Ресемантизація в романі «Сад Емерсона» (“El huerto de Emerson”) Луїса Ландеро (Українською) [Resemantyzacija v romani «Sad Emersona» (“El huerto de Emerson”) Lui'sa Landero]

© Сайфутдінова О. Ю. [Saifutdinova O. Ju.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

features which mark the early works of the writer. Writing activity of Luis Landero for the last decades was not mentioned by Ukrainian investigators nevertheless it demonstrates a new high level of literary mastership. In his autobiographical novel «Emerson's Garden» mature writer constantly uses the experience of Spanish literature with his special narrative technique where a cognitive component dominates.

Estimating the achievements of the great writer and scientist Umberto Eco, it is observed how Luis Landero forecasts the role of the reader and then gives a new meaning to his own work and rewrites it so as just the author's idea could be crystalized. As a result, a transparent text with a clear message of the writer is obtained.

Among the main cases of resemantization the names of all parts of the novel and particular elements of ideological and thematical organization of the novel were highlighted. The process of resemantization affects the names of real objects and the objects of fiction literature reality. Newly resemantized units particularly influence the perception of the reader and convey the direction of the authors thinking, creating dynamic and live images. The article says that original author's metaphor and hyperbole are the locomotive of the resemantization process.

Key words: metaphor, semantization, resemantization, association.

Вступ: Вагомою постаттю серед розмаю сучасної іспанської літератури іспаністи вважають зрілого і досвідченого письменника Луїса Ландеро. Творчим почином цього автора став роман «Ігри пізнього віку» («Los juegos de la edad tardía», 1989). Еволюція майстерності Луїса Ландеро досягла рівня, на якому читач спостерігає якісну, проте легко прочитувану літературу, а філолог-дослідник – своєрідний стиль оповіді, досягнути якого можна лише за допомогою особливого інструментарію зображально-виражальних засобів мови.

Підсумовуючи пошуки українських досліджень творчості Луїса Ландеро, можемо зауважити, що вітчизняні стеціалісти з іспаномовної літератури дублюють погляди іспанських учених, котрі зараховують раннього Луїса Ландеро до «покоління 68» [1, с.193] та віднаходять у ньому риси представників екзистенційного роману [там само]. Також в українських літературознавчих джерелах бачимо, що Луїса Ландеро згадують серед авторів, причетних до постмодерного реалізму [4] та пост-постмодернізму та асоціюють його з романом «Ігри пізнього віку» («Juegos de la edad tardía», 1989) [3, с. 89]. Творчість цього автора за останні десятиліття практично лишилася поза увагою української іспаністики, тому значною є потреба вивчення здобутків Л.

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Resemantization in the Novel "Emerson's Garden" ("El huerto de Emerson") by Luis Landero (in Ukrainian)

[Resemantyzacija v romani «Sad Emersona» ("El huerto de Emerson") Lui'sa Landero]

© Saifutdinova O. Yu. [Sajfutdinova O. Ju.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua

Ландеро, позаяк він є флагманом сучасної іспанської літератури. Порівняно нещодавно з-під пера Луїса Ландеро вийшли романи «Відпущення» (тут і далі переклад мій. – О. Сайфутдінова) (“Absolución”, 2012) та «Балкон узимку» (“El balcón en invierno”, 2014), ще новішим творчим надбанням автора є «Життя на продаж» (“La vida negociable”, 2017) та «Дрібний дощ» (“Lluvia fina”, 2019). На початку 2021 року Луїс Ландеро опублікував «Сад Емерсона» (“El huerto de Emerson”) – свій найсвіжіший автобіографічний роман. Як літератор-теоретик і викладач певних гуманітарних дисциплін, на практиці автор транслює читачеві свою любов до красивого слова та обізнаність з іспанською літературою; Луїс Ландеро шанує її приписи і водночас приймає найновітніші тенденції літератури: як досвідчений умілець, автор догоджає смакам сучасного читача, бо ж володіє багатим арсеналом витончених і гнучких методів художнього зображення.

Видатний майстер слова, теоретик і практик семіотики Умберто Еко досяг літературних вершин, завдяки своєрідному літературному стилю, базованому на підґрунті лінгвістичної та філософської науки. Семіотику, яка передбачає набуття термінами чи висловлюваннями значень у тому чи іншому контексті, Умберто Еко зараховував до п'ятого напрямку семантики [5, с. 16]. Так, зміна контексту є необхідним середовищем для процесів ресемантизації.

Вікторіно Зекетто, сучасний італійський дослідник семіотики, описує ресемантизацію як неперервний процес: «...ідея, почуття або прагнення ніколи не зреалізується сповна, і завжди буде хтось, хто виявить їх через ресемантизацію» [7, с. 142].

Цілочасне спостереження за функціонуванням термінів та їхніх значень у різних текстах дає змогу виокремити «Сад Емерсона» як такий, що є підходящим матеріалом для дослідження ресемантизації. Ми розглянемо заголовки розділів і ключові слова в ідейно-тематичній організації роману.

Основний зміст: Уже в назві роману, яка має промовистий, сучасний і претензійний вигляд, читачеві запроновано загадку. Зауважмо, що адресатом назви є не лише читач Луїса Ландеро, а й будь-яка особа, що може почути чи побачити найменування роману в мас-медіа.

Початкове знайомство з назвою «Сад Емерсона» викликає в адресата ті чи інші асоціації, а вони вже створюють і перше враження, і певні очікування від роману. Перелік можливих асоціацій потенційних адресатів буде розлогим,

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistichnoi' semantyky])

Ресемантизація в романі «Сад Емерсона» (“El huerto de Emerson”) Луїса Ландеро (Українською) [Resemantyzacija v romani «Sad Emersona» (“El huerto de Emerson”) Lui'sa Landerol]

© Сайфутдінова О. Ю. [Sajfutdinova O. Ju.], olena.sajfutdinova@lnu.edu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

тож ми не шукатимемо гіпотетичних відповідей на словосполучення-стимул, позаяк цю місію належить доручити психолінгвістичному експериментові. Натомість у пошукових системах всемережі за назвою *Emerson Garden* можна знайти парк у Брукліні, проте це тлумачення найменування роману не відповідатиме закладеному автором смислу. Сам Луїс Ландеро у першому розділі («Час збирати врожай») лише натякає на пояснення назви, проте починає тлумачити словосполуку «сад Емерсона» – творіння власного розуму, уяви і пам'яті – лише у п'ятому розділі («Дитина і мудрець»); тут слово «сад» сематизується як «наділ», «ділянка землі», «власна нива», «окремішність». Автор завершує інтерпретацію назви «Сад Емерсона» у дванадцятому розділі («Зі саду на море»), коли по-новому розкриває термін «сад» за допомогою поетичного твору Хуана Рамона Хіменеса; тут «сад» означає «безпечне місце», «точка споглядання».

Про ресемантизацію і про те, як сприймає людина зміну та появу нових значень, Луїс Ландеро говорить у художній спосіб: *Qué inmenso poder tiene el lenguaje, creador de realidades que, cuando fraguan, resultan más fuertes y perdurables que la propia realidad objetiva* [6, p. 14]. – «Яку неосяжну владу має мовлення, воно витворює реальності, котрі, щойно загуснуть, видаються міцнішими і тривкішими за об'єктивну дійсність».

Ядрами ресемантизаційних процесів у романі є назви більшості його розділів, тому доцільно зробити послідовний огляд цих семантичних змін (ми не оминемо жодного розділу):

1. “Tiempo de vendimia” – «Час збирати виноград». Назва репрезентує за допомогою метафори творчу зрілість – плідний для досвідченого письменника час.

2. “El viento en la vela” – «Попутний вітер». Назва розділу, хоч і не піддається авторській ресемантизації, проте актуалізує поширену метафору; з її допомогою Луїс Ландеро показує, як йому вдалося повернутися до успішної творчості.

3. “Un hombre sin oficio” – «Чоловік без ремесла». Яскрава авторська ресемантизація, позаяк назвою цього розділу Луїс Ландеро гостро суб'єктивно характеризує професію письменника.

4. “Donde Pache” – «Там, де Паче». Назва розділу демонструє оригінальну семантизацію, а звиклі комунікативні очікування читача ошукано, бо в розділі

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Resemantization in the Novel “Emerson’s Garden” (“El huerto de Emerson”) by Luis Landeró (in Ukrainian)

[Resemantyzacija v romani «Sad Emersona» (“El huerto de Emerson”) Lui'sa Landeró]

© Saifutdinova O. Yu. [Sajfutdinova O. Ju.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua

йдеться не про місце знаходження персонажа, а про найменування торгової локації.

5. “El niño y el sabio” – «Дитина і мудрець». Розділ іменується таким чином, бо описує методику творчого пошуку автора, котра мала би поєднувати цікавість і досвід. Ресемантизація полягає в номінуванні допитливості «дитиною» а багатство пам’яті – «мудрецем».

6. “Un noviazgo” – «Лицання». Ресемантизація відсутня, позаяк розділ безпосередньо описує женихання сусіда до тітки автора.

7. “Iluminaciones” – «Осяяння». Ресемантизації не відбувається, позаяк цей термін семантизовано стертою лексикалізованою метафорою, яка не функціонує як троп ні в іспанській мові, ні в українській.

8. “Hombres y mujeres” – «Чоловіки та жінки». Ресемантизація відсутня: автор справді розповідає про чоловіків та жінок.

9. “Plegaria” – «Молитва». Ресемантизація відсутня: у розділі автор власне і зображує молитву.

10. “El Madrid de entonces” – «Мадрид тих часів». Ресемантизація відсутня: автор безпосередньо змальовує столицю своєї юності.

11. “El viejo marino” – «Старий моряк». Ресемантизації назви через метафору не відбувається, проте в розділі має місце порівняння письменника з моряком: і перший, і другий зачаровують аудиторію своїми оповідями.

12. “Mar desde el huerto” – «Зі саду до моря». Ця назва термінізувалася в свідомості Луїса Ландеро завдяки поезії Хуана Рамона Хіменеса; проте справжньої ресемантизації зазнало слово «сад»: тут воно вже означає «безпечний пункт спостереження», а не «власний клопоть землі» (текст п’ятого розділу).

13. “Cuando éramos tan guapos” – «Час, коли ми були такими гарними». Ресемантизація зачіпає слово «гарний»: автор мовить про своє відображення в свідомості закоханої в нього юнки. Так, у Луїса Ландеро слово «гарні» в цьому місці означає «кохані та закохані».

14. “Imposturas” – «Самозванства». Назва, що так вражає, насправді є ресемантизацією, виконаною за допомогою потужної гіперболи; «самозванством» письменник називає свій досвід непідхожої йому роботи, задля якої авторові доводилося деформувати справжнього себе.

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistichnoi' semantyky])

Ресемантизація в романі «Сад Емерсона» (“El huerto de Emerson”) Луїса Ландеро (Українською) [Resemantyzacija v romani «Sad Emersona» (“El huerto de Emerson”) Lui'sa Landeró]

© Сайфутдінова О. Ю. [Sajfutdinova O. Ju.], olena.sajfutdinova@lnu.edu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

15. “Días de invierno” – «Зимові дні». Семантизація лише торкнулася символічного навантаження назви і не рушила далі.

Неодноразово ресемантизуються ключові для ідейно-тематичного ядра твору слова; вони творять найголовніші образи роману, і так семантичні зміни динамізують і оживлюють ці образи. За допомогою метафор Луїс Ландеро надає нових значень словам *viaje*, *memoria*, *farándula*, *mar*, *huerto* – першочергово вони означають відповідно «подорож», «пам'ять», «мандрівна трупа», «море», «сад». Згодом у тексті роману ці слова поступово ресемантизуються: *viaje* – «подорож» семантизується як «шлях», «життя», «пізнання», «занурення», «мрія», «сон»; *memoria* – «пам'ять» – як «архів», «репозиторій», «кухня», «лабораторія», «глибина», «бездонність»; *farándula* – «мандрівна трупа» – «відрядження у зв'язку з творчими зустрічами», «літературно-публіцистичний проєкт», «елемент шоу-бізнесу в діяльності письменника»; *mar* «море» – «кругозір», «перспектива», «погляд», «шанси», «далечинь»; *huerto* – «сад» – «город», «культура», «середовище», «індивідуальність», «окремішність», «затишне місце», «пункт спостереження».

Ці нові – метафоричні – значення часом зазнають актуалізації в афористичних сентенціях. Таким чином, у формулюваннях автора виникає подвійний симбіотичний зв'язок: афористичність забезпечує збереження метафоричного значення, натомість нове метафоричне значення підтримує афористичність висловлювання. До прикладу: *Hasta la fantasía tiene su casa en la memoria* [6, 9]. – «Навіть фантазія має свій дім у пам'яті».

Висновки і перспективи подальших наукових розвідок: Дослідження процесів зміни значення слів на матеріалі «Саду Емерсона» Луїса Ландеро дає змогу виснувати, що зв'язок між початковим і кінцевим значенням переосмислених термінів є відображенням людських відчуттів і переконань, а процеси ресемантизації є можливими насамперед тому, що знакам людської мови властива невмотивованість [2, с. 30]. Асоціацію початкового та кінцевого значень ресемантизованого терміна забезпечує виключно людський інтелект, здатний пов'язати не пов'язані між собою явища. Перспективними для подальшого дослідження ресемантизацій у «Саду Емерсона» будуть асоціативні експерименти з виокремленими в романі термінами за участі іспаномовних та україномовних студентів і викладачів, або ж інших доцільних категорій респондентів. Вдячною справою для лінгвістики та

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Resemantization in the Novel “Emerson’s Garden” (“El huerto de Emerson”) by Luis Landero (in Ukrainian)

[Resemantyzacija v romani «Sad Emersona» (“El huerto de Emerson”) Lui'sa Landero]

© Saifutdinova O. Yu. [Sajfutdinova O. Ju.], olena.sajfutdinova@lnu.edu.ua

літературознавства було би системне дослідження техніки написання цього твору із залученням різних суб'єктів мовознавчої науки в рамках постнекласичного підходу.

Література:

1. Басанта, А. «Сучасний іспанський роман: тенденції і групи», пер. з ісп. Романової С. *Vsesvit* 1-2 (2011), <http://www.vsesvit-journal.com/old/content/view/835/41/>
2. Бацевич, Ф. С. *Основи комунікативної лінгвістики* (Київ, Академія, 2004), 344.
3. Дроздовський, Д. «Стратегії експлікації постмодерністської чуттєвості в іспанській літературі 1960-1990-х рр.: з перспективи пост-постмодернізму.» *Studia Methodologica* 43 (2016): 135-140.
4. Оласірехі, М. Х. «Чи повернеться реальне до постмодерної літератури?», пер. з англ. Трегуб Г. *Vsesvit* 11-12 (2011), <http://www.vsesvit-journal.com/old/content/view/940/41/>
5. Eco, Umberto. «Cinco sentidos de semántica.» *Acta Poética* 39-2 (2018): 13-33.
6. Landero, L. *El huerto de Emerson* (Barcelona: Tusquets Editores S.A., 2021): 240.
7. Zecchetto, Victorino. «El persistente impulso a resemantizar.» *Universitas* 14 (2011): 127-142.

References:

1. Basanta, A. «Suchasnyj ispans'kyj roman: tendencii' i grupy», per. z isp. Romanovoi' S. *Vsesvit* 1-2 (2011), <http://www.vsesvit-journal.com/old/content/view/835/41/>
2. Bacevych, F. S. *Osnovy komunikatyvnoi' lingvistyky* (Kyiv, Akademiya, 2004), 344.
3. Drozdovs'kyj, D. «Strategii' eksplikacii' postmodernists'koi' chuttjevosti v ispans'kij literaturi 1960-1990-h rr.: z perspektyvy post-postmodernizmu.» *Studia Methodologica* 43 (2016): 135-140.
4. Olasirehi, M. H. «Chy povernets'ja real'ne do postmodernoi' literatury?», per. z angl. Tregub G. *Vsesvit* 11-12 (2011), <http://www.vsesvit-journal.com/old/content/view/940/41/>
5. Eco, Umberto. «Cinco sentidos de semántica.» *Acta Poética* 39-2 (2018): 13-33.
6. Landero, L. *El huerto de Emerson* (Barcelona: Tusquets Editores S.A., 2021): 240.
7. Zecchetto, Victorino. «El persistente impulso a resemantizar.» *Universitas* 14 (2011): 127-142.

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Ресемантизація в романі «Сад Емерсона» («El huerto de Emerson») Луйса Ландеро (Українською) [Resemantyzacija v romani «Sad Emersona» («El huerto de Emerson») Lui'sa Landero]

© Сайфутдінова О. Ю. [Sajfutdinova O. Ju.], olena.sajfutdinova@lnu.edu.ua

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN PRAGMALINGUISTICS]

УДК 811.134.2'38

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 18.08.2021 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 20.08.2021 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 97.95 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2021.40.08>

ІНТЕНСИФІКАТИ ЯК МАРКЕРИ ПРАГМАТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ
ІСПАНСЬКОЇ АВТОРСЬКОЇ ПУБЛІЦИСТИКИ

Людмила Василівна Артемова (м. Київ, Україна)

l.artemoval@knu.ua

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри романської філології

Інституту філології

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Статтю присвячено дослідженню мовних засобів інтенсифікації прагматичної складової іспанської авторської колонки. Ми визначили ці засоби як інтенсифікати, метою вживання яких є втілення прагматичної настанови публіциста, яка полягає у намірі підсилити вплив на адресанта, активізуючи експресивну (оцінну та емотивну) домінують висловлення. Це можуть бути лексичні одиниці, які вибудовуються у висхідні чи низхідні градації. Також ними можуть виступати «внутрішні інтенсиви», а саме експресивно марковані за своєї семантикою лексичні одиниці. Особлива увага також приділяється окремим рисам авторського стилю Х.Маріаса, як найбільше цитованого у цьому дослідженні, через його незауважену негативну оцінність. Мова йде про насиченість публікацій негативно маркованими одиницями усіх мовних рівнів. Звичайною для журналіста є стратегія нанизування або нашарування епітетів, які ми розглядаємо як інтенсифікати прагматичного потенціалу публікації. Нашу увагу так само звернено на афікасальні інтенсифікати та тропеїстичні засоби підсилення вираження емоційної складової загальної експресивності іспанської авторської публіцистики.

Ключові слова: інтенсивність, суб'єктивність, прагматичний потенціал, авторська публіцистика, інтенсифікат.

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Intensificators as Pragmatic Potential Markers of Spanish Author Articles (in Ukrainian)

[Intensyfikaty jak markery pragmatychnogo potencialu ispans'koi' avtors'koi' publicystyky]

© Artemova L. V. [Artemova L. V.], l.artemoval@knu.ua

INTENSIFICATORS AS PRAGMATIC POTENTIAL MARKERS OF SPANISH AUTHOR ARTICLES

Lyudmila V. Artemova (Kyiv, Ukraine)

l.artemoval@knu.ua

PhD (Philology), Associate Professor, Associate Professor at Romance
Philology Department,

Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

This article treats the investigation of language means of pragmatic component intensification of Spanish author column. We define these means as intensificators, which are used to carry out the author's pragmatic aim, which is to underline the influence on the addresant, activating the expressive (evaluating and emotive) dominant of expression. Those can be lexical units that form ascendent and descendent gradations. Also, they can be "inner intensificators", to be exact marked with expressiveness as for their semantic meaning lexical items. The particular attention is paid as well to the definite characteristics of Javier Marias author's style, as most frequently quoted in our investigation, due to its unconcealed negative evaluation. We mean the saturation of his publications with negatively marked units of all language levels. His usual strategy is to tag or lay up descriptive epithets which we consider the intensificators of publication pragmatic potential. Our attention is as well dedicated to suffix and prefix intensificators and metaphoric means of underlining the expression of emotional component of total expressiveness of Spanish author's opinion-based journalism.

Key words: intensity, subjectivity, pragmatic potential, opinion-based journalism, intensificator.

Іспанська якісна преса ХХІ ст. представляє собою вагомий доробок журналістів, кореспондентів, редакторів, а також відомих сучасних письменників та письменниць (Javier Marías, Javier Cercas, Rosa Montero, Elvira Lindo, Maruja Torres), чия публіцистика органічно поєднує риси літературного та публіцистичного стилю, тяжіючи до першого, відповідно вирізняючись оригінальністю та неповторністю, відкритою неприхованою суб'єктивністю індивідуальністю авторського стилю, рясніючи засобами образного мовлення, тропами, фігурами, тощо.

Актуальність даної статті визначається зростаючим інтересом до дослідження прагматичної складової публіцистичних творів, серед яких за

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Інтенсифікати як маркери прагматичного потенціалу іспанської авторської публіцистики (Українською)

[Intensyfikaty jak markery pragmatycznego potencjalu hispańskoi avtors'koi publicystyki]

© *Артемова Л. В.* [Artemova L. V.], l.artemoval@knu.ua

своєю оригінальністю викладення виокремлюється такий газетний жанр, як авторська колонка або шпальт. Цього разу наша увага спрямована на дослідження інтенсифікативів, як маркерів прагматичного навантаження цих статей. Ці інтенсифікатори виступають маркерами експресивної забарвленості публікації, є осередками оцінної та/і емоційної домінанти звучання тексту.

Наукова новизна полягає у намірі розглянути мету функціонування інтенсифікативів в авторській колонці, їх вплив на створення загального тону висловлювання, вміщує комунікативний намір автора, а також на вплив на сприйняття повідомлюваного читачем. **Об'єктом** нашого дослідження виступає інтенсифікат різних мовних рівнів (морфологічний, лексичний та синтактичний), а **предмет** складають засоби їх безпосередньої реалізації, чие вживання підпорядковано меті виконання прагматичної складової в аналітичній іспанській публікації. **Мету** визначаємо у визначенні ролі, яку відіграють інтенсифікати, у формуванні загальної прагматичної функції колонки.

Одним із параметрів експресивності є **інтенсивність** – термін, що вживається на позначення якісно-кількісної характеристики явища, відображає його міру. Вона виступає тією одиницею експресивності, що визначає ліміт, за яким зміна кількості приведе до зміни якості. Міра окреслює той ареал, у межах якого якість може модифікуватися, видозмінюватися, прирощуватися або ущухати, зберігаючи при цьому свої суттєві характеристики [3, с. 55].

На думку Н. Карповської, інтенсивність є однією із тих лінгвопрагматичних категорій, яка за своєю природою, з одного боку, може відображати суб'єктивне ставлення мовців до явищ, подій та станів, з іншого ж, покликана впливати на адресата. Вона вміщує суб'єктивно марковану інформацію, зважаючи на градування значення тих одиниць, що її складають або формують [7, с. 74].

Закладена в одиницю мовлення експресивно маркована інформація, що може бути частиною її конотативного значення, зумовленого існуючим колективно-суб'єктивним сприйняттям, який в свою чергу відповідає картині світу певного етносу, може бути активована мовцем у конкретній мовній ситуації, коли він послуговується нею для висловлення власної думки. Тоді реалізується прагматична настанова адресанта, яка полягає у бажанні підсилити вплив на адресанта, активізуючи експресивну домінанту висловлення.

Розглянемо наступний приклад із статті Х. Маріаса з вступу до колонки: *El*

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Intensificators as Pragmatic Potential Markers of Spanish Author Articles (in Ukrainian)

[Intensyfikaty jak markery pragmatychnogo potencialu ispans'koi' avtors'koi' publicystyky]

© Artemova L. V. [Artemova L. V.], l.artemova@knu.ua

mayor imbécil moral no lo es, en puridad, más que los así calificados el pasado domingo, ni más que quienes arrastran esa fama bien acabados sus mandatos (Aznar, Bush J, Zapatero y muchos otros). Зважмо на те, що *imbécil* належить до тих лексичних одиниць, які на думку Ш. Баллі, мають відкриті асоціації, незавуальовані, що незмінно виникають незалежно від ситуації або контексту [6, с. 39]. Серед контекстуальних інтенсифікаторів можемо тут виокремити вищу ступінь порівняння *mayor*, вставна конструкція *en puridad*, якщо ми залишимо осторонь ряд відомих політиків, звичайно більше іспанських, яких автор відкрито ставить як приклад моральних бовдурів. Також аналізуючи це речення, не можна обійти увагою заперечну конструкцію (*no lo es, en puridad, más que los*), яка також зрештою підкреслює, що саме такими вони і є. Загалом, для Х. Маріаса є типовим звернення до порівняльних конструкцій з певними загальновідомими персонами іспаномовного світу або навіть світового масштабу, коли читач має шляхом асоціації вибудувати ментально або інтерпретувати інформацію. Відповідно, отриманий у такий спосіб кінцевий «асоціативний» конструкт є набагато багатший (емоційно, оціночно) за закодовану колумністом інформацію, оскільки вона «збагачена» власним досвідом читача.

На думку О. Вольф, «при включенні у висловлення афективного компоненту значення, посилюється емотивний бік оцінки і тим ефективніше є вплив на адресата» [1, с. 111]. Інтенсивність може втілюватися в семантиці лексичних одиниць, що позначають емоції; порівняймо значення таких слів: *la inquietud – la ansiedad, la zozobra, la congoja; la alegría – la felicidad, el gozo, la exaltación* або, наприклад, за характером прояву емоційних станів: *lloriquear – zollozar – llorar – llorar como una Magdalena – llorar a moco tendido – hecho un mar de lágrimas*. Подібні синонімічні ряди, вибудовані за принципом нарощення інтенсивності значення, складають основу висхідної градації або клімаксу.

Наші спостереження показують, що для аналітичних жанрів це є найрозповсюдженіший тип градації, на відміну від низхідної, коли із кожним наступним членом зменшується об'єм значення, спадає стилістичний ефект і враження від нього [8]. Як приклад висхідної градації запропонуємо фрагмент із колонки Р. Монтеро «Aquí, hoy, ahora»: *Seré feliz cuando tenga pareja, seré feliz cuando pueda conseguir más independencia de mi pareja; seré feliz cuando tenga hijos, seré feliz cuando mis hijos crezcan y recupere mi vida; seré feliz*

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Інтенсифікати як маркери прагматичного потенціалу іспанської авторської публіцистики (Українською)

[Intensyfikaty jak markery pragmatycznego potencjalu hispańskoi avtors'koi publicystyki]

© Артемова Л. В. [Artemova L. V.], l.artemova@knu.ua

cuando tenga trabajo, seré feliz cuando tenga menos trabajo. Sea como sea, siempre conseguimos fastidiarnos la realidad. Справедливо можна зауважити, що це не класичний приклад градації, яка, проте накладається на анафоричний початок, проте нагнітання смислового та емоційно-експресивного значення відчутне, окрім того відбувається приращення значення у кожному другому елементі перерахування: «Буду щасливою, коли у мене буде пара, буду щасливою, коли я зможу отримати більшу свободу від свого партнера; буду щасливою, коли у мене будуть діти, буду щасливою, коли діти виростуть і я житиму своїм життям...»

Завдяки такого роду додатковій акцентуації відбувається реалізація прагматичної авторської настанови на актуалізацію тих смислових складових тексту, які вмішують потенціал більшою мірою вплинути та читача, активізувати його не стільки його інтелектуальні, скільки емоційні реакції у напрямку, потрібному автору [2, с. 79].

У своїй колонці про Афганістан, яку Р.Монтеро назвала “*Hablar y abrazar*”, образ того жаху, що відбувається у захопленій талібами країні, авторка створює у більшій мірі за допомогою «внутрішніх інтенсивів» (визначення Е. І. Шейгал): “*Me pongo a redactar este artículo y siento que tengo la cabeza secuestrada*”, “*me asalta la misma congoja*”, “*con esta masacre anunciada, ese apocalipsis parcial*”, “*no es el único horror*”, “*el infierno existe*”, “*hay otras matanzas además*”, “*el triunfo de maldad*”, “*ese agujero de dolor, ese delirio*”, “*el barrunto de un sufrimiento inevitable*”, “*una obra horripilante*”, “*el abismo afgano*”, “*lo que hay alrededor es también atroz*”. Експресивна забарвленість цього фрагменту публікації створюється глибинним переплетінням емоційної та оцінної складової. Проаналізувавши значення, впадає у око негативна конотація всіх підкреслених ЛО, які можна згрупувати не стільки у ряди, скільки у пари:

“*la masacre – la matanza*”,
 “*el infierno – el apocalipsis*”,
 “*el dolor – el sufrimiento*”,
 “*la congoja – el horror*”,
 “*horripilante – atroz*”.

Ці інтенсифікати характеризуються суб’єктивною оцінкою виявлення ознаки або якості, бо безпосередньо за своєю семантикою вказують на високу чи низьку наявність цієї ознаки, хоча очевидним є тяжіння авторки до

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Intensificators as Pragmatic Potential Markers of Spanish Author Articles (in Ukrainian)

[Intensyfikaty jak markery pragmatychnogo potencjalu ispans'koi' avtors'koi' publicystyky]

© Artemova L. V. [Artemova L. V.], l.artemova@knu.ua

виокремлення її надмірності. Водночас цей «внутрішній інтенсив» кожного члена у сукупності із колективно-суб'єктивною уявою про норму (певний нейтральний еквівалент) впливає на вибудову цього синонімічного ряду за ступенем прирощення експресивності, а саме їх інтенсифікуючого змісту кожним окремим адресатом. Тобто, створений нами ряд *secuestro* → *congoja* → *masacre* → *apocalipsis* → *horror* → *infierno* → *maldad* → *abismo* є суб'єктивним і персоніфікованим досвідом. Проте цей градаційний ряд майже напевне буде відмінним для інших адресантів, бо є опосередкованою прагматичними координатами, через існування для кожного власної шкали прояву якостей, ознак чи оцінки [7, с. 75].

Розглянемо наступний приклад із статті Маріаса “Cuento de septiembre”. Перше враження від колонки, це відсутність відкритої різкої саркастичності, яка повсякчас притаманна його авторській публіцистичній прозі. Описуючи спосіб життя одного із своїх багатих друзів, помітною є антитеза, протиставлення, на якій публіцист будує об'ємний образ свого друга: “*gestos magnánimos hacia los pobres lejanos, generosidad – incapaz de soltar un euro a sus hijos o sobrinos; hombre justo, estricto – malacostumbrar; cariñoso – no lo ablanda; no es el miserable que... se priva de comodidades y caprichos; tampoco es tacaño del todo*”. Окрім цієї лінії змалювання характеру свого друга, є інша, знову таки вибудована на опозиції: “*los pobres lejanos – sus conocidos; ayudas o préstamos familiares, los próximos – desconocidos remotos y abstractos*.” Таке контрастивне представлення із подальшим прирощенням деталей, нюансів, висловлювань «героя» дають читачеві зрештою той майже цілісний портрет, до якого прагне журналіст. У цьому так само йому допомагає багатство заперечних форм: “*nadie real se dé por aludido, incapaz, no desea, no le importa, no lo ablanda, no le toca, no le “lucirían”, sin mérito ni brillo, no ahorra, no es el miserable, no concibe gastar*”. Вважаємо, що всі вище перераховані стратегії, якими послуговується Х. Маріас, слід вважати контекстуальними інтенсифікатами: у випадку із рисами характеру вони будуть спадати, бо починаємо від «великодушного» → «щедрості» → «справедливого» → «дріб'язкового» із кінцевим компонентом, домінантою, на наш погляд, «зовсім не скнара». Контраст, який створюється першим і останнім членом градації, вражає за ступенем інтенсифікації значення, бо «великодушність» і «жадоба» є несумісними поняттями, що не можуть бути одночасно притаманними одній людині, що можливо потрактувати як антитезу,

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Інтенсифікати як маркери прагматичного потенціалу іспанської авторської публіцистики (Українською)

[Intensyfikaty jak markery pragmatycznego potencjalu hispańskoi avtors'koi publicystyki]

© Артемова Л. В. [Artemova L. V.], lartemova@knu.ua

протиставлення, що створює остаточне уявлення читача.

Якщо ми повернемося до іншої статті Маріаса “Famosos imbéciles morales II”, то незавуальована негативна оцінка відчується вже при прочитанні першого інтродуктивного абзацу, оскільки його ключові поняття є наступними. Проаналізуємо: *Los fulleros sin escrúpulos, chantajistas insaciables, jamás se conforman, “no se debe contentar a quien nunca se va a dar por contento”, ignorar a sus 50 años, no han dejado de pasar, provocar insensatamente, importunar, hacer caso omiso, ni siquiera, no se atrevieron a decir, negarlo*. Виділені приклади вміщують семантичні, морфологічні, синтаксичні засоби створення негативної оцінки. Таке нагромадження знаку «-» на всіх мовних рівнях є ефективним способом створення загального негативного фону висловлювання. Подібне явище, яке можна вважати ознакою ідеостилі публіциста, можна простежити в іншій колонці «Barcelona desfigurada»: *mejor no recordar, incómoda postura, desesperarse, mamarrachada, la alcadesa bufa, lamento comunicarles, cutre y peor, colorinches, una infame mezcla, un aspecto hortera, el chararrinón esperpéntico, pueblerino, palurdo, cateto, pintajos, diseñado por esquizofrénicos*.

Майже загальновідомою є нелюбов письменника і журналіста до світу політики, що неодноразово висвітлювалося у роботах дослідників його творчості, як от наприклад у статті Ф. Борнштейна «Хав'єр Маріас, колумніст, який знає все, і завжди правий». У преамбулі до безпосереднього аналізу окремої його публікації, автор говорить (з відвертим натяком на Маріаса): «*la vanidad intelectual de algunos columnistas les lleva a la desmesura de opinar de cualquier asunto que pase por debajo de sus púlpitos. Son individuos que ejercitan con desparpajo un periodismo tribunicio, y tienen la convicción de que todas las dificultades adheridas al asunto sobre el que divagan –que puede ser tanto la economía financiera de Castilla-La Mancha como la situación geoestratégica de los países limítrofes con Beluchistán- no tienen ningún secreto que ellos no puedan desentrañar. Y, por si esto no bastara, su ingenuidad les dice que lo que escriben influye decisivamente en la marcha de la política y la sociedad, como los puñetazos que un boxeador da en las napias de su rival*» [6]. Відчувається алюзія на творчий стиль Маріаса, який дійсно схильний до «жорсткої» форми викладення, коли він не скупиться на «соковиті» епітети.

Продовжуючи аналізувати статтю “Famosos imbéciles morales II”, для створення цілісного сприйняття його колонки можемо доповнити загальну

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Intensificators as Pragmatic Potential Markers of Spanish Author Articles (in Ukrainian)

[Intensyfikaty jak markery pragmatycznego potencjalu ispans'koi' avtors'koi' publicystyky]

© Artemova L. V. [Artemova L. V.], l.artemoval@knu.ua

картину епітетами, не менш оцінно забарвленими: *nuestro quisquilloso y vengativo amigo, las funestas consecuencias, el ministro rastrero, es hilirante, anunciar ufano, el mensaje absurdo, un individuo incapaz, periodista-felpudo, personas acompejadas*. Так само яскраво відкривається його емоційний запал у перебільшеннях (інтенсифікатах), якими пронизана стаття: *hasta el infinito, pagar en abundancia, imitarla a lo grande, los extranjeros en masa, por enésima vez, un color de muerte*. Загалом, автор ніколи не скупиться на відкрито оціночно марковані засоби, згущуючи кольори.

Не менший ефект нагнітання створює паралелізм у вибудові структури інтродукції, коли автор звертається до таких структур: *Hasta un niño de diez años sabe que los chantajistas... también una chica de quince está al tanto de la máxima asimismo saben los niños de doce años ... hasta los meros tontos lo saben*. Останній компонент забарвлює значенням три попередні, тобто «навіть повний дурень це знає».

На думку Н. Карповської, до інтенсифікатів певною мірою можна віднести і ЛО, утворені за допомогою афіксів. Вони визначаються прагматичною ємністю, мають здатність передати оцінку висловлення, його емоційно-експресивне та асоціативне забарвлення [7, с. 78]. І українська, і іспанська мова відзначаються розгалуженою системою зменшувальних та збільшувальних суфіксів, які у своїй більшості окрім цього вміщують певну суб'єктивну оцінку: зменшувальні здебільшого вносять пестливе значення, збільшувальні – негативно марковане. Для стилю Х.Маріаса є притаманним суфіксальне новаторство, як наприклад *la tonta locoide*. Як одна із форм вираження свого «особливого» ставлення до відомих осіб, які за звичай, посідають високі урядові посади, Х. Маріас створює антропоніми. Так, від прізвища мера Барселони Колау це *la enloquecida cruzada colauita*. Або *tampoco entiendo que las feministas de nuestro Gobierno – Belarra, Montero*. Якщо розглянути префіксальний спосіб, то він також є продуктивним: *el éxito de su archiamiga Ayuso, el sacrificio sobrehumano*.

На думку В. М. Телії, все, що може бути квантифікованим, має внутрішню властивість до градації (градування) [4, с. 51], отже, до інтенсифікації. Інтенсивність співвідноситься з оцінністю та емотивністю, нарощуючи, підвищуючи їх міру прояву та ефективність функціонування у тексті.

О. М. Вольф вказує на те, що неможливо об'єктивно виміряти емоційний

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Інтенсифікати як маркери прагматичного потенціалу іспанської авторської публіцистики (Українською)

[Intensyfikaty jak markery pragmatycznego potencjalu hispańskoi avtors'koi publicystyki]

© Артемова Л. В. [Artemova L. V.], l.artemova@knu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

стан, однак уява про сильніші або слабші емоційні стани нерозривно пов'язана з їх існуванням, відповідно можна говорити про більш або менш виражений характер емотивності [1, с. 237].

Особливим аспектом, притаманним емоційним станам, є їх здатність до інтенсифікації, тобто можливість показати різний ступінь вираження емоції, іншими словами, емоційний стан може змінюватися за ступенем прояву емоції, яка, в свою чергу, здатна до нарощення та спаду інтенсивності. Можна виділити дві особливості емоційних станів:

1) зміна емоцій у часі за їх напругою,

2) суб'єктивність спостерігача в оцінці інтенсивності емоції або емоційного стану. Таким чином, емоції завжди мають кількісну характеристику, при цьому вони можуть змінюватися поступово або раптово.

Інтенсивність емоційного стану та її зміна визначаються в іспанській мові багаточисельними інтенсифікаторами, показниками певної кількості. Найтиповішими формами є наступні: *muy (bastante, suficiente, extremamente, demasiado, sin límites, sumamente, enormemente, realmente + contextuales) irritado, en plena (completa, extrema) euforia: Era un proyecto muy pequeño.* (R. Montero, Odio y miedo) *Está al tanto de que su generosidad no es enteramente desinteresada.* (J. Marías, Cuento de septiembre). Вони звичайно використовуються з якісними прикметниками та прислівниками, що позначають різні емоційні стани. Наприклад: *Hasta los meros tontos lo saben* (J. Marías, Famosos imbéciles).

Цікавими на наш погляд є контекстуальні прислівникові інтенсифікати, а також метафоричними та непрямими способами: *Año tras año hemos ido desarrollando una relación extrañamente próxima* (R. Montero, Odio y miedo). *¿Por qué una novela antigua, situada en un escenario remoto, que refleja las costumbres de una sociedad radicalmente ajena a la nuestra, puede llegar a conmovernos tanto?* (A. Grandes, Suyos eran los pájaros)

Щодо найвищої ступені порівняння, то публіцисти звертаються до різних способів, у Х. Маріаса це лексичні *el latrocinio exagerado, una absoluta contradicción, un caos infernal, mezquino tuit*. Це так само може бути гіпербола *una legión de necios, les cede competencia sin pausa, imitarla a lo grande*. Або ще один улюблений стилістичний засіб антитези: *Basta con acordarse de la Barcelona pre-Colau, turística y amansada pero preciosa, para desesperarse al ver la mamarrachada en que esta alcaldesa bufa la ha convertido.* (J. Marías, Barcelona

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Intensificators as Pragmatic Potential Markers of Spanish Author Articles (in Ukrainian)

[Intensyfikaty jak markery pragmatycznego potencjalu ispans'koi' avtors'koi' publicystyki]

© Artemova L. V. [Artemova L. V.], L.artemova@knu.ua

desfigurada). Так, наприклад, вся його стаття “Cuento de septiembre” побудована на протиставленні ставлення його двох друзів до грошей.

Дослідники виокремлюють різну кількість ступенів інтенсивності емоційних станів, від двох (емоція – афект) до трьох або чотирьох: *asombrado*, *sorprendido* – *pasmado*, *estupefacto* – *atontado*, *maravillado*– *espantado*, *aterrado*.

Нульовим, нейтральним ступенем прояву всіх емоційних станів, так званою точкою відліку вважається стан спокою (*la tranquilidad*, *la calma*, *el sosiego*), що розглядається як типова норма емоційного стану, однак мова не йде про повну відсутність емоційного збудження: людина завжди перебуває у певному емоційному стані, який змінюється за ступенем прояву. Можливо, стан спокою характеризує сприйняття адресатом такого роду матеріалу, який зовні не збуджує його емоційну сферу.

У картині світу носія мови кожна емоція припускає певний, тільки їй властивий ступінь інтенсивності. Так, наприклад, *satisfacción*, *placer*, *gozo/ goce*, *deleite* різняться не лише за ступенем інтенсивності, але й за проявом внутрішніх відчуттів суб'єкта, а також залежно від того, дух чи тіло переживає такий емоційний стан. Якщо ми звернемося до визначень, які дає RAE, то ми отримаємо:

satisfacción – cumplimiento del deseo o del gusto;

placer – denota lo que agrada o se aprueba;

gozo/ goce - placer o alegría a causa de algo;

deleite – placer de ánimo, placer sensual.

Можемо ще додати фактор мовної селективності окремих авторів. Ми наводимо приклади різних авторів:

Y me pregunto si los turistas se crearán lo que les sueltan y si se marcharán satisfechos de haber aprendido algo de nuestra historia (J. Marías, *Pobres turistas*)

Mi agradecimiento y mi admiración se redoblan por aquello que no sé hacer ni sabría: la pintura y sobre todo la música, quizá porque la segunda brinda un placer más duradero (R. Montero, *Aquí y ahora*).

Lo honramos (al toro) antes de matarlo y después de haberle permitido vivir gozosamente y morir noblemente, peleando (J. Cercas, *Ética de los toros*).

Así de minimalista me gustaría vivir el resto de mi vida, pero, a falta de playa despoblada, me entretendré con el cúter y con el deleite de mi teclado, que tampoco

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Інтенсифікати як маркери прагматичного потенціалу іспанської авторської публіцистики (Українською)

[Intensyfikaty jak markery pragmatycznego potencjalu hispańskoi avtors'koi' publicystyki]

© Артемова Л. В. [Artemova L. V.], l.artemova@knu.ua

está mal (M. Torres, Nada como mi cúter).

Як бачимо, всі вони відносяться до однієї групи, тому що ми можемо приписати їм одну загальну якість – позитивну оцінку, наприклад. Здається, не існує таких груп емоційних станів, які б не диференціювалися за інтенсивністю за своїм лексичним значенням. Особливо це виявляється у значенні дієслів, наприклад:

1) *exaltarse – airarse – irritarse – indignarse – enfurecerse, encolerizarse;*

2) *aburrir, cansar – desagradar; disgustar – irritar, fastidiar, hastiar.*

Кожна з цих груп може бути доповненою та розширеною, за умов, що остання група показує вищий ступінь прояву емоційного стану (афект).

Інтенсивність емоційного стану залежить від двох факторів – зовнішніх причин та внутрішнього стану суб'єкта. Оцінка інтенсивності емоційного стану дається мовцем на основі стереотипних уявлень про відповідність емоційного стану можливим уявленнями про внутрішній стан суб'єкта. Оскільки оцінка здійснюється мовцем, вона носить суб'єктивний характер [1, с. 238].

Хоча кожний емоційний стан відрізняється від спокою, у картині світу конкретного мовного ареалу існує стереотип, що вказує на певний типовий, наближений до норми стан, який характеризує відповідний емоційний стан. Це так званий еталон, з яким мовець співвідносить та порівнює прояв емоції. У випадках: *Él estaba irritado – él echaba chispas de ira que tenía*, стає зрозумілим, що, знаходячись на одній шкалі негативного стану, за певним критерієм реципієнт сприймає рівень емоційного стану у кожному з наведених вище прикладів, розуміючи, що вони різняться за рівнем інтенсивності. Або наведемо приклад із статті Х. Маріаса “Barcelona desfigurada”: *un tablero ... diseñado por esquizofénicos – la demente ampliación de las zonas peatonales – la enloquecida cruzada colauita*.

Інтенсифікація та деінтенсифікація, тобто її рухомість за шкалою нарощення або спаду, є характерними не тільки для емоційних станів, а також і для вираження оцінки. Прикладом може виступати такий ряд: *mal, muy mal, bastante mal, extremamente mal, etc.* Рух відбувається в зоні позитивної та негативної оцінки, при цьому інтенсифікація можлива в обох зонах (посилення ознаки “*bien*” і “*mal*”) і деінтенсифікація (послаблення ознаки “*bien*” і “*mal*”). Інтенсифікація оцінки є поняттям дискретним, а саме неможливо виміряти різницю між “*bien*” і “*muy bien*”, також інтенсифікація не обмежена ступенями або певним числом позицій, що відділяють один приклад від іншого.

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Intensificators as Pragmatic Potential Markers of Spanish Author Articles (in Ukrainian)

[Intensyfikaty jak markery pragmatycznego potencjalu ispans'koi' avtors'koi' publicystyki]

© Artemova L. V. [Artemova L. V.], l.artemova@knu.ua

Інтенсифікатори складають довгі, слабо зорганізовані ряди одиниць, що співвідносяться між собою досить невизначено [1, с. 45]. Інтенсифікатор оцінного значення може входити в семантичне значення лексичної одиниці: *agradable – adorable; irritar – sacar de quicio*.

Таким чином, ми розглянули різнорівневі інтенсифікати оцінно-емотивного значення прагматичної складової авторської публікації лише переважно одиниць лексичного рівня, коли посиленню їх власного семантичного потенціалу відбувається завдяки словам-інтенсифікаторам або афіксальним способом, і незначною кількістю тропеїстики. У подальшому слід звернутися до способів інтенсифікації значення засобів вищого рівня, що сприяють підвищенню емоційності та оцінності всього речення, надфразової єдності, висловлення або тексту (його фрагмента) в цілому, беручи до уваги “полістатусний” характер експресивності, яка реалізується у всьому тексті.

Література:

1. Вольф, Е. М. Функциональная семантика оценки, 2-е изд., доп. (Москва: УРСС, 2002), 280.
2. Кухаренко, В. А. *Інтерпретація тексту* (Вінниця: Нова книга, 2004), 272.
3. Лукьянова, Н. А. *Экспрессивная лексика разговорного употребления (проблемы семантики)* (Новосибирск: Наука, 1986), 227.
4. Телия, В. Н. *Коннотативный аспект семантики номинативных единиц* (Москва: Наука, 1986), 142.
5. Bally, Ch. *Curso de lingüística general* (Buenos Aires: Losada, 2007), 315.
6. Bonstein, F. Javier Marías, *el columnista que lo sabe todo y siempre tiene razón Publicado*, <https://www.cuartopoder.es/economia/2014/03/14/javier-marias-el-columnista-que-lo-sabe-todo-y-siempre-tiene-razon/7546/>
7. Karpovskaya, N. «La influencia de los intensificados en la creación de un diferencial de identidad pragmática en la traducción.» *Problemas actuales de la filología en el espacio hispano-ruso del conocimiento* (Cádiz: Universidad de Cádiz, Servicio de publicaciones, 2013): 73-80.
8. <http://slovopedia.org.ua/37/53395/251382.html>

Джерельна база:

9. Marías, J. «Famosos imbéciles morales II.» *El País Semanal* (12/9/21): 82.
10. Marías, J. «Pobres turistas y pobre historia.» *El País Semanal* (16/5/21): 82.
11. Marías, J. «No entiendo.» *El País Semanal* (19/9/21): 82.
12. Marías, J. «Admiración y agradecimiento.» *El País Semanal* (23/5/21): 82.
13. Marías, J. «Barcelona desfigurada.» *El País Semanal* (03/10/21): 82.

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Інтенсифікати як маркери прагматичного потенціалу іспанської авторської публіцистики (Українською)

[Intensyfikaty jak markery pragmatycznego potencjalu hispańskoi avtors'koi publicystyki]

© Артемова Л. В. [Artemova L. V.], l.artemova@knu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

14. Marías, J. «Cuento de septiembre.» *El País Semanal* (26/09/21): 122.
15. Montero, R. «Hablar y abrazar.» *El País Semanal* (12/9/21): 80.
16. Montero, R. «Aquí, hoy, ahora.» *El País Semanal* (23/05/21): 80.
17. Montero, R. «Odio y miedo.» *El País Semanal* (26/09/21): 120.
18. Grandes, A. «Suyos eran los pájaros.» *El País Semanal* (26/09/21): 10.
19. Cercas, J. «Ética de los toros.» *El País Semanal* (24/2/2010): 10.
20. Torres, M. «Nada como mi cúter.» *El País Semanal* (30/05/2010): 8.

References:

1. Vol'f, E. M. *Funkcional'naja semantika ocenki*, 2-e izd., dop. (Moskva: URSS, 2002), 280.
2. Kuharenko, V. A. *Interpretacija tekstu* (Vinnycja: Nova knyga, 2004), 272.
3. Luk#janova, N. A. *Jekspressivnaja leksika razgovornogo upotreblenija (problemy semantiki)* (Novosibirsk: Nauka, 1986), 227
4. Telija, V. N. *Konnotativnyj aspekt semantiki nominativnyh edinic* (Moskva: Nauka, 1986), 142.
5. Bally, Ch. *Curso de lingüística general* (Buenos Aires: Losada, 2007), 315.
6. Bonstein, F. Javier Marías, el columnista que lo sabe todo y siempre tiene razón Publicado, <https://www.cuartopoder.es/economia/2014/03/14/javier-marias-el-columnista-que-lo-sabe-todo-y-siempre-tiene-razon/7546/>
7. Karpovskaya, N. «La influencia de los intensificados en la creación de un diferencial de identidad pragmática en la traducción.» *Problemas actuales de la filología en el espacio hispano-ruso del conocimiento* (Cádiz: Universidad de Cádiz, Servicio de publicaciones, 2013): 73-80.
8. <http://slovopedia.org.ua/37/53395/251382.html>
9. Marías, J. «Famosos imbéciles morales II.» *El País Semanal* (12/9/21): 82.
10. Marías, J. «Pobres turistas y pobre historia.» *El País Semanal* (16/5/21): 82.
11. Marías, J. «No entiendo.» *El País Semanal* (19/9/21): 82.
12. Marías, J. «Admiración y agradecimiento.» *El País Semanal* (23/5/21): 82.
13. Marías, J. «Barcelona desfigurada.» *El País Semanal* (03/10/21): 82.
14. Marías, J. «Cuento de septiembre.» *El País Semanal* (26/09/21): 122.
15. Montero, R. «Hablar y abrazar.» *El País Semanal* (12/9/21): 80.
16. Montero, R. «Aquí, hoy, ahora.» *El País Semanal* (23/05/21): 80.
17. Montero, R. «Odio y miedo.» *El País Semanal* (26/09/21): 120.
18. Grandes, A. «Suyos eran los pájaros.» *El País Semanal* (26/09/21): 10.
19. Cercas, J. «Ética de los toros.» *El País Semanal* (24/2/2010): 10.
20. Torres, M. «Nada como mi cúter.» *El País Semanal* (30/05/2010): 8.

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalinyistyky])

Intensificators as Pragmatic Potential Markers of Spanish Author Articles (in Ukrainian)

[Intensyfikaty jak markery pragmatychnogo potencialu ispans'koi' avtors'koi' publicystyky]

© Artemova L. V. [Artemova L. V.], l.artemoval@knu.ua

УДК: 378+376.68+81'233+008+659.1

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 28.08.2021 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 30.08.2021 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 90,65 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2021.40.09>

КРЕОЛІЗОВАНИЙ ТЕКСТ В СУЧАСНОМУ КОМУНІКАТИВНОМУ ПРОСТОРІ: СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ ТА ПРАГМАТИКА ФУНКЦІОНУВАННЯ

Аліна Юріївна Бовсунівська (м. Київ, Україна)

alinabovs1@gmail.com

студентка кафедри романської філології
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Статтю присвячено дослідженню креолізованого тексту як феномену в сучасному комунікативному просторі та теоретичних підходів до визначення сутності даного поняття. Автор, визначаючи поняття «креолізований текст», акцентує увагу на плюралізмі думок стосовно зазначеної дефініції. В статті також розглянуто типологічні характеристики креолізованого тексту та прагматичні особливості його функціонування у підвищенні ефективності мовленнєвої комунікації.

Ключові слова: креолізація, креолізований текст, вербальний компонент, невербальний компонент, комунікація, комунікативний простір, інформаційно-комунікаційні технології, прагматика.

Особистий внесок полягає у розкритті прагматики використання креолізованого тексту в сучасному комунікативному просторі. Визначено функції, які виконують креолізовані тексти: інформаційна, комунікативна, номінативна, розважальна, персуазивна, асоціативна, атрактивна, евфемістична, експресивна, естетична, волюнтативна, технічна.

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Креолізований текст в сучасному комунікативному просторі: сутність поняття та прагматика функціонування (Українською) [Kreolizovanyj tekst v suchasnomu komunikatyvnomu prostori: sutnist' ponjattja ta pragmatyka funkcionuvannja]

© Бовсунівська А. Ю. [Bovsunivs'ka A. Ju.], alinabovs1@gmail.com

CREOLIZED TEXT IN MODERN COMMUNICATIVE SPACE: THE ESSENCE OF THE CONCEPT AND PRAGMATICS OF FUNCTIONING

Alina Yu. Bovsunivska (Kyiv, Ukraine)

alinabovs1@gmail.com

Student of Romance Philology Department
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article is devoted to the study of creolized text as a phenomenon in the modern communicative space and theoretical approaches to defining the essence of this concept. In defining the concept of «creolized text», the author emphasizes the pluralism of opinions regarding this definition. The article also considers the typological characteristics of the creolized text and pragmatic features of its functioning in improving the efficiency of communication.

Keywords: *creolization, creolized text, verbal component, nonverbal component, communication, communicative space, information and communication technologies, pragmatics.*

Personal contribution is to reveal the pragmatics of the use of creolized text in the modern communicative space. The functions performed by creolized texts are determined: informational, communicative, nominative, entertaining, persuasive, associative, attractive, euphemistic, expressive, aesthetic, voluntative, technical functions.

Вступ. Сучасна лінгвістика тексту прагне подолання вузьколінгвістичного підходу до вивчення тексту і виявляє значний інтерес до креолізованих текстів, що поєднують у собі знаки різних кодових систем. Креолізовані (полікодові) тексти набувають усе більшого поширення в сучасній міжкультурній комунікації, де іконічні засоби разом із вербальними відтворюють картину світу, шкалу цінностей, естетичні ідеали нації, і є одним із найбільш успішних її засобів. Усвідомлення зростання значущості креолізованих текстів в інформаційному суспільстві, потреба більш повного здобування з тексту як вербальної, так і невербальної інформації для підвищення ефективності

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Creolized Text in Modern Communicative Space: the Essence of the Concept and Pragmatics of Functioning
(in Ukrainian) [Kreolizovanyj tekst v suchasnomu komunikatyvnomu prostori: sutnist' ponjattja ta pragmatyka funkcionuvannja]

© Bovsunivska A. Yu. [Bovsuniv'ska A. Ju.], alinabovs1@gmail.com

мовленнєвої комунікації стають найважливішими чинниками у вивченні та описанні інструментарію засобів, які утворюють креолізовані тексти. Саме це й обумовлює актуальність нашого дослідження.

Метою статті є вивчення ролі креолізованих текстів у підвищенні ефективності мовленнєвої комунікації. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання: 1) дослідити підходи в сучасній лінгвістичній науці до визначення креолізованих текстів; 2) визначити форми реалізації креолізованих текстів та їх типологію; 3) з'ясувати функції креолізованих текстів.

Об'єкт дослідження – креолізовані тексти в сучасному комунікативному просторі; предмет дослідження – прагматичні особливості функціонування креолізованих текстів у підвищенні ефективності мовленнєвої комунікації.

Методологічна основа статті – загальнонаукові методи (аналізу, синтезу, індукції, дедукції), структурний метод, метод системно-функціонального та прагмалінгвістичного аналізу.

Огляд наукової літератури. Креолізовані тексти, в яких вербальні і візуальні компоненти складають єдине структурно-сміслову ціле, є характерною особливістю сучасних засобів масової комунікації, дають можливість підвищити ефективність комунікативного впливу. Значний внесок у дослідження комунікативних особливостей креолізованих текстів здійснили такі зарубіжні вчені, як Є. Анісімова, Л. Головіна, Н. Кругликова, О. Пойманова (об'єктом вивчення стали рекламні повідомлення, які всебічно аналізувалися із залученням матеріалів різних мов та культур); М. Шахматова, Т. Євстигнеєва, І. Кольцов, І. Могучева, О. Овчиннікова (у методиці навчання іноземних мов зверталися до креолізованих текстів); Є. Анісімова, І. Арноль, А. Баранов, П. Паршин, А. Бернадська, Л. Большіянова, Н. Валгіна, Ю. Колодна, В. Костомаров, І. Любишева, А. Сонін, І. Стернін, психолінгвісти Ю. Сорокін, Є. Тарасов (досліджували взаємодію графіко-візуального та ілюстративно-візуального методів подання інформації, механізми їх конвергенції, подібності та відмінності впливу вербальної та візуальної інформації).

Вагомі теоретичні здобутки щодо зазначеної проблематики представлені в роботах українських вчених-лінгвістів: А. Гадомська (розроблено та запроваджено методику мовленнєво-культурної адаптації іноземних студентів засобами креолізованих рекламних текстів); Т. Безугла (досліджено сучасний

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Креолізований текст в сучасному комунікативному просторі: сутність поняття та прагматика функціонування (Українською) [Kreolizovanyj tekst v suchasnomu komunikatyvnomu prostori: sutnist' ponjattja ta pragmatyka funkcionuvannja]

© Бовсунівська А. Ю. [Bovsunivs'ka A. Ju.], alinabovs1@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

англо- і німецькомовний рекламний дискурс, представлений у текстах друкованої споживчої реклами, які розглядаються як креолізовані); І. Білюк (лінгвістичні дослідження брендів та брендингу як особливого виду комунікації у сучасному глобальному комунікативному просторі); О. Ісаєва (розкрито потенціал креолізованих текстів на уроках світової літератури як фактор активізації читацької діяльності); М. Івасишин (досліджено мультимодальність англomовного коміксу як візуально-графічного (креолізованого) тексту); Ж. Денисюк (вивчено особливі форми репрезентації (меми, демотиватори, колажні картини-«фотожаби») ціннісно-сміслових сенсів постфольклору у повсякденних комунікативних практиках, заснованих на інтертекстуальному переплетенні інформаційних модулів); І. Ущиповська (досліджено структурно-семантичні, соціолінгвальні та прагматичні параметри мови бренду: мультимодальний підхід (на матеріалі англomовних брендів кави)); М. Ячменик (визначено засоби медіаосвіти (інноваційні дидактичні інструменти організації та забезпечення освітнього процесу, технічні, програмні, мережеві, креолізовані, аудіовізуальні засоби навчання, що сприяють ефективному вирішенню професійних завдань) із формування компетентної мовної особистості школяра, його соціалізації, морального, громадянського, естетичного виховання).

Високо оцінюючи внесок вітчизняних і зарубіжних учених у розвиток теорії креолізованих текстів, необхідно зазначити, що все ще недостатньо розробленою залишається цілісна концепція креолізованих текстів. Недостатня лінгвістично-теоретична розробленість вказаних проблем та їх практична значущість обумовили вибір наряду й теми статті, її мету, логіку та послідовність наукового дослідження.

Основний зміст. Фігурні вірші, є стародавніми прототипами креолізованого тексту, чийм засновником вважається давньогрецький поет Сіммі Родоський. Фігурні вірші або «візуальні вірші» містять одну знакову систему – символічну, елементи якої формують іншу – іконічну. Рядки віршів Сіммі Родоського набувають форму яйця, крил. З тим пір як у III ст. до н.е. був започаткований новий тип поезії, його розвиток не припинився, а тільки набував нових форм.

Брошури, карикатури, рекламні тексти, комікси, плакати, постери, буклети, логотипи, буктрейлери, фотоколажі, скрапбукінги, кардмейкінги – це

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Creolized Text in Modern Communicative Space: the Essence of the Concept and Pragmatics of Functioning
(in Ukrainian) [Kreolizovanyj tekst v suchasnomu komunikatyvnomu prostori: sutnist' ponjattja ta pragmatyka funkcionuvannja]

© Bovsunivska A. Yu. [Bovsunivs'ka A. Ju.], alinabovs1@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

сучасні види креолізованого тексту. Свою популярність такі тексти почали набирати ще з ХХ ст. і зараз активно застосовуються у рекламних кампаніях завдяки своїй ефективній персуазивній властивості.

У сучасному цифровому комунікативному просторі домінує новий тип тексту – креолізований, і який не міг залишитися поза увагою лінгвістів. Перша робота, присвячена дослідженню цього феномену належить Ю. Сорокіну та Є. Тарасову, де було введено метафоричний термін «креолізований текст» з визначенням як «текст, фактура якого складається з двох негомогенних частин: вербальної (мовної/мовленнєвої) і невербальної (яка належить до інших знакових систем, ніж природна мова)» [6, с. 136]. Історичним значенням слова «креолізація» є «процес формування нових етнічних груп шляхом змішання крові декількох контактуючих етносів». Поняття креоли (від ісп. *criollo*) вказує на змішане походження спільноти у результаті колонізації. Взаємодія різних етнічних груп у межах однієї території веде також до взаємодії їхніх національних мов. І звідси впливає друге значення терміну «креолізація» – «процес формування нової мови» (змішаної у лексиці та граматиці) у результаті взаємодії декількох мов. Відштовхуючись від складових компонентів феномену, з'являються синонімічні відповідники, як наприклад, полікодовий текст (А. Нікітіна, Г. Ейгер, А. Габідулліна) [3, с. 66], семіотично ускладнений текст (А. Бернацька) [3, с. 66], відео-вербальний текст, гетерогенний текст, інтерсеміотичний текст, мультимедіальний текст. Є. Анісімова [1, с. 18] надає таке визначення терміну «креолізований текст» – «текст, у якому вербальний і невербальний компоненти утворюють одне візуальне, структурне, смислове й функціональне ціле, що забезпечує його комплексну прагматичну дію на адресата». За висновками Є. Єліної, «сполучення вербальних і зображальних засобів передавання інформації утворює креолізований (змішаного типу) текст [3, с. 26]. У монографії М. Ворошилової [2, с. 22], присвяченій дослідженню креолізованого тексту в політичному дискурсі, знаходимо таку дефініцію: «Креолізований текст – текст, який характеризується складною формою, заснований на поєднанні одиниць двох і більше різних семіотичних систем, які вступають у відношення взаємозв'язку, взаємодоповнення, взаємовпливу, що зумовлює комплексний вплив на адресата». Щодо використання креолізованих текстів в інтеркультурному й інтракультурному спілкуванні Ю. Алексєєв [3, с. 24] наголошує, що «особливості сприйняття креолізованого тексту носіями

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Креолізований текст в сучасному комунікативному просторі: сутність поняття та прагматика функціонування (Українською) [Kreolizovanyj tekst v suchasnomu komunikatyvnomu prostori: sutnist' ponjattja ta pragmatyka funkcionuvannja]

© Бовсунівська А. Ю. [Bovsunivs'ka A. Ju.], alinabovs1@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

різних національно-лінгвоментальних комплексів перебувають у нерозривному зв'язку з когнітивною базою тієї лінгвокультурної спільноти, до якої належать реципієнти, їхнім колективним когнітивним простором, індивідуальним когнітивним простором, а також з характером і якісними характеристиками складників креолізованого тексту».

Проведене дослідження дозволило визначити сутність поняття «креолізований текст». Категорія «креолізований текст» представлена нами як ілюстрований текст, у якому вербально виражена інформація сполучається із зображенням; вербальні та зображувальні компоненти утворюють візуальне, структурне, змістове і функціональне ціле, яке забезпечує комплексний, прагматичний вплив на адресата.

В залежності від ступеню синтезу вербальних та іконічних систем виділяють:

1) текст із частковою креолізацією – між вербальною та іконічною частиною не встановлюється тісний зв'язок, вони можуть існувати незалежно один від одного, вербальна складова виконує головну роль, іконічна – факультативну;

2) текст з повною креолізацією – вербальна та іконічна складові існують у гармонійному співвідношенні, вилучення одного елементу унеможливорює розуміння іншого.

Також Є. Анісімова [1, с. 12] доповнює цю класифікацію ще однією групою – текст з нульовою креолізацією, де зображальна складова відсутня. Але ми не вважаємо доцільним її розглядати, так як втрачається характерна особливість креолізованого тексту, а саме наявність двох різних знакових систем.

Д. Чигаєв [3, с. 20] підтримує ідею Є. Анісімової [1, с. 12] про поділ креолізованих текстів на три частини, однак, зважаючи на те, що такий вид тексту створюється шляхом підбору оптимальної взаємодії вербальних та іконічних складових, заперечує поняття часткової та повної креолізації і вважає доцільним застосовувати інші терміни: семіотично ускладнені, полікодові, семіотично збагачені тексти тощо.

А. Бернацька виділяє наступні три групи:

1) текст зі слабким ступенем креолізації;

(Current issues in pragmlinguistics [Aktual'ni pytannja pragmlingvistyky])

Creolized Text in Modern Communicative Space: the Essence of the Concept and Pragmatics of Functioning
(in Ukrainian) [Kreolizovanyj tekst v suchasnomu komunikatyvnomu prostori: sutnist' ponjattja ta pragmatyka funkcionuvannja]

© Bovsunivska A. Yu. [Bovsunivs'ka A. Ju.], alinabovs1@gmail.com

2) текст із помірним ступенем креолізації;

3) текст із сильним ступенем креолізації.

Ми вважаємо, що для аналізу креолізованих текстів більш доречним буде використання класифікації А. Бернацької [3, с. 68], оскільки у її розподіленні тексти завжди мають у наявності дві складові – вербальна та невербальна.

У залежності від ролі, яку виконує іконічна складова креолізовані тексти поділяються на (О. Пойманова) [5, с. 56]:

1) адитивний – іконічна частина надає додаткову інформацію до вербальної частини;

2) видільний – вербальна частина містить значний об'єм інформації, який зображальною частиною лише підкреслюється;

3) опозиційний – вербальна та невербальна складові формують конфліктний семантичний зв'язок між собою, часто для створення комічного ефекту;

4) інтеграційний – вербальна та іконічна складові вбудовані в один одного для передачі єдиної інформації;

5) зображально-центричний – іконічна складова домінує, а вербальна складова її доповнює.

Панівним осередком існування креолізованих текстів є інтернет простір. Їхня популярність обумовлюється інформаційним та персуазивним потенціалом, що досягається швидким та більш потужним чином. Зображальний елемент, на відміну від вербального, здатний швидше захопити увагу адресата та передати необхідну інформацію. Креолізовані тексти широко застосовуються у комерції та рекламі, а також у науці, навчанні, журналістиці, літературі, соціальних мережах. Креолізовані тексти виконують наступні функції:

1) інформаційна – креолізований текст формує цілісну одиницю інформації, що передається адресату;

2) комунікативна – суб'єкти взаємодіють один з одним, між ними відбувається процес обміну інформацією, у ході якого передається зашифроване у креолізованому тексті повідомлення;

3) номінативна – комбінація візуальної та текстової частин слугує для позначення предмету, особи, явища.

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Креолізований текст в сучасному комунікативному просторі: сутність поняття та прагматика функціонування (Українською) [Kreolizovanyj tekst v suchasnomu komunikatyvnomu prostori: sutnist' ponjattja ta pragmatyka funkcionuvannja]

© Бовсунівська А. Ю. [Bovsunivs'ka A. Ju.], alinabovs1@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

4) розважальна – забезпечується ефект розслаблення, зняття напруги (це здебільшого креолізовані тексти з коротким повідомленням комічного характеру – меми, та графічно-оповідні тексти – комікси);

5) персуазивна – здійснення психологічного впливу на адресата з метою досягнення бажаної поведінкової реакції (активно застосовується у рекламі для просування товару);

6) асоціативна – семантичний зв'язок, встановлений між іконічною та текстовою частиною, сприяє швидшій асоціативній прив'язаності реципієнта до повідомлення;

7) атрактивна – за цю функцію відповідальна візуальна частина, яка здатна швидко залучити увагу реципієнта;

8) евфемістична – позначення предмету подається у завуальованому вигляді;

9) експресивна – контакт з реципієнтом встановлюється на емоційному рівні, текст побудований таким чином, щоб впливати на емоції адресата;

10) естетична – текст впливає на естетичні почуття реципієнта;

11) волюнтативна – керує пізнавальною діяльністю адресата

12) технічна – організовує візуальне сприйняття тексту.

Варто розуміти, що, окрім візуалізації інформації, у створенні креолізованого тексту можуть бути задіяні інші знакові системи: аудіолізація, відеолізація. Активізація таких органів чуття, як смак, нюх, дотик у креолізованому тексті здійснюється за допомогою вербальної та/або візуальної складової. Такий прийом називається синестезія і особливо популярний у сучасній рекламі, що для більш ефективного передачі повідомлення до адресата намагається залучити усі його органи чуття. Синестезія визначається як «певний подразник, що, впливаючи на один орган чуття, проти волі суб'єкта відтворює не тільки те відчуття, яке йому притаманне, а й паралельно ще й додаткове відчуття, яке характерне для іншого органу чуття» [4, с. 166]. Синестезія проявляється мимоволі, у незалежності від бажання людини і має потужний, довготривалий емоційний ефект на реципієнта, чим і привернув увагу рекламодавців. Таким чином, креолізовані тексти можуть бути поділені за кількістю задіяних органів чуття у реципієнта:

1) тексти з моносенсорним ефектом впливу;

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingsvistyky])

Creolized Text in Modern Communicative Space: the Essence of the Concept and Pragmatics of Functioning
(in Ukrainian) [Kreolizovanyj tekst v suchasnomu komunikatyvnomu prostori: sutnist' ponjattja ta pragmatyka funkcionuvannja]

© Bovsunivska A. Yu. [Bovsunivs'ka A. Ju.], alinabovs1@gmail.com

2) тексти з простим синестезійним ефектом впливу (здіяно два органи чуття);

3) тексти з ускладненим синестезійним ефектом впливу (здіяно три і більше органів чуття).

Окрім того, відповідно до ступеню залученості реципієнта у процес зчитування інформації, представленої різними знаковими системами, креолізовані тексти поділяються на:

1) тексти з мінімальною залученістю реципієнта – інформація лише надається для ознайомлення, не очікуючи відповідної реакції від адресата (публіцистичні тексти);

2) тексти із середньою залученістю реципієнта – інформація надається з маніпулятивною інтенцією, від реципієнта очікується певна реакція – позитивна (покупка товару)/негативна (ігнорування) (рекламні оголошення);

3) тексти зі значною залученістю реципієнта – для прочитання інформації адресат має виконати певні дії (креолізовані тексти з гіперкодом).

Прагматичне використання креолізованих текстів у різних сферах:

1) *навчальна література* (для навчальних закладів усіх типів при викладанні навчальних дисциплін, особливо при викладанні української та іноземних мов) – креолізовані рекламні тексти, як різновид автентичних текстів, є важливими для відтворення ситуацій реального спілкування в процесі природного оволодіння мовою; завдяки лінгвометодичному аналізу означених текстів здійснюється ознайомлення студентів-іноземців з українською матеріальною й духовною культурою, швидша адаптація до її сприйняття інакшою лінгвокультурною спільнотою. Такі тексти є наближеними до реальних ситуацій спілкування, що вкрай необхідно студентам-іноземцям для занурення у мовно-мовленнєве середовище країни, мову якої вони вивчають, до того ж цінні тим, що поєднання вербальних і невербальних кодів під час креолізації позитивно впливає на процес сприймання інформації, поглиблює і вдосконалює його, а отже, впливає на ефективність оволодіння природною мовою.

2) *політичний дискурс* (розуміється як сукупність усіх мовних актів, які використовуються в політичних дискусіях, а також правил публічної політики, освячених традицією та перевірених досвідом) – політична реклама, ілюстрація, плакат та політична карикатура є жанрами політичного дискурсу із потенційними можливостями створення підвищеної експресивності. Єдність

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Креолізований текст в сучасному комунікативному просторі: сутність поняття та прагматика функціонування (Українською) [Kreolizovanyj tekst v suchasnomu komunikatyvnomu prostori: sutnist' ponjattja ta pragmatyka funkcionuvannja]

© Бовсунівська А. Ю. [Bovsunivs'ka A. Ju.], alinabovs1@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

графіки та мови креолізованих текстів дозволяє з більшою ймовірністю реалізовувати інтенції автора, швидше досягаючи необхідних результатів. Політичні креолізовані тексти виконують наступні функції: сатиричну, соціальну, творчу, культурної пам'яті, емотивну, ілюстративну, маніпулятивну, соціального контролю. Наявність кількох типів семіотичних кодів у креолізованому тексті є його відмінністю і підвищує комунікативну спроможність; на прикладі політичних креолізованих текстів (наприклад, карикатури) ефект комічного досягається лише у синтезі іконічного та вербального компонентів. Політичні креолізовані тексти є універсальним інструментом діалогу влади та суспільства, відображенням чи реакцією соціуму на якусь політичну подію, низку подій чи персону національного чи світового рівня.

3) *маркетинг, реклама* – однією із найголовніших сфер, де за допомогою функціонуючих в єдиному графічному просторі зображення і слова вирішуються прагматичні завдання, є реклама. У рекламних креолізованих текстів психологічне і смислове навантаження однаково розподіляються між двома складовими – вербальним і невербальним (візуальним і /або звуковим) рядами (вербальний ряд – ім'я, текст і слоган; невербальний – образ і композиція). В процесі сприйняття креолізованого тексту відбувається подвійне декодування закладеної в ньому інформації, тобто при виокремленні концепту зображення відбувається його накладення на концепт вербального тексту. Взаємодія двох концептів приводить до створення єдиного загального концепту (сенсу) креолізованого тексту. Рекламний креолізований текст відрізняється від текстів інших видів як функціонально-комунікативними параметрами, так і специфікою своєї структури (рекламне повідомлення складається з семи елементів: заголовок; підзаголовок; основний текст; ціна; назва і адреса; купон; слоган «підпис» або «останній штрих»). Вимога до рекламного тексту – «максимум інформації при мінімумі слів» обумовлює відсутність основного рекламного тексту, його функцію виконує зображення рекламованого товару, а роль рекламного тексту переходить до заголовка, слогана, і рідко до рекламного знака. Прагматичне використання креолізованих текстів в сфері маркетингу та рекламної діяльності – просування товару,

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Creolized Text in Modern Communicative Space: the Essence of the Concept and Pragmatics of Functioning
(in Ukrainian) [Kreolizovanyj tekst v suchasnomu komunikatyvnomu prostori: sutnist' ponjattja ta pragmatyka funkcionuvannja]

© Bovsunivska A. Yu. [Bovsuniv'ska A. Ju.], alinabovs1@gmail.com

послуги, бренду, фірми в цілому; спонукання споживача до купівлі товару чи послуги.

4) *паблік рілейшнз* (спеціальна система управління інформацією (у тому числі соціальною), якщо під управлінням розуміти процес створення інформаційних приводів та інформації зацікавленою в ній стороною, розповсюдження готової інформаційної продукції засобами комунікації для цілеспрямованого формування бажаної суспільної думки) – креолізовані тексти використовуються з метою формування та просування позитивного іміджу організації в суспільстві.

В статті ми розглянули основні сфери, де активно використовуються креолізовані тексти. Прагматика використання даного виду текстів в інших сферах є метою наших подальших наукових досліджень.

Висновки дослідження. В процесі дослідження сутності креолізованих текстів та їхньої ролі у підвищенні ефективності мовленнєвої комунікації було обґрунтовано наступні висновки:

1. Визначено, що креолізований текст – ілюстрований текст, у якому вербально виражена інформація сполучається із зображенням; вербальні та зображувальні компоненти утворюють візуальне, структурне, змістове і функціональне ціле, яке забезпечує комплексний, прагматичний вплив на адресата.

2. Обґрунтовано, що з точки зору лінгвістики, типологізація креолізованих текстів залежить від сфери їх застосування і типів кореляції, які існують між вербальними (іконічними, звуковими, відеокадровими тощо) та невербальними складовими. Запропоновано типологізацію креолізованих текстів за наступними критеріями: 1) за мірою злитості в них вербальних і невербальних компонентів (гомогенні вербальні/іконічні тексти, паралінгвістично активні тексти, тексти з частковою/повною креолізацією); 2) за характером іконічного компонента (статичний/динамічний, двомірний і тривимірний); 3) за характером вербального компонента або за типом комунікації (усний/письмовий; такий, що включає знаки однієї або декількох природних мов); 4) за співвідношенням обсягу інформації, яка передається різними знаками, і за роллю зображення: (репетиційні, адаптивні, видільні, опозитивні, інтеграційні, образотворчо-центричні); 5) за характером зв'язків, що об'єднують вербальний і образотворчий компоненти (експліцитно

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Креолізований текст в сучасному комунікативному просторі: сутність поняття та прагматика функціонування (Українською) [Kreolizovanyj tekst v suchasnomu komunikatyvnomu prostori: sutnist' ponjattja ta pragmatyka funkcionuvannja]

© Бовсунівська А. Ю. [Bovsunivs'ka A. Ju.], alinabovs1@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

виражені/експліцитні невиражені (імпліцитні)); 6) за соціокультурною орієнтованістю (інтеркультурно орієнтовані, транскультурно орієнтовані); 7) за ступенем креолізації (тексти з частковою креолозацією, тексти з повною креолозацією); 8) за кількістю компонентів (тексти з двома компонентами, тексти з трьома компонентами); 9) за ступенем передбачуваної залученості читача (тексти з мінімальною залученістю читача, тексти з середньою залученістю читача, тексти зі значною залученістю читача); 10) за ступенем композиційної складності (простий текст, складний текст). Таким чином, зображення різною мірою бере участь в організації тексту. Функціонуючи та взаємодіючи в єдиному семантичному просторі, вербальний і невербальний компоненти забезпечують цілісність і зв'язність креолізованого тексту, його комунікативний ефект.

3. Визначено функції, які виконують креолізовані тексти (інформаційна, комунікативна, номінативна, розважальна, персуазивна, асоціативна, атрактивна, евфемістична, експресивна, естетична, волюнтативна. технічна), що складає прагматичну спрямованість креолізованих текстів.

Перспективи подальших наукових розвідок. Дослідження комунікативних особливостей креолізованих текстів не можна обмежувати даною статтею. Ми сподіваємось, що презентована стаття спонукатиме інших (насамперед вітчизняних) учених долучатися до розв'язання означених проблем в прагмалінгвістиці. Перспективи подальшого вивчення заявленої проблематики вбачаємо у дослідженні функціонального та прагматичного аналізу креолізованих текстів (питань, пов'язаних з суб'єктом (автором креолізованого тексту) та адресатом (читачем) і, найголовніше – з їхньою взаємодією при комунікації. Цікавим видається аналіз функціонування різних видів креолізованих текстів (комікси, меми, карикатура, буктрейлер, постер, плакат, буклет, брошура, фотоколаж з літературної теми, логотип, «дудл» (заставка для Google), скрапбукінг, кардмейкінг) в різних сферах (комерція, реклама, паблік рілейшнз, маркетинг, брендинг, політичний дискурс, графічний дизайн, фотографія, образотворче мистецтво, кіно, телебачення, навчальна література тощо); аналіз особливостей сприйняття креолізованих текстів реципієнтами, які належать до різних лінгвокультурних спільнот.

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Creolized Text in Modern Communicative Space: the Essence of the Concept and Pragmatics of Functioning
(in Ukrainian) [Kreolizovanyj tekst v suchasnomu komunikatyvnomu prostori: sutnist' ponjattja ta pragmatyka funkcionuvannja]

© Bovsunivska A. Yu. [Bovsuniv'ska A. Ju.], alinabovs1@gmail.com

Література:

1. Анисимова, Е. Е. *Лингвистика текста и межкультурная коммуникация (на примере креолизованных текстов): учебное пособие для студ. фак. иностр. яз. вузов* (Москва: Тезаурус, 2013), 122.
2. Ворошилова, М. Б. *Политический креолизованный текст: ключи к прочтению* (Екатеринбург: Уральский государственный педагогический университет 2013), 194.
3. Гадомська, А. А. «Методика мовленнєво-культурної адаптації іноземних студентів засобами креолізованих рекламних текстів» (Дис. канд. філол. наук, Одеса, 2017), 257.
4. Карпенко, А. В. «Синестезия как средство выражения символистского мироощущения.» *Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия «Филология. Социальные коммуникации»* 27 (66), № 2. (2014): 164–170.
5. Пойманова, О. В. «Семантическое пространство видеовербального текста.» Автореф. дисс. канд. филол. наук (Москва, 1997).
6. Сорокин, Ю., А., Тарасов, Е. Ф. «Креолизованные тексты и их коммуникативная функция.» *Оптимизация речевого воздействия* (1990): 180-186.

References:

1. Anisimova, E. E. *Lingvistika teksta i mezhkul'turnaya kommunikatsiya (na primere kreolizovannykh tekstov): uchebnoe posobie dlya stud. fak. inostr. yaz. vuzov* (Moskva: Tezaurus, 2013), 122.
2. Voroshilova, M. B. *Politicheskij kreolizovannyj tekst: klyuchi k prochleniyu* (Ekaterinburg: Ural'skiy gosudarstvennyy pedagogicheskij universitet 2013), 194.
3. Gadoms'ka, A. A. «Metodika movlennevo-kul'turnoi adaptatsii inozemnikh studentiv zasobami kreolizovanih reklamnikh tekstiv» (Dis. kand. filol. nauk, Odessa, 2017), 257.
4. Karpenko, A. V. «Sinesteziya kak sredstvo vyrazheniya simvolistskogo mirochuvstvovaniya.» *Uchenye zapiski Tavricheskogo natsional'nogo universiteta im. V. I. Vernadskogo. Seriya «Filologiya. Sotsial'nye komunikatsii»* 27 (66), № 2. (2014): 164–170.
5. Poymanova, O. V. «Semanticheskoe prostranstvo videoverbal'nogo teksta.» Avtoref. diss. kand. filol. nauk (Moskva, 1997).
6. Sorokin, Yu. A., Tarasov, E. F. «Kreolizovannye teksty i ikh kommunikativnaya funktsiya.» *Optimizatsiya rechevogo vozdeystviya* (1990): 180-186.

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Креолізований текст в сучасному комунікативному просторі: сутність поняття та прагматика функціонування (Українською) [Kreolizovanyj tekst v suchasnomu komunikatyvnomu prostori: sutnist' ponjattja ta pragmatyka funkcionuvannja]

© Бовсунівська А. Ю. [Bovsuniv'ska A. Ju.], alinabovs1@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ [CURRENT ISSUES IN COGNITIVE LINGUISTICS]

УДК 811.134.2

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 10.09.2021 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 17.09.2021 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 100 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2021.40.10>

ВИТОКИ СУЧАСНИХ ІТАЛІЙСЬКИХ ТОПОНІМІВ

Катерина Михайлівна Лахтіонова (м. Київ, Україна)

glebushka23@ukr.net

кандидат філологічних наук, доцент

Стаття присвячена походженню італійських топонімів, впливу різних цивілізацій на їх виникнення, а також явищу мовної інтерференції у закріпленні назв італійських топонімів.

Ключові слова: *топоніми, виникнення, мовна інтерференція, назви, діалекти.*

ORIGINS OF MODERN ITALIAN TOPONYMS

Catherine M. Lakhtionova (Kyiv, Ukraine)

glebushka23@ukr.net

PhD (Philology), Associate Professor, Associate Professor

The article is about the origin of Italian toponyms and their creation based on the influence of different civilizations and the appearance of the linguistic interference in setting the names of Italian toponyms.

Keywords: *toponyms, origin, linguistic interference, names, dialects.*

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Origins of Modern Italian Toponyms (in Ukrainian) [Vytoky suchasnyh italijs'kyh toponimiv]

© *Lakhtionova C. M. [Lahtionova K. M.], glebushka23@ukr.net*

Італійська топономастика тісно пов'язана з різнобарвною історією Італії, історичною граматиною, яка, в свою чергу має лінгвістичні зв'язки із латиною та Стародавньою Грецією, Візантією та іншими країнами, що цілком відповідає відомій теорії стратів Г. Шухардта, якщо ретельно проаналізувати географічну місцевість, її прадавню, давню, та сучасну назву.

Італія, маючи територію на якій свого часу проживало дуже багато племен та етнічних угруповань створює своєрідну мозаїку як із земель так і діалектів, що в свою чергу відбивається на місцевих назвах поселень та міст. Ці аутентичні назви національних топонімів демонструють нам залишки розвитку історії країни та еволюцію не тільки топонімів, а насамперед італійської мови.

Наукове вивчення місцевих італійських назв співпадає із розвитком та вивченням італійської діалектології.

Як відомо на теперішній час в Італії налічується 20 географічних місцевостей із зафіксованими назвами (провінціями), та 36 діалектів, які в свою чергу поділяються на піддіалекти, локальні діалекти, та мову (говір) великих міст, таких як Мілан, Рим, Турин.

Зазвичай діалекти не мають писемного відтворення, існує тільки усний варіант спілкування, але існують деякі виключення: наприклад неаполітанський діалект вже отримав статус мови – це наявність двомовних базових словників, підручник з історії неаполітанського діалекту, та що особливо важливо- граматика неаполітанської мови, саме мови (а не діалекту). Ще можна додати видання великого веронсько-італійського словника (понад 100000 слів) але письмової форми мовлення, граматики цей діалект немає.

Стосовно неаполітанського діалекту то його вже викладають в університеті Неаполя (провінція Кампанія).

У вивчення проблеми топоніміки, і не тільки італійської, а й світової великий внесок зробив відомий італійський етнолінгвіст, уродженець провінції Горіція Граціадіо Ісайя Асколі (1829-1907). Саме він створив славетний *Atlante Linguistico Italiano* (ALI), де зафіксовано всі найвідоміші італійські діалекти. Зараз основний офіс ALI знаходиться в Мілані. Додамо,

що Горіція раніше була частиною екс-Югославії і тільки з 1954 року офіційно стала територією Італії. Саме тому навіть назви вулиць міста Трієст написані 4-ма мовами: італійською, сербською, хорватською, та на австро-угорському діалекті (це місто свого часу належало також до Австро-Угорської імперії).

Г. Д. Асколі може справедливо вважатися засновником будь-яких італійських етимологічних досліджень, а також засновником вивчення історичного вектору у сфері діалектології.

У 1873 році Асколі публікує свої славнозвісні «Saggi Ladini» (Ладинські нариси), одночасно Дж. Флексія видає свою монографію стосовно італійських топонімів, що потребують наукового підходу в їх вивченні. Також цією проблематикою займалися G. Grassi, P. Revelli, A. Lorenzi, G. Ricchieri.

Відомо, що на італійську ономастику суттєво вплинули етнічні війни, загарбницька політика Стародавнього Риму, мають місце месопотамські впливи та навіть слов'янські мотиви в італійських топонімах. У прикладах наведено декілька географічних назв –топонімів, що збереглися і досі.

Fenicio-runico (найбільша острівна територія Сицилія та Сарденія): Nora, Cagliari, Sulcis, Tharros Cornus де зараз мають місце архіологічні розкопки, результат яких підтверджують семітське походження топонімів. (Nora-Nura-Nuroli), бачимо еволюцію назви. Цікаво, що такі самі назви існують у місцевості Leugitana в Африці. У Сардинії є однойменна місцевість Nuroli, яка, можливо, має відношення до палео-сардинського періоду: paleo-siculo-sicanus fluvius Iberial (можливо iberica (ісп.)- походить звідси, а також грузинське «Іберія»).

Ця гіпотеза співпадає з деякими назвами – топонімами, адже поруч територія сучасного Мароко, а недалеко вже Іспанія. (siculo вважається однією з прадавніх європейських мов яка є дуже близькою до латини).

Messarico, Daunia такі топоніми можна знайти на узбережжі Адріатичного моря, етнічні назви Dirini, Rudini (топонім перетворився в Udine), Illiria та у назвах провінції Puglia (Апулія)-Rudiae чи Rudini це

Peucetti та Ialentinі у провінції Кампанія є місто Саленто де також проводились археологічні розкопки.

Назва відомого італійського міста та порту Brindisi має документально підтверджене історичне походження, за легендою таке ім'я місто отримало через морський порт, територія якого мала форму голови оленя.

Італійсько-умбрійські назви з'явилися за місцем проживання та локацій оско-умбрійських племен. Назви Ofanto (південна частина території Апулії), Solabra (Кампанія), Alfano та Rofano (Салерно) мають оскське походження.

До речі кожна італійська провінція може надати величезну кількість місцевих топонімів, назви яких пояснюють багатовікову історію цих земель та походження їх назв.

Література:

1. Falco de R. *Del parlar napoletano*. Colonnese editore (Napoli, 2000), 111.
2. Fierro, A. *Grammatica della lingua napoletana* (Milano, Rusconi libri, 1995), 278.
3. Granzotto, P. *Perche parliamo Italiano* (Firenze, Le Lettere, 1998), 151.
4. Pellegrini, G. B. *Toponomastica italiana* (Milano, HOEPLI Editore Ulrico Hoepli, 1994), 559.
5. Zolli, P. *Come nascono le parole italiane* (Milano, Rizzoli, 1989), 226.

References:

1. Falco de R. *Del parlar napoletano*. Colonnese editore (Napoli, 2000), 111.
2. Fierro, A. *Grammatica della lingua napoletana* (Milano, Rusconi libri, 1995), 278.
3. Granzotto, P. *Perche parliamo Italiano* (Firenze, Le Lettere, 1998), 151.
4. Pellegrini, G. B. *Toponomastica italiana* (Milano, HOEPLI Editore Ulrico Hoepli, 1994), 559.
5. Zolli, P. *Come nascono le parole italiane* (Milano, Rizzoli, 1989), 226.

УДК 811.111

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 01.09.2021 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 11.09.2021 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 96,09 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2021.40.11>

ПРОСОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ АНГЛІЙСЬКОГО МОНОЛОГУ ТА ПОЛІЛОГУ

Катерина Вікторівна Лисенко (м. Київ, Україна)

lysenkokath@gmail.com

кандидат філологічних наук, асистент
кафедри іноземних мов математичних факультеті
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

В статті йдеться про особливості та відмінності інтонаційного оформлення інтерогативів монологічного та діалогічного мовлення. Для ефектного емоційного впливу мовець має застосувати усі свої індивідуальні якості. Інтонація інтерогативу як підсилює емоційну окличність, так і послабляє питальну спрямованість інтерогативу. Зокрема, у статті йдеться про різницю між низхідним та висхідним тоном питань, що корелює з відмінностями в їх дискурсивній функції. Низхідний контур інтерогативу часто використовуються для деталізації інформації, для відкриття нової підтеми або для розвитку поточної теми. Висхідний контур найчастіше використовується для запиту про додаткову інформацію. Спеціальні питання, як правило, мають низхідний контур. Підйом тону виражає дружність, інтерес і відкритість до адресата, а падіння тону використовується для зображення байдужості та категоричності. Автор також розглядає такий специфічний компонент просодії як колоквіальність.

Ключові слова: полілог, монолог, риторичність, наголос, пауза, тональні модифікації, гучність, темп мовлення, тембр, колоквіальність, репліка-стимул, репліка-реакція, інтерогатив, риторичне питання.

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Prosodic Features of the Implementation of English Monologue and Dialogue (in Ukrainian)

[Prosodychni osoblyvosti realizacii' anglijs'kogo monologu ta polilogu]

© Lysenko C. V. [Lysenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

PROSODIC FEATURES OF THE IMPLEMENTATION OF ENGLISH MONOLOGUE AND DIALOGUE

Catherine V. Lyssenko (Kyiv, Ukraine)

lysenkokath@gmail.com

PhD (Philology), lecturer at
Department of Foreign Languages for Mathematics Faculties
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article deals with a description of the peculiarities of the intonational design of the interrogatives of the monologue and dialogue. For an effective emotional influx, you can put in all your individual strength. The intonation of the interrogative both adds to the emotional appeal and may also weaken the interrogativeness of the statement. Besides, the article differentiates low and high tones, which correlates with differences in their discursive function. The lower contour of the interrogative is often used for detailing information, for introducing new ideas, or for further developing of current topics. The rising contour is most often used for supplementary information. Special questions, as a rule, can use the lower tone. A rising tone of voice expresses friendliness, interest and appreciation to the addressee, whereas a falling tone - the indifference and finality. The author also considers such a specific component of prosody as colloquiality.

Key words: polylogue, monologue, rhetoric, emphasis, pause, tonal modifications, volume, tempo of speech, timbre, colloquiality, remark-stimulus, remark-reaction, interrogative, rhetorical question

У лінгвістичній літературі дослідженню монологу та полілогу як формам комунікації присвячено чимало робіт, в тому числі відомих лінгвістів: Л. С. Виготський [1, с. 299], Л. П. Якубинський [2, с. 118], І. Р. Гальперін [3, с. 123], О. О. Леонтьєв [4, с. 368].

Дослідники відзначають, що, «на відміну від полілогу, монолог «являє собою вищу, складнішу форму мови, розвинуту історично пізніше, ніж діалог» [1, с. 299]. «Для монологу характерною є довготривалість та зумовлена нею зв'язність, односторонність висловлення, не розрахована на негайну репліку; наявність заданості, попереднього обмірковування» [2, с. 118].

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])
Просодичні особливості реалізації англійського монологу та полілогу (Українською) [Prosodychni osoblyvosti realizacii' anglijs'kogo monologu ta polilogu]

© *Лисенко К. В.* [Lyssenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

Дослідники в цілому погоджуються в трактуванні внутрішнього монологу як літературної моделі внутрішнього мовлення людини, а його основними ознаками вважають невокалізованість та спрямованість на самого мовця [7, с. 10].

Висновки про автоадресованість і автокомунікативність як основні ознаки монологу було обґрунтовано в концепції діалогізму М. М. Бахтіна [8, с. 138] й теорії комунікації Ю. М. Лотмана. «Будь яке висловлювання є діалогічним по суті та від самого початку створюється з «урахуванням відповідей, заради чого воно, власне, і утворюється» [9, с. 56]. Саме це і пояснює певну обірваність думок, алогічність та сумбурність, які так помітні у внутрішньому монолозі. Єдиним можливим адресатом може бути лише сам персонаж. Суб'єкт формально діалогізованого внутрішнього монологу є реципієнтом в межах художнього тексту, оскільки монолог адресований і читачеві також [7, с. 13]

Монолог є продуктом комунікативно-мовленнєвої діяльності суб'єкта, специфіка якого по відношенню до діалогу визначається тим, що він є формою асиметричного впливу, оскільки в ньому висловлена позиція мовця, в той час як другий комунікант, будучи вербально пасивним, лише реагує на висловлення [10, с. 3].

Основна відмінність театральної комунікації від живого повсякденного мовлення, на думку дослідників, полягає в тому, що в театральній комунікації спостерігається почерговість реплік персонажів, тоді як в побутовому мовленні має місце їх змішування, накладення одна на іншу, з перебиваннями [14, с. 39]. У театрі і в акторів, і у глядачів є установка на умовність того, що відбувається, хоча навіть при передачі (імітації) кодів, заданих драматургом, актор грає не пасивну роль, але модулює свій вислів за рахунок великого арсеналу просодичних прийомів та засобів, якими він володіє.

Полілог (грец. *polys* — багато, грец. *logos* — слово) — форма мовлення, яка характеризується зміною висловлювань декількох мовців і безпосереднім зв'язком висловлювань з ситуацією. Полілог часто набуває форми групового спілкування (бесіда, дискусія, гра тощо). У полілозі відбувається накопичення інформації, що вноситься окремими його учасниками з характерними тематичними перескакуваннями, складною взаємодією реплік, розривом діалогічних єдностей та ін.

Важливими компонентами у полілозі є репліки, обговорення теми, що репрезентує діалог, обмін інформацією, а також підсумковий діалог, спрямований

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Prosodic Features of the Implementation of English Monologue and Dialogue (in Ukrainian)

[Prosodychni osoblyvosti realizacii' anglijs'kogo monologu ta polilogu]

© Lysenko C. V. [Lysenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

на з'ясування успішності цього мовленнєвого акту.

Дослідивши спільні та відмінні риси монологу та полілогу, вчені з'ясували, що на просодичному рівні вони відрізняються: а) способом членування на просодичні одиниці – «особливістю ритмічної організації полілогічного мовлення є часте чергування коротких і довгих ритмічних одиниць, на відміну від рівномірнішої ритмічної структури монологічного мовлення», б) паузальними та власне темпоральними характеристиками – у полілогічних текстах зафіксовано значну кількість сприйманих пауз (зокрема пауз хезитації), однак загальна тривалість пауз значно більша в монологічних текстах. Темп полілогу, на відміну від монологу, значно динамічніший; в) тональною структурою – тексти монологу «характеризуються нескладним, зазвичай спадним рухом ЧОТ, послідовнішою локалізацією максимального значення ЧОТ на початку, а мінімального – у кінці ритмічної фрази, ширшим частотним діапазоном; г) деякими вимовними й динамічними характеристиками – «голоснішою й чіткішою вимовою монологічних текстів» [19].

Велике значення в просодії як монологічного, так і полілогічного мовлення надається таким видам наголосу як фразовий наголос, що є як обов'язковою фонетичною ознакою закінченості фрази, тактовий як приналежності мовленнєвого такту, та логічний наголос як акцентний засіб. Щодо проявів індивідуального стилю в сценічній мові, то вибір актора / режисера-постановника проявляється в таких аспектах як паузація як тимчасова зупинка звучання [20], а також тональні модифікації, гучність, темп мовлення та тембр. Індивідуальні переваги актора, крім того, можуть реалізовуватись в акцентуації ключових та ядерних слів в тематико-сміслових центрах та експресивно-виділених ділянках.

У роботах з театральної комунікації дослідники відзначають таку особливість мовлення персонажів драми, як розмовність (колоквіальність), незважаючи на те, що це озвучена акторами, ретельно продумана автором письмова мова. «Автор драматичного твору передає тенденції розмовної мови, намагаючись зобразити мову героїв у звичній для носіїв конкретної мови формі, такою, як вони чують в повсякденному спілкуванні, щоб вона сприймалася одержувачем інформації як знайома. Таким чином, мова героїв драми є стилізованою розмовною мовою повсякденного спілкування» [15, с. 26].

А. М. Петрова виводить наступні специфічні особливості інтонації як форми існування розмовної мови в кадрі або на сцені: «1) значні контрасти інтонаційних характеристик – від «безбарвної», повсякденної репліки за столом,

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Просодичні особливості реалізації англійського монологу та полілогу (Українською) [Prosodychni osoblyvosti realizacii' anglijs'kogo monologu ta polilogu]

© Лисенко К. В. [Lysenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

сенса якої вгадується при мінімальній гучності, розбірливості та виразності, до експресивної, максимально гучної і підкреслено виразної інтонації «розмови на підвищених тонах», 2) специфіка інтонації проявляється у вживанні дуже низьких або високих тонів, різких спадів і підйомів тонів, 3) висока емоційність розмовного мовлення». Деякі специфічні фонетичні особливості емоційного мовлення додає Е. Л. Носенко, серед яких коливання частоти основного тону і інтенсивності мовленнєвого сигналу, перепади загального тону мовлення при зростанні темпу звичних мовленнєвих одиниць. Зміна тривалості реакції на репліку співрозмовника, помилки в артикуляції, підкреслено чітка вимова та поява незавершених фраз також є рисами колоковіальності [21].

Як в монологічному, так і в діалогічному мовленні можуть бути використані звернення, риторичні питання, ходи «питання-відповідь», тобто все те, що може підвищити комунікативну активність співбесідника-адресата, викликати його реакцію у відповідь [22; 23; 24].

Діалогічність, на думку І. І. Гнатишиної, створюється за допомогою первинних (реплік-стимулів та реплік-реакцій) та вторинних (питання, звернення, наказовий спосіб та друга особа) діалогічних структур [25, с. 16].

Особливу функцію та роль в комунікації має питальне речення, оскільки питання та відповідь являють собою два взаємопов'язаних компоненти мінімального діалогу, які часто не можуть розглядатися окремо, тому що імпліцитні сенси, що містяться в запитанні, не завжди очевидні в ізольованому викладі і виявляються завдяки репліці у відповідь [27, с. 94]. Наприклад: *-Why hasn't he done anything? He's had the story and the witnesses.*

-The witnesses? What do you think this is, a murder mystery? (Downton Abbey, s.6, e.7)

Ця зв'язність свідчить про діалогічність мовлення в цілому та на його спрямованість на співрозмовника.

Серед зарубіжних робіт багато досліджень з проблем інтонаційного оформлення питальних речень, присвячених переключенням до режиму запитань в мовленні за допомогою інтонації як контрасту зі ствердними реченнями. Так, інтерогативність або ствердність речення визначається лише просодично та за допомогою пунктуації і тоді сама по собі інтонація може перетворити ствердження на запитання, наприклад:

All settled down for the night? (Downton Abbey, s. 6, e.5), або He doesn't hunt

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Prosodic Features of the Implementation of English Monologue and Dialogue (in Ukrainian)

[Prosodychni osoblyvosti realizacii' anglijs'kogo monologu ta polilogu]

© Lysenko C. V. [Lysenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

or shoot? – Hardly. He paints. (Downton Abbey, s. 6, e.5).

Інтонація інтерогативів може відрізнятися в різних мовах, та різні типи запитань (наприклад, «wh», «yes / no» або «echo» питання) можуть мати багато різноманітних інтонаційних типів [30, с. 164–191]. На просодичному рівні це проявляється в тому, що, залежно від прагматичної функції мовленнєвого акту, інтонація питання може або підсилюватися за рахунок присутності емоційно-оцінного компоненту та наближуватись до окличної, або повністю перейти в окличну форму, і навпаки: при послабленні питальної спрямованості конструкції інтонація може стати розповідною.

Завдяки своїй здатності передавати надзвичайно широку гаму емоцій від простого здивування до невдоволення або навіть обурення, питальне речення часто виявляється навантаженим додатковими модальними відтінками. Подібна гнучкість питання, як на формальному, так і на прагматичному рівнях, сприяє появі мовленнєвих утворень, які важко однозначно класифікувати, оскільки вони містять в собі ознаки двох і більше типів мовленнєвих актів, наприклад: *I assume you would have no objections? – Of course not. (Downton Abbey s.2 e.6)*

У своєму дослідженні просодії спеціальних питань, «wh-questions», група вчених з Канади [36] з'ясували, що низхідний контур запитання часто використовуються для отримання більш детальної інформації про поточну тему, для відкриття нової підтеми або для впливу на розвиток поточної теми. Висхідний контур питання найчастіше використовуються для запиту про основну або довідкову інформацію, а також для уточнення непочутого. Отже, було підтверджено, що спеціальні питання ('wh-questions'), як правило, мають низхідний контур, а wh-питання-перепитування ('echo-questions'), як правило, оформлені висхідним контуром. – *Good \day to you!*

– *Good /day? I wonder you 've got the nerve to speak to me?*

– *I beg your /pardon? (Downton Abbey, s. 6, e.5)*

Виконуючи роль інтенсифікатора, риторичне питання має всі синтаксичні форми питального речення. Воно використовується як в монологічній, так і діалогічній єдності. В монологі РП використовується, головним чином, в судженні або є елементом судження в складі інших композиційно-мовленнєвих форм, що беруть участь у утворенні логіко-семантичної імплікації або антиімплікації, виражаючи причину, наслідок чи наслідок, протилежний очікуваному. Риторичне питання в діалогічній єдності використовується в ролі як ініціюючої репліки, так і репліки-відповіді: у ролі репліки-відповіді риторичне

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Просодичні особливості реалізації англійського монологу та полілогу (Українською) [Prosodychni osoblyvosti realizacii' anglijs'kogo monologu ta polilogu]

© Лисенко К. В. [Lysenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

питання виражає як згоду, так і незгоду з ініціюючою реплікою. Формою висловлення згоди є афірмативність, що не збігається з ініціюючою реплікою, формою вираження незгоди – афірмативність, що збігається з ініціюючою реплікою, наприклад:

Of course not! – What do you mean “Of course not”? (Downton abbey, s.6, e.5)

Найчастіше риторичні питання використовуються у випадках, коли відповідь очевидна для аудиторії, та мовцеві потрібно лише актуалізувати її для звернення уваги, або коли відповіді взагалі не існує, наприклад:

Tell me, would you call it gratitude? (Downton Abbey, s.6, e.5) тощо. Риторичне питання призначене викликати певну ілюзію діалогу. В діалогічній єдності РП використовується в ролі як ініціюючої репліки, так і репліки-відповіді, наприклад: *Why don't I like the sound of it?* (Downton Abbey, s.6, e.5). Риторичність тут є вільною від контексту, оскільки вона визначається внутрішньою семантикою самого питання.

Підсумовуючи, слід зазначити наступне:

провідна роль у презентації монологічного або полілогічного мовлення належить саме просодичним засобам. Для ефектної презентації та досягнення максимального емоційного впливу актор має застосувати усі свої індивідуальні якості. Інтонація інтерогативу може як значно підсилювати емоційну окличність, так і послабляти питальну спрямованість інтерогативу. Зокрема, різниця між низхідним та висхідним тоном питань корелює з відмінностями в їх дискурсивній функції. Низхідний контур інтерогативу часто використовуються для деталізації інформації, для відкриття нової підтеми або для розвитку поточної теми. Висхідний контур інтерогативу найчастіше використовується для запиту про інформацію, а також для уточнення непочутого. Спеціальні питання, як правило, мають низхідний контур. Підйом тону виражає дружність, інтерес і відкритість до адресата, а падіння тону є характерним для зображення байдужості та категоричності.

Просодичні властивості театрального полілогу та монологу характеризуються перш за все таким специфічним компонентом просодії як паузація, а також тональні та темброві модифікації. Характерною рисою сучасного сценічного мовлення також є колоквіальність, контекст в цілому та, зокрема, конкретна сюжетна ситуація.

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Prosodic Features of the Implementation of English Monologue and Dialogue (in Ukrainian)

[Prosodychni osoblyvosti realizacii' anglijs'kogo monologu ta polilogu]

© Lysenko C. V. [Lysenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

Література:

1. Выготский, Л. С. *Мышление и речь*, 5-е изд., испр. (Москва: Лабиринт, 1999), 352.
2. Якубинский, Л. П. «О диалогической речи.» Избранные работы. Язык и его функционирование (Москва: Наука, 1986), 208.
3. Гальперин, И. Р. *Информативность единиц языка* (Москва, 1974), 123.
4. Леонтьев, А. А. *Психолингвистические единицы и порождение речевого высказывания* (Москва: Наука, 1969), 307.
5. Бородіна, Д. С. «Фоностилістичні особливості англійського мовлення датсько-англійських білінгвів (на прикладі студентського соціолекта).» Автореф. дис. канд. філол. наук, Донецьк, 2008.
6. Ковальчук, С. С. «Монолог как речевая единица драматургического текста: на материале ряда произведений В. Шекспира.» (Дисс. канд. філол. наук, Москва, 2007), 155.
7. Лещинин, З. И. «Внутрішній діалог як форма літературного викладу.» Автореф. дис. канд. філол. наук, Львів, 2009.
8. Бахтин, М. М. *Вопросы литературы и эстетики* (Москва: Художественная литература, 1976), 506.
9. Лотман, Ю. М. «Структура художественного текста.» Об искусстве (Санкт-Петербург: Искусство – СПб, 1998): 14–285.
10. Салова, Н. Ю. «Монолог как компонент художественной структуры эпического и драматического текстов: на материале художественных произведений М. Фриша и Ф. Дюренматта.» Автореф. дис. канд. філол. наук, Санкт-Петербург, 1999.
11. Великая, Е. В. *Просодия в стилизованной дифференциации языка* (Москва: «Прометей» МПГУ, 2009), 256.
12. Блох, М. Я., Великая, Е. В. «Просодия в стилизации.» Монография (Москва: Прометей, 2012), 120.
13. Лосева, Л. М. «Текст как единое целое высшего порядка и его составляющие.» *Русский язык в школе* 1 (1973): 61–102. 285
14. Стриженко, А. А. «Взаимодействие авторской речи и речи персонажей в современной драматургии.» (Дис. канд. філол. наук, Москва, 1972), 178.
15. Крылова, О. А. *Коммуникативный синтаксис русского языка* (Москва: Изд-во Рос. ун-та дружбы народов, 1992): 44.
16. Маслов, Б. А. *Проблемы лингвистического анализа связного текста* (Москва, 1968): 71.
17. Ершов, П. М. *Технология актерского искусства* (Москва: ВТО, 1959): 120.
18. Петрова, А. Н. *Сценическая речь* (Москва, 1981): 86.

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

19. Анусас, П. П. «Фонетические характеристики односторонней и многосторонней речи (экспериментально-фонетическое исследование на материале современного английского языка).» Автореф. дис. канд. филол. наук, Минск, 1979.
20. Блохина, Л. Н., Потапова, Р. К. *Методические рекомендации. Методика анализа просодии характеристик речи* (Москва, 1977), 56.
21. Носенко, Э. Л. *Эмоциональное состояние и речь* (Киев: Вища школа, 1981), 195.
22. Гайбова, М. Т. *Прагмалингвистический анализ художественного текста* (Баку, 1986), 88.
23. Ковтунова, И. И. *Поэтический синтаксис* (Москва, 1986): 136.
24. Изотова, А. А. «Об одном средстве эмоционального воздействия на читателя.» *Язык, сознание, коммуникация* (2006): 88–92.
25. Гнатишина, И. И. «Внутренняя структура монолога (на материале произведений У. Шекспира).» Автореф. дис. канд. филол. наук, Санкт-Петербург. 2009.
26. Блох, М. Я., Великая, Е. В. «Просодия в стилизации.» Монография (Москва: Прометей, 2012), 120.
27. Муханов, И. Л. «О текстообразующей функции имплицитных смыслов высказывания.» *Имплицитность в языке и речи* (Москва: Языки русской культуры, 1999): 88–94.
28. Лейбниц, Г. В. *Сочинения в четырех томах*, т. 2 (Москва: Мысль, 1983), 686.
29. Бровченко, Т. О., Багмут, А. И., Борисюк, І. В., Олійник, Г. П. «Інтонаційні особливості мовлення радіо і телебачення на матеріалі суспільно-політичного тексту.» *Інтонаційна виразність звукового мовлення засобів масової комунікації* (1994): 22–37.
30. Jackson, M. D. P. «Marina Tarlinskaja. Shakespeare and the Versification of English Drama, 1561–1642.» *Style* 49(4) (2015): 555.
31. Jaques, F. «L'interrogation. Force illocutoire et interaction verbale.» *Langue française* 52 (1981): 70–79.
32. Apostel, L. «De l'interrogation en tant qu'action.» *Langue française* 52 (1981): 23–43.
33. Meyer, M. «La conception problématique du langage.» *Langue française* 52 (1981): 80–99.
34. Хлепитько, А. С. «Вопросительное предложение и его функции в речи: на материале французского языка.» (Дис. канд. филол. наук, Москва, 2008), 183.
35. D'Imperio, M. and House, D. «Perception of questions and statements in Neapolitan Italian.» *Fifth European Conference on Speech Communication and Technology* – 1997.
36. Hedberg, Nancy, Juan, M. Sosa, Emrah Görgülü, Morgan Mameni. *The Prosody and Meaning of Wh-Questions* (American English Department of Linguistics, Simon Fraser

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Prosodic Features of the Implementation of English Monologue and Dialogue (in Ukrainian)

[Prosodychni osoblyvosti realizacii' anglijs'kogo monologu ta polilogu]

© Lysenko C. V. [Lysenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

University, Burnaby, BC, V5A 1S6 Canada 2015).

References:

1. Vygotskij, L. S. *Myshlenie i rech'*, 5-e izd., ispr. (Moskva: Labirint, 1999), 352.
2. Jakubinskij, L. P. «O dialogicheskoy rechi.» *Izbrannye raboty. Jazyk i ego funkcionirovanie* (Moskva: Nauka, 1986), 208.
3. Gal'perin, I. R. *Informativnost' edinic jazyka* (Moskva, 1974), 123.
4. Leont'ev, A. A. *Psiholingvisticheskie edinicy i porozhdenie rechevogo vyskazyvaniya* (Moskva: Nauka, 1969), 307.
5. Borodina, D. S. «Fonostylistychni osoblyvosti anglijs'kogo movlennja dats'ko-anglijs'kyh bilingviv (na prykladi students'kogo sociolekta).» Avtoref. dys. kand. filol. nauk, Donec'k, 2008.
6. Koval'chuk, S. S. «Monolog kak rechevaja edinica dramaturgicheskogo teksta: na materiale rjada proizvedenij V. Shekspira.» (Diss. kand. filol. nauk, Moskva, 2007), 155.
7. Leshhyshyn, Z. Y. «Vnutrishnij dialog jak forma literaturnogo vykladu.» Avtoref. dys. kand. filol. nauk, L'viv, 2009.
8. Bahtin, M. M. *Voprosy literatury i jestetiki* (Moskva: Hudozhestvennaja literatura, 1976), 506.
9. Lotman, Ju. M. «Struktura hudozhestvennogo teksta.» *Ob iskusstve* (Sankt-Peterburg: Iskusstvo – SPB, 1998): 14–285.
10. Salova, N. Ju. «Monolog kak komponent hudozhestvennoj struktury jepicheskogo i dramaticheskogo tekstov: na materiale hudozhestvennyh proizvedenij M. Frisha i F. Djurenmatta.» Avtoref. dis. kand. filol. nauk, Sankt-Peterburg, 1999.
11. Velikaja, E. V. *Prosodija v stilevoj differenciacii jazyka* (Moskva: «Prometej» MPGU, 2009), 256.
12. Bloh, M. Ja., Velikaja, E. V. «Prosodija v stilizacii.» Monografija (Moskva: Prometej, 2012), 120.
13. Loseva, L. M. «Tekst kak edinoe celoe vysshego porjadka i ego sostavljajushhie.» *Russkij jazyk v shkole* 1 (1973): 61–102.285
14. Strizhenko, A. A. «Vzaimodejstvie avtorskoj rechi i rechi personazhej v sovremennoj dramaturgii.» (Dis. kand. filol. nauk, Moskva, 1972), 178.
15. Krylova, O. A. *Kommunikativnyj sintaksis russkogo jazyka* (Moskva: Izd-vo Ros. un-ta družby narodov, 1992): 44.
16. Maslov, B. A. *Problemy lingvisticheskogo analiza svjaznogo teksta* (Moskva, 1968): 71.
17. Ershov, P. M. *Tehnologija akterskogo iskusstva* (Moskva: VTO, 1959): 120.
18. Petrova, A. N. *Scenicheskaja rech'* (Moska, 1981): 86.
19. Anusas, P. P. «Foneticheskie harakteristiki odносторонnej i mnogосторонnej rechi

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Просодичні особливості реалізації англійського монологу та полілогу (Українською) [Prosodychni osoblyvosti realizacii' anglijs'kogo monologu ta polilogu]

© Лисенко К. В. [Lysenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

- (jeksperimental'no-foneticheskoe issledovanie na materiale sovremennogo anglijskogo jazyka).» Avtoref. dis. kand. filol. nauk, Minsk, 1979.
20. Blohina, L. N., Potapova, R. K. *Metodicheskie rekomendacii. Metodika analiza prosodii harakteristik rechi* (Moskva, 1977), 56.
 21. Nosenko, Je. L. *Jemocional'noe sostojanie i rech'* (Kiev: Vishha shkola, 1981), 195.
 22. Gaibova, M. T. *Pragmalingvisticheskij analiz hudozhestvennogo teksta* (Baku, 1986), 88.
 23. Kovtunova, I. I. *Pojeticheskij sintaksis* (Moskva, 1986): 136.
 24. Izotova, A. A. «Ob odnom sredstve jemocional'nogo vozdejstvija na chitatelja.» *Jazyk, soznanie, kommunikacija* (2006): 88–92.
 25. Gnatishina, I. I. «Vnutrennjaja struktura monologa (na materiale proizvedenij U. Shekspira).» Avtoref. dis. kand. filol. nauk, Sankt-Peterburg. 2009.
 26. Bloh, M. Ja., Velikaja, E. V. «Prosodija v stilizacii.» Monografija (Moskva: Prometej, 2012), 120.
 27. Muhanov, I. L. «O tekstoobrazujushhej funkcii implicitnyh smyslov vyskazyvanija.» *Implicitnost' v jazyke i rechi* (Moskva: Jazyki russkoj kul'tury, 1999): 88–94.
 28. Lejbnic, G. V. *Sochinenija v chetyreh tomah*, t. 2 (Moskva: Mysl', 1983), 686.
 - Brovchenko, T. O., Bagmut, A. Y., Borysjuk, I. V., Olijnyk, G. P. «Intonacijni osoblyvosti movlennja radio i telebachennja na materiali suspil'no-politychnogo tekstu.» *Intonacijna vyraznist' zvukovogo movlennja zasobiv masovoi' komunikacii'* (1994): 22–37.
 29. Jackson, M. D. P. «Marina Tarlinskaja. Shakespeare and the Versification of English Drama, 1561–1642.» *Style* 49(4) (2015): 555.
 30. Jaques, F. «L'interrogation. Force illocutoire et interaction verbale.» *Langue française* 52 (1981): 70–79.
 31. Apostel, L. «De l'interrogation en tant qu'action.» *Langue française* 52 (1981): 23–43.
 32. Meyer, M. «La conception problématique du langage.» *Langue française* 52 (1981): 80–99.
 33. Hlepit'ko, A. S. «Voprositel'noe predlozhenie i ego funkcii v rechi: na materiale francuzskogo jazyka.» (Dis. kand. filol. nauk, Moskva, 2008), 183.
 34. D'Imperio, M. and House, D. «Perception of questions and statements in Neapolitan Italian.» *Fifth European Conference on Speech Communication and Technology* – 1997.
 35. Hedberg, Nancy, Juan, M. Sosa, Emrah Görgülü, Morgan Mameni. *The Prosody and Meaning of Wh-Questions* (American English Department of Linguistics, Simon Fraser University, Burnaby, BC, V5A 1S6 Canada 2015).

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Prosodic Features of the Implementation of English Monologue and Dialogue (in Ukrainian)

[Prosodychni osoblyvosti realizacii' anglijs'kogo monologu ta polilogu]

© Lysenko C. V. [Lysenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

УДК 811.134.2'42

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 11.09.2021 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 13.09.2021 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 90,44 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2021.40.12>

**СЕМАНТИКО-ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДИСКУРСИВНОГО
МАРКЕРА *PUES* У СУЧАСНІЙ ІСПАНСЬКІЙ ПРОЗІ (на матеріалі роману
К. Л. Сафона «Гра янгола»)**

Ірина Анатоліївна Ломакіна (м. Київ, Україна)

lomakinairi@gmail.com

кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов

Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка

(Міністерство оборони України)

04119, м. Київ, вул. Мельникова, 81

*У статті розглядається дискурсивний маркер *pues*, який виконує різноманітні прагматичні функції в іспанськомовному дискурсі: з'єднує його фрагменти, пояснює, які семантичні зв'язки існують між елементами, керує процесом спілкування, інтерпретацією дискурсу мовцем та реципієнтом, співвідносить, твердження в дискурсі. Зазначена одиниця мовлення не тільки синтаксично поєднує частини тексту, але й пояснює прагматичні зв'язки між його частинами, висловлює ставлення мовця до того, що він повідомляє. Аналіз семантико-прагматичних функцій іспанськомовного дискурсивного маркера *pues* виявляє надзвичайно широкий спектр його інтерпретацій залежно від контексту, в якому він використовується.*

*Чисельні вживання ДМ *pues* в усіх типах текстів обумовлені його прагматичною функцією з'єднання та керування дискурсом. Для досліджуваної одиниці на першому плані знаходяться її функції в дискурсі, які виходять за межі частиномовної класифікації. Зазначене зумовлює певні труднощі при перекладі ДМ *pues*, і пояснює його важливу роль для розуміння дискурсу. Безперечно, рівень володіння мовою можна визначати вмінням вживати та інтерпретувати дискурсивні маркери, зокрема, ДМ *pues*, без цього вміння комунікативна компетенція не є повною.*

Ключові слова: дискурсивний маркер *pues*, дискурс, семантика, прагматичні функції, іспанська мова, комунікація, переклад.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Семантико-прагматичні особливості дискурсивного маркера *pues* у сучасній іспанській прозі (на матеріалі роману К. Л. Сафона «Гра янгола») (Українською) [Semantyko-pragmatychni osoblyvosti dyskursyvnogo markera *pues* u suchasnij ispans'kij prozi (na materialy romanu K. L. Safona «Gra jangola»)]

© Ломакіна І. А. [Ломакина И. А.], *lomakinairi@gmail.com*

**SEMANTIC-PRAGMATIC FEATURES OF DISCOURSE MARKER PUES IN
MODERN SPANISH PROSE (based on the C. R. Zafon novel «Angel's game»)**

Irina A. Lomakina (Kyiv, Ukraine)

lomakinairi@gmail.com

PhD (Philology), associate professor

Department of Foreign Languages

Evgeniy Berezhnyak Military-Diplomatic Academy

(Ministry of Defence of Ukraine)

81 Melnikova str., Kyiv, Ukraine, 04119

The article deals with the discursive marker pues which has various pragmatic functions in Spanish discourse: it connects the fragments of discourse, explains what links exist between its elements, manages the communication process and the interpretation of discourse by the speaker and recipient, correlate, compare and contrast statements in discourse. The studied unit does not only syntactically unite parts of the text, but explains the semantic and pragmatic connections between its parts, and also expresses the speaker's attitude to what he says. An analysis of the semantic-pragmatic functions of Hispanic discursive marker pues reveals extremely wide range of its interpretations depending on the context in which it is used.

A lot of uses of discursive marker pues in all types of texts are due to its pragmatic function of connecting and the ethical modality. For the studied unit are basic its functions in the discourse and they go beyond the classification of parts of speech.

Since the pragmatic meanings of discursive marker pues is not explained in dictionaries, they can only be analyzed in contexts. This discursive marker has not the only function to connect the parts of the discourse but organizes them and also it can concertize them, express different attitudes of the speaker to what he communicates. Thus pues also as an argumentative marker can intensify messages, stimulate explanations or discussions, and, on the contrary, cut off the need for further communication finishing the exchange of thoughts.

Mentioned functions of discursive marker pues indicate the need to study its pragmatic colors with the subsequent use of these studies in translation theory and in the teaching of Spanish. Proper use and understanding of the vast number of speech uses of discursive marker pues promotes communicative integration into the Spanish-speaking society. On the other hand, ignorance of the pragmatic colors of this discursive marker, its wrong use may lead to misunderstandings. Undoubtedly, the level of language proficiency can be determined by the ability to use and interpret discursive markers, in particular pues, without it the ability

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Semantic-pragmatic Features of Discourse Marker Pues in Modern Spanish Prose (based on the C. R. Zafon novel «Angel's game») (in Ukrainian) [Semantyko-pragmatychni osoblyvosti dyskursyvnogo markera pues u suchasnij ispans'kij prozi (na materialy romanu K. L. Safona «Gra jangola»)]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com

of communicative competence is not complete.

Key words: *discursive marker pues, discourse, semantics, pragmatic functions, Spanish language, communication, translation.*

Володіння вживанням ДМ є однією з ознак комунікативної компетенції, і звідси виникає потреба їх вивчення [1; 4; 7]. **Актуальність** зумовлена дослідженням саме прагматичного аспекту функціонування в дискурсі ДМ *pues* як найуживанішого в іспанській мові, бо його використання тісно пов'язане з інтенціями людини в процесі комунікації.

Функцією дискурсивних маркерів (ДМ) є регулювання процесу розуміння дискурсу, забезпечення його змістовної цілісності та висловлення емоційного ставлення мовця до ситуації [2; 3]. Оскільки зазначені функції ДМ спрямовані на мовця та на адресата мовлення, на емоційну сторону висловлення, а також на його оформлення, можна зазначити, що відбувається комунікація щодо комунікації.

Наукова новизна дослідження полягає в з'ясуванні залежності використання дискурсивного маркера *pues*, що є периферичною одиницею у реченні, від його прагматико-семантичних функцій та екстралінгвістичних чинників, пов'язаних з ситуацією мовлення.

Метою дослідження є визначення, як вживання ДМ *pues* впливає на дискурс, класифікація семантичних забарвлень, які він може мати, виходячи з його прагматичних характеристик.

Об'єктом дослідження обрано дискурсивний маркер іспанської мови *pues*, який має мету забезпечувати семантико-прагматичний зв'язок та перехідність між різними елементами дискурсу. **Предметом** дослідження є вплив на прагматичну забарвленість дискурсу в романі Карлоса Руїса Сафона «Гра янгола» вживань ДМ *pues*, виходячи з його семантичних характеристик, а також природа генерування нових значень залежно від контексту та інтенції автора.

Звичайно, кожна мова має свій інструментарій ДМ, але сучасні словники іспанської мови не дають детального опису зазначених слів. Можна сказати, що лексикографічна традиція опису ДМ знаходиться на початковому етапі формування. Зазвичай в словниках звертається увага на семантику лексичної одиниці, але не згадуються її прагматичні забарвлення. З одного боку ДМ є безумовно важливими для процесу комунікації, а з іншого словникові визначення цих слів не дають повного опису їх функцій. Іноді словниковий переклад слова не відповідає його ролі в дискурсі та не є контекстно-доцільним, або зовсім

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Семантико-прагматичні особливості дискурсивного маркера *pues* у сучасній іспанській прозі (на матеріалі роману К. Л. Сафона «Гра янгола») (Українською) [Semantyko-pragmatychni osoblyvosti dyskursyvnogo markera *pues* u suchasnij ispans'kij prozi (na materialii romanu K. L. Safona «Gra jangola»)]

© Ломакіна І. А. [Ломакина И. А.], lomakinairi@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

ігнорується прагматична функція маркування дискурсу.

Оскільки прагматичне значення ДМ *pues* опиняється за межами словникового значення, його можна аналізувати лише в контексті. Цей ДМ не тільки поєднує частини дискурсу, організує та упорядковує їх між собою, але може конкретизувати їх, висловлювати різні ставлення мовця до того, що він повідомляє. Таким чином *pues* належить також до аргументативних маркерів. Він може інтенсифікувати повідомлення, стимулювати пояснення або дискусію, і, навпаки, обірвати потребу подальшого спілкування, загасивши обмін думками. Така багатофункціональність ДМ *pues* свідчить про необхідність дослідження його прагматичних забарвлень з подальшим використанням цих досліджень в теорії перекладу і в методиці навчання іспанської мови. Правильне вживання, а також розуміння величезної кількості мовленнєвих використань ДМ *pues* сприяє комунікативній інтеграції в іспаномовне суспільство. З іншого боку незнання прагматичних забарвлень зазначеного ДМ, невдалі його вживання можуть призвести до непорозуміння.

У мовленні дискурсивні маркери – багатофункціональні одиниці. Вони досліджуються як сукупність й окремими групами, але найуживаніші ДМ іспанської мови потребують ретельного вивчення, оскільки вони відіграють у мовленні ключову роль. Таким є ДМ *pues*, семантичне наповнення якого залежить від багатьох чинників: інтенції мовця, розташування в реченні, лексичного оточення, інтонації та ін.

ДМ *pues* може досить часто вживатися для емпіфізації, тобто підкреслення та наголошення певних тверджень або значень. Коли ДМ *pues* виконує зазначену функцію, він зазвичай розташований в фінальній позиції в реченні і вимовляється з наголосом, щоб мовець міг посилити свою аргументацію.

ДМ *pues* використовується зі зв'язувальною функцією, коли вживається в середині мовного потоку. За такого вживання маркер не виділяється інтонаційно та надає логічності та зв'язності висловленню мовця.

В середині та в кінці речення ДМ *pues* може виконувати також модальну функцію пом'якшення висловлення. Також можна зазначити вживання ДМ *pues* для каузації і уточнення. У такому випадку маркер вводить пояснення першого аргументу для того, щоб він став зрозумілішим.

Тобто як основні функції ДМ *pues* можна вказати причинну, зв'язувальну та

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Semantic-pragmatic Features of Discourse Marker *Pues* in Modern Spanish Prose (based on the C. R. Zafon novel «Angel's game») (in Ukrainian) [Semantyko-pragmatychni osoblyvosti dyskursyvnogo markera *pues* u suchasnij ispan's'kij prozi (na materialy romanu K. L. Safona «Gra jangola»)]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com

посилюючи.

Коли ДМ *pues* водить у висловлювання елемент пояснення, він зазвичай виділяється комами:

Permítame, pues, como muestra de mi gratitud por las buenas horas que me ha proporcionado la lectura de sus relatos, invitarle a una pequeña sorpresa que confío resulte de su agrado esta noche a las 12 h. en ElEnsueño delRaval. Le estarán esperando [8, p. 14].

В цьому випадку мовець намагається сконцентрувати увагу співрозмовника на специфічній інформації, яку він хоче виділити, тобто сфокусувати увагу на чомусь конкретному за допомогою ДМ.

Функція доповнення також є властивою для ДМ *pues*. В таких вживаннях він дозволяє додати певний квант інформації, до тієї, що вже повідомлялася. Мовець користується цією функцією зазвичай, щоб підвищити рівень впливу на співрозмовника:

El lenguaje tenía su propia cadencia y, lo que al inicio parecía una completa ausencia de diseño o estilo, poco a poco iba desvelando un canto hipnótico que calaba lentamente en el lector y lo sumía en un estado entre el sopor y el olvido. Lo mismo sucedía con el contenido, cuyo eje central no se evidenciaba hasta bien entrada una primera sección, o canto, pues la obra parecía estructurada al modo de viejos poemas compuestos en épocas en que el tiempo y el espacio discurrían a su libre albedrío [8, p. 118].

Аргументативна функція здійснюється, коли ДМ *pues* вводить в дискурс висновок. Таке вживання є синонімічним з значенням ДМ *entonces* – *тоді*, в такому випадку, *отже*. Маркер орієнтує висловлення на висновок:

– *Oiga, que soy un profesional. Hágame caso, esta casa es un rompecabezas. Aquí ha metido mano todo Dios. – Pues va a tener que apañarse con lo que hay. Haga milagros o lo que se le antoje, pero el viernes quiero las paredes tapadas, pintadas y la luz funcionando [8, p. 42].*

Емфатична функція зазначається, коли мовець, за допомогою ДМ *pues*, хоче посилити свою реакцію на попереднє висловлення: *так, так от, отже, авжеж, саме*. Часто при зазначеній семантичній забарвленості ДМ *pues* інтонаційно не виділяється паузами.

– *¿Has conocido a alguna mujer, David? – Pues claro. Montones. – Quiero decir en el sentido bíblico. – ¿En misa? [8, p. 14].*

ДМ *pues* може надавати висловленню низки зв'язків і таким чином

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Семантико-прагматичні особливості дискурсивного маркера *pues* у сучасній іспанській прозі (на матеріалі роману К. Л. Сафона «Гра янгола») (Українською) [Semantyko-pragmatychni osoblyvosti dyskursyvnogo markera *pues* u suchasnij ispans'kij prozi (na materiali romanu K. L. Safona «Gra jangola»)]

© Ломакіна І. А. [Ломакина И. А.], lomakinairi@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

поєднувати причини і наслідки у дискурсі: *тому, отже, саме тому, отже, так ось*.

Te encierras en tu caserón y te crees que puedes sobrevivir sin unirme al coro de monaguillos y ponerte el uniforme. Pues te equivocas, David. Te has equivocado siempre [8, p. 83].

Таке вживання є синонімічним з значенням ДМ *puesto que, porque* – *тоді, тому*. ДМ *pues*, що вводить коментар до попереднього висловлення [6, с. 79]. Ми знаходимо багато прикладів виконання саме цієї функції у Карлоса Луїса Сафона: – *Cerró hace quince años – dijo. – ¿Está seguro? – Pues claro. Después del incendio no volvió a abrir [8, p. 23].*

В зазначеному прикладі маркер вводить коментар, що підтверджує попереднє висловлення. Завдяки такому вживанню ДМ *pues* дискурс може мати певний вплив на формування думки співрозмовника.

ДМ *pues* може вживатися в іспаномовному дискурсі щоб об'єднати два твердження, які пов'язані між собою як причинна і наслідок. В такому разі ДМ *pues* стає *consecutivo parentético* [5, с. 105-164] і також як і у попередньому вживанні є дуже розповсюдженим у зображеннях діалогічного мовлення у романах Карлоса Луїса Сафона:

– *Así que es usted escritor. Pues mire, yo le podría contar historias que le darían para buenos libros [8, p. 38].*

У зазначеному прикладі ДМ *pues* вводить наслідок, пов'язаний з попереднім твердженням і вживається з дієсловом *mirar* у наказовому способі саме для підкреслення такого зв'язку: *ви письменник, отже дивіться...* При чому *mire* у наданому прикладі також є дискурсивним маркером. *Pues* і *mire*, таким чином, посилюють аргументативну впливовість один одного.

Pues може вживатися у якості маркера, що пояснює певні обставини ситуації мовлення. В таких реченнях, зазвичай, зміст не змінюється, навіть якщо ми видалимо ДМ *pues*.

– *No. A medida que envejece, la mayoría de la gente sigue creyendo en bobadas, generalmente cada vez mayores. Yo voy contracorriente porque me gusta tocar las narices. – No lo jure. Pues cuando yo sea mayor seguiré creyendo en las cosas –amenazó Isabella [8, p. 162].*

В прикладі за наказовим способом *не кляниться* іде пояснення, чому не слід

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Semantic-pragmatic Features of Discourse Marker *Pues* in Modern Spanish Prose (based on the C. R. Zafon novel «Angel's game») (in Ukrainian) [Semantyko-pragmatychni osoblyvosti dyskursyvnogo markera *pues* u suchasnij ispans'kij prozi (na materiali romanu K. L. Safona «Gra jangola»)]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com

цього робити після ДМ *pues*, але якщо ми його видалимо, зміст речення не зміниться.

Спостерігаючи за функціями, що виконує ДМ *pues* у іспаномовній прозі творів К. Л. Сафона, можна помітити, що багато з цих функцій перетинаються з функціями інших найуживаніших дискурсивних маркерів іспанської мови. Наприклад, як вже зазначалося при аргументації ДМ *pues* має спільне значення з ДМ *entonces* тобто: *отже, тоді*:

– *Sólo que no puedo hablar de lo que vea aquí a nadie. – Ésa es la primera y más importante. Si no la cumple, yo mismo iré y le retorceré el pescuezo. ¿Se impregna del espíritu general? – Al cien por cien. – Pues andando – dijo Isaac, indicándome que pasara al interior. – Yo me despido ahora, Martín, y los dejo a ustedes. Aquí estará seguro* [8, p. 88].

Тут після ДМ *pues* іде висновок з попереднього повідомлення. Виконуючи аргументативну функцію, зазначений ДМ знаходиться у середині висловлення, тому, що з'єднує два його елементи.

– *Resultó ser una tontería. Cosas de la tensión. Unos días tomando un tónico y como nuevo. – Pues ya me dirá el nombre del tónico, a ver si me doy una ducha con él... ¡Qué gusto y qué alivio verle así!* [8, p. 114].

– *¿Qué quiere que haga? – ¿No querías ser mi ayudante? Pues ayuda. Busca algo que necesite ordenarse y ordénalo, por ejemplo* [8, p. 123].

У попередньому прикладі аргументація надається у формі запитання: *ти ж хотіла мені допомагати? Отже, допомагай!*

– *Cuando nos dijo que se iba a alojar en la casa de usted unos días mientras le ayudaba en su trabajo pues nos quedamos más tranquilos – continuó la madre de Isabella –, porque sabemos que es usted una buena persona y en el fondo la niña está aquí al lado, a dos calles. Sabemos que sabrá usted convencerla para que vuelva* [8, p. 148].

– *Hay dos o tres que me quedan de muerte – apuntó Isabella, relamiéndose por anticipado. – Pues te pones el que te tape más* [8, p. 191].

Як бачимо, ДМ *pues* може маркувати інструкції для співрозмовника, засновані на попередньому твердженні.

– *¿Tendría usted una fotografía de Diego Marlasca? No he encontrado ni una sola en toda la casa. – Pues no sé... Creo que alguna debo de tener. Déjeme ver* [8, p. 220].

В усіх прикладах ДМ *pues* передує висновку або наслідку з попереднього висловлення: *тому ми заспокоїлися, отже одягни той, що тебе більше прикриє,*

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Семантико-прагматичні особливості дискурсивного маркера *pues* у сучасній іспанській прозі (на матеріалі роману К. Л. Сафона «Гра янгола») (Українською) [Semantyko-pragmatychni osoblyvosti dyskursyvnogo markera *pues* u suchasnij ispans'kij prozi (na materialii romanu K. L. Safona «Gra jangola»)]

© Ломакіна І. А. [Ломакина И. А.], lomakinairi@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

ось я й не знаю.

Всі надані приклади будуються за схемою: аргумент або аргументи + ДМ *pues* + висновок або наслідок. Тут ДМ *pues* виступає з семантичною функцією синонімічною ДМ *entonces*. Виконуючи зазначену функцію ДМ *pues* надає дискурсу плинності. Також він полегшує і робить більш гнучким обмін репліками у діалозі.

У творах Карлоса Луїса Сафона ми знаходимо багато вживань ДМ *pues*, що має емпатичну функцію, що підкреслює, пригортає увагу до певних елементів дискурсу. При чому ці елементи завжди належать до різних категорій:

– *¿Le pregunta ella por mí, don Pedro? – No. – Pues eso* [8, p. 47].

– *¿Eso es lo que piensa? Vidal se encogió de hombros. – Pues por mí puede irse al infierno* [8, p. 47].

– *Me gusta usted más así, cuando está de mala baba y dice la verdad. – Pues a ver cómo te gusta esto: lárgate a tu cuarto y déjame en paz de una puñetera vez* [8, p. 156].

Isabella sostenía un paquete de correspondencia y me lo mostró como si se tratase de una prueba de sumario. – Pues yo creo que he averiguado cómo se llamaba. – No me digas [8, p. 169].

– *Me parece que se llamaba Irene Sabino, creo. Era una actriz de cierta fama en los teatros del Paralelo. Hace ya mucho de eso. Antes de que tú nacieses. – Pues mire esto* [8, p. 170].

– *Disculpe. No consigo encontrar una propiedad – dije. – Pues eso será porque no existe o porque no sabe usted buscar. Hoy ya hemos cerrado* [8, p. 175].

У наданих прикладах ДМ, що міститься в середині мовного потоку, підкреслює суб'єктивну думку мовця: *так ось, як на мене, ну, подивимось, отож, я вважаю, от, подивись, саме так буде*. Зазвичай у таких контекстах ДМ *pues* вживається з певним оточенням із інших ДМ: *yo creo, mire, a ver, por mí, eso*. Так мовні засоби посилюють аргументативність висловлення.

Окремо використовується ДМ *pues*, щоб пом'якшити висловлення, надати йому плинності, орієнтувати співрозмовника на роздуми, уповільнити обмін репліками, надати час для роздумів: *скажімо, ну, а ось*. У цій функції можемо замінити його ДМ *digamos que*:

– *Pues mire, no sé qué habrá pasado, porque me tenía que llegar anteayer, pero el editor dice que ha agotado existencias y que no sabe cuándo reimprimirá. Si quiere dejarme un*

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Semantic-pragmatic Features of Discourse Marker *Pues* in Modern Spanish Prose (based on the C. R. Zafon novel «Angel's game») (in Ukrainian) [Semantyko-pragmatychni osoblyvosti dyskursyvnogo markera *pues* u suchasnij ispans'kij prozi (na materiali romanu K. L. Safona «Gra jangola»)]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com

nombre y un teléfono, le puedo avisar si me llega... [8, p. 78].

Pues mire – Ну, подивись ДМ тут пом'якшує імператив подивись перед тим, як розпочати аргументацію, уповільнює дискурс перед тим, як згадати, неприємні для співрозмовника факти.

– Bueno, mientras sea algo temporal. La verdad es que Isabella es una buena chica. Inteligente y trabajadora – dije –. De toda confianza. Nos llevamos de maravilla. – Pues ella dice que es usted un despota. – ¿Eso dice? [8, p. 221].

A ось вона каже, що ви деспот. За відсутністю ДМ *pues* це висловлення було б занадто образливим для співрозмовника.

– Bueno, no mencionó que cocinase... – Hablo del flechazo. – Pues la verdad... – ¿Sabe lo que pasa? La muchacha, en el fondo, y aunque se dé esos aires de fierrecilla por domar, es mansa y tímida hasta extremos patológicos. La culpa la tienen las monjas, que las atontan con tantas historias del infierno y lecciones de costura. Viva la escuela libre. – Pues yo hubiese jurado que me tomaba por poco menos que tonto – aseguró Sempere [8, p. 222].

– Pues ya está. – ¿El qué? – ¿No está claro? – No. – Es momento de festejar [8, p. 223].

– Porque no sabe cómo abrir su corazón y encontrar las palabras con que plasmar su sentimientos. Los hornbres somos así. Brutos y primarios. – Pues bien que ha sabido encontrar las palabras para echarme una bronca por equivocarme al ordenar la colección de los Episodios Nacionales [8, p. 227].

Pues la verdad. По правді кажучи. *Pues ya está,* Ну, ось. часто використовуються, коли мовець не наважується висловити свою думку.

При виконанні функції каузації ДМ *pues* можна замінити ДМ причини *porque* і ДМ *puesto que*:

– Según los planos, esto debería ser una pared maestra. Pues aquí el compañero Remigio le ha dado un toquecito de nada y se nos ha venido abajo medio muro [8, p. 41].

Dejó caer la bolsa sobre la cama y se me encaró, secándose las lágrimas y sacando la rabia que llevaba acumulada. Tragué saliva. – Pues ya que estamos jugando a decir las verdades, déjeme que le diga que usted estará solo siempre [8, p. 185].

– Muy bonito. – Pues a uno de los grandullones pareció hacerle mucha gracia [8, p. 231].

Окремо можна виділити пояснюючу функцію ДМ *pues*:

– Qué sé yo – dije. – Yo creo que sí lo sabe. – Pues ya ve cómo me aprovecha [8, p. 130].

– ¿Cómo puede tener hambre ahora? – Pues la tengo [8, p. 145].

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Семантико-прагматичні особливості дискурсивного маркера *pues* у сучасній іспанській прозі (на матеріалі роману К. Л. Сафона «Гра янгола») (Українською) [Semantyko-pragmatychni osoblyvosti dyskursyvnogo markera *pues* u suchasnij ispans'kij prozi (na materiali romanu K. L. Safona «Gra jangola»)]

© Ломакіна І. А. [Ломакина И. А.], lomakinairi@gmail.com

- *¿Tiene esto que ver con el libro que va a escribir para ese editor, Corelli? – Podría ser.*
 – *Pues me da en la nariz que ese libro no tiene posibilidades comerciales* [8, p. 151].
 – *Esta conversación empieza a aburrirme, Martín. – Pues imagínese a mí* [8, p. 244].

Кожний автор художньої прози має певні особливості власного стилю. Однією з таких особливостей у К. Л. Сафона є вживання ДМ *pues* для того, щоб додати іронічності певним контекстам:

Si es que cuando las cosas están mal hechas, están mal hechas. Ahí mismo. Aquí dice que tiene usted una cisterna en la azotea. Pues no. La tiene usted en el patio de atrás [8, p. 741].

- *Está cerrado – dijo uno de ellos. – Pues no lo parece. Ve a buscar al dueño* [8, p. 147].
 – *Ya estoy mejor, gracias. Mucho mejor. – Pues tiene usted una manera de mejorar que pone los pelos de punta. Está usted gris* [8, p. 87].

Висновки. Отже, аналіз семантико-прагматичних функцій дає змогу виявити надзвичайно широкий спектр вживань ДМ *pues*, об'єднаних певною специфікою залежно від контексту, в якому він використовується. Незважаючи на вживання в якості прикметника, для досліджуваної одиниці на першому плані знаходяться її прагматичні функції в дискурсі, які виходять за межі частиномовної класифікації. Зазначене зумовлює певні труднощі при перекладі ДМ *pues*, і пояснює його важливу роль для розуміння дискурсу. Безперечно, рівень володіння мовою можна визначати вмінням вживати та інтерпретувати дискурсивні маркери, зокрема, ДМ *pues*, без цього вміння комунікативна компетенція буде неповною.

Подальші перспективи дослідження ми вбачаємо в визначенні найтипівіших комунікативних значень найуживаніших дискурсивних маркерів іспанської мови, синонімії та антонімії, особливостей перекладу на українську мову слів та виразів зазначеного класу. Також перспективним вважається дослідження особливостей перекладу іспанськомовних дискурсивних маркерів залежно від функціонального стилю дискурсу, та виділення груп дискурсивних маркерів у різних корпусах текстів іспанською мовою.

Література:

1. *Дискурсивные слова русского языка: опыт контекстно-семантического описания*, под ред. К. Киселевой и Д. Пайара (Москва: Метатекст, 1998), 447.

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Semantic-pragmatic Features of Discourse Marker Pues in Modern Spanish Prose (based on the C. R. Zafon novel «Angel's game») (in Ukrainian) [Semantyko-pragmatychni osoblyvosti dyskursyvnogo markera pues u suchasnij ispan'skij prozi (na materiali romanu K. L. Safona «Gra jangola»)]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com

2. Ломакіна, І. А. «Семантико-прагматичні особливості дискурсивних маркерів у сучасній іспанській мові.» *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики* 32 (2017), 192.
3. Briz, A., Pons, S. y J. Portolés. *Diccionario de partículas discursivas del español* (2008), www.dpde.es.
4. Fraser, B. «Towards a Theory of Discourse Markers.» *Approaches to Discourse Particles*, ed. by K. Fischer (Amsterdam: Elsevier, 2006): 189–204.
5. Montolío, E. *La conexión en el texto académico. Los conectores. Manual pragmático de escritura académica* (Barcelona: Ariel, 2002): 105-164.
6. Portolés, J. *Marcadores del discurso* (Barcelona: Ariel Practicum, 2001).
7. Schiffrin, D. *Discourse Markers* (Cambridge : Cambridge University Press, 1988), 364.
8. Zafón, C. R. *El juego del ángel* (Planeta, Madrid, 2008), <https://epdf.tips/el-juego-del-angel44e2a95b7f0e00b147d9f808702b09ad12335.html>

References:

1. Kiseleva, K., Pajar, D. *Diskursivnye slova russkogo jazyka: opyt kontekstno-semanticheskogo opisaniya* [Discursive words of the Russian language: the experience of a contextual description] (Moskva, Metatekst, 1998), 447 (In Russian).
2. Lomakina, I. A. «Semantiko-pragmatichni osoblivosti diskursivnih markeriv u suchasnij ispans'kij movi [Semantic-pragmatic features of discourse markers in modern spanish language].» *Problemi semantiki, pragmatiki ta kognitivnoi lingvistiki* [Problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics] 32 (2017): 79-89. (In Ukrainian).
3. Briz, A., Pons, S. y J. Portolés. *Diccionario de partículas discursivas del español* (2008), www.dpde.es.
4. Fraser, B. «Towards a Theory of Discourse Markers.» *Approaches to Discourse Particles*, ed. by K. Fischer (Amsterdam: Elsevier, 2006): 189–204.
5. Montolío, E. *La conexión en el texto académico. Los conectores. Manual pragmático de escritura académica* (Barcelona: Ariel, 2002): 105-164.
6. Portolés, J. *Marcadores del discurso* (Barcelona: Ariel Practicum, 2001).
7. Schiffrin, D. *Discourse Markers* (Cambridge : Cambridge University Press, 1988), 364.
8. Zafón, C. R. *El juego del ángel* (Planeta, Madrid, 2008), <https://epdf.tips/el-juego-del-angel44e2a95b7f0e00b147d9f808702b09ad12335.html>

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Семантико-прагматичні особливості дискурсивного маркера *pues* у сучасній іспанській прозі (на матеріалі роману К. Л. Сафона «Гра янгола») (Українською) [Semantiko-pragmatychni osoblyvosti dyskursyvnoho markera *pues* u suchasnij ispans'kij prozi (na materiali romanu K. L. Safona «Gra jangola»)]

© Ломакіна І. А. [Ломакіна І. А.], lomakinairi@gmail.com

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ
ЛІНГВІСТИКИ**
[CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC COMMUNICATIONS]

УДК 811.134.2'42:316.774(045)

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 23.07.2021 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 28.07.2021 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 94.22 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2021.40.13>

**ІСПАНСЬКИЙ МЕДІЙНИЙ ДИСКУРС В КОНТЕКСТІ
МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ**

Олена Володимирівна Залєснова (м. Київ, Україна)

zalesnova@ukr.net

кандидат філологічних наук, доцент, доцент
кафедри романської і новогрецької філології
Київський національний лінгвістичний університет
(Міністерство освіти і науки України)
03680, м. Київ, вулиця Велика Васильківська, 73.

В статті йдеться про дослідження іспанського медійного дискурсу в умовах глобалізації сучасного інформаційного простору. Об'єктивні передумови для вивчення медійного дискурсу сформувалися у другий половині ХХ століття, коли почали регулярно з'являтися різноманітні публікації, що стосуються функціонування мови у масовій комунікації.

На сьогодні інформація вважається продуктом споживання, який не втрачає популярності. Нові засоби масової інформації з'являються з метою задовільнити інтереси цільової аудиторії різного віку, представники якої мають різні професійні або особисті вподобання.

Технічні можливості транснаціонального супутникового телебачення спричинили суттєву культурну консолідацію, що супроводжує процес глобалізації, до якого залучені також й інші засоби масової інформації. Масова комунікація – це не лише процес поширення інформації, але ще й організація та сукупність процесів і продуктів мовленнєвої діяльності у всьому багатстві і складності їх взаємодії, які, тим чи іншим чином, здатні впливати на соціум.

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Spanish Media Discourse in the Context of Cross Cultural Communication (in Ukrainian) [Ispans'kyj medijnyj dyskurs v konteksti mizhkul'turnoi' komunikacii']

© Zalesnova O. V. [Zaljesnova O. V.], zalesnova@ukr.net

Інтернаціоналізація тих чи інших подій, новин, повідомлень – це складний процес міжкультурної комунікації в сучасну епоху глобалізації. Постійний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій призводить до швидкого зростання загального обсягу текстів, що передаються медіа-каналами різними національними мовами у світовому інформаційному просторі і тому сучасний медійний дискурс потребує постійної участі перекладачів у створенні медіа-продукту.

Ключові слова: засоби масової інформації, міжкультурна комунікація, медійний дискурс, медіатекст, переклад.

SPANISH MEDIA DISCOURSE IN THE CONTEXT OF CROSS CULTURAL COMMUNICATION

Olena V. Zalesnova (Kyiv, Ukraine)

zalesnova@ukr.net

Ph.D (Philology), Associate Professor of the Department of
Romance and Modern Greek Philology and Translation
Kyiv National Linguistic University
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
73, Velyka Vasylkivska Street, Kyiv, 03680, Ukraine

The article is in essence the research of the Spanish media discourse in view of the modern information space globalization.

Various papers related to the language functioning in mass communication that were published on a regular basis in the second half of the XX century created adequate prerequisites for study of the media discourse.

As of today information is considered to be a consumer good that retains popularity. New mass communication media emerge to satisfy the interests of the target audience of various ages, professions and personal preferences.

The infrastructure of the transnational satellite television resulted in a sustainable cultural consolidation accompanying the globalization process that also involves other mass media. Mass communication includes not only dissemination of information but also organization and aggregate of processes & products of speech production in its richness and complexity of their interaction that can affect the society in any way.

Internationalization of any events, news, messages is a complex process of cross-cultural communication in the modern times of globalization. Constant development of information and communication technologies results in rapid increase of the text volumes that are broadcasted via mass media using multiple national languages in the world

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])
Іспанський медійний дискурс в контексті міжкультурної комунікації (Українською) [Ispans'kyj medijnyj dyskurs v konteksti mizhkul'turnoi' komunikacii']

© Залєснова О. В. [Zaljesnova O. V.], zalesnova@ukr.net

information space and thus the modern media discourse requires constant participation of translators in the process of producing media products.

Key words: *mass communication media, cross cultural communication, media discourse, mediatext, translation.*

Постановка проблеми. На межі третього тисячоліття в комунікативних процесах відбулися вагомі зміни, що пов'язані зі збільшенням впливу сучасних мас-медіа на життя окремих індивідів і суспільства в цілому. Можна сказати, що сучасна особистість живе в просторі медіатекстів, представлених контекстом масової інформації.

Об'єктивні передумови для вивчення медійного дискурсу сформувалися у другий половині ХХ століття, коли почали регулярно з'являтися різноманітні публікації, що стосуються функціонування мови у масовій комунікації.

Метою даної статті є дослідження іспанського медійного дискурсу в контексті міжкультурної комунікації.

Засоби масової інформації володіють своєю медіа-мовою. Мова – живий організм, її рівні та окремі компоненти розглядаються не як статична система, а навпаки – в динаміці, в зв'язку із багатьма іншими факторами, які впливають на формування лексичних одиниць, їх послідовність, функціонування та можливі шляхи сприйняття соціумом. Мова, як ми знаємо, містить велику кількість інформації стосовно системи цінностей того чи іншого народу, його національно-культурної специфіки світосприйняття та інтерпретації фактів об'єктивної реальності. А тому, дослідження питань формування мовної картини світу, процесів визначення певного сенсу тієї чи іншої інформації та його передачі засобами іншої мови є **актуальним** на сучасному етапі глобалізації інформаційного простору.

Очевидно, що ключовим фактором у формуванні сучасної картини світу вважається саме оперативність медіа стосовно відтворення подій оточуючої дійсності, оскільки він визначає особливості бачення та «сканування» реальності тим чи іншим соціумом. Інформаційне полотно сучасного світу формується із національно-культурних особливостей відображення об'єктивної реальності з урахуванням загальних цінностей. Інакше кажучи, медіа – так званий посередник між інформаційною та мовною картинами дійсності.

Об'єктом дослідження слугує іспанський медійний дискурс.

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Spanish Media Discourse in the Context of Cross Cultural Communication (in Ukrainian) [Ispans'kyj medijnyj dyskurs v konteksti mizhkul'turnoi' komunikacii']

© Zalesnova O. V. [Zaljesnova O. V.], zalesnova@ukr.net

Предметом дослідження є специфіка функціонування медійного дискурсу в умовах глобалізації сучасного інформаційного простору.

Найважливішою складовою загальної теорії медійного дискурсу є, безумовно, розмежування понять текст – медіатекст і дискурс – медіадискурс. Якщо в рамках традиційної лінгвістики текст визначається як «завершений твір мовленнєвого процесу...що складається із особливих одиниць, які поєднані між собою різними типами лексичного, граматичного, логічного, стилістичного зв'язку та мають певну спрямованість і прагматичну установку», тобто як об'єднана змістовим зв'язком послідовність знакових одиниць, основними властивостями якої є зв'язність і цілісність [1, с. 18], то при перенесенні в сферу мас-медіа поняття текст значно розширює свої кордони. Тут концепція медіатексту виходить за межі знакової системи вербального рівня, представляючи собою послідовність знаків різних семіотичних систем – мовних, графічних, звукових, візуальних, специфіка поєднання яких обумовлена конкретним каналом масової інформації. [2, с. 167-168] Медійний дискурс – це функціонально-обумовлений тип дискурсу, що являє собою сукупність мовних практик і продуктів мовленнєвої діяльності в сфері масової комунікації у всьому багатстві і складності їх взаємодії. [3].

Аналіз медіатекстів відбувався в рамках різних академічних традицій, включаючи соціолінгвістику, функціональну стилістику та прагматику, теорію дискурсу, контент-аналіз, когнітивну лінгвістику та риторичну критику. Увага була зосереджена на широкому спектрі питань: від визначення статусу мови медіа з точки зору функціональної стилістики та методів опису різних типів медіатекстів до впливу соціокультурних факторів та мовних прийомів впливу медіа на маси та особистість свідомості.

Для визначення медійного дискурсу існує два основних підходи. Відповідно до першого з них, медіадискурс – це специфічний вид мовленнєво-розумової діяльності, що є характерним для інформаційного поля ЗМІ. В цьому контексті медійний дискурс слід відрізнити від самостійних типів дискурсу, як, наприклад, політичний, релігійний чи науковий. Згідно з другим підходом, медіадискурс – це вид дискурсу, що реалізується в полі масової комунікації, що продукується ЗМІ [3].

Під медіатекстом, як правило, розуміють динамічну складну одиницю вищого порядку, за допомогою якої здійснюється мовне спілкування в сфері

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

масових комунікацій. До категорії медіатекстів відносяться газетно-публіцистичні тексти, рекламні тексти, теле-тексти, Інтернет-тексти, PR-тексти, публічні промови. [2, с. 13].

На сьогодні інформація вважається продуктом споживання, який не втрачає популярності. Окрім вже давно створених цілодобових каналів, присвячених новинам, існує величезна кількість інших онлайн-ресурсів, які транслюють актуальні події в режимі нон-стоп. Не слід забувати ще й про письмову пресу, яка з плином часу втрачає свій попит, проте не спішить зникати зовсім. Нові радіостанції, газети чи журнали з'являються з метою задовільнити інтереси цільової аудиторії різного віку, представники якої мають різні професійні або особисті вподобання. Незаперечним фактом є те, що на сьогодні найбільшого успіху в суспільно-політичному житті вдалось досягти світовій мережі Інтернет.

Окрім того, не слід залишати поза увагою медіа «нового формату», до яких відносяться застосунки будь-якого типу, які призначені для передачі інформації шляхом комп'ютерних систем, або ж створення динамічних веб-сторінок, де можна зібрати, обробити та поширити інформацію. До цього ж, великою перевагою медіа «нового формату» вважається функція зворотного зв'язку між аудиторією та автором повідомлення. Ну і, звісно, можливість обмінюватися даними у вільному доступі і, таким чином, об'єднувати людей з різних держав, що призводить до вільного віртуального культурного обміну. Інтерактивність «нових» медіа дозволяє тісніше взаємодіяти одне з одним. «Нові» медіа – це так званий мережевий соціо-інститут, який не тільки швидко доносить та розповсюджує інформацію але й керує встановленням соціального контакту між людьми на міжкультурному рівні. [4]

Постійний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій призводить до швидкого зростання загального обсягу текстів, що передаються медіа-каналами різними національними мовами у світовому інформаційному просторі. Засоби масової інформації, здебільшого, орієнтуються на новини, важливі на даний момент, на основі актуальних даних та питань глобального характеру ЗМІ вимальовують картину дійсності, аналізуючи яку, можна розмірковувати про вірогідний розвиток подій в майбутньому в тій чи іншій країні та в світі в цілому. Слід враховувати, що швидкість передачі повідомлення є однією з важливих характеристик медійного дискурсу, оскільки ЗМІ – це невпинний

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Spanish Media Discourse in the Context of Cross Cultural Communication (in Ukrainian) [Ispans'kyj medijnyj dyskurs v konteksti mizhkul'turnoi' komunikacii']© Zalesnova O. V. [Zaljesnova O. V.], zalesnova@ukr.net

потік інформації і якщо сьогодні якась подія знаходиться на піку обговорення, то вже завтра вона може втратити актуальність. Іншими словами, сучасний медійний дискурс потребує постійної участі перекладачів у створенні медіа-продукту. Характеристика медійних продуктів зумовлюється насамперед особливостями змісту та формою повідомлень, а також специфікою механізму їх поширення та відтворення серед соціуму.

Періодичні видання будь-якої країни заповнюють свої рядки новинами з інформаційного потоку глобального характеру. Інтернаціоналізація тих чи інших подій, новин, повідомлень – це складний процес міжкультурної комунікації в сучасну епоху глобалізації. Розвиток інформаційних технологій, на сьогодні, успішно пришвидшує дану тенденцію.

Наразі перекладені тексти можна виявити в численних випусках новин національного та міжнародного характеру або на шпальтах друкованих видань. До прикладу, відомий сайт BBC, версія якого перекладена на низку поширених мов, серед яких, беззаперечно, є й іспанська, існують іспанські версії французького щомісячника *Le Monde Diplomatique* та американського журналу *Newsweek*. В багатьох іспанських часописах можна знайти перекладені статті американського щотижневика *The New York Times*. Окрім друкованих видань *El Mundo*, *ABC*, *La Vanguardia* та *El País* створені мобільні застосунки, які пришвидшують динаміку інтернаціоналізації іспанських медійних текстів по всьому світу.

Редакції популярних іспанських часописів користуються послугами агентств, або залучають до перекладу власних журналістів, які володіють іноземними мовами. В газеті *El País*, до прикладу, переклади здійснюються журналістами з відділу новин, *La Vanguardia* займає аналогічну позицію, залучаючи своїх працівників, в *El Mundo*, цим займаються тільки кваліфіковані журналісти-перекладачі.

В журналістській сфері існує таке поняття, як «процес колективної трансформації тексту», який передбачає залучення кількох авторів, тобто медіа-працівників видань різних держав, – кожен з яких вносить в текст частинку свого стилю.

Радіо на сьогодні конкурує з пресою, в царині розповсюдження інформації та з телебаченням в якості інформативного і розважального засобу масової комунікації. Але слід зазначити, що воно впевнено зайняло належне місце серед

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

засобів масової інформації, зважаючи на те, що його функція – створювати фоновий шум, оскільки люди зазвичай слухають радіо коли збираються на роботу, коли працюють, їдуть в машині, таким чином за допомогою радіо можна інформувати, розважати й рекламувати товари та послуги тоді, коли немає можливості дивитися телебачення. Серед найпопулярніших іспанських радіостанцій Cadena COPE, EsRadio, Cadena SER, Los 40, Cadena 100, RNE, Cadena Dial, можна виділити й такі, що мають українські аналоги – Europa FM, ROCK FM, HIT FM, KISS FM.

Кіно та телебачення, як засоби масової комунікації, відіграють дуже важливу роль в процесі міжкультурної взаємодії в глобальному контексті. Впровадження кабельного та супутникового телебачення полегшує розповсюдження телевізійного контенту далеко за межі країни, де його було створено. Розважальні шоу, телевізійні програми, документальні фільми стають міжнародним продуктом, що створює необхідність перекладу телевізійних медіатекстів. Іспанські фільми та серіали останнім часом користуються не аби якою популярністю на медіа-ринку, що зумовлює необхідність їхнього перекладу на різні мови.

Технічні можливості транснаціонального супутникового телебачення спричинили суттєву культурну консолідацію, що супроводжує процес глобалізації, до якого залучені й інші засоби масової інформації. На сьогодні існують транснаціональне радіо, транснаціональна преса, комерційна продукція кіноіндустрії, що розповсюджується по всьому світу.

Не можна обійти увагою й так звані «нові» медіа, а саме Twitter, Instagram, Facebook, Tik Tok, YouTube, де щодня громадяни популяризують свій контент мовою оригіналу, завантажуючи тексти або відеоролики на різні тематики.

Висновки. Цілком очевидним є те, що медійний дискурс оточує нас звідусіль та, крім того, набуває нових форм. Іншими словами, масова комунікація – це не лише процес поширення інформації, але ще й організація та сукупність процесів і продуктів мовленнєвої діяльності у всьому багатстві і складності їх взаємодії, які, тим чи іншим чином, здатні впливати на соціум, що, в багатьох випадках залежить від якості перекладу медійного тексту.

Перспективи подальших наукових розвідок. Серед найбільш актуальних напрямків подальшого дослідження можна виділити вивчення окремих видів іспанського медійного дискурсу в перекладацькому аспекті.

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Spanish Media Discourse in the Context of Cross Cultural Communication (in Ukrainian) [Ispans'kyj medijnyj dyskurs v konteksti mizhkul'turnoi' komunikacii']

© Zalesnova O. V. [Zaljesnova O. V.], zalesnova@ukr.net

Література:

1. Гальперин, И. Р. *Текст как объект лингвистического исследования*, 4-е изд., стереотип. (Москва: КомКнига, 2006), 144.
2. Добросклонская, Т. Г. *Вопросы изучения медиатекстов (опыт исследования современной английской медиаречи)*, 4-е изд., стереотип. (Москва: Едиториал URSS, 2005), 288.
3. Добросклонская, Т. Г. *Медиалингвистика: системный подход к изучению языка СМИ: современная английская медиаречь* (Москва: Флинта, 2008), 263.
4. Кириллова, Н. Б. *Медиакультура: от модерна к постмодерну* (Москва: Академический проект, 2005), 448.
5. *Современный медиатекст: учебное пособие* (Омск, 2011), 414.
6. Bretones, María Trinidad. *Los medios de comunicación de masas: desarrollo y tipos* (Universidad de Barcelona, 2008), 42.
7. Martín Ruano, María Rosario, Vidal Claramonte, África. *Traducción, medios de comunicación, opinión pública* (Granada: Editorial Comares. Colección Interlingua 156, 2016), 336.

References:

1. Gal'perin, I. R. *Tekst kak ob#ekt lingvisticheskogo issledovanija* [Text as an object of linguistic research], 4-e izd., stereotip. (Moskva: KomKniga, 2006), 144 (In Russian).
2. Dobrosklonskaja, T. G. *Voprosy izuchenija mediatekstov (opyt issledovanija sovremennoj anglijskoj mediarechi)* [The problems of studying media texts (experience in the study of modern English media speech)], 4-e izd., stereotip. (Moskva: Editorial URSS, 2005), 288 (In Russian).
3. Dobrosklonskaja, T. G. *Medialingvistika: sistemnyj podhod k izucheniju jazyka SMI: sovremennaja anglijskaja mediarech'* [Media linguistics: a systematic approach to the study of the language of the media: modern English media speech] (Moskva: Flinta, 2008), 263 (In Russian).
4. Kirillova, N. B. *Mediakul'tura: ot moderna k postmodernu* [Media culture: from modern to postmodern] (Moskva: Akademicheskij proekt, 2005), 448 (In Russian).
5. *Sovremennyj mediatekst: uchebnoe posobie* [Modern media text: study guide] (Omsk, 2011), 414 (In Russian).
6. Bretones, María Trinidad. *Los medios de comunicación de masas: desarrollo y tipos* (Universidad de Barcelona, 2008), 42.
7. Martín Ruano, María Rosario, Vidal Claramonte, África. *Traducción, medios de comunicación, opinión pública* (Granada: Editorial Comares. Colección Interlingua 156, 2016), 336.

УДК 81'42.133.1 "312"

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 03.08.2021 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 18.08.2021 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 90.8 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2021.40.14>

ГІПОТЕЗА ГЕНДЕРНИХ СУБКУЛЬТУР: ГЕНДЕРЛЕКТ АМЕЛІ НОТОМБ

Наталя Володимирівна Миронова (м. Київ, Україна)

natalia.myronova@knlu.edu.ua

кандидат філологічних наук, доцент
кафедри романської і новогрецької філології і перекладу,
Київський національний лінгвістичний університет
(Міністерство освіти і науки України)
03150, м. Київ, вул. Велика Васильківська, 73

Використання гендерного підходу в соціальному та гуманітарному пізнанні представляє широкі можливості для переосмислення культури, історії, мовознавства. У статті розглянуто гіпотезу гендерних субкультур, досліджено поняття «гендерлект». Узагальнено дослідження мовної поведінки чоловіків і жінок, подано гендерні характеристики чоловічого і жіночого мовлення, виявлено особливості письмової мови А. Нотомб, окреслено перспективи подальших наукових розвідок.

Особливим внеском автора у розробку досліджуваного питання є узагальнення теоретичних доробок з зазначеної проблеми, аналіз письмової мови А. Нотомб, виявлення гендерних маркерів у досліджуваних романах. Встановлено, що письмова мова бельгійської авторки не відповідає канонам жіночої мови сьогодення, а багато в чому співпадає з загальноприйнятими канонами чоловічого стилю письма.

Ключові слова: *гендер, стать, гіпотеза гендерних субкультур, гендерлект, чоловіча і жіноча мова, жіноче письмо, гендерні характеристики.*

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Hypothesis of Gender Subcultures: Genderlect of Amélie Nothomb (in Ukrainian) [Gipoteza g'endernyh subkul'tur: g'enderlekt Ameli Notomb]

© Myronova N. V. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knlu.edu.ua

HYPOTHESIS OF GENDER SUBCULTURES: GENDERLECT OF AMÉLIE NOTHOMB*Natalia V. Myronova (Kyiv, Ukraine)*natalia.myronova@knlu.edu.ua

PhD (Philology), Associate Professor at Department of Romance and Modern Greek

Philology and Translation,

Kyiv National Linguistic University

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

03150, Kyiv, 73, Velyka Vasylkivska Str.

At the present stage in national linguistics, gender research is developing quite intensively in several areas. Since this area of linguistics is currently under development, its study is considered promising. The use of a gender approach in social and humanitarian knowledge presents ample opportunities to reconsider culture, history, and linguistics, because its formation is, in fact, much more than just the emergence of a new theory. This is a fundamentally new theory, the adoption of which sometimes means a change in value orientations, a revision of many common ideas and truths. This is a kind of registers switching, change of accents, new projections, another plane of research.

The article considers the hypothesis of gender subcultures and studies the concept of "genderlect". The basic, theoretical methodological approach made it possible to determine the range of existing problems with their conceptual vision. The sociological method allowed to correlate the studied gender parameters of A. Nothomb's written language with the generally accepted characteristics of female and male language.

The research of men's and women's language behavior is generalized, gender characteristics of male and female speech are given, features of written language of A. Nothomb are revealed and prospects of further scientific researches are outlined.

The special contribution of the author to the development of the researched question is the generalization of theoretical achievements on the mentioned problem, the analysis of A. Nothomb's written language, the identification of gender markers in the studied novels. It is established that the written language of the Belgian author does not correspond to the canons of today's female language, and in many respects coincides with the generally accepted canons of the male style of writing.

Thus, the existence of a special female language, which was assumed in early researches, is not confirmed. However, the works of recent years increasingly point to the fact that talking about genderlect is inappropriate and unscientific. The role of the subcultural factor in this case is greatly exaggerated. The differences between female and male language are not so significant, they are not manifested in every speech act and do not

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Гіпотеза гендерних субкультур: гендерлект Амелі Нотомб (Українською) [Gipoteza g'endernyh subkul'tur:

g'enderlekt Ameli Notomb]

© Миронова Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knlu.edu.ua

indicate gender being a determining factor in communication, as it was considered at the initial stage of feminist linguistics development.

Keywords: *gender, sex, the hypothesis of gender subcultures, genderlect, male and female language, female writing, gender characteristics.*

Вступ. Лексичні уподобання, правила, стратегії і тактики мовної поведінки та інші особливості функціонування мови в залежності від статі мовця мають умовну назву чоловічої та жіночої мови. Статева диференціація мови стала відома з XVII століття, коли були відкриті нові туземні племена, у яких спостерігалися досить значні розбіжності у мові в залежності від статі мовця. Насамперед це стосувалося жінок, тому що їх мовна поведінка регламентувалася більше, ніж чоловіча. Тому спочатку в науковому дискурсі обговорювалися так звані «жіночі мови».

Найчастіше розбіжності виявляються в лексиці, але можуть поширюватися і на інші явища. Так наприклад, східні мови розрізняються набором модально-експресивних часток, формами ввічливості та ін. У європейських мовах розбіжності у вживанні мови не носять загального характеру, а виявляються у проявах тієї чи іншої тенденції.

Актуальність. На сучасному етапі у вітчизняній лінгвістиці гендерні дослідження розвиваються досить інтенсивно у декількох напрямках. Оскільки ця сфера мовознавства знаходиться на стадії розробки, її вивчення вбачається перспективним. Використання гендерного підходу в соціальному та гуманітарному пізнанні представляє широкі можливості для переосмислення культури, історії, мовознавства, бо його формування по суті є набагато більшим, ніж просто появою нової теорії. Це – принципово нова теорія, прийняття якої іноді позначає зміну ціннісних орієнтацій, перегляд багатьох звичних уявлень та істин. Це своєрідне перемикавання реєстрів, зміна акцентів, нові проекції, інша площа дослідження.

Метою статті є спроба дослідження гендерлекту Амелі Нотомб в межах гіпотези гендерних субкультур.

Об'єктом дослідження виступає гіпотеза гендерних субкультур.

Предметом дослідження є особливості письмової мови Амелі Нотомб.

Наукову новизну роботи вбачаємо у спробі дослідити письмову мову А. Нотомб і порівняти її з канонами жіночої мови сьогодення.

Матеріалом дослідження слугували романи сучасної бельгійської франкомовної авторки А. Нотомб.

Методи дослідження. У роботі застосовано основний підхід методології – теоретичний, що дав змогу визначити коло наявних проблем з їх концептуальним баченням. Соціологічний метод дозволив співвідносити досліджувані гендерні параметри письмової мови А. Нотомб із загальноприйнятими характеристиками жіночої і чоловічої мови.

Огляд наукової літератури. Спочатку мовні розбіжності пояснювалися природою жінок і чоловіків, тобто вважалися сталими факторами. У 60-ті роки ХХ століття з розвитком соціолінгвістики було встановлено ймовірний характер розбіжностей.

У період активної феміністської критики мови, 70-ті – початок 80-х років ХХ століття, з появою робіт Р. Лакоффа, С. Тремель-Плетц, Л. Пуш, Ю. Кристєвої, лінгвісти наполягають на існуванні інтенціоналізму, тобто усвідомленої підтримки чоловіками своєї винятковості за допомогою мовної поведінки: довжини мовних відрізків, частоти перебивань, говоріння одночасно зі співрозмовником, контролю за тематикою спілкування та ін. При цьому не враховувалася висока значимість соціальних структур: шкіл, церков, армії, інших установ, які підкреслювали чоловічу перевагу, звільняючи індивіда від необхідності постійно відтворювати її у всіх ситуаціях. Поряд з інтенціоналізмом, на цьому етапі досліджень фактору статі надавалась надмірна значимість. К. Уэст і Д. Зиммерманн стверджують, що конструювання індивідом своєї гендерної ідентичності є перманентним процесом, що пронизує всі дії індивідів [7, с. 97]. Проте, подальше вивчення комунікації показало, що дуже часто трапляються ситуації й контексти, у яких стать не відіграє істотної ролі, тому необхідно враховувати фактор «гендерної нейтральності» [4]. Оскільки немає підстав надавати гендеру більше значимості, ніж фактору віку, етнічної чи соціальної належності, рівню освіти, професії та ін., поряд з терміном *doing gender* для аналізу мовної поведінки було запропоновано термін *undoing gender* для ситуацій, де стать комунікантів незначуща. Сучасні дослідження показують, що названі параметри в більшості випадків взаємодіють, тому визначити, де закінчується вплив одного і починається вплив іншого, дуже важко. Крім того, на той період переважали кількісні методи дослідження, найбільш популярними з яких були підрахунок тривалості мовних відрізків, частота перебивань

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Гіпотеза гендерних субкультур: гендерлект Амелі Нотомб (Українською) [Gipoteza g'endernyh subkul'tur:

g'enderlekt Ameli Notomb]

© Миронова Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

співрозмовника і змін тем діалогу. Однак у відриві від контексту і комунікативної ситуації ці характеристики не можуть вважатися показовими і набувають значимості лише у взаємодії з іншими феноменами, що залежать від культурних традицій даного суспільства. Питання полягає сьогодні не в тім, як говорять чоловіки чи жінки, а в тім, яким чином, за допомогою яких мовних засобів, тактик і стратегій вони створюють певні контексти. Надалі необхідно досліджувати параметри цих контекстів і їхній вплив на успішність комунікації.

Появою і подальшим осмисленням такого феномена, як *écriture féminine* (жіноче письмо), ми завдячуємо Вірджинії Вульф. Сам термін «жіноче письмо» французького походження, у 1970-х його пов'язували з творчістю та діяльністю Гелен Сіксу та Ксав'єр Готьє. Почавши від констатації факту «відсутності» жінки як суб'єкта / або відсутності «жіночого голосу» в літературному та мистецькому каноні, дослідники згодом переключилися на аналіз текстів та деконструкцію репрезентацій жінки чоловіками-авторами, не полишаючи поза своєю увагою й ідею визначальної «відмінності» жіночого тексту та шукаючи «правдивих» репрезентацій жінок. Постало питання: чи жіноче письмо насправді суттєво відрізняється від чоловічого, і яким чином тоді його характеризувати. Вже від кінця 70-х, а тоді і у 80-х роках цими питаннями активно зайнялися французькі теоретики. Так постала теорія «жіночого письма».

Наприкінці 80-х – на початку 90-х років виникла гіпотеза «гендерних субкультур», вперше вжита в праці Дж. Гамперца по дослідженню міжкультурної комунікації, а також у більш ранніх роботах з етнології, етнографії, історії культури. У працях Д. Н. Мальца, Р. А. Боркер і Д. Таннен принцип міжкультурної комунікації поширений на гендерні відносини. У центрі уваги опинилися процеси соціалізації. Соціалізація індивіда розглядалася як присвоєння йому певної субкультури, якій властиві особливі мовні практики, різні в чоловічому і жіночому середовищі. У дитячому й підлітковому віці люди обертаються переважно в одностатевих групах, утворюючи субкультури і засвоюючи властивий їм мовний етикет, що, на погляд прихильників гіпотези, у дорослому віці веде до непорозуміння й мовних конфліктів, які прирівнюються до міжкультурних.

Гіпотеза гендерних субкультур обумовила появу поняття «гендерлект» – передбачуваного постійного набору ознак чоловічої і жіночої мови, правил мовної поведінки, стратегій та тактик мовної поведінки чоловіків і жінок у

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Hypothesis of Gender Subcultures: Genderlect of Amélie Nothomb (in Ukrainian) [Gipoteza g'endernyh subkul'tur: g'enderlekt Ameli Notomb]© Myronova N. V. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

різноманітних комунікативних ситуаціях у контексті тієї чи іншої культури [1, с. 73].

Термін «гендерлект» був введений у 1960-1970-ті роки і використовувався спочатку в історії та соціології. Поняття «гендерлект», за аналогією спільне з поняттями «діалект», «соціолект», і «ідіолект», було введено в соціальну філософію в останні роки ХХІ століття. Поряд з іншими поняттями воно входить у систему синергетичного поля гендерного дискурсу. А будь-який дискурс являє собою чудовий матеріал для інтеграції текстів та ситуативно-соціальних параметрів у використанні мовних одиниць і важливий дидактичний потенціал для розвитку логічного та стратегічного мислення [7, с. 108–116].

Основний зміст. Причини відмінностей існування деяких стильових особливостей, властивих переважно чоловікам або переважно жінкам, обумовлено впливом соціальних і культурних факторів, залишаються досі дискусійними. Роль субкультурного фактору в цьому випадку сильно перебільшена. Розходження в чоловічій і жіночій мові не настільки значні, не виявляють себе в будь-якому мовному акті і не свідчать, що стать є визначальним чинником комунікації, як на це наголошувалося на початковому етапі розвитку феміністської лінгвістики. Установлено також, що одна й та сама людина в різних комунікативних ситуаціях застосовує різну мовну поведінку, що отримало назву «переключення коду». Вивчення комунікації серед осіб однієї статі, але різного соціального і професійного статусу також виявило ряд розбіжностей. Так, мовна поведінка будь-якої особи вдома й на роботі, у знайомій і новій обстановці – різна. Разом з тим, сьогодні наука не заперечує існування деяких стильових особливостей, властивих переважно чоловікам чи переважно жінкам у рамках чітко окресленої ситуації спілкування. При цьому вважається, що вони виникають під впливом як соціокультурних, так і біологічних, і гормональних факторів. Наприклад, уживання жінками лайливих слів засуджується більше, ніж чоловіча лайка. Широко поширена точка зору, що жінки вживають більше зменшувальних суфіксів і ввічливих форм, частіше називають партнера по комунікації по імені й у цілому використовують більше контактоналагоджувачих мовних дій [3, с. 78]. Праці по вивченню чоловічих і жіночих асоціацій також дають підстави припускати деякі розбіжності в чоловічій і жіночій асоціативній картині світу [3, с. 80]. Причини розбіжностей

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Гіпотеза гендерних субкультур: гендерлект Амелі Нотомб (Українською) [Gipoteza g'endernyh subkul'tur:

g'enderlekt Ameli Notomb]

© Миронова Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

у даний час залишаються дискусійним питанням, в обговоренні якого зіштовхуються біодетерміністська і соціодетерміністська точки зору.

Все вищезазначене дозволяє стверджувати, що розвиток лінгвокультурології дозволив одержати дані, які свідчать про культурну обумовленість чоловічої і жіночої мови. Найбільш перспективним і обґрунтованим напрямком вивчення чоловічої і жіночої мови на даний час вважається вивчення стратегій і тактик мовної поведінки чоловіків і жінок у різних комунікативних ситуаціях з обов'язковим урахуванням культурної традиції даного суспільства.

Преференції у використанні тих чи інших мовних засобів чоловіками і жінками в письмовій мові отримали назву чоловічого та жіночого стилів письма. Дослідження письмової мови дозволили встановити певні статистичні закономірності, властиві чоловічому і жіночому стилям письма. Варто зазначити, що одним з піонерських досліджень у вітчизняній лінгвістиці в даній області була робота Т. Б. Крючкової, що експериментально вивчала особливості чоловічої й жіночої російської письмової мови [4]. Авторка довела, що жінки вживають більше займенників і часток, частіше вживають частки «не» і «ні», а чоловіки частіше вживають іменники. Проведені в цій же галузі дослідження Е. А. Горошко враховують певні характеристики мовлення: зв'язаність, динамізм, якість, предметність, складність та інше.

Узагальнюючи дослідження мовної поведінки чоловіків і жінок у конкретних комунікативних ситуаціях, описані в роботах Д. Таннен, С. Трёмель-Плётц, І. Замель, Дж. Грея, К. Тімм і ін. можна виділити наступні гендерні характеристики чоловічого і жіночого мовлення:

1. Комунікативні наміри, мотивація.

Чоловік	Жінка
Бесіда – це переговори, з яких випливає вийти переможцем, затвердивши свій статус в боротьбі з співрозмовниками.	Бесіда – це переговори, під час яких слід надавати і отримувати підтримку і схвалення, досягати порозуміння.
Успішна бесіда повинна носити	Успішна бесіда повинна бути

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Hypothesis of Gender Subcultures: Genderlect of Amélie Nothomb (in Ukrainian) [Gipoteza g'endernyh subkul'tur: g'enderlekt Ameli Notomb]

© Myronova N. V. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

неособистого, фактологічний, аргументовану і цілеспрямований характер.	обговоренням проблем з усіма деталями і подробицями.
Чоловіком керує прагнення зберегти незалежність і свободу.	Жінкою рухає прагнення зберегти близькість і залежність.
Чоловік встановлює асиметрію за рахунок підкреслення статусного нерівності співрозмовників.	Жінка встановлює симетрію за рахунок вирівнювання навіть початково різного статусу співрозмовників.
Мета бесіди – стати центром уваги, виставити напоказ свої досягнення і здібності.	Мета бесіди – встановити зв'язки, продемонструвати спільність і однаковий досвід.

2. Зміст мовлення.

Чоловік	Жінка
Чи не обтяжує себе обговоренням деталей.	Обговорює кожен дрібниці з партнером.
Сприймає співчуття як вираз переваги.	Сприймає співчуття як вираз дружнього ставлення.
Не терпить ні найменшого натяку на вказівки або накази, відхиляє вимоги інших з принципу.	Охоче робить те, що від неї вимагають; сама не виставляє прямих вимог, а формулює їх як пропозиції.
Реагує негативно, якщо ставиться під сумнів неповторність його власного досвіду.	Реагує негативно в зворотній ситуації: якщо її висловлювання не підтверджується схожим досвідом.
Не любить говорити про свої проблеми.	Охоче і часто говорить про свої проблеми, довіряє друзям інтимні деталі.
Займає позицію: у тебе є проблеми, а у мене рішення.	Шукає у співрозмовника не вирішення своїх проблем, а співчуття і розуміння.
Неохоче говорить про думках і почуттях (особливо, якщо вважає їх	Охоче говорить про думках і почуттях, навіть швидкоплинних.

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Гіпотеза гендерних субкультур: гендерлект Амелі Нотомб (Українською) [Gipoteza g'endernyh subkul'tur:

g'enderlekt Ameli Notomb]

© Миронова Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

несуттєвими).	
Ніколи не говорить про страхи і сумніви, створюючи тим самим дистанцію у відносинах з співрозмовником.	Каже про страхи і побоювання, прагнучі уникнути дистанції, яка неминуче виникає, коли людина все тримає в собі.
Заспокоює співрозмовника, доводячи, що його проблеми невинуваті і несуттєві.	Заспокоює співрозмовника, проявляючи розуміння до його проблем, задаючи якомога більше питань.
Навмисно дає складні (заумні) пояснення, посиляючи при цьому мета повідомлення про перевагу.	Намагається виражатися як можна більш дохідливо, посиляючи при цьому мета повідомлення про підтримку.
Любить розповідати жарти на публіці, тому що вважається, що той, хто доводить людей до сміху, має над ними хоча б тимчасову владу.	Не любить розповідати жарти на публіці.
Аргументує абстрактно, вважаючи, що особистий досвід не є переконливим доказом.	Привертає в якості аргументів швидше особистий досвід, ніж абстрактні міркування.
Збирає суспільно-значиму інформацію і створює на її основі певний враження.	Накопичує інформацію на основі власного досвіду та порівняння його з досвідом інших.
Не любить отримувати інформацію від інших (особливо від жінок).	Намагається приховати свою інформованість (особливо від чоловіків).
Вважає, що вихваляння в бесіді власних заслуг – це необхідність; скромність – ознака слабкості.	Вважає, що будь-який зазнайство, самовихваляння в бесіді неприпустимі.
Самопохвала особливо необхідна в бесіді з новими людьми і людьми більш високого рангу.	Самопохвала можлива лише у вузькому колі друзів.
Приймає вибачення як щось само	Здається, що вона весь час

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Hypothesis of Gender Subcultures: Genderlect of Amélie Nothomb (in Ukrainian) [Gipoteza g'endernyh subkul'tur: g'enderlekt Ameli Notomb]© Myronova N. V. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

собою зрозуміле без відповідних кроків.	вибачається; насправді часто це не вибачення, а прояв співчуття.
---	--

3. Історії, які чоловіки та жінки розповідають співрозмовникам.

Історії чоловіків	Історії жінок
Головна дійова особа в них – сам оповідач.	Розповідають в рівній мірі про себе і про інших.
З усіх ситуацій в історіях він виходить переможцем.	Розповідає в тому числі про прояви власної дурості.
У центрі – конфлікти між людьми.	У центрі – норми співіснування, спільні дії людей.
Рідко дійовими особами є жінки.	Дійовими особами є як жінки, так і чоловіки.
Головна дійова особа рідко вдається до допомоги або раді інших.	Головна дійова особа досить часто вдається до ради або самотійно.
Життя постає як боротьба з природою та іншими людьми.	Життя постає як боротьба з небезпекою бути ізольованою від своєї спільноти.

4. Стиль ведення бесіди.

Чоловік	Жінка
Ставить під сумнів авторитет співрозмовника, вдаючись до всіляких випадів і атак на його адресу.	Не вміє парирувати атаки, сприймаючи їх як особистісні нападки.
Охоче вступає в конфлікти.	Вважає, що конфлікти слід по можливості уникати, не допускає відкритої конфронтації, не намагається утвердитися ціною конфлікту.
Вважає, що агресивна мовна поведінка не виключає дружби; відсутність згоди не є загрозою	Згода – необхідна умова збереження близькості. За удаваним згодою можуть ховатися глибокі

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Гіпотеза гендерних субкультур: гендерлект Амелі Нотомб (Українською) [Gipoteza g'endernyh subkul'tur:**g'enderlekt Ameli Notomb]**© Миронова Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

дружнім відносинам	розбіжності.
Найбільш охоче говорить в широкому колі незнайомих людей; відчуває себе при цьому комфортно.	Найбільш охоче говорить у вузькому колі близьких.
Каже мовою фактів і сприймає все буквально.	Даючи волю почуттям, вдається до поетичної свободи, використовує найвищі ступені, перебільшення, метафори і узагальнення.
Перш, ніж почати говорити, про себе обмірковує все, що було почуто, щоб дати найбільш точну відповідь. Спочатку формулює свою відповідь всередині, потім висловлює його.	Думає вголос, демонструючи свій внутрішній «процес відкриттів» співрозмовнику. Лише в процесі мовлення виявляє, що точно вона хоче сказати. Вираз думок у вільній асоціації забезпечує доступ до інтуїції.
Відчувши виклик, автоматично перемикається на жорсткий тон, не помічаючи при цьому своєї безцеремонності і грубості.	Відчувши виклик, переходить на недовірливий і негативний тон.
У змішаних дискусійних групах чоловіки говорять більше ніж жінки.	Якщо навіть чоловіки і жінки говорять однаково, у всіх складається враження, що жінки говорять більше.
Першим задає питання під час дискусії; його питання більш часті, розлогі, містять різного роду пояснення, посилання, відступу. Часто задає некоректні викликають питання.	Зазвичай задає приємні, коректні питання.
Любить блиснути красивим, нестандартним висловом, щоб привернути до себе увагу.	Увага спрямоване не на форму, а на зміст.
Висловлює категоричні судження.	Уникає категоричних суджень.
Часто бере на себе роль ментора,	Намагається швидше приховати

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Hypothesis of Gender Subcultures: Genderlect of Amélie Nothomb (in Ukrainian) [Gipoteza g'endernyh subkul'tur: g'enderlekt Ameli Notomb]

© Myronova N. V. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

перетворюючи бесіду в лекцію.	свою компетентність, щоб не образити співрозмовника.
Активно визначає хід дискусії, її початок і закінчення, зміну теми.	Характерно швидше реактивне поведінка.
Чи не дає практично ніяких мінімальних реакцій (сигналів зворотного зв'язку)	Часто дає мінімальні реакції.
Швидше ставить висловлювання співрозмовника під сумнів, ніж висловлює згоду.	Переважає схвальна реакція; реагує більш позитивно і натхненно.
Дотримується змагальної (конкурентної) тактики ведення бесіди, яка швидше за служить меті взяти слово, а не слухати співрозмовника.	Намагається заохотити співрозмовника до продовження висловлювання, підкреслити спільність позицій.
Розцінює мінімальні сигнали реципієнта інакше, ніж жінка. «Так» означає згоду зі співрозмовником.	«Так» означає «я тебе слухаю».
Чекає, що його будуть слухати спокійно і уважно.	Чекає активного інтересу, підтримки.
Сприймає сигнали зворотного зв'язку жінки як вираз її балакучості і перешкоду бесіди.	зв'язку як свідчення того, що її не слухають.
Вважає, що в бесіді повинен говорити один, а решта мовчки слухати.	Віддає перевагу бесіді, де кілька учасників говорять одночасно.
Схвальні коментарі жінки розглядає як перебиваючи, спроби контролювати бесіду.	Часто говорить в «перехресній» манері, не переслідуючи при цьому мету перебити співрозмовника.
Вважає, що якщо людині є що сказати, він зуміє взяти слово.	Чекає, коли їй дадуть слово, що не бере його сама.
Рідко використовує питальні конструкції і запитливо інтонацію.	Часто використовує хвостові питання та інші засоби, що пом'якшують категоричність

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Гіпотеза гендерних субкультур: гендерлект Амелі Нотомб (Українською) [Gipoteza g'endernyh subkul'tur:

g'enderlekt Ameli Notomb]

© Миронова Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

5. *Невербальний компонент мовної поведінки.*

Чоловік	Жінка
Положення тіла однаково як в чисто чоловічих, так і в змішаних дискусійних групах: розслаблене; тіло розкинуто, ноги витягнуті.	Положення тіла в чисто жіночих групах відкрите і розслаблений, відчувають себе як «за лаштунками»; в змішаних групах положення тіла затиснуте, скуте, відчувають себе як «на сцені».
Сидять на достатній відстані один від одного.	Сидять щільно один до одного.
Чи не дивляться прямо в очі, зазвичай фіксують свій погляд на якому-небудь предметі обстановки.	Фіксують свій погляд на обличчі співрозмовника, рідко і ненадовго відводять очі.
Положення тіла свідчить про видимої незацікавленості, навіть нудьгу.	Положення тіла свідчить про зацікавленість, увагу, участі.
Невербально демонструють байдужість, навіть якщо уважно слухають.	Невербально демонструють участь, навіть якщо не слухають.

Отримані результати, їх обговорення. Наведені факти свідчать про те, що між чоловічою й жіночою мовою, як письмовою, так і усною, існують певні розбіжності, що дозволяє говорити про цілу систему факторів, які впливають на ці розбіжності чи обумовлюють їх.

Аналіз творів А. Нотомб дозволив зробити певні узагальнення та підстави стверджувати, що письмовій мові авторки властиві такі особливості:

- у середньому коротша довжина речення;
- частіше використання іменників і прикметників і набагато менше вживання дієслів і часток;

- частіше вживання якісних і присвійних прикметників (якісні прикметники вживаються в основному в позитивному ступені, а не в порівняльному чи найвищому ступенях);

- значно частіше використання іменників і прикметників чоловічого роду, тобто явна орієнтація на використання слів, «протилежних» за родом;

- перевага раціоналістичних оцінок;

- зображення світу і дійсності у більшій розмаїтості якісних характеристик, фарб і ознак;

- використання підрядного, а не сурядного зв'язку у синтаксичних структурах;

- рідше зустрічаються окличні і питальні речення;

- рідше використання неповних речень й еліптичних конструкцій;

- рідше застосування зворотного порядку слів.

Висновки дослідження. З огляду на вищезазначене можемо зробити наступний висновок. Письмова мова А. Нотомб не відповідає канонам жіночої мови сьогодення. Так, порівняння отриманих нами результатів з результатами Е. А. Горошко, надає нам можливість стверджувати, що письмова мова А. Нотомб більш чоловіча, ніж жіноча, бо багато в чому співпадає з загальноприйнятими канонами чоловічого стилю письма.

Таким чином, існування особливої жіночої мови, що припускалось у ранніх дослідженнях, не підтверджується. Проте, праці останніх років все чіткіше вказують на той факт, що вести мову про гендерлект є неправомірно та ненауково. Роль субкультурного фактору в цьому випадку значно перебільшена. Відмінності жіночої та чоловічої мови є не на стільки значними, не виявляються у кожному мовленнєвому акті та не свідчать, що стать є визначальним фактором комунікації, як це передбачалось, на початковому етапі розвитку феміністської лінгвістики.

Перспективи подальших наукових розвідок убачаємо у вивченні гендерлекту сучасних жінок і чоловіків-політиків.

Література:

1. Жукова, И. Н. *Словарь терминов межкультурной коммуникации* (Москва, Флинта: Наука, 2012), 632.
2. Жунусова, А. К. «Понятие гендерлект как набор признаков мужской и женской речи.» *Вестник КАСУ*. 2 (2010): 135–139.

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Гіпотеза гендерних субкультур: гендерлект Амелі Нотомб (Українською) [Gipoteza g'endernyh subkul'tur:

g'enderlekt Ameli Notomb]

© Миронова Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

3. Горошко, Е. И. «Особенности мужских и женских вербальных ассоциаций (опыт качественной интерпретации).» *Материалы II Междунар. конф. [“Гендер: язык, культура, коммуникация”]*, (Москва, 2002): 77–86.
4. Крючкова, Т. Б. «Некоторые экспериментальные исследования особенностей использования русского языка мужчиной и женщиной.» *Проблемы психолингвистики*. (Москва, 1975): 186–200.
5. Лакофф, Р. «Язык и место женщины.» *Введение в гендерные исследования. Часть II. Хрестоматия*. (Харьков, ХЦГИ, 2001; Санкт-Петербург, Алетея, 2001), 798.
6. Поліщук, Н. П. «Системний характер мовлення в комунікативному дискурсі» *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики* 37 (2020): 108–116.
7. Уэст, К., Зиммерман, Д. «Создание гендера.» *Хрестоматия феминистских текстов*. (Санкт-Петербург, Изд-во "Дмитрий Буланин", 2000): 193–220.

References:

1. Zhukova, I. N. *Slovar' terminov mezhkul'turnoj kommunikacii* [Glossary of Intercultural Communication Terms]. (Moskva, FLINTA : Nauka, 2012), 632.
2. Zhunusova, A. K. «Ponjatie genderlekt kak nabor priznakov muzhskoj i zhenskoj rechi [The concept of gender as a set of signs of male and female speech.]» *Vestnik KASU* 2 (2010): 135–139.
3. Goroshko, E. I. «Osobennosti muzhskih i zhenskih verbal'nyh asociacij (opyt kachestvennoj interpretacii) [Features of male and female verbal associations (experience of high-quality interpretation)].» *Materialy II Mezhdunar. konf. [“Gender: jazyk, kul'tura, kommunikacija”]*, (Moskva, 2002): 77–86.
4. Krjuchkova, T. B. «Nekotorye jeksperimental'nye issledovanija osobennostej ispol'zovanija russkogo jazyka muzhchinoj i zhenshhinoj [Some experimental studies of the peculiarities of the use of the Russian language by men and women].» *Problemy psiholingvistiki* (Moskva, 1975): 186–200.
5. Lakoff, R. «Jazyk i mesto zhenshhiny [The language and place of a woman.]» *Vvedenie v gendernye issledovanija. Chast' II. Hrestomatija* (Har'kov, HCGI, 2001; Sankt-Peterburg, Aleteja, 2001), 798.
6. Polishhuk, N. P. «Systemnyj harakter movlennja v komunikatyvnomu dyskursi [System nature of speech in communicative discourse.]» *Problemy semantyky, pragmatyky ta kognityvnoi' lingvistyky* 37 (2020): 108–116.
7. Ujest, K., Zimmerman, D. «Sozdanie gendera [Gender creation.]» *Hrestomatija feministских текстов* (Sankt-Peterburg, Izd-vo "Dmitrij Bulanin", 2000): 193–220.

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Hypothesis of Gender Subcultures: Genderlect of Amélie Nothomb (in Ukrainian) [Gipoteza g'endernyh subkul'tur: g'enderlekt Ameli Notomb]© Myronova N. V. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ [CURRENT ISSUES IN LINGUOCULTURAL STUDIES]

УДК 811.133

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 08.08.2021 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 21.08.2021 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 97.44 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2021.40.15>

LAS PECULIARIDADES ESTILÍSTICAS DEL DISCURSO PUBLICITARIO MODERNO ESPAÑOL EN EL ESPACIO DE INTERNET

Iryna M. Ivanova (Kyiv, Ucraina)

ireneiva3@gmail.com

estudiante del Departamento de la Filología Románica
de la Universidad Nacional de Kyiv Tarás Shevchenko
(Ministerio de Educación y de Ciencia de Ucrania)
Ave. de Tarás Shevchenko 14, Kyiv, Ucraina, 01601

En el artículo se analizan los medios de expresividad, que forman un estilo publicitario especial y la especificidad de los rasgos estilísticos, destinados a influir eficazmente en el destinatario. Se estudia el papel de la estilística en el discurso publicitario. Para la ciencia lingüística, el interés por el discurso publicitario se debe principalmente a la dirección general del estudio del lenguaje como herramienta de influencia.

Palabras clave: *publicidad, eslogan, discurso publicitario, figuras retóricas, recursos sintácticos.*

СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО ІСПАНСЬКОГО РЕКЛАМНОГО ДИСКУРСУ В ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРИ

Іванова Ірина Миколаївна (Київ, Україна)

ireneiva3@gmail.com

студентка кафедри романської філології
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Статтю присвячено дослідженню засобів виразності, що формують особливий рекламний стиль. Проаналізована специфіка стилістичних ознак, спрямованих на

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Стилістичні особливості сучасного іспанського рекламного дискурсу в інтернет-просторі (Іспанською)

[Stylistychni osoblyvosti suchasnogo ispans'kogo reklamnogo dyskursu v internet-prostori]

© Іванова І. М. [Ivanova I. M.], ireneiva3@gmail.com

ефективний вплив на реципієнта. Досліджено роль стилістики в рекламному дискурсі. Визначено інтерес до рекламного дискурсу для лінгвістичної науки, що зумовлений загальним напрямком вивчення мови як інструменту впливу.

***Ключові слова:** реклама, слоган, рекламний дискурс, стилістичні фігури, синтаксичні засоби.*

STYLISTIC FEATURES OF MODERN SPANISH ADVERTISING DISCOURSE IN THE INTERNET SPACE

Iryna M. Ivanova (Kyiv, Ukraine)

ireneiva3@gmail.com

Student of Romance Philology Department
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article is devoted to the description of stylistic features of modern Spanish advertising discourse in the Internet space. For linguistic science, the interest in advertising discourse is mainly due to the general direction of the study of language as a tool of influence.

Stylistic techniques and rhetorical figures contribute to achieving a communicative effect in advertising discourse, evoke emotions in recipients and create new convictions. Figures of speech play an important role in creating the ad copy or ad copy. It creates an advertising image for the product. The copywriter must choose the words so that they correctly affect the consumer's imagination, revealing some new aspects of the advertised object. The role of stylistics in advertising discourse is studied. The concept of the slogan is specified and its function in advertising is analyzed.

The language of advertising messages is distinguished by its extreme concretization and semantic primitivism. The connotations are made present through the use of the most varied means. Rhetorical questions are quite frequent as a specialized means of influencing speech with a special expressive potential. The persuasive effect is determined by sentences containing syntactic constructions with an imperative mood.

Keywords: advertising, slogan, publicity speech, rhetorical figures, syntactic resources.

El propósito de este trabajo es identificar las peculiaridades estilísticas del discurso publicitario, el género, las formas de habla utilizadas en las redes sociales y en el espacio de Internet.

(Current issues in linguocultural studies [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])
Stylistic Features of Modern Spanish Advertising Discourse in the Internet Space (in Spanish) [**Las peculiaridades estilísticas del discurso publicitario moderno español en el espacio de internet**]

© Ivanova I. M. [Ivanova I. M.], ireneiva3@gmail.com

La actualidad se determina por la necesidad de estudiar la publicidad como la parte integral de la sociedad moderna en el espacio de Internet desde un punto de vista lingüístico. El tema de las peculiaridades estilísticas de los textos publicitarios atrae el interés científico de un gran número de investigadores, y un gran número de trabajos tanto de lingüistas ucranianos como de académicos extranjeros están dedicados a este tema: Parshin P. B., Popova O. S., Bulatova E. V., Volkogon N. L., Pocheptsov G. G., Ksenzenko O. O., Gazizova L. G., Cardona D., Cuadrado H., Eguizábal R. y otros.

El objeto de la presente investigación es el análisis del discurso publicitario y sus peculiaridades estilísticas.

Los métodos principales de investigación son los métodos de observación y los métodos de comparación.

RESULTADOS DE LA INVESTIGACIÓN

Los principales propósitos de la publicidad son llamar la atención, despertar el interés y estimular las ventas. La ciencia moderna valora mucho la importancia de la publicidad en el espacio comunicativo como una de las palancas más poderosas para la formación y modelado de la opinión pública. La publicidad online tiene muchas propiedades que atraen a los anunciantes. Sus ventajas se deben al bajo costo en comparación con otros tipos de publicidad, la focalización en una audiencia potencial, la interactividad, la eficiencia, la capacidad de monitorear constantemente el progreso de una campaña publicitaria, así como una variedad de técnicas publicitarias. La promoción en las redes sociales se considera una de las formas más productivas de publicidad online, que es provocada por un alto grado de actividad de un consumidor moderno en estas plataformas. Al mismo tiempo, la información publicitaria entra en el campo de visión de un mayor número de interesados. La publicidad puede aparecer desde cualquier lugar y está programada para los gustos y preferencias del consumidor potencial. Los textos publicitarios, basados en el lenguaje de carácter ordinario y cotidiano, tienen una característica tan integral como el multimedia, y su componente, la visualidad, que permiten transmitir plenamente la información necesaria. La base textual del mensaje publicitario es una declaración escrita de los argumentos y apelaciones más importantes que deben ayudar a resolver las tareas asignadas. Para redactar una copia de un anuncio que cumpla con todos los requisitos, los anunciantes analizan las opiniones de los consumidores, estudian los anuncios de productos anteriores y los anuncios de la competencia.

O. A. Ksenzenko implica la comunicación publicitaria como: «Un proceso de

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Стилістичні особливості сучасного іспанського рекламного дискурсу в інтернет-просторі (Іспанською)

[Stylistychni osoblyvosti suchasnogo ispans'kogo reklamного dyskursu v internet-prostorі]

© Іванова І. М. [Ivanova I. M.], ireneiva3@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

presentación de información a los potenciales compradores y su percepción por éstos en las condiciones de comunicación interpersonal y masiva a través de diferentes canales utilizando diversos medios de comunicación» [2].

Hay que subrayar que el vocabulario emocionalmente coloreado en el texto publicitario no debe prevalecer sobre los argumentos lógicos, es necesario explicar todas las ventajas del producto de manera razonada.

El eslogan, independientemente del tipo de texto publicitario y canal de comunicación, conlleva no solo una carga informativa, sino también emocional bastante seria. el eslogan como «La expresión lingüística económica, significativa, brillante, perdurable, exclusiva y eficiente de una estrategia de comunicación empresarial, política o institucional» [1, 70]. En gran medida, la eficacia de una campaña publicitaria depende del diseño del lenguaje del texto publicitario. Un buen eslogan respalda la imagen de la empresa y refleja sus especificidades. Los eslóganes publicitarios exitosos viven desde hace años, convirtiéndose en parte de la civilización moderna y entrando en el entorno lingüístico de los destinatarios de la información publicitaria. Para llamar la atención sobre los eslóganes y, en consecuencia, sobre los productos, los anunciantes suelen recurrir a medios de expresión estilísticos.

El lenguaje de los mensajes publicitarios se distingue por su extrema concretización y primitivismo semántico. Las connotaciones se hacen presentes mediante el empleo de los más variados procedimientos: recursos prosódicos, léxico-semánticos, morfosintácticos. Además pueden emplearse las connotaciones humorísticas que se consideran como una herramienta útil para crear distensión y establecer empatía con el destinatario.

El texto, por regla general, consta de oraciones simples, a menudo nominativas, estructuras gramaticales simplificadas que acompañan a la imagen en forma de firma o título. Con el fin de promover la imagen, los autores de publicidad utilizan activamente textos y citas precedentes para ejercer una influencia manipuladora en la implementación de la estrategia de «apelación a la autoridad». Se utilizan activamente jergas y metáforas.

Por lo general, el texto verbal solo acompaña a la imagen en forma de foto o título (tesis). Sin embargo, también hay textos verbales voluminosos. La ilustración y la fotografía influyen más en la audiencia que los llamamientos directos, aunque hay suficientes llamamientos directos enviados mediante mensajería instantánea. Por ejemplo: *Se debe prestar atención a esto, Esto es útil, Hay que hacerlo*. El mismo efecto persuasivo lo ejercen las frases que contienen construcciones sintácticas con Modo

(Current issues in linguocultural studies [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Stylistic Features of Modern Spanish Advertising Discourse in the Internet Space (in Spanish) **[Las peculiaridades estilísticas del discurso publicitario moderno español en el espacio de internet]**

© Ivanova I. M. [Ivanova I. M.], ireneiva3@gmail.com

Imperativo: «*Suscríbete*», «*¡No uses plástico!*», «*¡Espérate!*», «*Deja de fumar*», «*Mira la foto*», «*¡Hazlo!*», «*¡Pruébalo!*», «*Inicia sesión para ahorrar un 10% con Genius*» (Booking). Para ampliar el ámbito de control del destinatario, se han creado consignas con verbos y pronombres en primera persona plural: «*¡Estamos locos de amor!*» (Renault), «*¡Vendemos realidades!*», «*Eliminamos barreras*» (Renfe). Muy a menudo aparecen las pantallas con las apelaciones «*¡Lo quiero!*», «*Llévatelo con Oferplan*» (ABC).

Las oraciones unimebres se usan en la publicidad de cosméticos: «*Color negro intenso y brillante. Impermeable. Hasta 24 horas de uso.*» (Rimmel)

El predominio de una frase simple se explica por el deseo de formular el eslogan y la parte comentada del texto publicitario de la forma más breve y clara.

Entre las partes más comunes del discurso se encuentran los sustantivos, adjetivos, pronombres y verbos. La necesidad de describir un producto o servicio contribuye al uso activo de adjetivos, así como comparativos y superlativos (más grande, increíble, apasionante, el mejor, la última etc.).

Se utiliza la afijación, reordenamiento de sílabas y apócope: *chupadazo*, *musiquero*, *bolonqui* [6]. Aparecen los neologismos así como: *watsappear*, *tuítear*, *mouse*, *chatear*, *mail*, *compu*, *newsletter* que provienen del inglés.

Las preguntas retóricas son bastante frecuentes como medio especializado de influencia del habla con un potencial expresivo especial inherente a la inconsistencia de forma y contenido: formalmente, esta es una pregunta, pero en términos de contenido, es una declaración. Esta organización estructural ayuda a ocultar el equipo de publicidad. «*¿Quieres ser parte del movimiento?*», «*¿Tienes acné? ¡Ésta es la solución que estabas esperando!*».

Los juegos de palabras y las metáforas llamativas atraen constantemente la atención sobre los blogs. Estas son las propiedades de los mensajes publicitarios en forma de pancartas, ventanas emergentes, como ventanas e historias (stories), enfocadas en la comunidad de usuarios en el Internet. En los banners, las imágenes suelen tomar la iniciativa. El texto verbal se muestra en forma de pequeña firma dirigiendo la percepción del destinatario en la dirección correcta o de forma áspera llamando a una determinada acción, como, por ejemplo, en la dirección: «*¡Descarga y suscríbete!*».

Conclusiones. En conclusión, podemos decir que la publicidad es un fenómeno complejo y multifacético. En el proceso de desarrollo, ha desarrollado sus propios métodos creativos, que son individuales y ni siquiera encajan en ciertos patrones y

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Стилістичні особливості сучасного іспанського рекламного дискурсу в інтернет-просторі (Іспанською)

[Stylistychni osoblyvosti suchasnogo ispans'kogo reklamnogo dyskursu v internet-prostori]

© Іванова І. М. [Ivanova I. M.], ireneiva3@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

estereotipos, y se basan solo en algunas leyes del arte publicitario. El propósito de la publicidad es crear una imagen reconocible que distinga el producto para el consumidor de otros iguales. En la mayoría de los casos, esto puede ser posible solo verbalmente. Por eso el lenguaje de la publicidad está lleno de figuras retóricas.

Las técnicas estilísticas y las figuras retóricas contribuyen a lograr un efecto comunicativo en el discurso publicitario, evocan emociones en los destinatarios y crean nuevas convicciones.

Література:

1. Газизова, Л. Г. «Современные тенденции в языке испанской рекламы.» *Филологические науки. Научные итоги года: достижения, проекты, гипотезы* 2 (2012), <https://cyberleninka.ru/article/n/sovremennye-tendentsii-v-yazyke-ispanskoy-reklamy>.
2. Ксензенко, О. А. *Как создается рекламный текст: функционально-экспрессивные аспекты рекламного текста* (Москва, 1999), 326.
3. Cremades, P. S. «Modelos y componentes del discurso publicitario en español.» *La incidencia del contexto en los discursos* (2007): 119-150.
4. Garrido, M. «El eslogan del año 2000.» *Questiones Publicitarias* 8 (2000): 68-87.
5. Eguizábal, R. *Teoría general de la Publicidad* (Madrid: Ediciones Cátedra, 2017), 501.
6. Otero, M. «Un año en palabras, hashtags y frases.» *La Voz* (2018), <https://www.lavoz.com.ar/numero-cero/2018-un-ano-en-palabras-hashtags-y-frases/>.
7. Piller, I. «Advertising as a site of language contact.» *Annual Review of Applied Linguistics* 23 (2003): 170-183.

References:

1. Gazizova, L. G. «Sovremennye tendencii v jazyke ispanskoy reklamy.» *Filologicheskie nauki. Nauchnye itogi goda: dostizhenija, proekty, gipotezy* 2 (2012), <https://cyberleninka.ru/article/n/sovremennye-tendentsii-v-yazyke-ispanskoy-reklamy>.
2. Ksenzenko, O. A. *Kak sozdaetsja reklamnyj tekst: funkcional'no-jekspressivnye aspekty reklamnogo teksta* (Moskva, 1999), 326.
3. Cremades, P. S. «Modelos y componentes del discurso publicitario en español.» *La incidencia del contexto en los discursos* (2007): 119-150.
4. Garrido, M. «El eslogan del año 2000.» *Questiones Publicitarias* 8 (2000): 68-87.
5. Eguizábal, R. *Teoría general de la Publicidad* (Madrid: Ediciones Cátedra, 2017), 501.
6. Otero, M. «Un año en palabras, hashtags y frases.» *La Voz* (2018), <https://www.lavoz.com.ar/numero-cero/2018-un-ano-en-palabras-hashtags-y-frases/>.
7. Piller, I. «Advertising as a site of language contact.» *Annual Review of Applied Linguistics* 23 (2003): 170-183.

(Current issues in linguocultural studies [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Stylistic Features of Modern Spanish Advertising Discourse in the Internet Space (in Spanish) [**Las peculiaridades estilísticas del discurso publicitario moderno español en el espacio de internet**]

© Ivanova I. M. [Ivanova I. M.], ireneiva3@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕТНОЛІНГВІСТИКИ [CURRENT ISSUES IN ETHNOLINGUISTICS]

УДК 811.133

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 13.09.2021 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 20.09.2021 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 98.93 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2021.40.16>

МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ КАНАРСЬКОГО ДІАЛЕКТУ В КОНТЕКСТІ ІСПАНОМОВНОЇ ДЕРЖАВИ

Катерина Олександрівна Бугаєва (м. Київ, Україна)

catalina.bugayova@gmail.com

студентка кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті розглянуто основні мовні особливості канарського діалекту, історичні та соціокультурні чинники, що вплинули на його виникнення та подальший розвиток. Оскільки однією з головних труднощів у оволодінні іспанською мовою є різноманіття національних варіантів та діалектів іспанської мови, у цій статті йдеться про канарську мову як про окрему діалектну зону, з її особливостями функціонування та розглядається її співвідношення з нормою кастильського варіанта іспанської мови.

Ключові слова: іспанська мова, канарський діалект, територіальний варіант мови, територіальний діалект, діалектна варіативність.

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Мовні особливості канарського діалекту в контексті іспаномовної держави (Українською) [Movni osoblyvosti kanars'kogo dialektu v konteksti ispanomovnoi' derzhavy]

© Бугаєва К. О. [Bugajeva K. O.], catalina.bugayova@gmail.com

LINGUISTIC FEATURES OF THE CANARY DIALECT IN THE CONTEXT OF THE SPANISH-SPEAKING COUNTRY

Catherine O. Bugayova (Kyiv, Ukraine)

catalina.bugayova@gmail.com

Student of Romance Philology Department
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article deals with the the main linguistic features of the Canary dialect, historical and socio-cultural factors that influenced its emergence and further development. As one of the main difficulties in mastering Spanish is the variety of national variants and dialects of Spanish, this article deals with the Canary language as a separate dialect area, with its peculiarities of functioning and considers its relationship with the norm of the Castilian version of Spanish.

Key words: *Spanish language, Canary dialect, territorial variant of language, territorial dialect, dialect variability.*

У сучасних лінгвістичних дослідженнях значна увага приділяється вивченню діалектальних особливостей національних варіантів та діалектів. В кожному окремому іспаномовному регіоні формування місцевих літературних, фонетичних та лексичних норм іспанської мови відбувалося абсолютно по-різному. Канарський варіант іспанської мови є одним із найавтентичніших не лише через географічну віддаленість архіпелагу від материкової частини Іспанії, а й у зв'язку з історичним контекстом його утворення та формування. Запозичення з інших мов, з якими тісно була переплетена історія досліджуваного архіпелагу протягом багатьох століть, також «забезпечують» специфіку цієї мови.

Незважаючи на всю складність шляху його становлення як самостійної мовної одиниці архіпелаг Канарських островів залишається тією лінгвістичною оазою, де органічно співіснують та яскраво виражені як стабільне загальноіспанське ядро, так і діалектні особливості, зумовлені його самобутністю. У зв'язку з тим, що процес розвитку мови є постійним, нові

(Current issues in ethnolinguistics [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Linguistic Features of the Canary Dialect in the Context of the Spanish-Speaking Country (in Ukrainian) [Movni osoblyvosti kanars'kogo dialektu v konteksti ispanomovnoi' derzhavy]

© Bugayova C. O. [Bugajeva K. O.], catalina.bugayova@gmail.com

елементи спочатку приймаються лише одним колективом, перш ніж стати загальноприйнятими; частина з них часом зникає, але натомість з'являються інші. Уся ця динамічність процесів і це свідчить про **актуальність** вивчення цього питання.

Мета дослідження – проаналізувати основні діалектальні особливості канарської іспанської, визначити, який статус має канарський діалект в мовній системі Іспанії, яким чином складається відношення жителів материкової частини Іспанії до цього варіанту іспанської мови, і як це впливає на самоідентифікацію людей, які говорять на цьому діалекті.

Об'єкт дослідження – канарський діалект іспанської мови.

Іспанський діалект Канарських островів це один із унікальних різновидів іспанської мови, для якого характерні численні запозичення з інших мов, з якими протягом багатьох століть була переплетена і тісно пов'язана історія становлення та розвитку цієї автономної провінції. Канарську іспанську можна назвати умовним центром поєднань, які сконцентрувалися в одній точці посеред Атлантичного океану і породили нову мовну одиницю, шляхом адаптації до найскладнішого колоніального контексту, шляхом взаємодії з представниками інших мов, в першу чергу з португальцями та французами у періоди багатовікових колоніальних панувань на території архіпелагу.

У всі часи навіть незначні прояви колоніальної політики залишали відбиток не лише на корінній мові населення, а й на розвитку та становленні цілих націй. Колоніальні захоплення та системи або повністю знищували автохтонні мови та діалекти, безповоротно змінювали рідну для населення мову, або проходили ледве помітно для цілісності та автентичності мови, залишаючи лише незначні вкраплення у мовній системі народів. Де ж на цій площині координат розташована канарська мова та її мовні особливості? Яке місце вона займає в мовній системі координат Іспанії, будучи органічним та невід'ємним елементом іспаномовної монархії, в якій хитро сплітаються безліч діалектів та мовних відгалужень?

Іспанія це не тільки монархія, відмінною рисою якої є поділ на автономні спільноти, кожна з яких має вагомі привілеї в плані регулювання аспектів функціонування мов в офіційних та побутових сферах життя, але й країна з величезним досвідом мовних сусідств, в яких гармонійно співіснують чотири офіційні мови. Всі вони органічно взаємодоповнюють одна одну, перебуваючи в

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Мовні особливості канарського діалекту в контексті іспаномовної держави (Українською) [Movni osoblyvosti kanars'kogo dialektu v konteksti ispanomovnoi' derzhavy]

© Бугаєва К. О. [Bugajeva K. O.], catalina.bugayova@gmail.com

межах одного континенту, тим самим породжують постійну мовну взаємодію між мешканцями різних автономних спільнот чи провінцій, тим самим формують адаптивність до багатогранної та варіативної діалектної картини країни. Що ж до канарського варіанта іспанського, то його віддаленість від материкової частини Іспанії, безумовно, позначається на його статусі та прийнятті суспільством [1].

Хоча всім чотирьом офіційним мовам вдається співіснувати в контексті однієї країни досить гармонійно, висловлювання і часом зневажливе чи критичне ставлення до того чи іншого акценту вкрай властиво іспанському суспільству. І, можливо, саме канарський варіант іспанської мови стикається з найбільшою кількістю оціночних суджень. Виходячи з вищезгаданих факторів і визначено неоднозначного ставлення до канарського діалекту, хотілося б порушити питання його мовної особливості та відмінності від стандартизованого кастильського варіанта, а також зрозуміти наскільки вони значні та вагомі.

Канарський варіант іспанської є одним з найбільш широко вивчених різновидів іспанської (Medina, 1996; Álvarez, 1996; Corrales, Álvarez та Corbella, 2007) і класифікується як атлантичний різновид іспанської мови разом з андалузькою іспанською та з іспанською Латинської Америки через деяку подібність на фонетичному та граматичному рівнях. Головними відмінними рисами, які характеризують канарську іспанську є:

1. Ряд архаїзмів кастильської іспанської мови, які використовувалися під час завоювання архіпелагу.

2. Запозичення із португальської або галісійсько-португальської, латиноамериканської іспанської та англійської мов переважають над запозиченнями з кастильської іспанської.

3. Деякі слова, що залишилися від мови гуанчів, якою говорили аборигени гуанчі.

Особливо цікавою є остання особливості, оскільки вона нехарактерна для жодного іншого різновиду іспанської мови. Проте більшість вчених вважають, що вплив мови гуанчів на формування лексики канарської іспанської мови, був незначним.

Архіпелаг Канарських островів – це група з семи островів, розташованих менш ніж за 100 км від Африки і приблизно за 1400 км від Піренейського півострова. Канарський варіант іспанської мови має схожість з іншими варіантами іспанської мови країн Латинської Америки, таких як Куба, Пуерто-

(Current issues in ethnolinguistics [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Linguistic Features of the Canary Dialect in the Context of the Spanish-Speaking Country (in Ukrainian) [Movni osoblyvosti kanars'kogo dialektu v konteksti ispanomovnoi' derzhavy]

© Bugayova C. O. [Bugajeva K. O.], catulina.bugayova@gmail.com

Ріко, Домініканська Республіка та узбережжя Карибського моря. З цієї причини і з багатьох інших він явно контрастує і виділяється на тлі півостровного (материкового) варіанта кастильської мови, що асоціюється з великим авторитетом у регулюючих органах, і не піддається стигматизації на відміну від канарської.

Щоб мати загальне уявлення про актуальну мовну ситуацію на островах і зрозуміти передумови становлення канарського діалекту, необхідно насамперед звернутися до витоків історичних подій. У той час як по всій частині планети вже набирали обертів важливі відкриття, які увійшли до світової історії і відбувалися становлення перших держав, на Канарських островах населення жило в доісторичних умовах.

До приходу європейців острови були заселені племенами гуанчів. Канарські аборигени мали свою мову, від якої залишилися лише деякі слова, у своїй більшості назви топонімів. Найімовірніше, що на всіх островах говорили однією мовою, але різними діалектами. Рівень життя гуанчів був лише на рівні кам'яного віку, вони займалися скотарством і примітивним землеробством. В епоху Античності Канарські острови відвідували фінікійці, греки та карфагеняни, про що згадує Пліній Старший. У XII столітті Канарських островів досягли арабські моряки. Французькі мореплавці відвідали Канари у 1334 році. Пізніше Генуезький моряк Ланцаротто Марчелло вперше колонізував один із островів, який згодом отримав назву Лансароте. Але масштабне європейське завоювання Канарських островів по-справжньому почалося лише 1402 р. Приблизно водночас на Канарські острови звернули увагу португальці, які також колонізували Атлантику. Пізніше за наказом кастильських правителів Фердинанда та Ізабелли розпочався другий етап колонізації островів. До 1483 була завойована Гран-Канарія, в 1488 – Ла-Гомера. Ла-Пальма протрималася до 1493 р. Після двох років запеклої боротьби впав Тенеріфе, і весь архіпелаг опинився в руках іспанців. Процес умиротворення та звернення до християнства тривав майже сто років [3, с. 48-57].

Після відкриття Америки Канарські острови стають найважливішим пунктом на шляху з Європи до нового світа. Починаючи з XVI століття, Канарські острови були і продовжують бути тісно пов'язаними з Латинською Америкою, особливо з Карибським регіоном і Пуерто-Ріко. Це можна пов'язати з тим, що проникнення іспанської мови, як Канарські острови, так і в Латинську

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Мовні особливості канарського діалекту в контексті іспаномовної держави (Українською) [Movni osoblyvosti kanars'kogo dialektu v konteksti ispanomovnoi' derzhavy]

© Бугаєва К. О. [Bugajeva K. O.], catalina.bugayova@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Америку сталося майже одночасно. Лансароте, Фуертевентура, Ель Йерро і Ла Гомера були завойовані в першій половині 15 століття, а 1496 року корона Кастилії завершила завоювання інших островів, Гран-Канарію, Тенеріфе і Ла-Пальму. Тобто лише через чотири роки після прибуття Христофора Колумба до Америки. До приходу європейців на Канарських островах існували різні аборигенні громади, які розмовляли мовами берберського походження. Канарські острови були першим великим експериментом іспанців поза Іспанії. Іспанці, які прибули на Канарські острови, вже мали певні особливості, які відрізняли їх мову від тієї, на якій говорили в Кастилії. Вона перебував під сильним впливом андалузців, враховуючи, що багато конкістадорів були вихідцями із західної частини Андалусії та Естремадури, що на південному заході Іспанії.

Саме тут і бере свій початок схожість у фонетиці та граматиці обох областей, вплив, яких був обопільним. Багато лінгвістів без вагань стверджують, що «немає іспанської більш європейської, ніж у Карибському басейні, і немає більш латиноамериканської, ніж на Канарських островах». Наприклад, використання "Ustedes" замість "vosotros" бере свій початок саме в цих міжконтинентальних відносинах з Латинською Америкою. Крім цього жителі Канар, як правило, не розрізняють звуки C, Z та S, так само як і вихідці з Латинської Америки. Крім феномена "seseo", фахівці також відзначають ще одну загальну рису – пом'якшення приголосних наприкінці кожного складу.

Говорячи про лексичну складову канарського діалекту, варто зазначити, що великий вплив на її формування зробили португальці, які прибули на Канарські острови невдовзі після конкісти і відігравали провідні ролі в основних секторах як економіки, так і сільського господарства. Португальці володіли атлантичною лексикою, яка живила іспанську мову Канарських островів, хоча деякі андалузці і володіли Атлантичною іспанською, нова реальність потребувала нових слів, яких на той момент ще не існувало в словниковому запасі жителів Канарських островів. Таким чином, багато канарських слів є запозиченнями з португальської мови і називаються *portuguesismos*. Наприклад, використання слово «*amarrar*» замість звичного для мешканця материкової частини Іспанії «*atar*»; «*botar*» замість «*echar*»; та «*gavetas*» замість «*cajón*». Ці слова зі щоденного побуту та багато інших є запозиченими з португальської мови тих часів [2].

(Current issues in ethnolinguistics [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Linguistic Features of the Canary Dialect in the Context of the Spanish-Speaking Country (in Ukrainian) [Movni osoblyvosti kanars'kogo dialektu v konteksti ispanomovnoi' derzhavy]

© Bugayova C. O. [Bugajeva K. O.], atalina.bugayova@gmail.com

Як зазначалося раніше, для канарського варіанта іспанської мови також властиві запозичення з інших мов і діалектів. Оскільки корінним населенням канарських островів були племена аборигенів гуанчів, у повсякденному побуті мешканців досі продовжують існувати багато автохтонних лексичних одиниць: «baifo» – «cría de la cabra»; "gofio" – "harina de trigo". А також латиноамериканського походження: guagua – autobús; "papa - patata" [4].

Той факт, що канарський варіант мови рясніє фонетичними, лексичними та граматичними подібностями з іншими альтернативними варіантами іспанської є загальновідомим і доведеним. З цієї причини він класифікується як один із південних діалектів (hablas meridionales), у яких присутня безліч фонетичних характеристик, відмінних та невластивих для північного (el español septentrional) варіанта іспанської мови. І не дивлячись на все це безліч мовних норм, для сучасного іспаномовного світу досі властиве панаційне судження про те, що єдиним правильним вважається суто «мадридський» або «кастильський» діалект. Багато іспанців є прихильниками думки, що андалузький, леонський, старокастильський, канарський тощо діалекти значно поступаються престижності «офіційному» діалекту, який найбільш наближений до кастильської «норми». З цього випливає, що лише так званий «мадридський стандарт» може розцінюватися як норма доброї, правильної та грамотної мови на півострові, як єдиний чи найкращий представник європейської іспанської мови.

Положення канарського діалекту в ієрархії лінгвістичного престижу в рамках системи координат іспанської мови, безперечно, не найкраще, оскільки воно тісно пов'язане з іміджем самого архіпелагу. Приналежність до Канарських островів чи використання острівного діалекту часто позначається на сприйнятті людини іспанським суспільством. Також до «нестандартного» акценту додаються економічна залежність архіпелагу від зовнішнього світу, контроль над власністю з боку іноземців та багато інших факторів, які згубно впливають на становище канарців в іспаномовній монархії.

Зважаючи на всі ці нюанси про взаємозв'язок між мовним ставленням до даного відгалуження стандартизованої іспанської мови та соціальним, економічним та культурним становищем їх носіїв, можна вважати, що канарці страждають від негативного лінгвістичного ставлення до свого власного діалекту, що призводить до мовної незахищеності мовців. Лінгвісти декларують,

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Мовні особливості канарського діалекту в контексті іспаномовної держави (Українською) [Movni osoblyvosti kanars'kogo dialektu v konteksti ispanomovnoi' derzhavy]

© Бугаєва К. О. [Bugajeva K. O.], catalina.bugayova@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

що багатьом мешканцям архіпелагу властиві як лінгвістичні настанови, так і мовна незахищеність. Насамперед йдеться про невпевненість у своїй манері мови, яка викликає почуття тривоги. Часто це занепокоєння виникає через віру того, що говорить у те, що його мова не відповідає сприйманому стандарту або стилю мови, очікуваного співрозмовником.

Мовна незахищеність змушує того, хто говорить, вдаватися до стилістичного і фонетичного відхилення від його звичної форми говоріння. Ця самокорекція може бути як свідомою, так і несвідомою, але в будь-якому випадку мотивована прагненням того, хто говорить таким чином, відповідати більш престижному або контекстно-залежному стилю мови [5, с. 2-3]. Лінгвістична незахищеність пов'язана зі сприйняттям різновидів мови в будь-якій спільноті і тому може змінюватись в залежності від соціально-економічного класу та статі, а також особливо актуальна в багатомовних суспільствах, яким і є Королівство Іспанія. У деяких розмовляючих канарською мовою, після того, як вони провели досить короткий час на півострові, можна спостерігати спроби діяти як мовці, що проживають на півострові, проте найчастіше ці спроби не увінчуються успіхом. У той же час, жодна людина, яка живе на Піренейському острові, після тривалого або нетривалого перебування на Канарських островах не зважилася б запозичити мовні особливості цього регіону.

Але не слід забувати, що простежується і позитивна тенденція до самоідентифікації мешканців архіпелагу, оскільки останні дослідження, за допомогою опитувань населення Канар, «розвінчують міф» про низьку самооцінку канарського мовця; здебільшого розмовляючі не ідентифікують себе з півострівною «мадридською» нормою. Тим не менш, все ще зберігається сприйняття канарського варіанта мови як «неправильного» його ж носіями, тому що жителі архіпелагу усвідомлюють певну географічну периферійність островів

Висновки. Іспанська мова Канарських островів є органічною та природною частиною загальноіспанського мовного простору, проте одночасно виступає як незалежне та самостійне мовне ціле, що має власний набір ознак та утворює особливу лінгвістичну та культурологічну одиницю.

Серед вчених немає остаточної і єдиної думки про статус канарського варіанта в системі іспаномовних діалектів, але незважаючи на все на цю неоднозначність і найчастіше упереджене ставлення як з боку носіїв, так і з боку жителів материкової частини Іспанії, канарському діалекту вдається не тільки

(Current issues in ethnolinguistics [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Linguistic Features of the Canary Dialect in the Context of the Spanish-Speaking Country (in Ukrainian) [Movni osoblyvosti kanars'kogo dialektu v konteksti ispanomovnoi' derzhavy]

© Bugayova C. O. [Bugajeva K. O.], batalina.bugayova@gmail.com

автентично існувати в контексті іспаномовної монархії, а й бути максимально наближеним до класичного варіанту кастильської мови. Безумовно, відмінності є, і їхня частка висока, але перебуваючи серед Атлантичного океану, не виникає відчуття відірваності від іспаномовного світу, або перебування в зовсім незнайомому мовному просторі, що й надає канарській мові особливого шарму і робить його феномен незаперечним.

Література:

1. Даниленко, А. А. «Проблема языковой ситуации в Испании.» *Исследования молодых ученых*, <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/92786/30-Danylenko.pdf?sequence=1>
2. Moskalenko, A. S. *El aporte portugues al vocabulario canario* (2013), http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/psptkl_2013_23_65.pdf
3. José Miguel Alzola. *Breve historia de las Islas Canarias*. (Gran Canaria, 1991): 16-21; 48-57, <https://mdc.ulpgc.es/utis/getfile/collection/MDC/id/85618/filename/123062.pdf>
4. Almeida Suárez. *El concepto de 'hablas de tránsito' y el español canario* (2013), <https://core.ac.uk/download/pdf/38842119.pdf>
5. Lorena, M. A. De-Matteis. *Sobre el concepto de seguridad lingüística: propuesta de formulación para contextos institucionales específicos*, 2-3.

References:

1. Danilenko, A. A. «Problema jazykovej situacii v Ispanii.» *Issledovaniya molodyh uchenykh*, <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/92786/30-Danylenko.pdf?sequence=1>
2. Moskalenko, A. S. *El aporte portugues al vocabulario canario* (2013), http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/psptkl_2013_23_65.pdf
3. José Miguel Alzola. *Breve historia de las Islas Canarias*. (Gran Canaria, 1991): 16-21; 48-57, <https://mdc.ulpgc.es/utis/getfile/collection/MDC/id/85618/filename/123062.pdf>
4. Almeida Suárez. *El concepto de 'hablas de tránsito' y el español canario* (2013), <https://core.ac.uk/download/pdf/38842119.pdf>
5. Lorena, M. A. De-Matteis. *Sobre el concepto de seguridad lingüística: propuesta de formulación para contextos institucionales específicos*, 2-3.

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Мовні особливості канарського діалекту в контексті іспаномовної держави (Українською) [Movni osoblyvosti kanars'kogo dialektu v konteksti ispanomovnoi' derzhavy]

© Бугаєва К. О. [Bugajeva K. O.], catalina.bugayova@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА
[CURRENT ISSUES IN TRANSLATION STUDIES]

УДК 811.134.2” 25(045)

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 12.08.2021 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 20.08.2021 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 90.09 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2021.40.17>

МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ ЯК ЛІНГВІСТИЧНИЙ ТА ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ
ФЕНОМЕН (на матеріалі сучасної іспанської мови)

Поліна Михайлівна Бокова (м. Київ, Україна)

linabokova1954@gmail.com

кандидат філологічних наук, доцент, доцент
кафедри романської і новогрецької філології
Київський національний лінгвістичний університет
(Міністерство освіти і науки України)
03680, м. Київ, вулиця Велика Васильківська, 73.

В статті розглядіться один із соціодіалектів – молодіжний жаргон, а також деякі шляхи освоєння молодіжним сленгом в широкому використанні. Визначено особливості сленговживання, окреслено окремі аспекти історичного розвитку соціодіалекту, основні джерела молодіжного сленгу та особливості формування лексем молодіжного мовлення. Описано масове використання сленгової лексики в усіх прошарках населення – незалежно від соціальної чи професійної приналежності, віку, комунікативних особливостей вживання - будь то публічний виступ, ділове спілкування або неофіційна обстановка.

Сленг є настільки поширеним явищем, лінгвістичним феноменом, що словосполучення «сучасний жаргон» асоціюється у мовців саме з ним. Жаргон розуміється як соціальний різновид мовлення, що характеризується, на відміну від загальнонародної мови, специфічною експресивно переосмисленою лексикою і фразеологією, а також особливим використанням словотворчих засобів. Жаргон належить відносно відкритим соціальним і професійним групам людей, об'єднаних спільністю інтересів і функціонує як номінативно-експресивна одиниця мовлення, що має інколи вульгарно-фамільярне забарвлення. Досить часто жаргонізми творяться на основі запозичень з різних мов, полісемії, деривації, суфіксації тощо Крім того, в статті також зазначено, що основним постачальником й мовним осередком сленгу є елементи територіальних діалектів.

Ключові слова: феномен, соціодіалект, молодіжний сленг, жаргон, лексична одиниця.

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Youth Slang as a Linguistic and Translation Phenomenon (on the Material of Modern Spanish) (in Ukrainian)

[Molodizhnyj sleng jak lingvistychnyj ta perekladac'kyj fenomen (na materialy suchasnoi' ispans'koi' movy)]

© Bokova P. M. [Bokova P. M.], linabokova1954@gmail.com

YOUTH SLANG AS A LINGUISTIC AND TRANSLATION PHENOMENON (on the material of modern Spanish)

Polina M. Bokova (Kyiv, Ukraine)

linabokova1954@gmail.com

Ph.D (Philology), Associate Professor of the
Department of Romance and Modern Greek Philology and Translation
Kyiv National Linguistic University
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
73, Velyka Vasylkivska Street, Kyiv, 03680, Ukraine

The article deals with the youth jargon and sets out a few ways in its extensional usage is assimilated by the youth slang. The article tells about certain aspects of historical development of social dialect. An interrogation helps to understand the place of slang in the life of young people. The main source of the youth slang and certain particularities of its development are given. The mass use of slang vocabulary in all segments of the population is described - regardless of social or professional affiliation, age, communicative characteristics of use – whether public speaking, business communication or informal environment.

Slang is such a common phenomenon, a linguistic phenomenon, that the phrase "modern jargon" is associated with speakers with it. Jargon is understood as a social kind of speech, which is characterized, in contrast to the vernacular, by specific expressively reinterpreted vocabulary and phraseology, as well as the special use of word-formation tools. Jargon belongs to relatively open social and professional groups of people united by common interests and functions as a nominative-expressive unit of speech, sometimes with a vulgar-familiar color. Quite often jargons are created on the basis of borrowings from different languages, polysemy, derivation, suffixes, etc. In addition, the article also states that the main supplier and language center of slang are elements of territorial dialects.

Key words: *phenomenon, social dialect, youth slang, jargon, lexical unit.*

Постановка проблеми. Дослідження молодіжного сленгу в умовах сучасного технічно оснащеного і мобільного суспільства є актуальним питанням сьогодення. Сленг молоді найбільш жваво реагує на події життя, підхоплює і відображає нові явища і змінюється в процесі їх перетворень. Проте на даному етапі розвитку лінгвістики та перекладознавства сленг продовжує залишатись проблемою, яка потребує подальшого дослідження.

Актуальність статті визначається тим фактом, що молодіжний сленг є гнучким, мінливим явищем, яке постійно поповнюється новоутвореними або

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Молодіжний сленг як лінгвістичний та перекладацький феномен (на матеріалі сучасної іспанської мови)

(Українською) [Molodizhnyj sleng jak lingvistychnyj ta perekladac'kyj fenomen (na materiali suchasnoi' ispans'koi' movy)]

© Бокова П. М. [Bokova P. M.], linabokova1954@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

запозиченими лексичними одиницями та набуває нових лінгвістичних рис, тому дані про молодіжний сленг потребують постійного оновлення.

Об'єктом статті є молодіжний сленг іспаномовного середовища, що розглядається як лексико-семантична система національного мовлення.

Мета даної статті полягає у виявленні специфіки його функціонування та визначенні способів перекладу іспанського молодіжного сленгу на українську мову

Молодіжний сленг є дуже цікавим лінгвістичним феноменом і критерієм відокремлення його в окремий тип специфічної лексики є не лише віковий показник носіїв, а й просторові, географічні, часові й навіть соціальні чинники. Сленгові номінації молоді, фундамент яких складають загальнонаціональні фонетичні й граматичні основи мови, існують в окремих більш-менш замкнених референтних групах. Повнота й модифікація цього мовного потоку залежить безпосередньо від історичних подій на конкретній території поширення, проте загалом виділяють три великі етапи розвитку сленгізованої мови.

Перший етап датується 20-ми роками ХХ сторіччя. Події революційної доби та громадянських війн знищили усталену структуру суспільства й в тих умовах говірка багаточисленних безпритульних та звичайної молоді становили єдиний пласт, насичений так званою «блатною» лексикою. Другий етап розвитку сленгу припадає на 50-ті роки і є виявом прямо пропорційної залежності динаміки мовного середовища та зростання популярності такої молодіжної течії, як «стиляги». Третій етап поширення сленгізмів у мові прийнято вважати 80-ті роки ХХ сторіччя. Саме цей час прийнято пов'язувати з початком масштабних соціальних перетворень, що відбувались в житті цілих країн, а отже й в житті окремих індивідів. Свобода, що прийшла в ті роки в автократичні країни, торкнулась й мови їх громадян. Отже, поява детермінованих засобів соціальної комунікації, що являє собою різноманітні вияви обміну інформацією в суспільстві, уможливила дуже швидке еволюціонування такого поширеного явища, як сленг. Це пов'язано, в першу чергу, з відміною цензури, зняттям багатьох заборон й табу, а також загальною демократизацією суспільства. Таким чином, сленг кожного історичного відрізка відображав головні ознаки часу та мав своє індивідуальне смислове навантаження [3,5].

Останнім часом спостерігається масове використання сленгової лексики в усіх прошарках населення – незалежно від соціальної чи професійної приналежності, віку, комунікативних особливостей вживання – будь то публічний

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladознавства])

Youth Slang as a Linguistic and Translation Phenomenon (on the Material of Modern Spanish) (in Ukrainian)

[Molodizhnyj sleng jak lingvistycznyj ta perekladac'kyj fenomen (na materialy suchasnoi' ispans'koi' movy)]

© Bokova P. M. [Bokova P. M.], linabokova1954@gmail.com

виступ, ділове спілкування або неофіційна обстановка. Відхід в соціальному житті від жорстких канонів і норм минулого, проголошення свободи як в суспільно-політичній та економічній сфері, так і в людських відносинах позначається на нових оцінках деяких мовних фактів і процесів: те, що раніше вважалося властивим для соціально непрестижною середовища (злочинної, мафіозної, просто малокультурної), починає набувати «право громадянства» поряд з традиційними засобами літературної мови. Але, з іншого боку, сленг відображає тенденції, важливі для сучасної мови в цілому і без його всебічного вивчення лінгвістичний опис сучасної мови буде неповним. Вивчення подібного мовного матеріалу цікаво і в якомусь сенсі необхідно - хоча б тому, що ця своєрідна «мова в мові» існує не тільки в усному мовленні, а й все частіше і частіше функціонує у повсякденній переписці. Тому у вивченні сленгу повинні бути зацікавлені не тільки лінгвісти, а й соціологи, психологи, педагоги, так і все суспільство в цілому.

Загальновідомим є той факт, що мова виконує свою найважливішу комунікативну функцію не тільки через кодифіковану літературну мову, але й через нелітературні форми мови, однією з яких є сленг. Сленг є настільки поширеним явищем, що словосполучення "сучасний жаргон" асоціюється у мовців саме з ним. Молодіжна субмова – це лексичний феномен, який не вважається гомогенною мовною субстанцією і включає в себе загальномолодіжний жаргон та спеціальні молодіжні жаргони. Загально молодіжний жаргон характеризує мову певного покоління, і є за своєю природою динамічною, підвладною швидкоплинній моді лексичною системою.

Жаргон розуміється як соціальний різновид мовлення, що характеризується, на відміну від загальнонародної мови, специфічною експресивно переосмисленою лексикою і фразеологією, а також особливим використанням словотворчих засобів. Жаргон належить відносно відкритим соціальним і професійним групам людей, об'єднаних спільністю інтересів і функціонує як номінативно-експресивна одиниця мовлення, що має інколи вульгарно-фамільярне забарвлення. Жаргон будь-якої мови тісно пов'язаний із загальнонародною мовою. Спираючись на мовну систему в цілому, жаргон є частиною цієї системи – частиною, яка живе і розвивається за законами, загальними для цієї системи. Разом з тим жаргону властиві деякі особливості, що дозволяють його виділити в окрему підсистему всередині цієї системи. Особливості цієї підсистеми можуть бути двох планів, і проявляються вони на різних мовних рівнях по-різному. Особливості першого плану

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Молодіжний сленг як лінгвістичний та перекладацький феномен (на матеріалі сучасної іспанської мови)

(Українською) [Molodizhnyj sleng jak lingvistychnyj ta perekladac'kyj fenomen (na materiali suchasnoi' ispan's'koi' movy)]

© Бокова П. М. [Bokova P. M.], linabokova1954@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

визначаються тим, що дана мовна підсистема віддає перевагу певним одиницям мови і виключає інші. Особливості другого плану полягають у використанні у цій підсистемі таких мовних одиниць, які, як правило, не зустрічаються ні в інших підсистемах даної мови, ні в її літературному варіанті. Найбільш чітко ці особливості проявляють себе на лексичному рівні.

Основним постачальником й мовним осередком сленгу є елементи територіальних діалектів. Історично склалось, що на початку носіями сленгових одиниць були селяни з одного боку, а з іншого – декласовані елементи, більша частина з яких вихідці з села. У зв'язку з цим характерною рисою сленгу є конгломерат територіально різних діалектичних компонентів. Кількість сленгових номінацій і взагалі соціальних явищ мови, повністю відділених від мовних особливостей певної території, нескінченна. Будь-яке коло територіального діалекту завжди має певні соціальні градації, у яких відбувається диференційне переломлення мовних особливостей. До речі український молодіжний сленг «страждає» від тих самих проблем, що й вся мова загалом. Однією з таких проблем є певна зросійщеність, а тому процес українізації простежується й в утворенні сучасних сленгізмів, відповідно до українських методів словотвору та адаптації запозичених лексем до української вимови. Прикладами можуть слугувати такі номінації: *дискогопалка, лоскотарка, вечоранга, недоганяйло, окейно, дріт, мавпа, жаба, стайня, долярчик, кракозябра, гальмо, тусівка, хом'ячок, мітингайло* і так далі. [5]. Сленг – це живий організм, що перебуває в процесі постійних змін і оновлення. Він невинно запозичує одиниці з жаргонів й інших підсистем мови, а також сам стає постачальником слів просторічного, розмовного ужитку - така доля чекає популярний сленгізм, який за багаторазового повторення втрачає своє експресивне забарвлення. Джерелом поповнення та розповсюдження сленгових одиниць є, по-перше, іноземні мови, з яких власне черпаються запозичення та, по-друге, звичайна літературна мова. У другому випадку зміст окремих слів набуває незвичних алогічних тлумачень, відбувається певного роду переінакшення лексичного значення слова. Прикладом слугують такі слова, як «абзац», «ботанік», «косяк» та інші. Іншомовні запозичення займають перше місце за продуктивністю збагачення сленгу. Здебільшого укорінення іноземних слів відбувається з англійської. Так деякі дослідники відзначають лише два іспанських запозичення (*загордитися* - «розтовстіти», *фумар* - «палити») та чотири німецькі [2]. Цей спосіб вдало поєднується з афіксацією, внаслідок чого за допомогою словотворчих

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladознавства])

Youth Slang as a Linguistic and Translation Phenomenon (on the Material of Modern Spanish) (in Ukrainian)

[Molodizhnyj sleng jak lingvistycznyj ta perekladac'kyj fenomen (na materialy suchasnoi' ispans'koi' movy)]

© Bokova P. M. [Bokova P. M.], linabokova1954@gmail.com

афіксів слова мобілізуються в мові вже в українізованому вигляді. Зазвичай, такі форми слів носять пародійний характер. Наприклад: «*gracias*» - *graciac*, «*fiesta*» - *фієста*, «*window's*» - *вінда*. Формування сленгового словника відбувається за допомогою тих самих мовних засобів, що й формування інших слів. Відмінність спостерігається лише в пропорційному відношенні та різноманітності поєднань цих методів.

Основою для виникнення молодіжних жаргонів в будь-якій мові є прагнення молодих поколінь до відмежування від світу дорослих, бажання говорити власною мовою. Важливе значення тут має і аспект протесту, «що означає усвідомлене порушення конвенцій світу дорослих, бажання бути іншими, не такими, як покоління батьків, і виражати таку позицію засобами мови». Мова іспанської молоді - це своєрідна кодифікована мова, в іспанській лінгвістиці для позначення цього явища прийнято вживати кілька термінів: "*jerga*" та "*argot*", ці два поняття є рівнозначними синонімами, хоча деякі автори використовують значення *jerga* для позначення злочинного середовища; інші використовують для цієї мети термін *argot*, а *jerga*- для позначення соціально-групових і професіональних жаргонів.

Разом з тим, термін *argot* отримав широке поширення також поза межами Іспанії, як інтернаціональне слово; крім того, термін *jerga* несе певний пейоративний відтінок, оскільки, можливо, асоціюється в підсвідомості з іншим значенням свого синоніма *jerigonza*, тобто «*незрозуміла мова*». Так званий "загальний жаргон", в якому існують і активно взаємодіють жаргони різних соціальних і професійних груп, являє собою явище, характерне для великих міст, оскільки на периферії використання жаргонної мови спостерігається в набагато меншому ступені. Динаміка міського життя, де знаходять своє місце різні типи мовних культур, створює особливе мовне середовище, яка охоплює всі сфери суспільного життя, в тому числі і художню літературу. Як зазначав К. Х. Села: «*El argot, hijo mío, es un poco ese pariente tarambana a quien todos envidian y todos fingen despreciar*»[7]. Деякі автори відзначають, що хоча жаргонізована мова і тяжіє до пейоративного значення та дисфемізмів, з іншого боку спостерігається «олітературування» більш стійких жаргонізмів, які виходять за рамки соціальної групи і стають загальнозрозумілими одиницями, що, в свою чергу, забезпечує надходження нових образних засобів в літературну мову [4, 6, 8].

- *Es una mujer muy... decía María de Día, deteniéndose con concentrada expresión a buscar el adjetivo adecuado. – Muy rara, eso es. Ten... ten seria y tan*

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Молодіжний сленг як лінгвістичний та перекладацький феномен (на матеріалі сучасної іспанської мови)

(Українською) [Molodizhnyj sleng jak lingvistychnyj ta perekladac'kyj fenomen (na materialі suchasnoi' ispans'koi' movy)]

© Бокова П. М. [Bokova P. M.], linabokova1954@gmail.com

aburrida, está siempre chupada...

- ¿Chupada?

- Si, si, chupada, chupadísima, es una chupeta. No me digas que no sabes lo que significa.

- Pues no, yo...

- Pues mujer, está muy claro, chuparse, un chupado o una chupada son gente que van todo el día como encogidos, pues eso, chupados, como secos, gente que no ríe nunca, que está siempre del mal humor, como tiesos y tensos. Y cuando te pones de mala leche se dice que te chupas [10].

Серед міських жаргонів Мадриду особливе місце посідає "el cheli" – професійний жаргон, секретна мова міських маргінальних мешканців. Його існування простежується по письмових пам'ятниках іспанської мови вже в XV–XVI ст. З другої половини XIX ст. відбувається «розсекречення» челі і проникнення його лексики спочатку в мадридське просторіччя, а потім і в мову освіченої частини суспільства. Так лексика *cheli* впроваджується в літературну норму, потрапляючи спочатку в той її пласт, який утворює фамільярна мова (*habla familiar*). Звідси челі проникає і в художню літературу. Свое «Відродження» челі переживає в XX ст., Починаючи з 70-х рр., коли міський аргі Мадрида починають використовувати різні «неформальні» і контркультурні молодіжні об'єднання та рухи, серед них мадридські панки, рокери, пасота і ін. Термін *cheli* в той час мав інше значення: він використовувався серед «неформалів» в якості вокатива і слугував синонімом звернення 'хлопець', 'приятель' з позитивною конотацією. З 80-х рр. назва «челі» остаточно переноситься на позначення молодіжного мадридського жаргону. З 90-х рр. цей жаргон поширюється серед всієї міської іспанської молоді та розуміється як синонім терміну «молодіжний жаргон». Таким чином, в XX ст. змінюється функція челі. Якщо спочатку, як і функція будь-якого аргі, вона полягала в об'єднанні одного соціального прошарку суспільства і протиставленні її решти суспільства, то сьогодні челі служить як для об'єднання, так і протиставлення однієї частини суспільства по відношенню до іншої на основі вікових (або генераційних) ознак. Основу словника челі склала лексика мадридського аргі. Такими «успадкованими» словами є, наприклад: "*pelas*" (нейтр. Dinero – "гроші"), "*talego*" (нейтр. Billeto de mil pesetas – "тисячна купюра"), "*tela*" (нейтр. Mucho – "багато"), "*chollo*" (нейтр. oportunidad – "слухна нагода, можливість"), "*chungo*" (нейтр. situación difícil – "важка ситуація"), "*borde*" (нейтр.

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Youth Slang as a Linguistic and Translation Phenomenon (on the Material of Modern Spanish) (in Ukrainian)

[Molodizhnyj sleng jak lingvistychnyj ta perekladac'kyj fenomen (na materiali suchasnoi' ispans'koi' movy)]

© Bokova P. M. [Bokova P. M.], linabokova1954@gmail.com

Intratable – “незговірливий, важкий в спілкуванні”), “*pardillo*” (нейтр. *Persona sin experiencia* – “недосвідчена людина”). У 90-і рр. в лексиці чолі з'являються нові пласти, пов'язані з тематичними блоками «Інтернет» і «SMS». Однак головну роль в молодіжному жаргоні грає все-таки не «професійна лексика», а експресивні слова. Це обумовлено декількома факторами, серед яких важливу роль відіграє висока емоційність (в силу віку) самих носіїв чолі, а також відповідність молодіжного жаргону усній, невимушеній сфері спілкування, що дозволяє досить вільно і повно висловлювати пережиті почуття і емоції [1, с. 33]. До експресивної лексики чолі відносяться, перш за все, афективи, тобто емоційні слова та вирази, що виникли на базі знаменних слів, але, будучи використаними в якості емоційних вигуків, практично повністю втратили своє денотативне значення. В іспанській молодіжній мові такі емотиви виникають в основному на основі грубих слів і виразів, денотативного значення яких витісняється сильно акцентованим емоційним концептом значення. Серед таких слів найбільш частотними в чолі є “*hostiar*”, “*joder*”, “*coco*”, а також похідні від них і їх евфемістичні варіанти: “*hostión*”, “*hostiazo*”, “*jo*”, “*jodo*”, “*jolín*”, “*jolínes*”, “*jope*”, “*jopé*”, “*joroba*”, “*cocazo*”, “*corcho*”, “*corcholis*”, “*cojones*” та ін. Наприклад:

- *Joder, Fierro, eres de lo más antisocial* [9, p. 13]; -*Jo, Carlos, no seas cabrón. Estoy harta de mentir a la gente por ti. Yo no le voy a decir que no estás;*
- *Carlos, coco, tenemos que hacer algo con Roberto* [9, p. 11].

Залежно від контексту дані емотиви можуть висловлювати найрізноманітніші, аж до протилежних, емоції: від подиву, захоплення і радості до роздратування, осуду, ненависті, презирства, гніву. Наприклад: *¡Joder, como pincha!* – вираження невдоволення, змішаного з подивом. *¡Jodo! ¡Cuanto has crecido!* – здивування, змішане з захопленням. *¡Jolín! Siempre me toca a mí dar las malas noticias.* – невдоволення, досада. *¡Jopé! Ya estoy harta de todos vosotros.* – роздратування, гнів. *¡Joroba! Siempre llueve cuando estamos de vacaciones.* – вираження невдоволення, досади. *Jo, vale, vale, que te he gritado. Qué bordeestás.* – вираз примирення (в значенні “та годі ...”, “так кинь ти ...”) [8].

Такі випадки прояву семантичної дифузності афективів розглядаються як прояв «емотивної амбівалентності» жаргонних одиниць. Таким чином, «впізнавання» висловлюються емоцій безпосередньо пов'язано з контекстом, часто стає неможливим без урахування паралінгвістичних засобів [6, с. 20]. Так, різні семантичні диференціації виявляються з опорою на інші вербальні та невербальні

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Молодіжний сленг як лінгвістичний та перекладацький феномен (на матеріалі сучасної іспанської мови)

(Українською) [Molodizhnyj sleng jak lingvistychnyj ta perekladac'kyj fenomen (na materialі suchasnoi' ispan's'koi' movy)]

© Бокова П. М. [Bokova P. M.], linabokova1954@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

засоби: інтонацію, тон, силу і тембр голосу, жести і міміку, а також загальний контекст, які є визначальними в прояві тих чи інших значень.

В іспанському молодіжному жаргоні в групу таких одиниць з емоційним значенням входять вже згадувані вище емотиви, але їх вживають у функції знаменних слів (іменників, дієслів, прислівників), а також у складі деяких конструкцій: *joder, dar de hostia, ser la hostia, estar acojonado, ser acojonante, ¡qué cocazo!, ser un cocazo* тощо. Фамільярного відтінку в лексиці челі піддаються і повсякденні, звичні дії, такі як 'їсти' - *chascar, jalar, jamar, manducar, parear, tragar* (нейтр. *comer*); 'пити' – *privar, trincar* (нейтр. *Beber*); 'спати' – *planchar la oreja, sobar* (нейтр. *Dormir*); 'вчитися' – *empollar* (нейтр. *Estudiar*); 'йти' – *moverse* (нейтр. *Ir*); 'уходити' – *abrirse* (нейтр. *Irse, marcharse*); 'зайти' – *meterse* (нейтр. *Entrar*); 'думати' – *comerse el coco, comerse et taro, jamarse el coco, cruzársele a uno los cables*. Представлена в челі і лексика з позитивним емоційним забарвленням: *maja* – 'гарна' (дівчина), *marchoso* – 'весела, енергійна людина', *enanos* – 'малюки', 'молодші брати', *pasarlo bomba, pasarlo pipa* – 'добре відпочити', 'добре провести час' і т.д. Серед лексичних одиниць челі особливе місце займають апеллятивні форми, які слугують своєрідними маркерами молодіжної мови, певними розпізнавальними знаками в системі «свій – чужий». У челі 80-х рр. такими формами були *tacho, chaval, tío/a, colega*. [8].

Висновки. Цілком очевидним є той факт, що молодіжний сленг – це цікавий лінгвістичний феномен, використання якого обмежене не лише певними віковими рамками, але й соціальними, часовими і просторовими. Виникнення і функціонування цього жаргону зумовлене потребами соціально-демографічної групи, найважливішою характеристикою якої є перехідний стан, процес становлення особистості, пов'язаний з переборюванням певних протиріч. Так, можна зазначити, що сучасний молодіжний жаргон має типову стилістичну маркованість: знижено-грубувату, вульгарну, фамільярну, що й забезпечує йому експресію в іронічно-жартівливому ключі. Досить часто жаргонізми творяться на основі запозичень з різних мов, полісемії, деривації, суфіксації тощо. У сьогоденній Іспанії немає єдиної точки зору на це явище в мовній культурі. Багато журналістів, лінгвістів, викладачів, та й просто люди старшого покоління відзначають «бідність, тупість і обмеженість» цієї мови, інші лінгвісти (а таких теж чимало) дотримуються іншої точки зору. Однак безсумнівним і об'єктивним є факт впливу челі на сучасну іспанську мову і зростаючу зацікавленість до нього.

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Youth Slang as a Linguistic and Translation Phenomenon (on the Material of Modern Spanish) (in Ukrainian)

[Molodizhnyj sleng jak lingvistychnyj ta perekladac'kyj fenomen (na materiali suchasnoi' ispans'koi' movy)]

© Bokova P. M. [Bokova P. M.], linabokova1954@gmail.com

Лексика челі активно проникає в розмовну мову людей різного віку, різних професій і різних станів, причому цікаво, що іспанська інтелігенція з великою охотою використовує «слівці» і неофразми з вокабуляра челі.

Перспективи подальших наукових розвідок. Серед найбільш актуальних напрямків подальшого дослідження можна виділити більш детальне вивчення молодіжної лексики в перекладацькому аспекті.

Література:

1. Береговская, Э. М. «Молодежный сленг: формирование и функционирование.» *Вопросы языкознания* 3 (1996): 32–41.
2. Захарченко, Т. Е. *Английский и американский сленг* (Москва: АСТ, 2009), 478.
3. Комиссаров, В. Н. *Лингвистика перевода* (Москва: Высшая школа, 1980), 167.
4. Кондратюк, О. Молодіжний сленг як мовне явище, <http://www.ji.lviv.ua/n38texts/kondratyuk.htm>.
5. Кондратюк, Т. М. *Словник сучасного українського сленгу* (Харків: Folio, 2006), 352.
6. Шаховский, В. И. *Категоризация эмоций в лексико-семантической системе языка* (Воронеж, 1987), 190.
7. *Frases y citas célebres de Camilo José Cela*, www.ofrases.com/frase/36982.
8. Lázaro Carreter, F. «Una jerga juvenil: el cheli.» *ABC (Madrid)* 14 (1991): 6-8.
9. Mañas, J. *Historias del Kronen* (Barcelona, 1994): 10.
10. Montero, R. *La función delta* (España: Punto de lectura, 1995), 372.

References:

1. Beregovskaja, Je. M. «Molodezhnyj sleng: formirovanie i funkcionirovanie.» *Voprosy jazykoznanija* 3 (1996): 32–41.
2. Zaharchenko, T. E. *Anglijskij i amerikanskij sleng* (Moskva: AST, 2009), 478.
3. Komissarov, V. N. *Lingvistika perevoda* (Moskva: Vysshaja shkola, 1980), 167.
4. Kondratjuk, O. *Molodizhnyj sleng jak movne javyshhe*, <http://www.ji.lviv.ua/n38texts/kondratyuk.htm>.
5. Kondratjuk, T. M. *Slovnyk suchasnogo ukrai'ns'kogo slengu* (Harkiv: Folio, 2006), 352.
6. Shahovskij, V. I. *Kategorizacija jemocij v leksiko-semanticheskoy sisteme jazyka* (Voronezh, 1987), 190.
7. *Frases y citas célebres de Camilo José Cela*, www.ofrases.com/frase/36982.
8. Lázaro Carreter, F. «Una jerga juvenil: el cheli.» *ABC (Madrid)* 14 (1991): 6-8.
9. Mañas, J. *Historias del Kronen* (Barcelona, 1994): 10.
10. Montero, R. *La función delta* (España: Punto de lectura, 1995), 372.

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Молодіжний сленг як лінгвістичний та перекладацький феномен (на матеріалі сучасної іспанської мови)

(Українською) [Molodizhnyj sleng jak lingvistychnyj ta perekladac'kyj fenomen (na materiali suchasnoi' ispans'koi' movy)]

© Бокова П. М. [Bokova P. M.], linabokova1954@gmail.com

УДК 811.133.1'367.2

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 22.08.2021 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 28.08.2021 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 96.56 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2021.40.18>

СИНТАКСИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ФОКУСНОЇ ІНВЕРСІЇ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ М. УЕЛЬБЕКА *LA CARTE ET LE TERRITOIRE*

Наталія Георгіївна Філоненко (м. Київ, Україна)

fng@ukr.net

доктор філологічних наук, доцент, завідувач
кафедри романської і новогрецької філології та перекладу
Київський національний лінгвістичний університет
(Міністерство освіти і науки України)
03680, м. Київ, вул. Велика Васильківська, 73

У статті проаналізовано особливості перекладу розповідних речень з інверсією з огляду на наявність в ініціальній позиції локативних та темпоральних прислівників, прислівникових синтагм, а також обставин місця та часу в ракурсі когнітивних перцептивних чинників відображення реальності у цьому типі конструкцій, висвітлено логіку сегментації авторського сприйняття дійсності, проаналізовано стилістичний аспект інверсії у розповідних реченнях з огляду на авторську інтенцію, а також встановлено закономірності вибору відповідної синтаксичної конструкції при перекладі речень із досліджуваним типом інверсії.

Одним із найголовніших завдань перекладача є відтворення авторського стилю, зокрема при перекладі текстів сучасних популярних письменників, чії твори перекладаються багатьма мовами. У художньому прозовому тексті французькі автори використовують стилістичний потенціал певних типів синтаксичних конструкцій для передачі імпліцитного змісту. Завдання із передачі як експліцитного, так і імпліцитного змістів при перекладі визначає застосування таких синтаксичних конструкцій, які були б еквівалентними синтаксичним конструкціям тексту оригіналу, що є перекладацькою метою по створенню симетрії значень синтаксичних одиниць текстів оригіналу та перекладу.

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Syntax Transformations of Focus Inversion in the Ukrainian Translation of the Map and the Territory by M. Houellebecq
(in Ukrainian) [Syntaksychni transformacii' fokusnoi' inversii' v ukrai'ns'komu perekladі romanu M. Uel'beka *La carte et le territoire*]

© Filonenko N. G. [Filonenko N. G.], fng@ukr.net

Інверсія при прислівниках, прислівникових синтагмах та обставинах із локативним та темпоральним значеннями у розповідних реченнях французького художнього прозового тексту часто використовується сучасними французькими авторами через їхню експресивну ефективність. Ці конструкції вживаються у мовленні наратора з метою зміщення фокусу уваги читача на важливу для автора інформацію та окреслення статичної і динаміки ситуації, що описується автором. Порівняння речень з фокусними інверсіями і відповідних речень тексту перекладу засвідчує той факт, що перекладач йде за логікою автора твору і використовує той порядок слів, який зосереджує читача на значимій інформації.

Ключові слова: художній текст, розповідне речення, фокусна інверсія, локативна прислівникова синтагма, темпоральна прислівникова синтагма, обставина, порядок слів.

SYNTAX TRANSFORMATIONS OF FOCUS INVERSION IN THE UKRAINIAN TRANSLATION OF *THE MAP AND THE TERRITORY* BY M. HOUELLEBECQ

Nataliia G. Filonenko (Kyiv, Ukraine)

fng@ukr.net

DSc (Philology), Associate Professor, Head of the
Department of Romance and Modern Greek Philology and Translation
Kyiv National Linguistic University
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
73, Velyka Vasylkivska Street, Kyiv, 03680

The article analyzes the peculiarities of translation of narrative sentences with inversion with locative and temporal adverbs, adverbial syntagms or circumstances of time and place in the initial position from the perspective of cognitive perceptual factors reflecting reality in this type of constructions, highlights the logic of on the author's intention, as well as establishes the patterns of choice of appropriate syntactic construction when translating the sentences with the type of inversion under study.

One of the main tasks of the translator is to reproduce the author's style, in particular when translating the texts of modern popular writers, whose works are translated into many languages. In fiction, French authors use the stylistic potential of certain types of syntactic constructions to convey implicit content. The task of conveying both explicit and implicit meanings in translation determines the use of syntactic constructions that would be equivalent to syntactic constructions of the original text, that is a translational aim to create symmetry of meanings of syntactic units of the original text and translation.

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Синтаксичні трансформації фокусної інверсії в українському перекладі роману М. Уельбека *La carte et le territoire* (Українською) [Syntaksychni transformacii' fokusnoi' inversii' v ukrai'ns'komu perekladi romanu M. Uel'beka *La carte et le territoire*]

© Філоненко Н. Г. [Filonenko N. G.], fng@ukr.net

Inversion in narrative sentences with adverbial syntagms or circumstances with locative and temporal meanings is often used by modern French authors because of their expressive effectiveness. These constructions are used in the narrator's speech in order to shift the focus of the reader's attention to important information for the author and to outline the statics and dynamics of the situation described by the author. A comparison of sentences with focal locative and temporal inversions and the corresponding sentences of the translated text shows that the translator follows the logic of the author of the work and uses the word order that focuses the reader on relevant information.

Key words: artistic text, narrative sentence, focal inversion, locative adverb syntagm, temporal adverb syntagm, circumstance, word order.

Вступ

У дослідженні сучасного французького художнього прозового тексту домінуюча текстотвірна роль синтаксису виводить сучасні перекладознавчі розвідки на когнітивно-дискурсивний рівень. Саме семантика синтаксису впливає на інтерпретацію смислового навантаження, адже вона стає можливою навіть за очевидної відсутності значимих лексем та наявності тільки формальних морфологічних або синтаксичних маркерів. Віднаходження повноцінних смислових еквівалентів синтаксичних конструкцій, а також прогнозування розпізнавання, сприйняття та варіантів інтерпретації інформації читачем тексту перекладу є невід'ємними моментами діяльності перекладача художнього прозового тексту.

Романи Мішеля Уельбека сьогодні перекладаються частіше, ніж твори будь якого іншого сучасного французького письменника. Авторський вибір певних синтаксичних конструкцій визначає його стиль, розвиває авторську оригінальність і формує ідіолект. У своїх творах М. Уельбек достатньо часто вживає у розповідних реченнях фокусну інверсію з локативними та темпоральними прислівниковими синтагмами або обставинами місця та часу в ініціальній позиції.

Використання у сучасному французькому художньому прозовому фокусної інверсії при локативних та темпоральних прислівникових синтагмах або обставинах місця чи часу в ініціальній позиції у розповідних реченнях художнього прозового тексту не є граматичною нормативною обов'язковістю. Воно зумовлене як стилістичними, так і прагматичними чинниками художнього

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Syntax Transformations of Focus Inversion in the Ukrainian Translation of the *Map and the Territory* by M. Houellebecq
(in Ukrainian) [Syntaksychni transformacii' fokusnoi' inversii' v ukrai'ns'komu perekladu romanu M. Uel'beka *La carte et le territoire*]

© Filonenko N. G. [Filonenko N. G.], fng@ukr.net

текстотворення, врахування яких при перекладі стає неодмінним завданням перекладача.

Метою статті є встановлення закономірностей збереження порядку слів та застосування синтаксичних трансформацій в українському перекладі сучасного художнього прозового французького тексту, зокрема у перекладі речень з фокусною інверсією при локативних та темпоральних прислівникових синтагмах або обставинах місця чи часу в ініціальній позиції з огляду на необхідність відтворення авторського стилю.

Актуальність визначається постійним зростанням уваги сучасних перекладознавців до пошуку шляхів збереження авторського стилю при перекладі сучасної французької художньої прози, зокрема стилістичного ефекту характерних синтаксичних конструкцій, таких як розповідні речення з інверсією, застосування якої визначається ініціальною позицією локативних та темпоральних прислівників або прислівникових конструкцій. Однією з перспективних галузей когнітивно-семіотичного напрямку новітніх перекладознавчих студій є когнітивний синтаксис, який з'ясовує питання відображення у мові та мовленні сприйняття навколишньої дійсності людиною та організації її свідомості.

Об'єктом дослідження є відібрані з твору М. Уельбека *La Carte et le Territoire* розповідні речення з фокусною інверсією при ініціальній позиції локативних та темпоральних прислівникових синтагм або обставин місця чи часу.

Матеріалом дослідження є текст оригіналу роману М. Уельбека *La Carte et le Territoire*, а також текст перекладу цього твору Л. Г. Кононовича українською мовою.

Предметом дослідження є синтаксичні особливості розповідних речень з фокусною інверсією при ініціальній позиції локативних та темпоральних прислівникових синтагм або обставин місця чи часу у сучасному французькому художньому прозовому тексті, а також синтаксичні характеристики перекладених конструкцій у цільовому тексті.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що в ній уперше розкриваються закономірності збереження порядку слів та синтаксичних трансформацій при перекладі розповідних речень з фокусною інверсією.

Основний зміст

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Синтаксичні трансформації фокусної інверсії в українському перекладі роману М. Уельбека *La carte et le territoire* (Українською) [Syntaksychni transformacii' fokusnoi' inversii' v ukrai'ns'komu perekladі romanu M. Uel'beka *La carte et le territoire*]

© Філоненко Н. Г. [Filonenko N. G.], fng@ukr.net

Явище інверсії у питальних реченнях достатньо висвітлене у більш ранніх та сучасних дослідженнях порядку слів, який є основою побудови французького речення, крім того, у французькому художньому прозовому тексті вжиток інверсії у двокомпонентних реченнях, яка покликана маркувати мовлення оповідача після прямого мовлення персонажів, є найчастотнішим. На відміну від питальних і двокомпонентних речень, у французьких розповідних реченнях закономірності зміни позицій підмета і присудка не є очевидними. Інверсія у питальних реченнях французької мови, зокрема у художніх прозових текстах, є фактом норми, а її відсутність у мовленні персонажів свідчить про намір автора достовірно відтворити сучасну тенденцію до нівелювання правила інверсії у питальних реченнях в усному мовленні. На відміну від нормативної інверсії у питальних реченнях, для розповідних речень інверсія є не нормою, а опцією, зумовленою такими факторами, як авторська інтенція щодо фокусування уваги читача на найважливішій інформації, пошук стилістично вдалої конструкції, синтаксична переобтяженість присудка або інших членів речення.

У французькій мові фокусна інверсія з локативною або темпоральною прислівниковою синтагмою чи обставинами місця та часу сьогодні досліджується в основному у рамках когнітивно-семіотичного напрямку [3].

Когнітивна перецептивна здатність людини як до цілісного, так і до поступового та розщепленого сприйняття та передачі інформації уможливило появу інверсії у синтаксисі французькому синтаксисі [2, с. 197]. Застосування фокусної інверсії у розповідних реченнях французьких художніх прозових текстів залежить від тієї інформації, яку автор тексту вважає важливою з огляду прогнозування концентрації уваги адресата на певній інформації, що повідомляється. Таким чином, інверсований підмет припиняє свої функції теми і відтоді функціонує як рема відповідно до логіки дискурсу і хронології перцепції [1, с. 46; 5, с. 92, 99]. Цей тип інверсії є зразком ізоморфної відповідності між дискурсивним та фразовим синтаксисом, оскільки у рамках актуального членування темою є локатив чи темпоратив, а ремою – комплекс підмета і присудка [5, с. 93-94]. Наприклад, у такому реченні з двома фокусними інверсіями при ініціальних прислівникових локативах у романі М. Уельбека "La Carte et le Territoire": *Il y avait un parc avec un petit lac où nageaient des canards, des allées bien tracées où gambadaient des biches* [6] інверсія підметів *des canards*

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Syntax Transformations of Focus Inversion in the Ukrainian Translation of the *Map and the Territory* by M. Houellebecq
(in Ukrainian) [Syntaksychni transformacii' fokusnoi' inversii' v ukrai'ns'komu perekladu romanu M. Uel'beka *La carte et le territoire*]

© Filonenko N. G. [Filonenko N. G.], fng@ukr.net

та *des biches* формує уявлення читача про просторову орієнтованість процесу, закріплену контактним синтаксичним зв'язком присудка з обставиною місця, хронологічно першочергово фокусуючи оповідь на факті різноспрямованих рухів-процесів з просторовими межами, у перцептивному плані значення підмета є другорядним, таким чином, усвідомлення того, хто саме плаває (*des canards*) та гасає (*des biches*), відбувається пізніше, ніж сам рух. Просторові локативи *où* (*un petit lac*, *des allées bien tracées*) на початку речень формує перспективу особливого виду інверсії підмета – локативної інверсії, що унеможлиблює участь прямого додатка у цій конструкції, за винятком конструкцій з відсутністю детермінантів [4, с. 29, 61–74]. У наведеному прикладі фокусна інверсія надає динамічності ситуації, що описується наратором, завдяки дієсловам активного руху *nager* та *gambader*.

При перекладі цього складного безсполучникового речення Л. Кононович зберіг той порядок слів, який задумав автор твору:

У парку був ставочок із качками, алеями гасали козулі [7, с. 275].

Обставини місця *у парку* та *алеями* знаходяться у препозиції до присудка, а підмет зберіг постпозицію після присудка. Тим не менш, першому реченні *у парку був ставочок із качками* перекладач застосував лексико-граматичну трансформацію, замінивши локатив *un petit lac* на *у парку*, що спричинило подальше опущення дієслова *nager*, яке передавало динаміку ситуації. Таким чином, відбулася втрата сприйняття динамічності ситуації.

Відзначимо, що саме локативна фокусна інверсія вживається М. Уельбеком значно частіше, ніж темпоральна:

Sur la table centrale étaient posés un iMac 24 pouces et une imprimante laser Samsung [6].

Entre les deux hommes, sur la table basse, était posée une corbeille de fruits confits [6].

Семантика присудків *poser* у двох наведених прикладах, також слугує для підтримання локативного значення обставини місця. К. Фукс та Н. Фурньє наголошують на тому факті, що семантика дієслів відіграє одну з основних ролей при цьому типі інверсії [3]. Статика і відсутність часової рамки процесу, який окреслюється присудком у конструкціях з інверсією при ініціальній позиції обставини місця забезпечується часовою формою підмета *Imparfait* [4, с. 63]. Отже, наявність прислівника із значенням місця у реченнях з фокусними

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Синтаксичні трансформації фокусної інверсії в українському перекладі роману М. Уельбека *La carte et le territoire* (Українською) [Syntaksychni transformacii' fokusnoi' inversii' v ukrai'ns'komu pereklyadi romanu M. Uel'beka *La carte et le territoire*]

© Філоненко Н. Г. [Filonenko N. G.], fng@ukr.net

інверсіями доводить важливість вербалізації візуальної інформації та взаємопроникнення перцепції і мовної діяльності.

Значно менш уживаними є речення з фокусними інверсіями при обставині часу в ініціальній позиції, наприклад:

À l'issue des années de travail s'ouvrait une période plus brève, marquée par le développement de différentes pathologies [6].

У перекладі збережено як фокусну інверсію, так й ініціальну позицію обставини місця:

Pісля закінчення отих років праці настає короткий період, який відзначається розвитком усяких патологій [7, с. 81].

У реченнях з локативами і темпоративами, після яких автор уживає інверсію, зустрічаються й інші одиниці з просторово-часовими семами, наприклад:

Un peu plus loin coulait une rivière, au débit lent [6].

У наведеному реченні, крім локативної прислівникової синтагми *un peu plus loin* відокремлена прикладка *au débit lent* (з повільною течією) надає просторово-часову характеристику ріки.

Часова форма *Imparfait* і семантика присудкових дієслів дозволяє стверджувати, що фокусна інверсія при ініціальних локативній або темпоральній прислівниковій синтагмі, а також обставинах місця і часу, частіше передає статичні ситуації, ніж динамічні, наприклад:

Dans les divorces de jeunes, la présence des enfants, dont il faut partager la garde, et qu'on aime plus ou moins malgré tout, amoindrit souvent la violence de l'affrontement ; mais dans les divorces de vieux, où seuls demeurent les intérêts financiers et patrimoniaux, la sauvagerie du combat ne connaît plus aucune limite [6].

Фокусна інверсія з локативом *où seuls demeurent les intérêts financiers et patrimoniaux* окреслює статичну ситуацію завдяки значенню дієслова *demeurer* (залишатися). ____ Відбувається встановлення інформаційної ієрархії, виокремлюється важлива інформація, яка представлена у тексті, зокрема здійснюється зміщення фокусу читацької уваги на значення присудка *les intérêts financiers et patrimoniaux*.

У цільовому тексті перекладач не зберігає інверсію, а навпаки, використовує прямий порядок слів:

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Syntax Transformations of Focus Inversion in the Ukrainian Translation of the Map and the Territory by M. Houellebecq (in Ukrainian) [Syntaksychni transformacii' fokusnoi' inversii' v ukrai'ns'komu perekladі romanu M. Uel'beka *La carte et le territoire*]

© Filonenko N. G. [Filonenko N. G.], fng@ukr.net

Коли розлучається молоде подружжя з дітьми, яких так чи так обоє люблять, постає питання про спільну опіку, й це пом'якшує агресивність конфлікту; якщо ж розлучаються на схилі віку і спільні інтереси стосуються лише фінансів та майна, шал тієї сварки не має меж [7, с. 236].

У представленому перекладі локатив *les divorces de vieux, où* набуває темпорального значення і перекладачем застосовується синтаксична трансформація. Прикметники *financiers et patrimoniaux* передаються іменниками *фінансів та майна*, що залишаються на однакових позиціях і відтворюють необхідне значення.

Фокусна інверсія з локативом часто доповнюється прислівниками часу, які покликані посилити значення статичності ситуації, що описується, наприклад:

La multinationale, domiciliée à Clermont-Ferrand depuis l'origine, dans le comité directeur de laquelle avait presque toujours figuré un descendant des fondateurs, avait la réputation d'une entreprise plutôt conservatrice, voire paternaliste [6].

Інверсія підмета *un descendant des fondateurs* і присудка *avait [...] figuré* відбувається при ініціальной позиції обставини місця *dans le comité directeur de laquelle*. Саме синтаксична переобтяженість цієї обставини через наявність відносного займенника *laquelle* спонукає автора до інверсії.

При перекладі цього речення Л. Кононович залишає зворотний порядок слів, наслідуючи логіку автора:

Ця транснаціональна компанія, яка від самого заснування базується в Клермон-Феррані, а в раді директорів майже завжди фігурує один із нащадків засновника, завжди мала репутацію консервативної, навіть патерналістської установи [7, с. 50].

У перекладі присудок *фігурує* знаходиться у препозиції до підмета *один із нащадків засновника*, а обставина місця *в раді директорів* – в ініціальной позиції.

Dans son regard brillait toujours cette flamme qui n'est pas seulement celle des prédicateurs et des prophètes, mais aussi celle de ces inventeurs si souvent décrits par Jules Verne [6].

Як і у попередньому прикладі, речення цільового тексту побудоване із збереженням авторського порядку слів:

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Синтаксичні трансформації фокусної інверсії в українському перекладі роману М. Уельбека *La carte et le territoire* (Українською) [Syntaksychni transformacii' fokusnoi' inversii' v ukrai'ns'komu pereklyadi romanu M. Uel'beka *La carte et le territoire*]

© Філоненко Н. Г. [Filonenko N. G.], fng@ukr.net

У його очах палає вогонь, що притаманний не лише провісникам і пророкам, а й винахідникам та інженерам, яких так часто змальовував Жюль Верн [7, с. 152].

У двох останніх наведених прикладах автор уживає прислівник *toujours* (завжди), значення якого перекладач відтворив завдяки теперішньому часу дієслів *палати* та *фігурувати*, хоча в оригіналі ці дієслова подані у видо-часовій формі минулого недоконаного, крім того, у першому випадку наявний дослівний переклад цього прислівника і його фактичний повтор.

Висновки

Наявність у сучасному французькому художньому прозовому тексті помітної кількості розповідних речень з фокусною інверсією при локативних та темпоральних прислівникових синтагмах або обставинах місця чи часу в ініціальній позиції свідчить про значний стилістичний потенціал цих конструкцій, адже вони слугують для віддзеркалення авторської логіки подачі повідомлення, для привертання уваги адресата до важливої інформації, а також для окреслення статичних ситуацій.

Проведений аналіз перекладу продемонстрував, що перекладач у цільовому тексті здебільшого дотримується порядку слів, який є в оригіналі і зберігає підмет у постпозиції до присудка. У разі заміни інверсії на прямий порядок слів, тобто при ініціальній позиції підмета, перекладач застосовує синтаксичні і лексико-синтаксичні трансформації та опущення, які суттєво не впливають на зміну основного змісту повідомлення, однак можуть заважати точній передачі імпліцитної додаткової інформації.

Перспективи подальшого дослідження

Аналіз передачі стилістичних значень різних видів інверсії у перекладах французьких художніх прозових текстів українською та іншими мовами спростить питання пошуку синтаксичних еквівалентів і може надати відповідь на питання адекватного відтворення значимої для автора інформації.

Література:

1. Ковалева Л. М., Богданова С. Ю., Семенова Т. И. *Когнитивные категории в синтаксисе* (Иркутск: ИГЛУ, 2009), 249.

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Syntax Transformations of Focus Inversion in the Ukrainian Translation of the *Map and the Territory* by M. Houellebecq (in Ukrainian) [Syntaksychni transformacii' fokusnoi' inversii' v ukrai'ns'komu perekladu romanu M. Uel'beka *La carte et le territoire*]

© Filonenko N. G. [Filonenko N. G.], fng@ukr.net

2. Філоненко Н. Г. «Синтаксична організація текстів сучасної французької художньої прози: когнітивний та лінгвосинергетичний аспекти.» (Дис. д-ра філол. наук, Київ, 2016), 504.
3. Fuchs, C., Fournier, N. «Du rôle cadratif des compléments localisants initiaux selon la position du sujet nominal.» *Travaux de linguistique* 47 (2003/2): 79-109, <https://www.cairn.info/revue-travaux-de-linguistique-2003-2-page-79.htm>
4. *Lingvisticae Investigationes, sous la dir* 29:1, de K. Gerdes, C. Muller.» (John Benjamins Publishing Company, 2006), 199.
5. Willems, D. «L'impact de l'ordre des mots sur la prédication: la relation sujet-prédictat.» *Travaux de linguistique* 26 (1993): 89-101.

Джерельна база:

6. Houellebecq, M. *La carte et le territoire* (Flammarion, 2010), 427.
7. Уельбек, М. Карта і територія: роман, пер. з фр. Л. Г. Кононовича (Харків: Фоліо, 2013 (2012)), 347.

References:

1. Kovaleva, L. M., Bogdanova, S. Ju., Semenova, T. I. *Kognitivnye kategorii v sintaksise* [Cognitive categories in syntax] (Irkutsk: IGLU, 2009), 249 (In Russian)
2. Filonenko, N. G. «Syntaksychna organizacija tekstiv suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy: kognityvnyj ta lingvosynergetychnyj aspekty [Syntactic Organisation of the Contemporary French Fictional Prose Texts: Cognitive, Lingual and Synergetic Aspects.]» (Dys. d-ra filol. nauk, Kyi'v, 2016), 504 (In Ukrainian).
3. Fuchs, C., Fournier, N. «Du rôle cadratif des compléments localisants initiaux selon la position du sujet nominal.» *Travaux de linguistique* 47 (2003/2): 79-109, <https://www.cairn.info/revue-travaux-de-linguistique-2003-2-page-79.htm>
4. *Lingvisticae Investigationes, sous la dir* 29:1, de K. Gerdes, C. Muller.» (John Benjamins Publishing Company, 2006), 199.
5. Houellebecq, M. *La carte et le territoire* (Flammarion, 2010), 427.
6. Willems, D. «L'impact de l'ordre des mots sur la prédication: la relation sujet-prédictat.» *Travaux de linguistique* 26 (1993): 89-101.
7. Uel'bek, M. *Karta i terytorija: roman*, per. z fr. L. G. Kononovycha (Harkiv: Folio, 2013 (2012)), 347 (In Ukrainian).

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Синтаксичні трансформації фокусної інверсії в українському перекладі роману М. Уельбека *La carte et le territoire* (Українською) [Syntaksychni transformacii' fokusnoi' inversii' v ukrai'ns'komu perekladi romanu M. Uel'beka *La carte et le territoire*]

© Філоненко Н. Г. [Filonenko N. G.], fng@ukr.net

МАЙСТЕРНЯ МОЛОДОГО ПЕРЕКЛАДАЧА
[YOUNG TRANSLATOR'S WORKSHOP]

НА ГРАНИ СОЦІАЛЬНОГО

Высокий замысел – валяется в корыте,
И сдулися понты, надутые судьбой,
И мечет карты гонки победитель,
Но столик ломберный – не аналой!
(*Елеонора Шевкун*)

AL BORDE DE LO SOCIAL

La intención excelsa está tirada en gamella,
Y ya se fue la arrogancia inflada por destino,
Reparte cartas el ganador de la carrera,
Pero ¡no es atril la mesa de casino!
(*переклад іспанською Аліни Бовсунівської*)

В МИНУТЫ...

Людьми, детьми и состраданием
Выманивал меня Господь из сжатых губ,
Из холода пустых аорт,
из жизни замиранья –
Держу я крест Христов,
как вечной смерти ледоруб.
(*Елеонора Шевкун*)

EN LOS MINUTOS DE...

Con gente, niños y compasión
Dios me sacaba de los labios apretados fuerte,
De las frías aortas desecadas,
de la vida en la hora del apagamiento –
La cruz de Cristo tengo en mis manos,
como el símbolo de la resurrección de los muertos.
(*переклад іспанською Аліни Бовсунівської*)

НОЧЬ ОДНОГО ДНЯ

Преступницею над мертвими рыдаю,
Все о законах жизни-смерти вопрошаю!
Так жизнью громко те законы попираю,
Но смертью тихо правде воспою.

(Елеонора Шевкун)

LA NOCHE DE UN DÍA

Estoy llorando por los muertos, soy una delincuente,
¡Preguntándome por la ley de la vida y muerte!
Con mi vida esa ley la violo tan fuerte,
Y con la muerte venero bajo lo que es cierto.

(переклад іспанською Аліни Бовсунівської)

НА СОН ГРЯДУЩИЙ

С утра подумать:
Природа – ласковая мать,
Что медленной рукой
Дитя подводит к катапульте...
Кладбищенская церковь –
Райский сад...
Немыслие абсурда примирит
Заоблачные пункты!

(Елеонора Шевкун)

ANTES DE DORMIR

Para pensar por la mañana:
Es como una madre tierna la naturaleza
Que lentamente
Lleva al hijo a una catapulta...
Es como el jardín del paraíso
En cementerio la iglesia...
¡Lo que suena absurdo es
una pareja perfecta!

(переклад іспанською Аліни Бовсунівської)

ХОР ПИЛИГРИМОВ

Обман небес? Ошибка Бога? –
Весь мир в величии причин!
Плывут обломки вопрошаний
В великом речье могил...

Нам знать причины – не по чину,
Не ведом ангелам причинный лад.
Земля – огни людей в личинах,
Любовью остужающие ад.

(Элеонора Шевкун)

EL CORO DE PEREGRINOS

¿Engaño del cielo? ¿Error de Dios?
¿Por qué...? ¿Preguntas inmortales en el mundo!
Los trozos suyos están flotando
En el río de una gran tumba.

No somos dignos de saber razones,
Y hasta los ángeles carecen de honor.
La Tierra es la luz de las personas,
Enfriando el infierno con amor.

(переклад іспанською Аліни Бовсунівської)

Пойми же, никому ты не нужна,
А как нужна, то так тебе не нужно,
Пойми еще, нужна ты от себя:
Нужна к себе – и вовсе так ненужно.

(Элеонора Шевкун)

Entiende, niña, que nadie te quiere,
Y si te quiere, no le quieres tú,
Mira, cariña, quiérete por primero,
Para hacer lo que querías tú.

(переклад іспанською Аліни Бовсунівської)

УКОР

Друзья! Вы так любили утопать
В его снегах сенсации,
Экзотики и лести!

Друзья! Вы отлетели стаяй тёмных птиц,
И вас спугнула тишина,
Его блуждающая в тайнах добродетель.

Друзья! Ведь Вас кормила плотью лести
Грехом больная, но свободная душа!
(Элеонора Шевкун)

REPROCHE

Amigos! Os gusta tanto ahogaros
En sus nevadas de sensaciones,
De exotismo y halago!

Amigos! Os fuisteis como bandada de pájaros oscuros
Y os había ahuyentado la quietud,
Su virtud que deambula entre los misterios.

Amigos! Pero os alimentaba con encarnación de adulación
Un alma enferma de pecado, un alma libertado!
(переклад іспанською Катерини Бугаєвої)

БОДРЯЩЕЕ

В делах успехи? — Рукоделие ума:
Поделки-табуретки на подпорках
Изнуренной воли.
Хоть страшно, шатко, и не в полный рост —
В квадрат забиты статусные роли!
(Элеонора Шевкун)

VIVIFICADOR

Los éxitos consiste en tareas? — Artesanía de la mente:

Artículos-banquetas con soportes

De voluntad extenuada.

Aún así es algo no perfecto, inestable, terrífico —

Los grandes roles están clavados en el cuadrado!

(переклад іспанською Катерини Бугаєвої)

О СОСТРАДАНИИ

(в дурном тоне)

Понятно мне: холодностью

не сэкономишь горя!

Покатятся мелкие яблочки райских слез,

В предел любви неверную дорогу торя...

Оплачу. Не с чужого голоса, всерьёз.

Нелепых, подлых и гонимых.

Наполнит душу чёрный жемчуг слез,

Чтоб белым не венчать себя пустых

любимых.

(Элеонора Шевкун)

SOBRE COMPASIÓN

(peyorativamente)

Lo tengo claro: con frialdad

no se previene el dolor!

Deslizarán chiquitas manzanitas de lágrimas paradisiacas,

Allando el camino erróneo hacia el extremo de amor...

Lloraré. En serio, de veras.

Los perseguidos, grotescos y mezquinos.

Y llenarán el alma las perlas negras lagrimosas,

Para no coronar con blancas a nosotros mismos vacíos

y queridos.

(переклад іспанською Катерини Бугаєвої)

Дух — дрожащий звук
Дрожащих рук
Из флейты старика

Дух — дозревший пух —
Из ада сельвы в облака

Дух — клубы келейных мук
Из сердца гордеца

Дух — тяжелый кнут
На крыльях мотылька —
Блаженства теснота

(Элеонора Шевкун)

Espíritu — el sonido tembloroso
De manos temblorosas
De flauta de anciano

Espíritu — el polen madurado
Del jardín de selva a los nubes

Espíritu — las bocanadas de los ocultos sufrimientos
De corazón de altanero

Espíritu — el látigo pesado
En alas de polilla —
La angostura de la beatitud entera.

(переклад іспанською Катерини Бугаєвої)

Под темным окном самомнения
Мы высим в небо пирамиды.
С терпением гнева,
В камни мы граним обиды.

Скользят по кромкам,
Смыслы погребения,
Последний камень замыкает
Вопль спасенья.

(Элеонора Шевкун)

Bajo la oscura ventana de la presunción,
Elevamos pirámides hacia el cielo.
Con la paciencia de la ira,
Abrillantamos los agravios en piedras.

Se deslizan por los bordes,
Los significados del entierro,
La última piedra cierra
El grito de salvación.

(переклад іспанською Ірини Іванової)

ИСПОВЕДЬ

Когда в нутро вошла Забота
Востроглазою мещанкой,
И, поселившись в нем Нужда,
Открыла настежь сундуки без дна,
И Страхом был запущен ускоритель
Элементарных мысленных частиц, —
Тогда и подступила тошнота,
Как мерзость отпадения.
Но заступился дух, чтобы не пасть
Пред недугами ниц.

(Элеонора Шевкун)

CONFESIÓN

Cuando el Cuidado entró en el intestino
Como mujer burguesa de vista perspicaz
Y, habiéndose establecido en él Mal Pasar
Abrió los cofres sin fondo de par en par,
Y el acelerador fue lanzado por Miedo
De partículas de pensamiento
Entonces sintió nauseas
Como la abominación de apartarse.
Pero el espíritu intercedió, para no caer
Boca abajo ante las dolencias.

(переклад іспанською Ірини Іванової)

ГРОЗА

И кто ж теперь нас станет слушать?
Когда тщеславие — подкладку
Всем понятных мыслей,
На кротость и незлобное сменив,
Польется домотканый лепет
Похожий на библейский нарратив.

И расстегнув внутри булавки
Всех идей прогресса,
Подует из пустот мизерных снов в миру,
Но не удержит вихрь шаманская завеса,
И кто же с нами станет на ветру?
(Элеонора Шевкун)

TORMENTA

¿Y quién nos va a escuchar ahora?
Cuando la vanidad, el apoyo
De los pensamientos claros para todos,
Cambiando a mansedumbre y benigno
El balbuceo casero fluirá,
Semejante con la narrativa bíblica.

Y desabrochando los alfileres dentro
De todas las ideas del progreso,
Soplará desde los huecos de los sueños miserables en el mundo
Pero la cortina chamánica no detendrá la manga de viento
¿Y quién estará con nosotros en el viento?
(переклад іспанською Ірини Іванової)

NIÑA PERVERSA

(Isabel Allende "Cuentos de Eva Luna")

ХТИВЕ ДІВЧИСЬКО

(Ісабель Альєнде "Оповідки Єви Луни")

У свої одинадцять років Елена Мехіас скидалася на недогодоване щеня, з тьмяною шкірою, яка зазвичай буває у самотніх дітей, ротом з прогалинами від пізнього прорізування зубів, волоссям невизначено-мишачого кольору та завеликим для неї скелетом, який натягував шкіру так, що вона, здавалося, порветься на ліктях та колінах. Нічого в її зовнішності не видавало тих палких мрій, чи натякало на те, яким жагучим створінням вона виявиться насправді.

Вона ніяк не виділялася на фоні непримітних меблів і вицвілих штор пансіонату своєї матері. Була схожою на меланхолійну кішку, що гралася собі між запилюженої герані та розлогої папороті або блукала від плити на кухні до столу в їдальні з тарілками в руках. Постояльці рідко її помічали, а коли й помічали, то тільки для того, щоб наказати їй розпорошити інсектицид на тарганячі гнізда чи наповнити бак у ванній кімнаті, коли скрипучий насос відмовлявся подавати воду на другий поверх. Її мати, виснажена від спеки і домашньої буденності, не мала ні сил на ніжності, ні часу наглядати за дочкою, тому й не помітила, як Елена почала перетворюватися у щось зовсім нове. У перші роки свого життя дівчинка була тихою і сором'язливою, задовольнялася лише їй одній зрозумілими іграми, розмовляла сама з собою десь по кутках і смоктала палець. На вулицю виходила лише тоді, коли треба було йти до школи чи на ринок, і, здавалося, була цілковито глухою до галасливої ватаги однолітків, що гралися на вулиці.

Перетворення Елени Мехіас співпало з прибуттям Хуана Хосе Берналя — Солов'я, як він сам себе називав, та про що оголошував плакат, прибитий до стіни у його кімнаті. Постояльці, у більшості своїй, були студентами та працівниками незрозумілих відділів державних адміністрацій. Шановані пані та панове, як казала її мати, яка хвалилася, що не приймає абикого під свій дах, лише людей заслужених, з відомим родом занять, гарними манерами, платоспроможних, бо вони мали заплатити на місяць уперед, та здатністю дотримуватися правил пансіонату, які надавали йому схожості із семінарією, радше ніж із готелем. "Вдова має дбати про свою репутацію та робити так, аби

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

її поважали інші. Я не хочу, щоб мій бізнес став притулком для бродяг та збоченців", — часто повторювала мати, щоб ніхто, а найбільше — Елена, не забував про це.

Одним із завдань дівчинки було стежити за постояльцями та повідомляти матері про будь-які підозрілі речі. Цей шпіонаж лише підсилив безтілесність дівчинки, яка навчилася розчинятися у темних кутках кімнат, і виникати нізвідки, наче вигулькуючи з потаємного виміру. Мати і донька працювали разом, розподіляючи пансіонатні обов'язки, кожна занурена у звичну роботу, без необхідності розмовляти одна з одною.

Насправді, вони говорили мало, а коли й говорили у коротку перерву сієсти, то про постояльців. Іноді Елена намагалася прикрасити буденність цих минутих чоловіків та жінок, що проходили через будинок, не залишаючи по собі жодної згадки, вигадуючи для них незвичайні події, забарвлюючи їх життя таємним коханням чи іншою трагедією, але її мати мала безпомилковий нюх і точно знала, коли вона починала вигадувати. Так само вона знала, коли її дочка намагалась щось від неї приховати. Мати була неймовірно практичною і мала чітке уявлення про те, що відбувається під її дахом, точно знаючи, чим займається кожен із постояльців о кожній годині дня і ночі, скільки цукру залишалося в коморі, кому дзвонить телефон та куди поділися ножиці. Вона була веселою і привабливою жінкою, а її темні плаття ледве стримували запал ще молодого тіла, але багаторічна буденність висушили її дух та жагу до життя. Та коли Хуан Хосе Берналь прибув та заявив, що хоче винайняти кімнату, все змінилося не тільки для неї, а й для Елени. Мати, спокушена хвалькуватістю Солов'я та натяками на славу, які вгадувалися в афіші, пішла всупереч власним правилам та прийняла його до пансіонату, хоча він зовсім не відповідав образу її ідеального клієнта.

Берналь сказав, що співає ночами, а тому має відпочивати вдень, що зараз не має постійної роботи, а тому не може заплатити на місяць уперед, і що він дуже скрупульозно відноситься до своїх харчових та гігієнічних звичок: він був вегетаріанцем та приймав душ двічі на день. На своє здивування, Елена побачила, як мати мовчки занесла нового постояльца до реєстру і повела до кімнати, з надриком тягнучи його важезну валізу, тоді як він ніс лише гітару в чохлі та картонний тубус з безцінною афішею. Зливаючись зі стіною, дівчинка піднялася сходами за ними і помітила, як напружувалося обличчя постояльца, коли він дивився на бязевий фартух, що прилип до спітнілих материних

сідниць. Увійшовши до кімнати, Елена натиснула на вмикач, і великі лопаті стельового вентилятора почали обертатися зі скреготом іржавого заліза.

З того дня розпорядки дому змінилися. Додалося роботи, тому що Берналь спав тоді, коли всі нормальні люди займалися своїми справами, годинами займав ванну кімнату, поїдав неймовірну кількість кролячої їжі, яку треба було готувати окремо, надто часто користувався телефоном і праскою, щоб напросувати свої сорочки героя-коханця, за що господиня не вимагала додаткової плати. Елена поверталася додому зі школи під полуденним сонцем, коли день в'янув під жорстким білим світлом, а Берналь у цей час тільки бачив перший сон. За наказом матері, вона знімала черевики при вході, щоб не порушити неприродну тишу, в якій завмирав будинок. Дівчинка завважувала щоденні, лише їй помітні зміни в матері, задовго до того, як постояльці почали шепотітися за її спиною. Спершу це був запах, стійкий аромат квітів, що огортав жінку і шлейфом тягнувся за нею по кімнатах, до яких вона заходила. Елена знала кожен закуток у домі, а її довга кар'єра нишпорки допомогла їй знайти флакон парфумів, захований у коморі за пакетами з рисом та бляшанками консерв. Потім вона помітила темні лінії олівця на повіках, дотик червоної помади на губах, нову спідню білизну, як мати посміхалася, варто було свіжовимитому, з ще вологим волоссям, Берналю нарешті покинути кімнату з останніми променями сонця, спуститися сходами та розташуватися на кухні, щоб поглинути свої чудернацькі страви з виглядом факіра, що поглинає шпаги. Мати сідала навпроти нього, і він починав розповідати їй байки зі свого творчого життя, супроводжуючи кожную свою витівку голосним сміхом, що народжувався десь глибоко у його череві.

Ще в перші тижні Елена зненавиділа чоловіка, який займав весь простір будинку та всю увагу її матері. Її нудило від його намащеного бріоліном волосся, його доглянуті нігті, його звичка колупатися в зубах зубочисткою, його педантизм і його нахабство, з яким він змушував усіх навколо йому прислужувати. Вона питала себе, що такого могла бачити в ньому її мати. Він був лише дрібним авантюристом, пройдисвітом, нікому невідомим співаком у жалюгідних барах, а може навіть й сутенером, як пошепки доводила сеньйорита Софія, одна з найстарших постоялиць пансіону. Але потім, одного спекотного недільного пообіддя, коли не було чого робити, а години, здавалося, застигли у стінах будинку, Хуан Хосе Берналь з'явився у дворі зі своєю гітарою, влаштувався на лавці під смоківницею і почав перебирати струни. Звук привабив всіх пожилців, які витикалися з будинку один за одним,

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

спочатку соромлячись, та не до кінця розуміючи причину цього шуму, але потім з неабияким ентузіазмом повиносили стільці з їдальні та повсідалися навколо Солов'я. Чоловік мав грубий, але добре поставлений і навіть приємний голос. Він знав усі старі болеро та ранчери з мексиканського репертуару та кілька партизанських пісень, щедро пересипаних лайкою та богохульствами, від яких червоніли жінки. Вперше, відколи Елена себе пам'ятала, у пансіоні панувала атмосфера свята.

Коли стемніло, вони запалили дві парафінові лампи та підвісили їх на деревах, і принесли пива та пляшку рому, яку тримали для лікування застуд. Елена розносила напої і вся аж тремтіла, відчуваючи, як лайливі слова пісень і тужіння гітари проникали у кожную клітинку її тіла, як гарячка. Мати погойдувала ногою в такт музиці. Раптом вона підвелася, взяла дочку за руки і вони почали танцювати вдвох, але решта присутніх одразу ж приєдналися до них, навіть сеньйорита Софія, яка весь час манірилася і нервово посміювалася. Елена, абсолютно щаслива, довго рухалася під мелодійний голос Берналя, притиснувшись до тіла матері та вдихаючи її новий аромат квітів. Однак невдовзі вона відчула, як матір легко її відштовхує, щоб далі танцювати самій. З заплещеними очима і закинутою назад головою, жінка колихалася в такт музиці, як погойдуване вітерцем музиці. Елена повернулася на свою місце, а за нею, мало-помалу, всі інші, залишивши господиню, що забулася в танці, саму посеред подвір'я.

Відтоді Елена дивилася на Берналя новими очима. Вона забула, з якою відразую ставилася до його бріюліну, зубочисток та самозакоханості, а кожного разу, коли вона його бачила чи чула, згадувала про пісні на тому неочікуваному святі, і знову відчувала, як палає її шкіра і душа охоплюється жаром, який не можна передати словами. Вона спостерігала за ним нишком і здалеку, і відкривала для себе те, чого не помічала раніше: його плечу, широку і міцну шию, чуттєвий вигин повних губ, граціозність його рук з довгими й тонкими пальцями. Вона ледве стримувала бажання наблизитися до цього, притиснутися до його смаглих грудей, слухати, як вібрує повітря у його легенях та як б'ється його серце, вдихнути його запах, сухий та різкий, як дублена шкіра чи тютюн. Вона уявляла як пестить його волосся, відчуває на дотик м'язи спини та ніг, відкриваючи їхні форми, перетворюється на цівку димку і, проникаючи через горло, наповнює його зсередини. Але варто було чоловіку підвести очі й зустрітися поглядом з нею, Елену охоплювало

тремтіння і вона, нажахана, тікала геть і ховалася у найпотемнішому кутку подвір'я. Берналь заволодів усіма її думками, час, проведений без нього, здавався їй нерухомим та нестерпним. У школі вона рухалася, мов привид, сліпа й глуха до всього, крім витворів своєї уяви, де марила тільки ним. Що він міг би робити у цей момент? Можливо спить долілиць на ліжку в темній кімнаті із закритими жалюзі, де лопаті вентилятора розганяють гаряче повітря, з застиглими краплями поту на хребті та обличчям, уткнутих у подушку. З першим ударом дзвону, який сповіщав про закінчення занять, Елена прожогом бігла додому, подумки молячись про те, щоб він ще не прокинувся, і вона встигла вмитися та одягти чисту сукенку, а потім сісти на кухні та чекати, старанно роблячи вигляд, наче вона робить домашні завдання, аби мати не завалила її хатніми справами. А потім, коли чула, як він виходить із ванної кімнати, насвистуючи, вона катувалася страхом і нетерпінням, певна, що помре від радості та перехвилювання, якщо він торкнеться її чи навіть заговорить з нею. Вона прагнула цього, але водночас була готова розчинитися серед меблів, бо не могла ані жити без нього, ані протистояти його палкій присутності. Потайки вона слідувала за ним, куди б він не пішов, виконувала кожен найменшу забаганку, вгадувала його бажання до того, як він про це попросить, але завжди рухалася, як тінь, щоб не видати своєї присутності.

Ночами Елена не могла заснути, бо Берналя не було вдома. Вона вставала з гамака, виходила з кімнати і далі, як привид, блукала першим поверхом, набираючись сміливості, щоб нарешті увійти до кімнати Берналя. Зачиняла за собою двері і трохи відкривала жалюзі, щоб вуличні ліхтарі освітлювали церемонії, які вона вигадала аби заволодіти частинками душі чоловіка, які він залишав у своїх речах. Вона довго розглядала себе у круглому дзеркалі, блискучому й чорному, наче брудна калюжа, бо він теж дивився в нього, а тому вона могла уявити, як ці два відображення зливаються в обіймах. Вона підходила до дзеркала з широко розплющеними очима, дивлячись на себе його поглядом, цілуючи власні губи на холодній і твердій поверхні, уявляючи, наче це були гарячі вуста чоловіка. Вона відчувала, як її маленькі груди торкаються дзеркала і глухий біль збігає тілом униз і зосереджується в одній точці між ногами. Вона знову й знову жадала цього болю. Діставала з шафи сорочку й чоботи Берналя, надягала їх. Обережно, щоб не здіймати шуму, робила кілька кроків. Отак вдягнена, нишпорилася в його шухлядах, розчісувала волосся його гребінцем, смоктала його зубну щітку, лизала крем для гоління, гладила брудний одяг. Потім — сама не знаючи чому — скидала сорочку, чоботи, а

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

потім й свою нічну сорочку, і головою лягала на Берналеве ліжко, жадібно вдихаючи його запах. Торкалася себе, починаючи з дивних обрисів черепа, напівпрозорих хрящів вух, западини очей та щілини рота, і так, нижче — кістки, загострення та округлості, які складали її незначуще створіння, сповнена бажання перетворитися на величезну, важку та гладку китиху. Вона уявляла, як наповнюється рідиною, в'язкою і солодкою, наче мед, та розбухає до розмірів гігантської ляльки, її тіло займає усе ліжко, потім всю кімнату і, зрештою, увесь дім. Знесилена, вона іноді плакала й засинала на декілька хвилин.

Одного суботнього ранку Елена побачила з вікна як Берналь підійшов ззаду до матері, яка у цей час прала білизну, опершись на ночви. Чоловік поклав їй руку на талію, але жінка навіть не поворухнулася, наче вага тієї руки була частиною її тіла. Навіть на такій відстані Елена відчула владність цього жесту, податливість матері, їхню близькість, іскру почуттів, що об'єднала їх страшною таємницею. Дівчина відчула, як обливається потом, як їй бракує повітря, як затрусилися руки та ноги, як серце переляканою пташкою виринається з грудної клітки, переганяючи кров з такою натугою, що вона, здавалося, ось-ось розірве жили на пальцях.

Від того дня Елена почала стежити за матір'ю.

Один по одному вона викривала докази, які хотіла знайти: спершу це були лише погляди, надто довгі вітання, хитрі змовницькі посмішки, підозра, що вони торкаються ногами під столом, і що вони шукають приводу, аби залишитися наодинці. Нарешті, у якусь ніч, повертаючись з кімнати Берналя після проведення своїх приворотних ритуалів, вона почула шум підземних вод з кімнати матері. Вмить вона зрозуміла, що увесь цей час, поки вона вірила в те, що Берналь заробляє на хліб насущний нічними співами, він, насправді, весь цей час знаходився по іншій бік коридору, і поки вона цілувала спогад про нього у дзеркалі та вдихала його запах, залишений на простирадлах, він був з її матір'ю. Застосовуючи весь свій багаторічний досвід нишпорки, вона пройшла крізь закриті двері і вгледіла, як вони віддавалися пристрасті. Тепле світло з-під отороченого абажура осяювало коханців. Мати перетворилася на кругле, рожеве, пишнотіле, стогнуче створіння, яке чимось скидалося на розгойдану підводною течією актинію, що вся складалася лише зі щупалець і присосок. Уся вона — роти, руки, ноги, отвори — колихалися та колихалися, причепившись до масивного тіла Берналя, яке здавалося твердим, незграбним і

рвучким, схожим на дошку, що хиталася від нізвідки налетілого вітру. Досі дівчинка не бачила голого чоловіка, а тому відмінні риси її дуже здивували. Чоловіча натура здалася їй надто грубою, вона довго боролася з жахом і змушувала себе дивитися. Однак, незабаром, вона захопилася дійством, і уважно спостерігала, щоб перейняти у матері ті рухи, які допомогли їй заволодіти Берналем, рухи, які виявилися сильніші за всю її любов, всі її молитви, мрії та німі заклики, всі її магичні ритуали, що б мали прихилити його увагу. Вона упевнилася, що саме в цих пестошах і шепотіннях захований ключ до таємниці, і, якщо вона зможе ним скористатися, Хуан Хосе Берналь буде спати в її гамаку, який вона щовечора чіпляла на два гачки між шафами у гардеробній.

Наступні дні Елена провела наче у безпам'ятстві. Вона зовсім втратила інтерес до свого оточення, навіть до Берналя, що був переселений до якогось кутка її свідомості, а сама Елена занурилася у світ власних фантазій, які повністю замінили їй світ живих. Вона продовжувала займатися звичними справами лише силою звички, але її душа не брала в тому жодної участі. Коли мати помітила, що в дочки зовсім немає апетиту, то пояснила це собі швидким статевим дозріванням, хоча Елена ще явно до цього не доросла, і знайшла час, щоб сісти з нею наодинці і розповісти їй декілька байок про те, як це — бути жінкою. Дівчинка не випустила ні пари з вуст, поки слухала материні промови про біблійні прокляття та менструальну кров, упевнена в тому, що це її ніколи не торкнеться.

У середу Елена вперше за тиждень відчула голод. Вона зробила набіг на комору, озброївшись консервним ножом та ложкою, спорожнила три бляшанки зеленого горошку, потім зрізала червону воскову плівку з головки голландського сиру і з'їла її, як яблуко. Після цього вибігла на подвір'я і, скоцюрбившись, виблювала зелену мішанину на герані. Біль у животі та присмак кислоти в роті повернули її до реальності. Тієї ночі вона спала спокійно, смокчучи палець, наче вона була немовлям у колисці. У четвер вона прокинулася радісною, допомогла матері приготувати каву для постояльців, поснідала з нею на кухні, після чого вирушила до школи. А вже в школі почала скаржитися на страшенний біль у животі, і так кривилася і скигдила, просячи дозволу сходити в туалет, що вчителька ще зранку відпустила її додому.

Елені довелося зробити великий гак, щоб оминати вулички кварталу, і підійти до будинку з тильного боку, що виходив до яру. Залізти на мур та стрибнути з нього у подвір'я виявилось не так страшно, як це здавалося

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

спершу. За її спостереженнями, у цей час мати була на ринку, а оскільки четвер був рибним днем, повернеться вона нескоро. У будинку були лише Хуан Хосе Берналь і сеньйорита Софія, яка вже тиждень не ходила на роботу через загострення артриту.

Елена сховала книжки та черевики у заростях і прослизнула в дім. Притиснувшись до стіни і затамувавши подих, вона піднялася на другий поверх, а коли почула, як волає радіо в кімнаті сеньйорити Софії, то трохи заспокоїлася. Двері до Берналевої кімнати з легкістю прочинилися перед нею. Всередині було темно, на відміну від вулиці, де нещадно палило сонце, тож якусь мить вона нічого не бачила, але вона знала кімнату напам'ять. Як добре вона виміряла все у цьому приміщенні! Вона знала, де лежить будь-яка річ, де скрипить підлога під ногами і скільки кроків від дверей до ліжка. Все ж вона вирішила почекати, поки її очі не призвичаються до темряви, й у присмерку виокресляться обриси меблів. За кілька секунд вона вже бачила чоловіка на ліжку. Він не лежав долілиць, як їй уявлялося, а спав на спині, одягнений у самі труси, витягнувши одну руку, а іншу поклавши на груди, на очі йому спадало пасмо волосся. Елена відчула, як раптом весь страх і нетерпіння, які вона накопичила за ці дні, розчинилися, залишивши по собі ясний розум та спокійну впевненість, як у людини, яка точно знає, що їй треба робити. Їй здалося, наче це вже з нею ставалося. Вона запевняла себе, що їй нема чого боятися, що мова йшла лише про ще один ритуал, хоч і трошки несхожий на попередні. Повільно зняла шкільну форму, але скинути бавовняні трусики не наважилася. Наблизилася до ліжка. Тепер вона краще могла бачити Берналя. Сіла на краєчку, зовсім поруч з рукою чоловіка, постійно упевнюючись у тому, що її вага не створює жодної нової зморшки на простирадлі. Повільно нахилилася: тепер, коли її обличчя знаходилося у декількох сантиметрах від нього, вона могла відчувати його гаряче дихання і солодкий запах його тіла. Лягла біля нього, з надзвичайною обережністю простягаючи ноги, щоб не потривожити його сон.

Вона чекала, прислухаючись до тиші, поки не вирішила з майже невловимою ніжністю покласти руку йому на живіт. Від цього дотику у неї перехопило дух, вона завважала як голосно гупає її серце і що цей шум, либонь, розбудить чоловіка. Їй знадобилося декілька хвилин, щоб отямитися, а переконавшись, що він і не поворухнувся, вона зовсім заспокоїлася і притисла руку сильніше, однак вона все одно була така легка, що не могла потурбувати

Берналя. Елена згадала рухи матері і, засунувши пальці під резинку трусів, знайшла рот чоловіка і поцілувала його так, як робила це сотню разів у дзеркалі. Берналь застогнав і обійняв дівчинку однією рукою, а іншою скеровував її руку куди слід. Губи його розтулилися, щоб повернути поцілунок і пробурмотіти ім'я коханої. Елена почула, як він звертається до матері, але не відступилася — лише дужче притиснулася. Берналь взяв її за талію, починаючи перші рухи дійства кохання. Тільки чоловік відчув невагому делікатність пташиного скелетика на своїх грудях, іскра усвідомлення розчахнула важку сонну імлу, і він розплющив очі. Елена відчула, як напружилось його тіло, як її вхопили за ребра і відкинули з такою силою, що вона забилася об підлогу, але вона прожогом скочила на ноги і кинулась до нього, щоб знову обійняти.

Берналь дав їй ляпаса і схопився з ліжка, нажаханий бозна-якими одвічними заборонами і пересторогами.

— Хтиве, хтиве дівчисько! — закричав він.

Відчинилися двері, і на порозі постала сеньйорита Софія.

Наступні сім років Елена провела в інтернаті при жіночому монастирі, ще три — в столичному університеті, після чого отримала роботу в банці. Тим часом мати одружилася зі своїм коханцем, і вони вдвох доглядали за пансіонатом, аж поки не назбирали достатньо грошей, щоб переїхати до невеликого заміського будиночка, де вона вирощували гвоздики та хризантеми на продаж. Соловей повісив свою афішу у позолочену рамку, але більше не співав ночами у барах, та й ніхто за ним не жалкував. Він ніколи не супроводжував дружину у візитах до пасербиці, не розпитував про неї, щоб не бентежити душу, але часто про неї думав. Час не пощербив образу дівчинки, він не піддався руйнівному впливу років. Для нього вона назавжди залишилася хтивим створінням, яким керувало почуття кохання, яке він так відкинув. Правду кажучи, з плином років спомин про невагомий скелетик, малечу ручку на його животі, дитячий язик у його роті розростався, аж поки не перетворився у нав'язливу ідею. Обіймаючи обважніле тіло дружини, йому доводилося зосереджуватися на цих видіннях, відтворюючи образ Елени до найменших деталей, аби пробути дедалі слабше бажання кохатися. У зрілі роки він іноді заходив до крамничок з дитячим одягом, купував дитячі трусики, щоб розрадитися, пестячи себе і їх. Він стидався тих безсоромних моментів і спалював їх, або закопував на підвір'ї, наївно намагаючись забути про них. Він взяв за звичку блукати біля шкіл і парків, щоб мати можливість здалеку

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

поспостерігати за дівчатками, які на кілька коротких митей повертали його до безодні того незабутнього четверга.

Елені було двадцять сім, коли вона вперше навідалася у материн дім, щоб познайомити її зі своїм нареченим, армійським капітаном, який бозна-скільки добивався її руки. Молоді приїхали одного холодного вечора листопада. Він одягнувся у цивільне, щоб не видаватися занадто зарозумілим у військовому вбранні, а Елена була навантажена подарунками. Берналь очікував цієї гостини з підліткової тривожністю. Він безперестанку крутився перед дзеркалом, прискіпливо вивчаючи власне відображення, запитуючи себе, чи помітить Елена як він змінився, а чи в її уяві образ Солов'я залишився непідвладним руйнівному часу. Він підготувався до зустрічі, добираючи кожне слово і уявляючи всі можливі варіанти відповідей. Єдине, чого він не врахував, так це того, що замість палкої істоти, образ якої мучив його стільки років, перед ним постане сором'язлива, але все ж звичайна жінка. Берналь почувався зрадженим.

Коли посутеніло, і минула перша ейфорія від приїзду, а мати з дочкою переповіли одна одній всі останні новини, вони винесли декілька стільців на подвір'я, щоб насолодитися прохолодою. У повітрі висів важкий запах гвоздик. Берналь запропонував випити вина, і Елена погодилася піти з ним по келихи. Тоді чоловік, який так довго чекав цієї нагоди, узяв жінку за руку і сказав їй все, про що думав. Що все те було жахливим непорозумінням: того ранку він спав, а тому зовсім не тямив, що робить; що при інших обставинах він би й не подумав про те, щоб скинути її отак на підлогу і називати її так, як він її назвав; щоб вона зглянулася і пробачила його, що це, можливо, це поверне його до тями, бо всі ці роки пекуче бажання до неї не давали йому спати ночами, отрутою розливалось в крові і ятрило душу. Елена здивовано дивилася на чоловіка і не знала, що відповісти. Про яке хтивє дівчисько він говорив? Вона залишила дитинство далеко позаду, а біль того першого відкинутого кохання був запечатаний у далекому закутку пам'яті. Вона зовсім не пам'ятала того давнього четверга.

(переклад з іспанської Ольги Піхулі)

ВИМОГИ ДО ПУБЛІКАЦІЙ:

Надсилати матеріали для публікації на електронну скриньку журналу **zbirnykninako@ukr.net:**

- статтю у форматі A4 (Microsoft Word);
- назву статті та відомості про автора (*прізвище, ім'я, по батькові, назва статті, місце роботи, науковий ступінь і вчене звання / навчання в аспірантурі, докторантурі, адреса для листування, телефон, e-mail, факс* (за наявності) трьома мовами;
- дві відскановані рецензії на статтю.

Усі три файли повинні бути прикріплені до одного листа. Назви файлів пишуться тільки латиницею. Наприклад: **Ivanenko_article** для статті, **Ivanenko_details** для відомостей про автора, **Ivanenko_reviews** для рецензій.

Мови публікації – **українська, англійська, німецька, іспанська, італійська, новогрецька, французька, російська**. Обсяг статті – від 8 сторінок

Згідно з вимогами до фахових видань, текст статті повинен містити: «постановку проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується ця стаття; формулювання цілей статті (постановку завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку».

У статті обов'язковими є розділи, назви яких подаються напівжирним шрифтом:

Вступ, який охоплює постановку проблеми, короткий огляд найновіших публікацій з теми дослідження, актуальність, мету, об'єкт та предмет дослідження, наукову новизну, матеріали та методи дослідження.

Огляд наукової літератури.

Основний зміст.

Отримані результати, їх обговорення.

Висновки дослідження.

Перспективи подальших наукових розвідок.

Література та джерельна база дослідження (мовою оригіналу).

References.

Структура статті:

- номер УДК (верхній лівий кут);
- поряд з УДК – зазначається розділ, в якому має бути розміщено статтю:
Актуальні питання ЗАГАЛЬНОГО МОВОЗНАВСТВА;
Актуальні питання ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО І
ТИПОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА;
Актуальні питання ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА;
Актуальні питання СОЦІОЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання ПСИХОЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ;
Актуальні питання ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання КОМУНІКАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ;
Актуальні питання ЕТНОЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання ЛІНГВОДИДАКТИКИ;
Актуальні питання ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА;
МАЙСТЕРНЯ МОЛОДОГО ПЕРЕКЛАДАЧА.
- назва статті, прізвище, ім'я та по батькові трьома мовами: українською, російською, англійською (вирівнювання по центру, великими літерами, напівжирним шрифтом Times New Roman 14 пт);
- анотації та ключові слова трьома мовами: українською (до 100 слів), російською (до 100 слів), англійською (200–250 слів). Якщо стаття написана іншою мовою, то анотація наводиться також мовою статті. Вирівнювання за шириною, курсив, Times New Roman 14 пт;

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

- основний текст статті (міжрядковий інтервал – мінімум 12 пт, вирівнювання за шириною, відступ першого рядка – 1 см., шрифт – Times New Roman: основний текст – 14 пт; поля: верхнє – 1,9 см., нижнє – 1,9 см., ліве – 1,7 см., праве – 1,7 см). Формат графічних файлів: рисунки повинні бути збережені у форматі jpeg із роздільною здатністю 300 точок на дюйм. Їх необхідно додатково надіслати в окремому файлі.
- Література (Chicago Style: Notes and Bibliography): Література у списку повинна бути розташована в алфавітному порядку (Times New Roman 12 пт). Назви джерел подаються мовою оригіналу.
- Джерела ілюстративного матеріалу: За нумерацією цей список продовжує список літератури.
- References (Chicago Style: Notes and Bibliography): Список оформлений згідно вимог (Chicago Style: Notes and Bibliography) з транслітерованими кириличними назвами (система транслітерації BGN (Board of Geographic Names). Можна використовувати автоматичні конвертори: <http://translit.net/ua/> – для української та <http://translit.net/ru/> – для російської мов. У квадратних дужках подається переклад назви англійською.

У тексті слід **чітко розрізняти дефіс (-) і тире (–)**.

Приклади у тексті друкуються курсивом, для виділення окремих елементів у прикладах використовується підкреслення.

Посилання в тексті подаються у квадратних дужках, наприклад, [11, с. 8], де номер збігається з порядковим номером джерела у списку літератури; якщо необхідно зазначити кілька джерел, їхні номери відокремлюються крапкою з комою, наприклад, [1; 5; 9].

Під рисунками спочатку повинен бути загальний підпис, а потім пояснення усіх наявних на них цифрових та буквених позначень.

Положення про конфіденційність

Імена та електронні адреси, які вказують користувачі сайту цього журналу, використовуються виключно для виконання внутрішніх технічних завдань цього журналу і не передаються стороннім особам.

PUBLISHING REQUIREMENTS:

Submit your materials to the journal's email **zbirnykninako@ukr.net**:

- manuscript in A4 format Microsoft Word;
- title of the article and the author's details (first name, patronymic, last name, title of the article, affiliation, academic degree, academic rank, doing a postgraduate course, working for a DSc's degree, address, telephone, email, fax (if available) in three languages;
- two reviews of the article (scanned copies).

All three files should be attached to one letter. Names of the files are Romanized. E.g. **Ivanenko_article** for the article, **Ivanenko_details** for the author's details, **Ivanenko_reviews** for reviews.

Manuscripts are accepted in Ukrainian, English, German, Spanish, Italian, Greek, French, Russian.

Minimum length of paper – 8 pages.

In accordance with requirements for specialized journals, each paper should have such essential elements as introduction of the issue and its link to current research issues and practical tasks, overview of recent findings and publications that have initiated the issue and influenced the study, indicating the gap in the previous research and outlining the purpose of the present research, the body, discussing the research findings, the conclusions and recommendations for future implementation or future research in the area.

The paper should have such sections as:

Introduction (introducing the issue, giving overview of recent research, stating topicality, purpose, subject matter and object of the research, its novelty, materials used and methods applied);

Findings and Their Discussion;

Literature review Conclusions;

Prospects for Further Research;

References and Illustrative Materials (in the original language);

References.

The section headings in the text of the article are given in bold.

Paper structure:

Margins: top – 1.9 cm., bottom – 1.9 cm., left – 1.7 cm., right – 1.7 cm.

- UDC number (top left corner);
- near UDC number it is desirable to indicate the section, to which the article belongs:

Current issues IN GENERAL LINGUISTICS;

Current issues IN COMPARATIVE AND HISTORICAL

LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY;

Current issues IN LITERARY STUDIES;

Current issues IN SOCIOLINGUISTICS;

Current issues IN PSYCHOLINGUISTICS;

Current issues IN LINGUISTIC SEMANTICS;

Current issues IN PRAGMALINGUISTICS;

Current issues IN COGNITIVE LINGUISTICS;

Current issues IN COMMUNICATIVE LINGUISTICS;

Current issues IN LINGUOCULTURAL STUDIES;

Current issues IN ETHNOLINGUISTICS;

Current issues IN LINGUODIDACTICS;

Current issues IN TRANSLATION STUDIES;

YOUNG TRANSLATOR'S WORKSHOP.

- title of the article, name and first name in three languages: Ukrainian, Russian, English (Times New Roman 14 pt, capitalized, bold, center justified);

- abstracts and key words in three languages: Ukrainian (up to 100 words), Russian (up to 100 words) and English (200–250 words). If the paper is in any other language, the abstract in the original language is provided as well. The text of the abstract is in Times New Roman 14 pt, italicized, fully justified.
- body of the article (Times New Roman 14 pt, spaced – at least 12 pt, fully justified, a 1 cm first line indent,). Figures (graphs, charts, diagrams) and pictures are saved in the jpeg format with 300 dpi resolution and are additionally sent in a separate file.
- References (Chicago Style: Notes and Bibliography): References are given in alphabetical order, with items in Cyrillic script (Times New Roman 12 pt). Titles are provided in the original language.
- Sources of Illustrative Material. The counter continues from the reference list.
- References (Chicago Style: Notes and Bibliography): References in Cyrillic script are transliterated using BGN (Board of Geographic Names) transliteration system <http://translit.net/ua/> for Ukrainian or <http://translit.net/ru/> for Russian and followed by the English translation in square brackets.
- Hyphens (-) and dashes (–) are to be **consistently differentiated**.
- Text fragments provided as illustrations should be given in italics, with underlining used to distinguish certain elements from the text.
- In-text citations are provided in square brackets with the first figure indicating the number of the source in the reference list, for example [11, p. 8]; if it is necessary to mention several sources, their numbers are separated with a semicolon, for example [1; 5; 9].

All tables and pictures should have their titles or labels.

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОГО МОВОЗНАВСТВА

<i>Письменна Ю. О.</i> Методологічні підходи до вивчення концепту <i>СПРАВЕДЛИВІСТЬ</i> у латинській мові	7
---	---

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО І ТИПОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА

<i>Корбозерова Н. М.</i> Принципи зіставної граматики: граматичні категорії дієслова в іспанській та українській мовах (вид) [<i>Korbozerova N. M.</i> Principios de la gramática comparativa: categorías gramaticales del verbo en la lengua española y la lengua ucraniana (aspecto)]	15
--	----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

<i>Мегела І. П.</i> Архітектоніка роману В. Зебальда «Аустерліц»	21
--	----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ

<i>Оксак Г. Л.</i> Умберто Еко та італійські мас-медіа (лінгвістичний аспект) ..	33
--	----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

<i>Охріменко В. І.</i> Сміслова структура модальних одиниць епістемічної імовірності “improbabile”, “con ogni probabilità” (на матеріалі італійської мови)	38
--	----

<i>Падалка Ю. М.</i> Модальності висловлення – енуціяції	52
--	----

<i>Сайфутдінова О. Ю.</i> Ресемантизація в романі «Сад Емерсона» (“El huerto de Emerson”) Луїса Ландеро	61
---	----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ

Артемova Л. В. Інтенсифікати як маркери прагматичного потенціалу іспанської авторської публіцистики 68

Бовсунівська А. Ю. Креолізований текст в сучасному комунікативному просторі: сутність поняття та прагматика функціонування 81

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Лактіонова К. М. Витоки сучасних італійських топонімів 94

Лисенко К. В. Просодичні особливості реалізації англійського монологу та полілогу 98

Ломакіна І. А. Семантико-прагматичні особливості дискурсивного маркера *ries* у сучасній іспанській прозі (на матеріалі роману К. Л. Сафона «Гра янгола») 109

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Залєснова О. В. Іспанський медійний дискурс в контексті міжкультурної комунікації 120

Миронова Н. В. Гіпотеза гендерних субкультур: гендерлект Амелі Нотомб 128

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ

Іванова І. М. Стилiстичні особливості сучасного іспанського рекламного дискурсу в інтернет-просторі [*Ivanova I. M.* Las peculiaridades estilísticas del discurso publicitario moderno español en el espacio de internet] 143

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕТНОЛІНГВІСТИКИ

<i>Бугаєва К. О.</i> Мовні особливості канарського діалекту в контексті іспаномовної держави	149
--	-----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

<i>Бокова П. М.</i> Молодіжний сленг як лінгвістичний та перекладацький феномен (на матеріалі сучасної іспанської мови)	158
---	-----

<i>Філоненко Н. Г.</i> Синтаксичні трансформації фокусної інверсії в українському перекладі роману М. Уельбека <i>La carte et le territoire</i>	168
---	-----

МАЙСТЕРНЯ МОЛОДОГО ПЕРЕКЛАДАЧА

<i>Бовсунівська А.</i> Переклади іспанською поезії Елеонори Шевкун	178
--	-----

<i>Бугаєва К.</i> Переклади іспанською поезії Елеонори Шевкун.....	181
--	-----

<i>Іванова І.</i> Переклади іспанською поезії Елеонори Шевкун	184
---	-----

<i>Піхуля О.</i> Переклад з іспанської "Оповідки Єви Луни" Ісабель Альєнде, оповідання "Хтине дівчисько"	187
--	-----

<i>Вимоги до публікацій</i>	197
-----------------------------------	-----

<i>Publishing requirements</i>	200
--------------------------------------	-----

ЗМІСТ	203
--------------------	-----

CONTENTS	206
-----------------------	-----

CONTENTS

CURRENT ISSUES IN GENERAL LINGUISTICS

<i>Pysmenna Iu. O.</i> Methodological Approaches to Studying the Concept of <i>JUSTICE</i> in the Latin Language	7
--	---

CURRENT ISSUES IN COMPARATIVE AND HISTORICAL LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY

<i>Korbozerova N. M.</i> Principals of the Comparative Grammar: Verb in the Spanish and Ukrainian Languages (Aspect) [<i>Korbozerova N. M.</i> Principios de la gramática comparativa: categorías gramaticales del verbo en la lengua española y la lengua ucraniana (aspecto)]	15
--	----

CURRENT ISSUES IN LITERARY STUDIES

<i>Megela I. P.</i> Architectonics of ‘Austerlitz’, a Novel by W. G. Sebald	21
---	----

CURRENT ISSUES IN SOCIOLINGUISTICS

<i>Oksak G. L.</i> Umberto Eco and Italian Mass Media (Linguistic Aspect)	33
---	----

CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC SEMANTICS

<i>Okhrimenko V. I.</i> Sense Structure of Modal Units “improbabile”, “con ogni probabilità” (in the Italian Language)	38
<i>Padalka J. M.</i> Modality of Enunciation expression	52
<i>Saifutdinova O. Yu.</i> Resemantization in the Novel “Emerson’s Garden” (“El huerto de Emerson”) by Luis Landero	61

CURRENT ISSUES IN PRAGMALINGUISTICS

Artemova L. V. Intensificators as Pragmatic Potential Markers of Spanish Author Articles 68

Bovsunivska A. Yu. Creolized Text in Modern Communicative Space: the Essence of the Concept and Pragmatics of Functioning 81

CURRENT ISSUES IN COGNITIVE LINGUISTICS

Lakhtionova C. M. Origins of Modern Italian Toponyms 94

Lyssenko C. V. Prosodic Features of the Implementation of English Monologue and Dialogue 98

Lomakina I. A. Semantic-pragmatic Features of Discourse Marker *Pues* in Modern Spanish Prose (based on the C. R. Zafon novel «Angel's game») 109

CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC COMMUNICATIONS

Zaliesnova O. V. Spanish Media Discourse in the Context of Cross Cultural Communication 120

Myronova N. V. Hypothesis of Gender Subcultures: Genderlect of Amélie Nothomb 128

CURRENT ISSUES IN LINGUOCULTURAL STUDIES

Ivanova I. M. Stylistic Features of Modern Spanish Advertising Discourse in the Internet Space [**Ivanova I. M.** Las peculiaridades estilísticas del discurso publicitario moderno español en el espacio de internet] 143

CURRENT ISSUES IN ETHNOLINGUISTICS

Bugayova C. O. Linguistic Features of the Canary Dialect in the Context of the Spanish-Speaking Country 149

CURRENT ISSUES IN TRANSLATION STUDIES

Bokova P. M. Youth Slang as a Linguistic and Translation Phenomenon (on the Material of Modern Spanish) 158

Filonenko N. G. Syntax Transformations of Focus Inversion in the Ukrainian Translation of *the Map and the Territory* by M. Houellebecq 168

YOUNG TRANSLATOR'S WORKSHOP

Bovsunivska A. Translation into Spanish of the poetry by Eleonora Shevkun 178

Bugayova K. Translation into Spanish of the poetry by Eleonora Shevkun 181

Ivanova I. Translation into Spanish of the poetry by Eleonora Shevkun 184

Pikhulia O. Translation from the Spanish "Cuentos de Eva Luna" by Isabel Allende, the story "Niña perversa" 187

Вимоги до публікації 197

Publishing requirements 200

ЗМІСТ 203

CONTENTS 206

Підп. до друку 26.10.2021. Формат 60×84¹/₁₆. Папір. офс. Гарнітура "Таймс". Друк. офс.
Ум. друк. арк. 13. Обл.-вид. арк. 7,22. Наклад 300 прим. Зам.

Віддруковано у ТОВ "Видавництво "Юстон" із оригіналів автора.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія дк No 4973 від 09.09.2015 р. 01034, м. Київ, вул. О. Гончара, 36-а тел.: (044) 360-22-66, www.yuston.com.ua